

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
TRNAVSKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA**

(PHSR TTSK)

2009 - 2015

August 2009

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Trnavského samosprávneho kraja

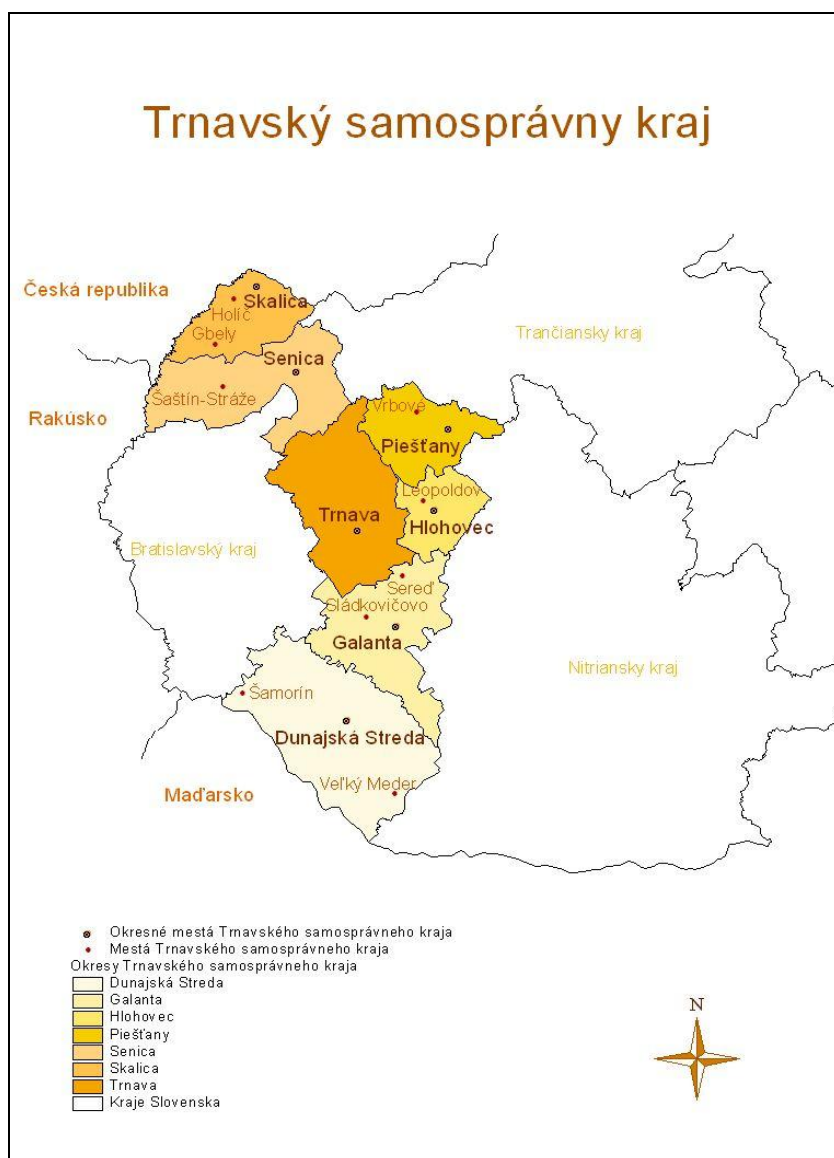
schválený uznesením číslo/2010

na riadnom zasadnutí Zastupiteľstva TTSK ,
ktoré sa uskutočnilo dňa 2010

Obrázok 1: Poloha Trnavského samosprávneho kraja v rámci územného členenia SR

Obrázok 2: Členenie Trnavského samosprávneho kraja na okresy

OBSAH

Obsah	4
A ANALYTICKÁ ČASŤ	11
0 Úvod	12
0.1 Východiská a význam PHSR pre TTSK a jeho rozvoj	12
0.2 Postavenie PHSR TTSK v systéme plánovania verejnej správy	15
0.2.1 Programový rozpočet samosprávy	17
1 Všeobecná charakteristika TTSK	21
1.1 Geografické členenie	21
1.2 Historický vývoj	22
1.3 Medzinárodné súvislosti, územná spolupráca a medzinárodná spolupráca	22
1.4 Prírodné podmienky, nerastné bohatstvo, chránené územia	24
1.5 Demografická charakteristika	29
1.6 Sídlna štruktúra	31
1.7 SWOT analýza: Všeobecná charakteristika kraja	33
2 Analýza hospodárskej situácie TTSK	34
2.1 Organizačná štatistika a vlastnícke vzťahy	34
2.2 Priemysel	40
2.3 Poľnohospodárstvo	44
2.4 Stavebníctvo	49
2.5 Doprava	51
2.6 Energetika	53
2.7 Cestovný ruch	57
2.8 Priame zahraničné investície	64
2.9 SWOT analýza: Hospodárska situácia kraja	67
3 Finančná a majetková charakteristika TTSK	69
3.1 Rozpočet TTSK	69
3.1.1 Bežný rozpočet	70
3.1.2 Kapitálový rozpočet	78
3.2 Celkové hospodárenie samosprávy	79
3.3 Finančné pomerové ukazovatele	80
3.4 Majetok a cudzie zdroje samosprávy	86
3.4.1 Reprodukcia majetku samosprávy a investičná činnosť samosprávy	86
3.4.2 Nakladanie s majetkom samosprávy	87
3.5 Hospodárenie príspevkových a rozpočtových organizácií	89

3.6	SWOT analýza: Hospodárenie a majetok TTSK	91
4	Analýza terciálnej sféry kraja	93
4.1	Finančníctvo	93
4.2	Kultúra.....	94
4.3	Šport	101
4.4	SWOT analýza: Terciálna sféra TTSK.....	105
5	Analýza trhu práce	107
5.1	Ekonomické aktivity obyvateľstva	107
5.2	Miera zamestnanosti.....	109
5.3	Miera nezamestnanosti.....	111
5.4	Priemerná nominálna mzda	112
5.5	SWOT analýza: Trh práce v TTSK	116
6	Analýza sociálnej situácie kraja.....	117
6.1	Sociálna infraštruktúra.....	117
6.1.1	Školstvo	117
6.1.2	Veda a výskum	124
6.1.3	Zdravotníctvo	126
6.1.4	Sociálne služby a sociálne zabezpečenie.....	129
6.2	Technická infraštruktúra.....	131
6.2.1	Energetické siete	131
6.2.2	Telekomunikácie.....	133
6.3	SWOT analýza: Sociálna a technická infraštruktúra TTSK	135
7	Analýza životného prostredia kraja.....	137
7.1	Starostlivosť o územie	137
7.2	Starostlivosť o vodu	138
7.3	Starostlivosť o lesy a pôdu	141
7.4	Ochrana ovzdušia	142
7.5	Odpadové hospodárstvo.....	145
7.6	Environmentálna výchova a vzdelávanie	148
7.7	SWOT analýza: Životné prostredie TTSK.....	149
8	Verejno-prospešné inštitúcie v kraji.....	150
8.1	Tretí sektor - mimovládne organizácie	150
8.2	Združenia obcí a mikroregióny.....	151
8.3	Združenia v ktorých je TTSK členom.....	153
9	Analýza životnej úrovne obyvateľstva na území TTSK	155
9.1	Úroveň bývania a vybavenosti domácností.....	155
9.2	Peňažné príjmy a výdavky domácností	159
9.3	Regionálny hrubý domáci produkt	163

9.4	Štruktúra zamestnanosti obyvateľstva	166
9.5	Kriminalita	169
9.6	SWOT analýza: Životná úroveň obyvateľstva.....	173
10	Inovačný potenciál TTSK.....	174
10.1	Inovácie a ich hospodársky význam pre rast TTSK.....	174
10.2	Postavenie TTSK v oblasti inovačnej výkonnosti v rámci SR a EU	175
10.3	SWOT analýza: Inovačný potenciál TTSK.....	180
11	Priority trvalo udržateľného rozvoja TTSK.....	181
11.1	Priority trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu ekonomického rozvoja	181
11.2	Priority trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu spoločenského rozvoja	185
12	Súhrnná SWOT analýza TTSK: Relevantné oblasti	189
B	PROGRAMOVÁ ČASŤ	208
13	Určenie vízie a poslania samosprávy, hodnoty	209
13.1	Vízia samosprávy	209
13.2	Poslanie samosprávy	209
13.2.1	Hodnoty Trnavského samosprávneho kraja	210
13.2.2	Prijímatelia a užívatelia PHSR	211
14	Zámery rozvoja TTSK v kompetenčných oblastiach	212
14.1	Inštitucionálna konkurencieschopnosť TTSK	212
14.1.1	Priemysel	218
14.1.2	Energetika	225
14.1.3	Vidiek.....	230
14.1.4	Regionálna inovačná stratégia.....	236
14.2	Cestovný ruch a jeho prezentácia a propagácia	240
14.3	Propagácia a marketing	244
14.4	Interné služby.....	248
14.5	Bezpečnosť	252
14.6	Cestné komunikácie.....	255
14.7	Autobusová doprava	260
14.8	Vzdelávanie	263
14.9	Šport	271
14.10	Kultúra a umenie	277
14.11	Sociálne služby	281
14.12	Životné prostredie	286
14.13	Zdravotníctvo	289
15	Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR (cieľov a zámerov)	292
16	Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHSR TTSK.....	296
17	Časový harmonogram plnenia PHSR TTSK	302

18	Zdroje financovania aktivít PHSR	305
19	Záver programovej časti PHSR TTSK	309

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1:	Rozloha okresov TTSK	21
Tabuľka 2:	Počty obcí podľa veľkostnej štruktúry obce k 31.12 2007	21
Tabuľka 3:	Štruktúra pôdneho fondu v roku 2008	25
Tabuľka 4:	Hektárové úrody vybraných poľnohospodárskych plodín za rok 2007 v t/ha	25
Tabuľka 5:	Lesnatosť za jednotlivé okresy ha	26
Tabuľka 6:	Rozloha vodných plôch na území TTSK v ha	27
Tabuľka 7:	Emisie základných znečisťujúcich látok za TTSK v tonách; prispievatelia	27
Tabuľka 8:	Veľkoplošné chránené územia v Trnavskom samosprávnom kraji	28
Tabuľka 9:	Vybrané ukazovatele veku obyvateľstva podľa pohlavia	30
Tabuľka 10:	Sídelná štruktúra TTSK vyjadrená vybranými ukazovateľmi	31
Tabuľka 11:	Právne subjekty podľa vybraných právnych foriem	34
Tabuľka 12:	Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem k 31.12. bežného roka	36
Tabuľka 13:	Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva	38
Tabuľka 14:	Počty podnikov podľa ekonomických činností za SR	39
Tabuľka 15:	Počty podnikov podľa ekonomických činností za TTSK	40
Tabuľka 16:	Vybrané ukazovatele za priemyselné závody	41
Tabuľka 17:	Vybrané ukazovatele za priemyselné závody	43
Tabuľka 18:	Percentuálny príspevok okresu k tvorbe ukazovateľa, za rok 2007	44
Tabuľka 19:	Výmera pôdy k 1.1. v ha	44
Tabuľka 20:	Podniky podľa ekonomických činností: Pôdohospodárstvo, rybolov	45
Tabuľka 21:	Produkcia a tržby v poľnohospodárstve	46
Tabuľka 22:	Vybrané ukazovatele v stavebníctve	49
Tabuľka 23:	Priemerný počet zamestnancov a priemerná mesačná mzda v €	50
Tabuľka 24:	Dĺžka ciest v km	51
Tabuľka 25:	Motorové vozidlá podľa jednotlivých druhov k 31.12.	51
Tabuľka 26:	Vybrané ukazovatele cestnej verejnej dopravy	52
Tabuľka 27:	Tržby za vlastné výkony a tovar v doprave (tis. EUR)	53
Tabuľka 28:	Spotreba vybraných druhov palív, elektriny a tepla	54
Tabuľka 29:	Ubytovacie zariadenia k 31.12.2007	60
Tabuľka 30:	Kapacita ubytovacích zariadení k 31.12.2007	61
Tabuľka 31:	Návštevníci v ubytovacích zariadeniach	62
Tabuľka 32:	Prenocovania návštevníkov v ubytovacích zariadeniach	63
Tabuľka 33:	Vybrané ukazovatele cestovného ruchu v okresoch TTSK	64
Tabuľka 34:	Priame zahraničné investície v mil. SKK	65
Tabuľka 35:	Stav priamych zahraničných investícií v SR k 31.12. v tis. SKK	66
Tabuľka 36:	Vývoj a štruktúra bežných príjmov TTSK	70
Tabuľka 37:	Makroekonomické prognózy MFSR na roky 2009 - 2012 (stav Jún 2009)	71
Tabuľka 38:	Vývoj a štruktúra bežných výdavkov TTSK (2006 až 2008 skutočnosť, 2009 rozpočet)	74
Tabuľka 39:	Členenie bežných výdavkov TTSK v tis. Sk	75
Tabuľka 40:	Prognóza rastu spotrebiteľských a výrobných cien na roky 2009 až 2012	76
Tabuľka 41:	Výsledok hospodárenia TTSK	77
Tabuľka 42:	Saldo kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov TTSK v tis. Sk/rok	79
Tabuľka 43:	Saldo kapitálových príjmov a výdavkov samosprávy v tis. Sk/rok	79

Tabuľka 44: Finančné údaje samosprávy TTSK	81
Tabuľka 45: Finančné ukazovatele samosprávy: TTSK.....	84
Tabuľka 46: Hospodárenie príspevkových a rozpočtových organizácií TTSK v roku 2008	89
Tabuľka 47: Rozmiestnenie organizačných jednotiek komerčných bánk v TTSK	94
Tabuľka 48: Kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK.....	95
Tabuľka 49: Štatistika kultúry na území TTSK	97
Tabuľka 50: Činnosť divadla J. Palárika v Trnave.....	97
Tabuľka 51: Prehľad počtu nehnuteľných kultúrnych pamiatok.....	99
Tabuľka 52: Prehľad hnutelných kultúrnych pamiatok v SR podľa krajov	100
Tabuľka 53: Zoznam hradov v TTSK chránených ako kultúrne pamiatky	101
Tabuľka 54: Občianske združenia zamerané na šport a telovýchovu.....	102
Tabuľka 55: Zhodnotenie súčasnej situácie v športe v TTSK	103
Tabuľka 56: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	107
Tabuľka 57: Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo od 15 rokov	108
Tabuľka 58: Štruktúra priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v EUR.....	113
Tabuľka 59: Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca podľa vzdelania v €..	115
Tabuľka 60: Štátne školstvo v TTSK	118
Tabuľka 61: Veda a výskum v TTSK	125
Tabuľka 62: Zdravotnícke zariadenia v kraji.....	127
Tabuľka 63: Počet ambulancií podľa odborov	128
Tabuľka 64: Sociálna starostlivosť v TTSK	130
Tabuľka 65: Spotreba energií v TTSK (podniky nad 20 zam.).....	133
Tabuľka 66: Domácnosti vybavené počítačom v %	134
Tabuľka 67: Domácnosti vybavené internetom %	134
Tabuľka 68: Výmera a druhy pôdy (k 1.1.).....	142
Tabuľka 69: Veľké a stredné zdroje znečisťovania v TTSK	142
Tabuľka 70: Najvýznamnejší znečisťovatelia ovzdušia na území TTSK v roku 2006.....	143
Tabuľka 71: Vývoj počtu neziskových organizácií v TTSK.....	151
Tabuľka 72: Združenia obcí v TTSK	152
Tabuľka 73: Detaily o vybraných mikroregiónoch.....	153
Tabuľka 74: Bytová výstavba v TTSK	156
Tabuľka 75: Čisté príjmy a výdavky domácností v TTSK (na osobu a mesiac, SKK)	159
Tabuľka 76: Rast regionálneho hrubého domáceho produktu (abs. mil SKK, bežné ceny)	165
Tabuľka 77: Odvetvová štruktúra zamestnanosti v okresoch.....	167
Tabuľka 78: Vývoj kriminality v TTSK a TNSK.....	169
Tabuľka 79: Štruktúra kriminality v TTSK za 1.1.-31.5.2009	171
Tabuľka 80: Štatistika dopravnej nehodovosti V TTSK	172
Tabuľka 81: Umiestnenie vybraných regiónov v RIS, 2006	177
Tabuľka 82: Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR TTSK	293
Tabuľka 83: Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR TTSK.....	294
Tabuľka 84: Delegovanie zodpovednosti za aplikáciu strategického plánu do praxe, monitorovanie a hodnotenie plnenia PHSR TTSK.....	297
Tabuľka 85: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2009	302
Tabuľka 86: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2010 a 2011	302
Tabuľka 87: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2012	303
Tabuľka 88: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2013 až 2015	304
Tabuľka 89: Indikatívne zdroje financovania výdavkov na aktivity PHSR TTSK	305

Zoznam grafov

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov za jednotlivé okresy Trnavského samosprávneho kraja.....	29
Graf 2: Porovnanie vývoja počtu právnických osôb v TTSK s celonárodným priemerom	35
Graf 3: Porovnanie vývoja počtu fyzických osôb v TTSK s celonárodným priemerom	35
Graf 4: Vývoj počtu podnikov v TTSK podľa kategórií	37
Graf 5: Vývoj počtu neziskových inštitúcií v TTSK podľa kategórií	37
Graf 6: Vývoj počtu zahraničných podnikov v TTSK a SR	38
Graf 7: Vývoj počtu medzinárodných podnikov v TTSK a SR	39
Graf 8: Hektárové úrody vybraných poľnohospodárskych plodín v t/ha	47
Graf 9: Intenzita chovu hospodárskych zvierat k 31.12.	48
Graf 10: Intenzita chovu hospodárskych zvierat k 31.12.	48
Graf 11: Priemerný počet zamestnancov, priemerná mesačná mzda v € podľa rokov.....	50
Graf 12: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe elektriny rok 2007	55
Graf 13: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe zemného plynu rok 2007	55
Graf 14: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe uhlia a koksu, rok 2007	55
Graf 15: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe motorovej nafty, rok 2007.....	56
Graf 16: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe tepla, rok 2007	56
Graf 17: Vývoj počtu ubytovacích zariadení na území TTSK, aj za jednotlivé kategórie	61
Graf 18: Vývoj a štruktúra bežných príjmov TTSK (2006 až 2008 skut., 2009 rozp.).....	70
Graf 19: Porovnanie vybraných sadzieb dane z motorových vozidiel k priemeru VUC v SR.....	72
Graf 20: Porovnanie vybraných sadzieb dane z motorových vozidiel k priemeru VUC SR	73
Graf 21: Vývoj a štruktúra bežných výdavkov TTSK	74
Graf 22: Výsledok hospodárenia TTSK.	78
Graf 23: Výsledok celkového hospodárenia TTSK.	80
Graf 24: Organizačné jednotky komerčných bánk v TTSK	94
Graf 25: Ročné výdavky TTSK v tis. Sk/rok na kultúrne aktivity	96
Graf 26: Počet športových podujatí organizovaných obcou alebo mestom.....	104
Graf 27: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo za TTSK, TNSK a SR	109
Graf 28: Miera zamestnanosti v SR podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov	109
Graf 29: Miera zamestnanosti v TTSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov.....	110
Graf 30: Miera zamestnanosti v TNSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov.....	110
Graf 31: Miera nezamestnanosti v SR podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov.....	111
Graf 32: Miera nezamestnanosti v TTSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov.....	111
Graf 33: Miera nezamestnanosti v TNSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov.....	112
Graf 34: Vývoj priemernej hrubej mesačnej mzdy za TTSK, TNSK a SR v EUR	113
Graf 35: Vývoj priemernej čistej mesačnej mzdy v hospodárstve kraja v €	114
Graf 36: Priemerný počet žiakov v triede na gymnáziách	119
Graf 37: Priemerný počet žiakov v triede na stredných odborných školách	119
Graf 38: Vývoj nákladovosti na žiaka v rozpočtových organizáciách TTSK	121
Graf 39: Vývoj nákladovosti na žiaka v príspevkových organizáciách TTSK	122
Graf 40: Podiel výdavkov na výskum a vývoj na regionálnom HDP	125
Graf 41: Členenie výdavkov na výskum a vývoj	126
Graf 42: Počet nemocničných lôžok v kraji	127
Graf 43: Kapacita zariadení sociálnych služieb v TTSK.....	131
Graf 44: Obyvatelia napojení na verejnú kanalizačnú sieť	139
Graf 45: Emisie znečisťujúcich látok v TTSK	144
Graf 46: Vývoj emisného zaťaženia TTSK	144
Graf 47: Komunálny odpad v TTSK	145
Graf 48: Podiel zhodnocovaného odpadu	146

Graf 49: Štruktúra komunálneho odpadu.....	147
Graf 50: Vývoj bytovej výstavby v TTSK.....	155
Graf 51: Bytová výstavba v okresoch TTSK za roky 2003 až 2008.....	157
Graf 52: Bytová výstavba v TTSK a TNSK.....	158
Graf 53: Rozstavané bytové jednotky v TTSK k 31.12.2008	159
Graf 54: Čisté príjmy a výdavky domácností podľa druhov	160
Graf 55: Rozdelenie výdavkov domácností v TTSK.....	161
Graf 56: Rozdiel príjmov a výdavkov domácností.....	162
Graf 57: Hrubý domáci produkt Slovenska podľa regiónov	163
Graf 58: Regionálny hrubý domáci produkt krajov absolútne	164
Graf 59: Regionálny hrubý domáci produkt per capita.....	164
Graf 60: Porovnanie štruktúry zamestnanosti	166
Graf 61: Vývoj štruktúry zamestnanosti v TTSK.....	168
Graf 62: Štruktúra zamestnanosti v okresoch	168
Graf 63: Vývoj trestných činov v TTSK	170
Graf 64: Druhy kriminality za január až máj 2009	170
Graf 65: Počet dopravných nehôd podľa krajov.....	172
Graf 66: Porovnanie regionálnej inovačnej výkonnosti oblastí SR a Štokholmu	177
Graf 67: Porovnanie inovačnej výkonnosti oblastí SR	179

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Poloha Trnavského samosprávneho kraja v rámci územného členenia SR.....	3
Obrázok 2: Členenie Trnavského samosprávneho kraja na okresy.....	3

Zoznam príloh

Príloha 1: Kompetenčný rámec VÚC	193
Príloha 2: Kompetenčný rámec miest a obcí	198

A ANALYTICKÁ ČASŤ

ANALÝZA KOMPETENČNÉHO RÁMCA SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

0 ÚVOD

0.1 Východiská a význam PHSR pre TTSK a jeho rozvoj

Základnou úlohou Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) je zabezpečovanie všestranného hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónu - vyššieho územného celku. Významným prostriedkom realizácie rozvojových programov TTSK je strednodobý strategický dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja“ (PHSR).

Regionálny rozvoj sa v súčasnosti uskutočňuje v dvoch vzájomne prepojených koncepcných smerovaniach, a to realizáciou regionálnej politiky na úrovni vnútroštátnych legislatívnych noriem a na úrovni foriem pomoci regiónom s možnosťou využitia foriem pomoci z fondov Európskej únie.

Zároveň stále prebieha proces transformácie ekonomiky a spoločnosti i vytvorenia zodpovedajúceho inštitucionálneho a legislatívneho rámca na prevzatie a implementáciu pravidiel Európskej únie, ku ktorému sa s končiacim rokom 2008 pridala celosvetová finančná a hospodárska kríza, ktorej dopady na hospodárstvo SR sa plne začali prejavovať v I. Q roku 2009. V II. Q roku 2009 je dopad celosvetovej krízy na hospodárstvo v SR a územné samosprávy (obce, mestá, VÚC) celkom zreteľný. I vzhľadom na uvedené, nadobúda strategické plánovanie územnej samosprávy (mestá a obce, vyššie územné celky), v čase výraznej neistoty, na význame.

Zákonom NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky boli ustanovené pôsobnosti, ktoré prešli na samosprávne kraje, medzi iným aj vypracovávanie a vykonávanie stratégie regionálneho rozvoja a koordinovanie úloh súvisiacich so zabezpečovaním hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia.

Vytvoriť komplexný systém podpory regionálneho rozvoja na celoštátnej úrovni, regionálnej, ale i miestnej úrovni je cieľom Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý okrem iného ustanovil i kompetenciu vypracovať, aktualizovať, schvaľovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie cieľov/dosahovanie výsledkov definovaných v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia samosprávneho kraja.

Vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR TTSK) vyplýva zo zákona NR SR 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov, zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Potreba vypracovania PHSR TTSK vyplýva i z obsahového zamerania a úloh, ktoré samotný PHSR plní, a síce:

- je strednodobým programovým dokumentom, ktorý určuje hlavné smery rozvoja územia Trnavského samosprávneho kraja do roku 2015, a je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii

- je nástrojom pre vykonávanie podpory regionálneho rozvoja, ktorého cieľom je zvyšovania regionálnej konkurencieschopnosti, znižovanie nežiaducej regionálnej rozdielnosti pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja regiónov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK, poskytuje komplexný pohľad (analýzu) na súčasný stav hospodárskej a sociálnej situácie kraja a na stanovenie rozvojových priorít a stratégií, v súlade s cieľmi a potrebami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja obsahuje:

Analyticko - strategickú časť:

- súhrnnú analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a geografickej situácie, kultúrno-historickú charakteristiku územia vyššieho územného celku, analýzu stavu verejného zdravia
- analýzu finančnej situácie TTSK, potrieb a možností financovania plánu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
- hlavné stratégie vývoja vyššieho územného celku pri zohľadnení vnútorných špecifík územného celku a určenie jeho hlavných smerov, cieľov rozvoja,
- určenie priorít a cieľov smerujúcich k zabezpečeniu rovnováhy v rozvoji Trnavského samosprávneho kraja
- regionálnu inovačnú stratégiu

Programovo - strategickú časť:

- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach podľa § 7 ods. 5 /Zákon NR SR 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia, resp. inštitucionálneho zabezpečenia
- vízie, poslanie a zámery rozvoja TTSK v jednotlivých oblastiach
- ciele, opatrenia a aktivity plnenia zámerov
- systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
- časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
- organizačné zabezpečenie plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
- zdroje financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

Pri spracovávaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského kraja boli uplatňované všetky základné princípy regionálnej politiky EÚ:

1	princíp koncentrácie	4	princíp doplnkovosti
2	princíp partnerstva	5	princíp subsidiarity
3	princíp programovania		

Princíp koncentrácie vyšiel z potreby sústrediť úsilie a prostriedky na podporu rozvoja najmä tých regiónov, ktoré vykazujú dlhodobu nižšiu ekonomickú výkonnosť. Je založený na sústredení zdrojov pre riešenie zásadných sociálno - ekonomických problémov. Vyžaduje sústrediť prostriedky štrukturálnych fondov Európskej únie do najproblémovších regiónov. Na základe stanovených kritérií EÚ sú za zaostávajúce oblasti považované regióny úrovne NUTS II. (nomenklatúra územných štatistických jednotiek), ktorých HDP na jedného obyvateľa v parite kúpnej sily nepresahuje 75% priemeru EÚ.

Princíp partnerstva obsahuje požiadavku aktívnej účasti príslušných orgánov všetkých stupňov na príprave, uskutočňovaní a monitorovaní výsledkov projektov, ktoré sú súčasťou programov regionálnej politiky a sú spolufinancované z prostriedkov štrukturálnych fondov. Princíp partnerstva má viesť verejnú správu k tomu, aby sa v územnej správe každý sústredil na úlohy, pre ktoré má prirodzené dispozície, autoritu, zákonom určené kompetencie a zdroje.

Princíp programovania zdôrazňuje viacročný integrovaný prístup, t.j. plánovanie. Princíp zahŕňa strategické plánovanie a tvorbu programových opatrení s určenými cieľmi, zdrojmi a postupmi realizácie.

Princíp doplnkovosti vychádza zo zásady, že prostriedky štátu alebo z rozpočtu Európskej únie nie sú väčšinovým, ale iba doplnkovým zdrojom, ktorý prispieva na podporu aktivít vznikajúcich v regióne. Princíp vyjadruje požiadavku na súčinnosť zdrojov zainteresovaných subjektov realizujúcich aktivity (projekty) v súlade s opatreniami v rámci jednotlivých priorít a ich cieľov.

Princíp subsidiarity znamená, že zodpovednosť za efektívne využitie prostriedkov sa posúva čo najbližšie k realizátorom navrhovaného projektu, kde je možné najpresnejšie zohľadniť miestne podmienky realizácie projektu. Za jednotlivé projekty sú zodpovedné jednotlivé národné a regionálne orgány. Predstavuje detailnejšie funkcionálne rozdelenie kompetencií na jednotlivých úrovniach doplnené kompetenčným systémom.¹

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vypracoval TREFA spol. s r.o., poradenská a konzultačná spoločnosť, znalecká organizácia vedená v zozname znalcov MS SR, v súčinnosti najmä s odborom stratégie a programovania úradu TTSK, odborom finančnej správy úradu TTSK a ďalšími partnerskými právnickými a fyzickými osobami, ktoré spracovali, respektíve súčinili pri tvorbe už spracovaných a schválených odvetvových stratégií v jednotlivých kompetenčných oblastiach TTSK - rozhodujúcich politikách TTSK.

Východiskové dokumenty a podklady pri vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- PHSR TTSK spracovaný na roky 2004 až 2013
- Výročné správy a finančné výkazy TTSK pre roky 2006 až 2008
- Stratégia rozvoja vidieka na území TTSK
- Stratégia rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít na území Trnavského samosprávneho kraja
- Stratégia rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK
- Stratégia rozvoja priemyslu na území Trnavského samosprávneho kraja
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu na území Trnavského samosprávneho kraja

¹ Princípy - Zdroj: Maastrichtská zmluva o založení EU/základné princípy regionálnej politiky EÚ

- Energetická politika Trnavského samosprávneho kraja
- Regionálna inovačná stratégia Trnavského samosprávneho kraja
- Koncepcia a program rozvoja telesnej kultúry a práce s mládežou na území TTSK
- Pilotný Programový rozpočet Trnavského samosprávneho kraja 2009 - 2011
- Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest a obcí
- ÚPN VÚC Trnavský kraj
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
- Modernizačný program Slovensko 21
- Národný strategický referenčný rámec 2007-2013
- Národná Lisabonská stratégia
- Rozvojový plán NUTS II - Západné Slovensko
- Operačné programy, Regionálny operačný program
- Akčný plán zamestnanosti TTSK
- Strategický plán rozvoja zdravotnej starostlivosti pre TTSK
-

Štatistické informácie, správy, hodnotenia a stanoviská organizácií, odborných verejných autorít:

- Štatistický úrad SR - Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008
- Údaje MF SR a NBS
- Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2009 - 2012
- Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Trnava
- Slovenská agentúra životného prostredia Trnava
- Ministerstvo pôdohospodárstva, regionálne pracovisko v Trnave
- Príslušné odbory Úradu TTSK
- Iné právnické a fyzické osoby

Analytická časť PHSR TTSK obsahuje analýzu hospodárskeho a sociálneho prostredia TTSK (údaje a ukazovatele), popisuje trendy ich vývoja v časovom horizonte rokov v závislosti od dostupnosti štatistických údajov. K zlepšeniu predstavy o pozitívnom respektíve negatívnom vplyve a intenzite/dynamike vývojových trendov na území TTSK, k zisteniu účinnosti a efektívnosti financovania výstupov samosprávy na plnenie nezastupiteľných úloh a deklarovaných zámerov, k zisteniu inštitucionálnej konkurencieschopnosti TTSK, porovnáme údaje a vývojové trendy TTSK s vývojom v SR (globálne porovnanie) a s vývojom v Trenčianskom samosprávnom kraji (TNSK). TNSK je z hľadiska porovnania s TTSK najporovnateľnejší (počtom obyvateľov a rozlohou, rozpočtom).

0.2 Postavenie PHSR TTSK v systéme plánovania verejnej správy

Samosprávny kraj sa pri výkone samosprávy stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Pritom najmä podľa §4 zákona 302/2001 Z.z.:

- a) zabezpečuje tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja,

- b) vykonáva plánovacie činnosti týkajúce sa územia samosprávneho kraja,
- c) obstaráva, prerokúva a schvaľuje územnoplánovacie podklady samosprávneho kraja a územné plány regiónov,
- d) účelne využíva miestne ľudské, prírodné a iné zdroje,
- e) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja,
- f) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie a iné právnické osoby podľa osobitných predpisov,
- g) podieľa sa na tvorbe a ochrane životného prostredia,
- h) utvára predpoklady na optimálne usporiadanie vzájomných vzťahov sídelných útvarov a ostatných prvkov svojho územia,
- i) utvára podmienky na rozvoj zdravotníctva,
- j) utvára podmienky na rozvoj výchovy a vzdelávania, najmä v stredných školách, a na rozvoj ďalšieho vzdelávania,
- k) utvára podmienky na tvorbu, prezentáciu a rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít a stará sa o ochranu pamiatkového fondu,
- l) koordinuje rozvoj cestovného ruchu,
- m) koordinuje rozvoj telesnej kultúry a starostlivosť o deti a mládež,
- n) spolupracuje s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí,
- o) podieľa sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja,
- p) rozvíja spoluprácu s územnými celkami a s orgánmi iných štátov,
- q) vykonáva ďalšie pôsobnosti ustanovené osobitnými zákonmi.

Samosprávny kraj je povinný utvárať v rámci svojej pôsobnosti účinný systém kontroly, zriaďiť funkciu hlavného kontrolóra samosprávneho kraja a voliť hlavného kontrolóra. Samosprávny kraj je tiež povinný vytvárať vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na nezávislý výkon kontroly.

V zmysle uvedených kompetencií a kontroly, je PHSR TTSK základným dokumentom, ktorý v súlade so zákonmi NR SR: č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov, č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, plní úlohu strategického dokumentu definujúceho všestranný rozvoj územnej samosprávy v nadväznosti na potreby jej obyvateľov.

PHSR TTSK je strednodobým rozvojovým programovým dokumentom, na základe ktorého sa realizuje rozvoj spravovaného územia a ktorého cieľom je prispieť k vyváženému sociálno-ekonomickému rozvoju územného celku a k znižovaniu regionálnych rozdielov.

Rámec PHSR TTSK a jeho štruktúra vychádza zo zákona č. 539/2008 Z .z. o podpore regionálneho rozvoja. PHSR TTSK obsahuje analytickú časť vyššieho územného celku, programovú rozvojovú stratégiu vyššieho územného celku, návrh finančného zabezpečenia, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR TTSK, časový harmonogram realizácie PHSR TTSK. Programovo rozvojová stratégia je definovaná najčastejšie v horizonte 4 - 7 rokov a dlhodobé strategické ciele s výhľadom až 10 - 15 rokov.

PHSR TTSK je dokument, [ktorý v programovej časti stanovuje víziu, poslanie, zábery a strednodobé výsledkové ciele subjektu územnej samosprávy](#). Strategický plán predstavuje základný rámec pre tvorbu rozpočtu - najmä z hľadiska zdôvodňovania rozpočtových požiadaviek - a súčasne za významný komunikačný nástroj pre informovanie odbornej i laickej verejnosti [o smerovaní subjektu samosprávy a o výsledkoch práce/výkonnosti jej orgánov a zamestnancov](#).

Za ideálne je možné považovať spracovaný PHSR územnej samosprávy, ktorý bude obsahovať víziu, poslanie, zábery a ciele - predovšetkým strednodobé výsledkové ciele - vyjadrujúce významné spoločenské a ekonomické zmeny, ktoré chce územná samospráva dosiahnuť v strednodobom časovom horizonte) - pokrývajúc zásadné (najdôležitejšie) oblasti/kompetencie územnej samosprávy - programy.

Strategický plán obsahuje odpovede na 4 základné otázky:

Kde sa vyšší územný celok (VÚC) nachádza v súčasnosti? (analýza súčasného stavu a určenie vízie a poslania).

Kam sa chce VÚC -TTSK dostať v budúcnosti? (formulovanie zámerov a strednodobých výsledkovo orientovaných cieľov, ktoré prispievajú k dosiahnutiu zámerov).

Akým spôsobom sa tam VÚC TTSK dostane? (stratégie, de facto úlohy, činnosti a aktivity, ktoré samospráva na to vyvinie a bude ich financovať z rozpočtu).

Ako skontroluje VÚC TTSK svoj pokrok? (merateľné ukazovatele plnenia strednodobých výsledkových cieľov).

Zároveň je dôležité povedať, že strategický plán/dielčie stratégie, ktorý nerešpektuje či nebude rešpektovať **rozpočtovú (finančnú situáciu) realitu** TTSK, miest a obcí na území samosprávneho kraja, sa s najväčšou pravdepodobnosťou stane čiastočne alebo plne **nerealizovateľný**.

Z uvedeného pohľadu na strategické plánovanie samosprávy/samospráv, považujeme i programové rozpočtovanie samosprávy/samospráv za nástroj, ktorý účinne spája obsah plánu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja ² s rozpočtovými zdrojmi samosprávy/samospráv.

0.2.1 Programový rozpočet samosprávy

Programové rozpočtovanie

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov. Programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi (rozpočet samosprávy) a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy. Programové rozpočtovanie je zásadne orientované na ciele alebo rozpočtovanie orientované na výkonnosť.

² A plánov všeobecne.

Rozpočet zostavený v programovej štruktúre

Rozpočet zostavený v programovej štruktúre (ďalej len „programový rozpočet“) je rozpočet, ktorý alokuje (rozdeľuje) výdavky rozpočtu do jednotlivých kompetencií/programov a jeho častí. Programový rozpočet kladie dôraz na prezentáciu plánovaných a dosahovaných výstupov a výsledkov.

Program

Je súhrn/skupina navzájom súvisiacich aktivít samosprávy (prác, činností, dodávok) vykonávaných na splnenie definovaných cieľov a zámerov. Program môžeme obrazne považovať za „mini rozpočet“ v istej kompetenčnej oblasti, odvetvovej oblasti a ďalších aktivít, ktoré vykonáva samospráva (napríklad: Vzdelávanie, Doprava, Zdravotníctvo, Kultúra, Šport, Cestovný ruch, Propagácia a marketing, Interné služby a iné). Programový rozpočet Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009 až 2011 obsahuje 14 programov.

Podprogram

Je ucelená časť programu, ktorá obsahuje vzájomne súvisiace aktivity (napríklad v rámci *Programu vzdelávanie* môže byť *Podprogram gymnáziá* a *Podprogram stredné odborné školy*). Podprogram považujeme za štruktúru, ktorá zvyšuje transparentnosť programu a špecifikuje súvisiace tematické a výdavkové skupiny programu. Podprogram vo všeobecnosti tvoria prvky a/alebo projekty. Každý podprogram má priradený stručný, výstižný názov.

Prvok

Prvok je časovo neohraničená bežná aktivita/aktivity, ktorá „produkuje“ (v rámci ktorej sa produkuje) tovar alebo službu (napríklad v rámci *Programu vzdelávanie* môže byť *Podprogram gymnáziá* a v rámci neho *Prvok gymnázium so športovým zameraním*). Každý prvok má priradený stručný, výstižný názov.

Projekt

Projekt je časovo ohraničená aktivita, ktorá produkuje špecifický tovar alebo službu. Projekt a prvok sú z hľadiska významu rovnocenné časti podprogramu a sú súhrnom aktivít, ktoré je možné na základe ich zamerania zoskupiť do podprogramu. Každý projekt má priradený stručný, výstižný názov.

Vízia

Vízia prezentuje predstavu o ideálnom stave samosprávy, resp. ideálnom stave jej fungovania.

Poslanie

Poslanie prezentuje zmysel existencie samosprávy (čo robí, prečo to robí a pre koho to robí).

Zámer

Zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok/dopad dlhodobého plnenia príslušných cieľov (budúci stav, ktorý chce samospráva v konečnom dôsledku dosiahnuť realizáciou programu/jeho časti a plnením príslušných cieľov v rámci programu/jeho častí).

Cieľ

Cieľ je forma na vyjadrenie výstupu alebo výsledku, prostredníctvom ktorého sa dosahuje plnenie zámeru.

Výstup

Výstupy sú tovary a služby produkované samosprávou. V programovom rozpočte sú definované výstupovo orientovanými cieľmi a ukazovateľmi výstupu; služba - starostlivosť o seniorov alebo zdravotne postihnutých (počet umiestnených pacientov v dome sociálnych služieb)

Výsledok

Výsledky sú spoločensko-ekonomické zmeny spôsobené plnením programov, ktoré sú dosahované v strednodobom a krátkodobom rámci. V programovom rozpočte/strategickom pláne sú definované výsledkovo orientovanými cieľmi a ukazovateľmi výsledku, napríklad: zvýšenie návštevnosti knižnice školopovinnými deťmi (zmena oproti minulosti), zníženie (výskytu) protispoločenskej činnosti/zvýšenie bezpečnosti, zníženie dopravnej nehodovosti, zvýšenie spokojnosti obyvateľov so službami klientskeho centra, pokles zadlženosti samosprávy per capita a pod.

Merateľný ukazovateľ

Merateľný ukazovateľ je nástroj na monitorovanie a hodnotenie plnenia cieľa, resp. nástroj, prostredníctvom ktorého meriame pokrok pri plnení cieľa.

Monitorovanie

Monitorovanie je systematický proces zberu, triedenia a uchovávanía relevantných informácií o vecnom a finančnom plnení programov. Údaje získané monitorovaním sa využívajú pri monitorovaní výkonnosti. Monitorovanie výkonnosti je priebežné sledovanie plnenia cieľov a merateľných ukazovateľov programu počas celého obdobia jeho realizácie. Výsledky monitorovania sa prezentujú v monitorovacej správe.

Hodnotenie

Hodnotenie je systematická a analytická činnosť, ktorá na základe analýzy kritérií relevantnosti, účinnosti, efektívnosti/hospodárnosti, a prípadne aj užitočnosti/dopadu či stability/udržateľnosti, poskytuje spoľahlivé závery o výstupoch, výsledkoch, dôsledkoch a celkových účinkoch programu. Výsledky hodnotenia sa prezentujú v hodnotiacej správe, ktorá je/by mala byť súčasťou záverečného účtu samosprávy.

Logický rámec programu

Logický rámec programu predstavuje vnútornú logiku programu. Je to spôsob, akým sa o programe, jeho zámeroch, cieľoch a vstupoch uvažuje. Pomocou neho sa systematicky buduje, vyjadruje a sleduje priama, preukázateľná logická súvislosť medzi víziou, poslaním, zámermi, strednodobými výsledkovými cieľmi, krátkodobými výsledkovými cieľmi, výstupovými cieľmi a vstupmi programu.

Ak má TTSK a každá iná územná samospráva využívať existujúce rozpočtové zdroje (dane občanov) čo najlepšie (a nerozdielne v prospech všetkých občanov samosprávy), mala by si jasne stanoviť víziu, poslanie a svoje smerovanie vo forme zámerov a cieľov.

Rozdeľovanie a uvoľňovanie rozpočtových zdrojov bez strategického pohľadu, je krátkozraké, pretože rozpočet, ktorý sa neodvíja od strategického plánu, zvyčajne prezentuje len aktuálne priority a krátkodobé ciele.

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA TTSK

1.1 Geografické členenie

Trnavský samosprávny kraj sa nachádza v západnej časti Slovenska a administratívne ho tvorí 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava.

Tabuľka 1: Rozloha okresov TTSK

Okres	Dunajská Streda	Hlohovec	Galanta	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Rozloha (km ²)	1075	267	642	381	684	357	741

Zdroj: ŠÚ SR

Svojou rozlohou 4 148 km² (8,5% z rozlohy SR) sa radí na predposledné miesto v rámci krajov SR. Najväčším okresom kraja je Dunajská Streda s rozlohou 1 075 km², najmenším je okres Hlohovec s rozlohou 267 km². Zostávajúce okresy sú o rozlohe: Galanta - 642 km², Piešťany - 381 km², Senica - 684 km², Skalica - 357 km² a Trnava - 741 km².

Z 251 obcí v TTSK má štatút mesta 16. Najväčší počet obcí je v okrese Dunajská Streda (67, z toho 3 mestá), najmenej v okrese Skalica (21, z toho 3 mestá). Najvyšší podiel mestského osídlenia má okres Skalica, najnižší podiel je v okrese Dunajská Streda.

Tabuľka 2: Počty obcí podľa veľkostnej štruktúry obce k 31.12.2007

SR / oblasť / kraj (okres)	Spolu	v tom obce s počtom obyvateľov									
	Spolu	0 -	200 -	500 -	1 000 -	2 000 -	5 000 -	10 000 -	20 000 -	50 000 -	100 000 +
		199	499	999	1 999	4 999	9 999	19 999	49 999	99 999	
Trnavský kraj	251	5	41	78	71	40	6	5	4	1	-
Dunajská Streda	67	3	14	21	18	7	2	1	1	-	-
Galanta	36	-	3	6	16	8	1	2	-	-	-
Hlohovec	24	1	5	10	4	3	-	-	1	-	-
Piešťany	27	-	4	10	6	5	1	-	1	-	-
Senica	31	-	4	12	9	4	1	-	1	-	-
Skalica	21	1	5	7	3	2	1	2	-	-	-
Trnava	45	-	6	12	15	11	-	-	-	1	-

Zdroj: ŠÚ SR

1.2 Historický vývoj

História TTSK v samosprávnom a regulačnom rámci, tak ako funguje dnes, je pomerne krátka. Zákomom NR SR 221/1996 Z.z. o územnom a správnom členení SR bolo zriadených osem krajov. Jedným zo zriadených krajov bol aj Trnavský kraj. Zákomom NR SR 302/2001 Z.z. o samosprávnych krajocho bolo na území Slovenskej republiky zriadených osem samosprávnych krajov, ktoré sú zhodné s predchádzajúcim územno-správnym členením SR. Z pôvodného Trnavského kraja vznikol k 1. 1. 2002 Trnavský samosprávny kraj, ktorého samosprávne orgány - predsedu a poslancov - volia občania v priamych voľbách.

1.3 Medzinárodné súvislosti, územná spolupráca a medzinárodná spolupráca

Princíp partnerstva, ktorý považuje Európska únia za dôležitý prvok rozvoja akéhokoľvek regiónu sa zakladá na potrebe úzkej spolupráce orgánov štátnej správy, orgánov regionálnej samosprávy, miestnej samosprávy ako aj ďalších orgánov a organizácií (organizácie tretieho sektora, podnikateľská sféra, atď.) TTSK chápe tento princíp ako dôležitý predpoklad úspešného a komplexného rozvíjania svojho územia a svoje aktivity sústreďuje na cezhraničnú i medzinárodnú spoluprácu v niekoľkých oblastiach. Okrem TTSK považovaného za hlavného koordinátora regiónu v oblasti regionálnej samosprávy sa do spolupráce a družobných kontaktov zapájajú i mnohé mestá a obce na území TTSK. Ďalším dôležitým princípom je princíp subsidiarity, ktorý hovorí o kompetenčnom prenose povinností týkajúcich sa rozvoja regiónu na čo najnižšiu administratívnu úroveň. Z aplikácie týchto princípov vyplývajú nasledovné aktivity, ktoré vyvíja TTSK v oblasti teritoriálnej spolupráce.

Aktivity v teritoriálnej spolupráci:

- JORDES+ je spoločná stratégia rozvoja regiónu Viedeň - Bratislava - Győr. Cieľom projektu je vypracovanie spoločnej trilaterálnej rozvojovej stratégie, ktorá bude slúžiť politickým orgánom ako podklad pre rozhodovanie a koordinovaný postup rozvoja pripravovaného euroregiónu. Prínosom je vytvorenie priamych kontaktov a spolupráce s regionálnymi samosprávami v Rakúsku a Maďarsku, oboznámenie sa s cieľmi, strategickými zámermi a existujúcimi projektmi v Rakúsku a Maďarsku a vytvorenie podkladov pre odsúhlasenie spoločných cieľov a vypracovanie spoločnej stratégie ďalšieho rozvoja.
- Euroregión „Centrope“: Nadväzuje na ciele projektu JORDES+ so spoluúčasťou regiónu Južná Morava. Z podnetu rakúskej strany sa pripravuje projekt „Budujeme európsky región“.
- Euroregión „Podunajský trojospolok“: Vznikol 25. 1. 2001 a skladá sa z okresov Galanta a Dunajská Streda a z maďarskej župy Győr-Moson-Sopron.
- Spolupráca s regionálnymi združeniami miest a obcí: ZMO región JE Jaslovské Bohunice, ZMO Žitného ostrova, ZMO Záhorskej oblasti, ZMO galantsko-šalianskeho regiónu.
- Euroregión „Pomoravie“: Vznikol 23. 6. 1999 a zaberá územie Záhoria, Južnej Moravy a rakúskeho regiónu Weinviertel.

Aktivity v inštitucionálnej a medzinárodnej spolupráci:

- Pracovné spoločenstvo podunajských krajín: Trnavský samosprávny kraj Slovenskej republiky sa stal jedným z členských regiónov tohto spoločenstva v roku 2009
- Dohody o spolupráci medzi TTSK a: mestom Trnava, mestom Galanta, Trnavskou univerzitou, Univerzitou sv. Cyrila a Metoda, VŠ v Sládkovičove, STU Bratislava, Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Trnave.
- Dohody o spolupráci na úrovni sociálno-ekonomických partnerov regiónu medzi TTSK a: SOPK, SPPK, Hasičský a záchranný zbor, Krajská organizácia Jednoty dôchodcov v Trnave.
- Ostatné dohody, memorandá a zmluvy medzi TTSK napríklad: Juhomoravským krajom, Provinciou Pordenone (Taliansko), Autonómnou Pokrajinou Vojvodina (Srbská republika), Župnou samosprávou Győr-Moson-Sopron a pod.
- Pripravované dohody o spolupráci medzi TTSK napríklad: Provinciou Udine, spolkovou krajinou Burgenland, spolkovou krajinou Dolné Rakúsko, s provinciou Jiangsu v Číne, Provinciou Jeruzalem v Izraeli atď.
- Družobné kontakty: mnohé mestá a obce v TTSK udržiavajú družobné kontakty s partnermi v zahraničí. Ich spolupráca je veľmi rozmanitá od vzájomnej kooperácie v oblastiach ako kultúra, šport až po vzdelávanie, cestovný ruch atď.

Medzinárodné partnerstvá podpísané zástupcom Trnavského samosprávneho kraja:

- Politická deklarácia k založeniu euroregiónu CENTROPE, ktorú 22. 09. 2003 podpísali v rakúskom Kittsee zástupcovia prihraničných regiónov východného Rakúska, južnej Moravy, západného Slovenska a západného Maďarska
- Spolupráca medzi Trnavským samosprávnym krajom a Juhomoravským krajom (Česká republika)
- Partnerstvo a vzájomná spolupráca medzi Provinciou Pordenone (Taliansko)
- Spolupráca medzi Autonómnou Pokrajinou Vojvodina (Srbská republika)
- Partnerstvo a vzájomná spolupráca so Župnou samosprávou Győr-Moson-Sopron (Maďarská republika)
- Partnerstvo medzi Akimátom Východo-kazachstanskej oblasti (Republika Kazachstan)
- Spolupráca so Zadarskou županijou (Chorvátsko)
- Partnerstvo so Župnou samosprávou Pešť (Maďarská republika)
- Partnerstvo s Vojvodstvom Kujawsko-Pomorskie (Poľsko)
- TTSK ako člen centrálneho európskeho dopravného koridoru (CETC), ktoré začína vo Švédsku a jeden variant končí v Taliansku a druhý na Balkáne
- TTSK ako člen združenia európskych regiónov, Francúzsko
- Dohoda TTSK a Spolkovej krajiny Dolné Rakúsko o cezhraničnej spolupráci
- Zmiešaná slovensko-rakúska komisia pre spoluprácu v oblasti dopravy
- Dohoda medzi Autonómnym regiónom Friuli Venezia Giulia, Taliansko
- Dohoda o spolupráci medzi TTSK a Varaždinskou župou, Chorvátsko
- Dohoda medzi Regiónom Armavir (Arménska republika)
- Dohoda s Provinciou Hainan (Čínska ľudová republika)
-

Aktuálne projekty realizované Trnavským samosprávnym krajom

Projekt Duo**Stars financovaný zo zdrojov EÚ, do ktorého je zapojený aj TTSK má podporiť cezhraničné hospodárske aktivity a posilniť regióny Trnavy a Dolného Rakúska prostredníctvom prevádzky špičkových technológií v priemysle. Výsledkom má byť jednotná sieť tvorby hodnôt, tvorba medzinárodnej technologickej platformy obstarávania, prenos transferu vedomostí a hodnôt, výmena skúseností a stratégií z priemyselných oblastí.

Projekt „RECOM SK-AT“, ktorého zámerom je vytvorenie prostredia pre lepšiu a kvalitnejšiu život v prihraničí. Do jeho realizácie sú zainteresované aj skupiny samospráv, ktoré zabezpečujú garancie ďalšieho pozitívneho vývoja a zníženie regionálnej nerovnováhy.

Projekt „Viacročný rámec pre technickú pomoc“, ktorého zámerom je technické a administratívne zabezpečenie implementácie programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Rakúsko 2007 - 2013 v podmienkach TTSK. Nosnými aktivitami sú desiminácia aktuálnych informácií o programe, poskytovanie poradenstva potenciálnym žiadateľom a konečným prijímateľom pomoci ako aj podpora Spoločného technického sekretariátu a Riadiaceho orgánu programu.

Projekt „RESPOS“, ktorého hlavným cieľom je vytvorenie kooperačnej siete za účelom zosieťovania TTSK a JMK, výmena informácií a zdieľanie dobrých príkladov z praxe. Projekt posilní aktívnu komunikáciu a spoluprácu medzi regiónmi a vytvorí priestor pre realizáciu ďalších projektov.

Projekt „ITE“ (inteligentná energia) sa zameriava na ochranu klímy v zmysle Kyótskeho protokolu. Projekt je zameraný na zníženie produkcie CO₂ a na budovanie kapacít obnoviteľných zdrojov energie, energetickú bezpečnosť.

1.4 Prírodné podmienky, nerastné bohatstvo, chránené územia

Trnavský samosprávny kraj leží takmer v geografickom strede Európy a hraničí s tromi štátmi - s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce. Hraničným tokom s Českou republikou a Rakúskom je rieka Morava. Na juhu je hraničnou riekou s Maďarskou republikou rieka Dunaj.

Z geografického hľadiska je Trnavský samosprávny kraj veľmi pestrý. Z povrchových celkov najväčšiu plochu zaberá Podunajská nížina na juhu a Záhorská nížina na severe. Oddelené sú pásmom kryhového pohoria Malé Karpaty s najvyšším vrchom Záruby - 768 m n. m. Pestrý reliéf podmieňuje i klímu, ktorá je najsuchšia a najteplejšia v južných oblastiach Podunajskej nížiny a najchladnejšia v oblasti Malých Karpát. Záhorská nížina sa delí na dva krajinné celky - Borská nížina a Chvojnická pahorkatina. Chvojnická pahorkatina na severovýchode hraničí s Bielymi Karpatmi, na východe s Myjavskou pahorkatinou, na juhu a západe s Borskou nížinou. V severovýchodnej časti zasahuje do územia Trnavského kraja výbežok Považského Inovca. Priemerné ročné teploty sa pohybujú okolo 10°C.

Pôda - prírodné zdroje Trnavského kraja sa prezentujú veľmi dobrými pôdnymi podmienkami pre poľnohospodársku výrobu. Prevažná časť územia disponuje najkvalitnejším pôdnym fondom 291 916 ha podľa údajov z roku 2008, ktorý leží v strednej a južnej časti kraja.

Tabuľka 3: Štruktúra pôdneho fondu v roku 2008

	Poľnohospodárska pôda (ha)	(z toho) orná pôda (ha)	Nepoľnohospodárska pôda (ha)	(z toho) lesná pôda (ha)
Trnavský kraj	291 916	262 098	122 752	65 253

Zdroj: ŠÚ SR, údaje za rok 2008

Poľnohospodárska pôda je najdôležitejším prírodným zdrojom nielen z hľadiska výmery, ale i z hľadiska bonity pôdy. Poľnohospodárska prvovýroba je zameraná predovšetkým na produkciu husto siatych obilnín, okopanín, technických plodín. Priaznivé podmienky sú pre rozvoj vinohradníctva a ovocných sádov. V živočíšnej výrobe dominuje chov hovädzieho dobytku a ošípaných, zvyšuje sa produkcia hydiny, vajec a chov moriek.

Tabuľka 4: Hektárové úrody vybraných poľnohospodárskych plodín za rok 2007 v t/ha

Rok 2007	Zrniny spolu	z toho				
		Obilniny	Olejniný	Zemiaky	Cukrová repa	Viacročné krmoviny na ornej pôde
SR	5,14	5,18	2,54	17,19	61,07	4,96
Trnavský kraj	5,96	5,99	2,89	26,21	64,77	7,31

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Z predchádzajúcej tabuľky je vidieť, že vo všetkých sledovaných typoch vybraných poľnohospodárskych plodín za rok 2007 sú priemerné hektárové úrody za Trnavský samosprávny kraj vyššie ako celoslovenský priemer.

Z lesov v súčasnosti dominujú v oblasti Malých Karpát lesy dubové a bukové a v oblasti Záhorskej nížiny porasty borovicové. V povodí riek sa zachovali lužné lesy, ktoré sú i dnes domovom mnohých druhov vzácného vtáctva. Lesy vytvárajú priaznivé podmienky ochrany prírody, pôsobia protierózne a plnia funkciu v oblasti vodohospodárstva. Lesnatosť dosahuje 65 253 ha, čo je 15,74% z celkovej rozlohy kraja. Je výrazne rozdielna a rôznorodá. Najnižšia lesnatosť je v okresoch Galanta 2 694 ha (4,20%) a Dunajská Streda 7 038 ha (6,55%), ako dôsledok nesprávneho a neodborného odlesňovania a odvodňovania v minulých desaťročiach. Najvyššia lesnatosť podľa plochy v ha, je v okresoch Senica 21 595 ha (31,59%) a Trnava 13 182 ha (17,78%).

Tabuľka 5: Lesnatosť za jednotlivé okresy ha

	Rozloha okresu	Lesná pôda	Percentuálne zastúpenie lesnej pôdy na rozlohe okresu
Okres Dunajská Streda	107 459	7 038	6,55%
Okres Galanta	64 174	2 694	4,20%
Okres Hlohovec	26 716	3 418	12,79%
Okres Piešťany	38 112	8 275	21,71%
Okres Senica	68 360	21 595	31,59%
Okres Skalica	35 714	9 052	25,35%
Okres Trnava	74 133	13 182	17,78%

Zdroj: ŠÚ SR, údaje za rok 2008

Nerastné bohatstvo regiónu je zastúpené na severozápade ropou a zemným plynom, v ostatných častiach regiónu ložiskami tehliarskych surovín, vápencov, dolomitov, sklárskych a zlievarenských pieskov a štrkopieskov, lignitu. Ich využívanie má prevažne miestny význam, nakoľko zásoby týchto surovín sa na území kraja nevyskytujú v takom rozsahu, aby mohli podstatnou mierou ovplyvniť jeho ekonomický rozvoj.

Z nerudných surovín sa vyskytujú - vysokopercentný vápenec, dolomit, zlievarenské piesky, stavebný kameň, štrkopiesky a piesky a tehliarska surovina. Najväčší výskyt dolomitov je na území okresu Piešťany, viatych pieskov v okrese Senica. Surovinová báza stavebného kameňa sa koncentruje najmä do oblasti Malých Karpát v okresoch Trnava, Senica a Piešťany. Všetky ložiská stavebného kameňa sa nachádzajú v CHKO Malé Karpaty. Významné zásoby štrkopieskov na báze riečnych náplavov Váhu a Dunaja sú v okrese Dunajská Streda a Hlohovec. Spraše a sprašové hliny vyskytujúce sa v okrese Trnava a Senica poskytujú vhodnú surovinovú bázu pre tehliarsku výrobu.

Vodné zdroje Trnavského kraja sú pomerne bohaté. Odvodňujú ho významné vodné toky Dunaj, Malý Dunaj, Váh, Dudváh, Čierna Voda, Myjava, Morava, Chvojnice a rad ďalších menších tokov. V nížinných častiach kraja pozdĺž ohradzovaných tokov sa vyskytujú vnútorné vody. Sú to oblasti Žitného ostrova, údolnej nivy Moravy a pravej strany Váhu. Medzi väčšie vodné nádrže kraja patria - Vodné dielo Gabčíkovo a Kráľová, Sĺňava, Suchá nad Parnou, Čerenec, Boleráz, Horné Orešany, Buková a Kunov. Vodné plochy podľa údajov ŠÚ z roku 2007 pokrývajú 14 712 ha (3,55%) z celkovej rozlohy kraja. Najväčšiu rozlohu vodných plôch má okres Dunajská Streda 7 187 ha (6,69%), naopak najmenšiu Hlohovec 682 ha (2,55%).

Tabuľka 6: Rozloha vodných plôch na území TTSK v ha

	Celková výmera územia	Vodné plochy	percentuálne zastúpenie vodných plôch na celkovej rozlohe
Okres Dunajská Streda	1 074 589 421	71 877 721	6,69%
Okres Galanta	641 743 139	25 642 012	4,00%
Okres Hlohovec	267 165 029	6 821 091	2,55%
Okres Piešťany	381 124 948	10 514 111	2,76%
Okres Senica	683 599 547	12 865 945	1,88%
Okres Skalica	357 143 370	8 962 490	2,51%
Okres Trnava	741 321 041	10 442 800	1,41%
spolu za okresy	4 146 686 495	147 126 170	3,55%

Zdroj: ŠÚ SR, údaje za rok 2007

Pre rozvoj kraja majú mimoriadny význam geotermálne a liečivé pramene, ktoré sa využívajú na liečebné a rekreačné účely. V okrese Senica, v Smrdákoch je vyvierajúci prameň termálnych vôd s vysokým obsahom sírovodíka, čo ho zaraďuje medzi najkoncentrovanejšie sírne vody v Európe. Medzi svetoznáme liečebné stredisko patria Piešťany s výskytom geotermálnych vôd a sírneho bahna priaznivo pôsobiacich pri liečbe ochorení pohybového ústrojenstva. Ložiská geotermálnych vôd máme aj v okrese Galanta a Dunajská Streda využívané na rekreačné, zdravotnícke a vykurovacie účely.

Ovzdušie - územie Trnavského samosprávneho kraja patrí k územiám s relatívne málo znečisteným ovzduším. Vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomeroch je územie veľmi dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

Tabuľka 7: Emisie základných znečisťujúcich látok za TTSK v tonách; prispievatelia

Údaje v t/rok	Tuhé emisie	Oxid siričitý	Oxidy dusíka	Oxid uhoľnatý
Trnavský kraj	1 825,1	1 039,0	1 607,7	3 563,4
Dunajská Streda	24,19%	37,20%	23,02%	16,84%
Galanta	13,84%	30,49%	16,61%	12,17%
Hlohovec	6,55%	2,47%	5,33%	6,45%
Piešťany	11,92%	4,26%	7,78%	9,67%
Senica	17,94%	7,30%	9,41%	14,44%
Skalica	11,18%	3,99%	7,13%	8,77%
Trnava	14,37%	14,26%	30,73%	31,66%

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty, údaje sú za rok 2006, údaje sú len za stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia

Z predchádzajúcej tabuľky je zrejmé, že v roku 2006 bolo vyprodukovaných 1 825 ton tuhých emisií a z toho najväčším prispievateľom k ich produkcii bol okres Dunajská Streda s 24,2%, najmenej k ich produkcii prispel okres Hlohovec - len 6,55%. Taktiež bolo vypustených do ovzdušia 1 039 ton oxidu siričitého, najväčším prispievateľom k tomuto druhu znečistenia bol tiež okres Dunajská Streda s 37,2%, naopak najmenej prispel tiež okres Hlohovec s 2,47%. Oxidu dusíka bolo vypustených 1 607 ton a najväčším znečisťovateľom bol okres Trnava s podielom 30,7% na týchto emisiách, najmenej znečistenia týmto oxidom pochádzalo z okresu Hlohovec. Oxidu uhoľnatého bolo vypustených 3 563 ton a Trnava bol okres s najväčším príspevkom k znečisteniu - 31,7%, najmenej znova okres Hlohovec so 6,45%. Z celkového porovnania teda vyplýva, že najmenším znečisťovateľom bol okres Hlohovec, naopak najviac znečistenia zo základných znečisťujúcich látok pochádzalo z okresov Dunajská Streda a Trnava.

Na území kraja sa nachádza sieť chránených území: štyri chránené krajinné oblasti Dunajské Luhy, Biele Karpaty, Malé Karpaty a Záhorie, 8 národných prírodných rezervácií, 23 prírodných rezervácií, 25 chránených areálov, 20 prírodných pamiatok a jedna národná prírodná pamiatka - jaskyňa Driny. Za celú oblasť pôsobnosti štátnej správy ochrany prírody a krajiny na území Trnavského kraja je to spolu 78 maloplošných chránených území, z toho 13 chránených parkov. Najrozsiahlejšia je chránená krajinná oblasť Malé Karpaty. Významné sú aj prírodné rezervácie v okrese Dunajská Streda, a to Ostrov orliaka morského, Čičovské mŕtve rameno, Klátovské rameno a z dôvodu výskytu kvalitných zdrojov podzemných vôd i oblasť Žitného ostrova.

V rokoch 2005 až 2008 boli vyhlásené ďalšie chránené vtáčie územia (CHVÚ) na území Trnavského samosprávneho kraja : CHVÚ Malé Karpaty/r. 2005, CHVÚ Lehnice/r. 2005, CHVÚ Sĺňava /r. 2008, CHVÚ Dunajské luhy/ r. 2008. CHVÚ Úľanská mokrad' / r. 2008. Celkom na území je vyhlásených 11 CHVÚ.

Tabuľka 8: Veľkoplošné chránené územia v Trnavskom samosprávnom kraji

Okres	Kategória	Názov územia	Výmera v ha	Rok vyhlásenia
Senica Skalica	CHKO	Biele Karpaty	cca 3 798 (43 519)	1979, 1989
Dunajská Streda	CHKO	Dunajské luhy	cca 7 229 (12 284)	1998
Senica Trnava Piešťany	CHKO	Malé Karpaty	cca 25 811 (64 610)	2001
Senica	CHKO	Záhorie	cca 12 750 (27 522)	1989

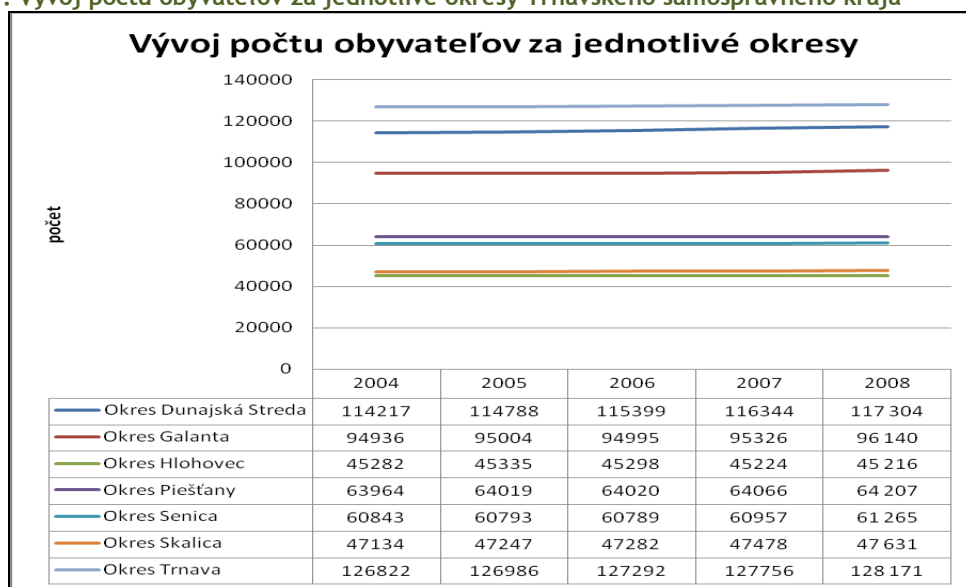
Zdroj: Správa o stave životného prostredia v Trnavskom kraji za rok 2002

Vďaka dopravnej polohe, nadpriemerne vyvinutej infraštruktúre a vysokému poľnohospodárskemu potenciálu krajiny, spolu s dlhodobou tradíciou v potravinárskom, strojárskom a chemickom priemysle, možno radiť kraj medzi najrozvinutejšie priemyselno-poľnohospodárske regióny Slovenska.

1.5 Demografická charakteristika

Trnavský samosprávny kraj počtom 559 934 obyvateľov k 31.12.2008 je zo všetkých krajov najmenší a jeho zastúpenie na celkovom obyvateľstve v SR je 10,3 %. Kraj pozostáva z 251 obcí, z toho 16 má štatút mesta (6,37%). Od 1. 9. 2001 obec Šaštín Stráže bola vyhlásená za mesto. V roku 2002 sa v okrese Galanta odčlenila od mesta Sládkovičovo časť Malá Mača, čím vznikla samostatná obec a v okrese Dunajská Streda sa odčlenila od obce Horná Potôň časť Potôňske Lúky, čím sa zvýšil počet obcí v regióne.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov za jednotlivé okresy Trnavského samosprávneho kraja

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa posledných údajov z roku 2008 je zo siedmich okresov Trnavského kraja najväčším okresom, okres Trnava, v ktorom žilo ku koncu tohto roka 128 171 obyvateľov, čo je 22,9% obyvateľov kraja. Najmenším je okres Hlohovec, v ktorom žilo 45 216 obyvateľov, čo je 8,07% obyvateľov kraja. Za sledované obdobie rokov 2004 - 2008 došlo k nárastu počtu obyvateľov v každom z okresov, okrem okresu Hlohovec, kde počet obyvateľov klesol o 66. Najvyšší nárast zaznamenal okres Dunajská Streda, kde pribudlo 3 087 obyvateľov.

V roku 2008 žilo v mestách 271 941 ľudí, čo predstavovalo 48,6 % z celkového počtu obyvateľstva, v tom bolo 131 148 mužov a 140 793 žien, o 79 viac ako rok predtým.

Tabuľka 9: Vybrané ukazovatele veku obyvateľstva podľa pohlavia

SR / oblasť / kraj	Rok	Priemerný vek (roky)			Stredná dĺžka života pri narodení (roky)		
		spolu	muži	ženy	obdobie	muži	ženy
Trnavský kraj	2003	37,35	35,82	38,80	2001-2003	69,81	77,70
	2004	37,66	36,13	39,12	2002-2004	69,99	77,74
	2005	37,99	36,46	39,45	2003-2005	70,37	77,95
	2006	38,31	36,79	39,76	2004-2006	70,59	78,06
	2007	38,62	37,09	38,62	2005-2007	70,77	78,32
Slovenská republika	2003	36,82	35,20	38,35	2003	69,77	77,62
	2004	37,13	35,49	38,66	2004	70,29	77,83
	2005	37,41	35,78	38,96	2005	70,11	77,90
	2006	37,71	36,06	39,25	2006	70,40	78,20
	2007	37,99	36,34	37,99	2007	70,51	78,08

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Priemerný vek obyvateľstva sa za sledované obdobie rokov 2003 - 2007 celkovo zvyšoval. Priemerný vek žien mierne poklesol, ale priemerný vek mužov sa zvýšil natolko, že celková bilancia bola kladná. Ukazovateľ strednej dĺžky života mužov za toto obdobie vzrástol z priemerných 69,8 roka na približne 70,77 roka a stredná dĺžka života žien vzrástla o niečo menej z pôvodných 77,7 roka na 78,32 roka v roku 2007. Tento vývoj približne kopíroval vývoj za Slovenskú republiku ako celok. V strednej dĺžke života sa obyvatelia dožívajú v roku 2007 o niečo viac ako je celoslovenský priemer.

Podľa **náboženského vyznania** obyvateľstva (sčítanie ľudu v r. 2001) vykazuje Trnavský samosprávny kraj nasledujúce údaje:

- Rímskokatolícka cirkev - 431 154 obyvateľov, podiel 78,2%
- Evanjelická cirkev augsburského vyznania - 24 262 obyvateľov, podiel 4,4%
- Gréckokatolícka cirkev - 1 037 obyvateľov, podiel 0,2%
- Pravoslávna cirkev - 456 obyvateľov, podiel 0,1%
- Ostatné a nezistené - 29 713 obyvateľov, podiel 5,4%
- Bez vyznania - 64 381 obyvateľov, podiel 11,7%

1.6 Sídlná štruktúra

Tabuľka 10: Sídlná štruktúra TTSK vyjadrená vybranými ukazovateľmi

	Trnavský kraj	D. Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Rozloha (km ²)	4 147	1 075	642	267	381	684	357	741
Počet obcí	251	67	36	24	27	31	21	45
Počet miest	16	3	3	2	2	2	3	1
Obyvateľstvo spolu	557 151	116 344	95 326	45 224	64 066	60 957	47 478	127 756
z toho ženy	285 667	59 780	48 824	22 988	33 204	31 106	24 276	65 489
z toho muži	271 484	56 564	46 502	22 236	30 862	29 851	23 202	62 267
mestské obyvatel'stvo	271 862	45 043	38 672	26 677	35 859	25 784	31 789	68 038
Hustota obyvateľ'stva na km ²	134	108	149	169	168	89	133	172
Národnosť								
slovenská	410 959	19 088	56 927	44 353	62 182	58 956	45 174	124 279
maďarská	130 488	93 726	36 174	86	132	77	55	238
rómska	3 166	1 082	694	202	72	525	344	247
česká, moravská, sliezská	5 384	704	570	282	839	742	1 344	903
rusínska	75	13	17	5	9	11	2	18
ukrajinská	293	60	39	15	19	30	76	54
nemecká	329	70	57	10	56	15	18	103
poľská	229	39	30	16	24	21	16	83
predprodukčný vek	80 307	16 927	13 816	6 715	8 538	9 170	7 189	17 952
produktívny vek	409 689	86 236	70 023	32 893	46 424	44 704	34 854	94 555
poproduktívny vek	67 155	13 181	11 487	5 616	9 104	7 083	5 435	15 249

Zdroj: Statistická ročenka regiónov Slovenska 2008, údaje sú za rok 2007

Stav sídelnej štruktúry v Trnavskom kraji je výsledkom pôsobenia prírodných a civilizačných daností. Vidiecke sídla a viaceré sídelné pásy sú pomerne rovnomerne rozložené. Osídlenie kraja okrem prírodných daností formovali aj civilizačné danosti, predovšetkým historické cestné trasy. Sídelnú štruktúru v minulom storočí začalo výrazne ovplyvňovať budovanie železníc, ktoré definitívne potvrdilo os Bratislava - Trnava - Leopoldov - Piešťany - Trenčín, ako hlavnú nielen dopravnú, ale aj urbanistickú os, čím sa stlmil rozvoj tých sídiel, ktoré ležali mimo dosah tejto dopravnej trasy. Územie kraja predstavuje z hľadiska perspektív rozvoja osídlenia územie so stabilizovaným rozvojom. Z lokálneho hľadiska sú rozvojové potenciály predovšetkým v založenej hospodárskej a obslužnej infraštruktúre a kvalifikačnej štruktúre obyvateľov. Rozvojový potenciál predstavuje rozvinutá priemyselná výroba, poľnohospodárstvo, infraštruktúra nadregionálneho významu prechádzajúca cez región a aktivity viazané najmä na elektrárňu Jaslovské Bohunice.

Pre Trnavský samosprávny kraj je špecifickým znakom jeho funkčná a územná väzba na hlavné mesto SR Bratislavu. Zároveň sa regionálne ťažiská osídlenia formujú v priestoroch Senica, Skalica - Holíč, Trnava, Piešťany - Hlohovec, Galanta - Sereď, Dunajská Streda - Šamorín - Gabčíkovo. Na území kraja sa nachádzajú centrá nadregionálneho významu (Trnava, Piešťany). Regionálne centrá na území kraja sú: Senica, Skalica, Holíč, Piešťany, Vrbové, Hlohovec, Leopoldov, Galanta, Sereď, Dunajská Streda, Šamorín a Veľký Meder.

Cez Trnavský samosprávny kraj prechádzajú sídelné rozvojové osi celoslovenského významu:

- rozvojová os sídelného systému západná - prevádzajúca Viedenskú a Sliezku aglomeráciu pozdĺž Považia,
- rozvojová os sídelného systému južná - prevádzajúca ťažiská osídlenia v priestoroch Bratislavy a Košíc juhom Slovenska,
- rozvojová os sídelného systému prechádzajúca Záhorím smerom na Českú republiku.

Popri rozvojových osiach celoštátneho významu možno sledovať rozvojové osi regionálneho významu. Skelet sídelného systému je spolutvorený smermi ďalších sídelných väzieb (bližšia špecifikácia v Územnom pláne veľkého územného celku Trnavského kraja).

1.7 SWOT analýza: Všeobecná charakteristika kraja

Čiastková analýza slabých a silných stránok sa zameriava v tejto časti hlavne na geografické, prírodné členenie, demografický vývoj a všeobecný stav a charakteristiku kraja.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre rozvinutá sieť dopravných komunikácií • Kvalitný pôdny fond • Priaznivé klimatické podmienky • Zachovaná biodiverzita • Nerastné bohatstvo • Významné vodné toky na území TTSK • Geotermálne vodné pramene • Málo znečistené ovzdušie • Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty, iné chránené krajinné oblasti • Spokojnosť časti obyvateľov so životom / životnými podmienkami na vidieku 	<ul style="list-style-type: none"> • Odlesňovanie v minulosti • Nedostatočné využitie prírodných podmienok a krás na cestovný ruch (poľovníctvo, rybárstvo, vodná turistika, cykloturistika) • Nižšia kvalita cestnej infraštruktúry najmä v menších obciach • Starnutie populácie • Nedostatočné legislatívne riešenie vo väzbe na výrobcov • Nedostatočne účinná osвета vyvolávajúca záujem občanov o zlepšovanie kvality ŽP • Nedostatočná propagácia prírodného a kultúrneho bohatstva regiónu • Nižšia úroveň vzdelania na vidieku v porovnaní s priemerom SR
Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšenie ochrany prírodného dedičstva • Lepšia ochrana pôdneho fondu • Vytváranie územia so stabilizovaným rozvojom v oblasti sídelnej štruktúry • Neustále zlepšovanie hospodárskej a obslužnej infraštruktúry • Účinnejšie ovplyvňovanie kvalifikačnej štruktúry obyvateľov vzhľadom na potreby trhu • Intenzifikačný rozvoj priemyselnej výroby • Intenzívny rozvoj sídelných rozvojových osí celoslovenského významu prechádzajúcich územím kraja 	<ul style="list-style-type: none"> • Znečistenie ŽP • Nesprávne a neodborné odlesňovanie ako v minulosti • Zníženie kvality zásobárne vôd na Žitnom ostrove • Nedostatočné výdavky a investovanie do infraštruktúry • Neatraktivnosť vidieckych častí / odliv mladých obyvateľov / starnutie populácie • Pokračujúci odliv personálnych kapacít z vidieckych oblastí • Zvyšujúci sa index starnutia • Nezáujem občanov o zlepšovanie kvality ŽP

2 ANALÝZA HOSPODÁRSKEJ SITUÁCIE TTSK

2.1 Organizačná štatistika a vlastnícke vzťahy

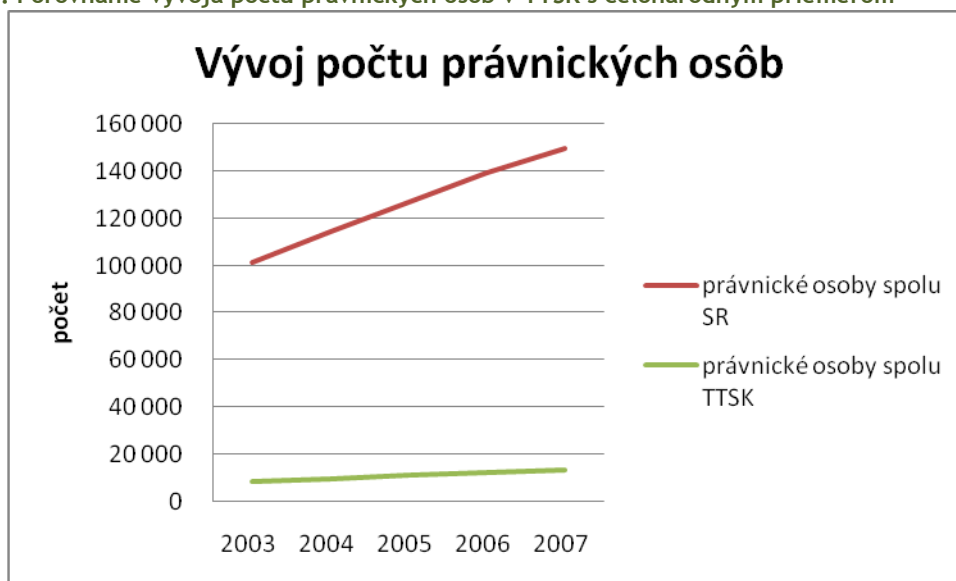
Tabuľka 11: Právne subjekty podľa vybraných právnych foriem

SR / oblasť / kraj (okres) SR	Rok	Právne subjek- ty spolu	v tom						
			právnické osoby spolu	v tom		fyzické osoby - podnikate- lia spolu	v tom		
				podniky	neziskové inštitúcie		živnostníci	slobodné povola- nia	samostat- ne hospo- dáriaci roľníci
SR spolu	2004	474663	114285	74207	40078	360378	336640	13683	10055
	2005	493871	126777	83710	43067	367094	344870	12752	9472
	2006	527486	139240	93411	45829	388246	364185	15175	8886
	2007	549413	149772	101574	48198	399641	374382	16725	8534
TTSK	2004	48845	9766	6602	3164	39079	36497	1197	1385
	2005	51145	11046	7554	3492	40099	37738	1094	1267
	2006	55046	12313	8585	3728	42733	40210	1368	1155
	2007	57164	13396	9444	3952	43768	41190	1487	1091
	2008	60705	15135	10991	4144	45570	43058	1492	1020
Dunajská Streda	2008	15233	3456	2690	766	11777	10994	313	470
Galanta	2008	10846	2293	1670	623	8553	8123	199	231
Hlohovec	2008	3893	841	531	310	3052	2921	103	28
Piešťany	2008	7074	2194	1674	520	4880	4599	234	47
Senica	2008	5512	1314	865	449	4198	3954	160	84
Skalica	2008	4541	1182	874	308	3359	3209	95	55
Trnava	2008	13606	3855	2687	1168	9751	9258	388	105

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

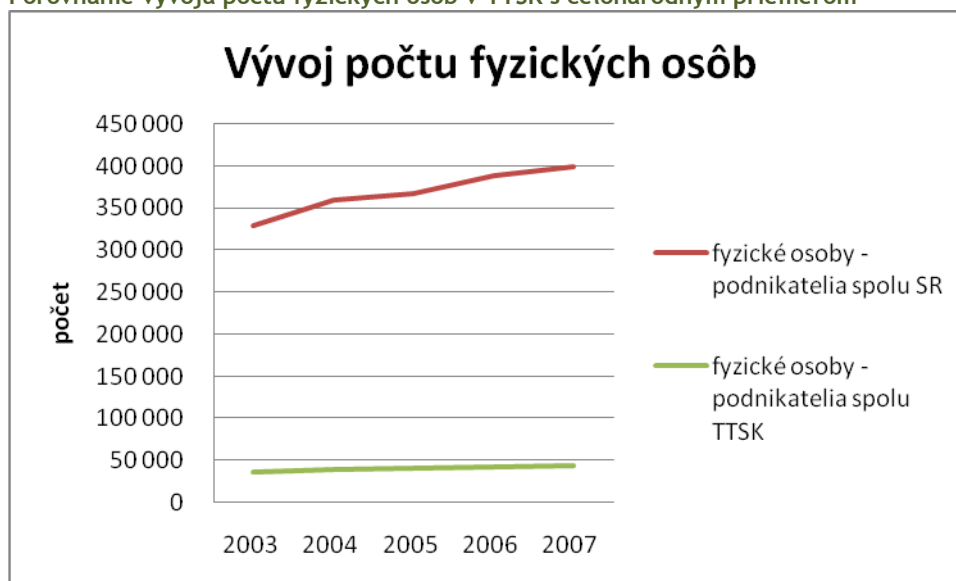
V roku 2007 bolo celkovo na Slovensku registrovaných 549 413 právnych subjektov. Z toho 27,3% právnických osôb a 72,7% fyzických osôb podnikateľov. V kategórii právnické osoby prevládali podniky ktorých bolo viac ako 100 000, neziskových inštitúcií približne polovica - cca 48 000. V TTSK bolo podľa najnovších údajov z roku 2008 celkovo 60 705 právnych subjektov (cca 11% podiel zo SR) z ktorých bolo 24,93% právnických osôb a 75,07% fyzických osôb podnikateľov. Z fyzických osôb podnikateľov bola v TTSK najviac zastúpená kategória živnostníci, do ktorej patrilo 94,5% nasledovali slobodné povolania s 3,3% a samostatne hospodáriaci roľníci s 2,2%. Najviac právnych subjektov bolo evidovaných na území okresu Dunajská Streda - 15 233, nasledoval okres Trnava s 13 606 právnymi subjektmi. Naopak najmenej ich bolo v okrese Hlohovec - 3893. V okresoch takisto prevládala kategória fyzických osôb podnikateľov nad právnickými osobami.

Graf 2: Porovnanie vývoja počtu právnických osôb v TTSK s celonárodným priemerom

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Graf 3: Porovnanie vývoja počtu fyzických osôb v TTSK s celonárodným priemerom

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Počet právnických osôb podnikateľov sa zvýšil približne o 47% v celoslovenskom priemere. Vývoj v TTSK bol mierne rýchlejší a počet právnických osôb na jeho území vzrástol o približne 55,2%. Fyzické osoby podnikatelia zaznamenali za sledované obdobie rokov 2003 - 2007 rovnako nárasty aj v celoslovenskom priemere, aj za TTSK. V celoslovenskom to bol nárast približne 21,2% a v TTSK došlo k 21% nárastu.

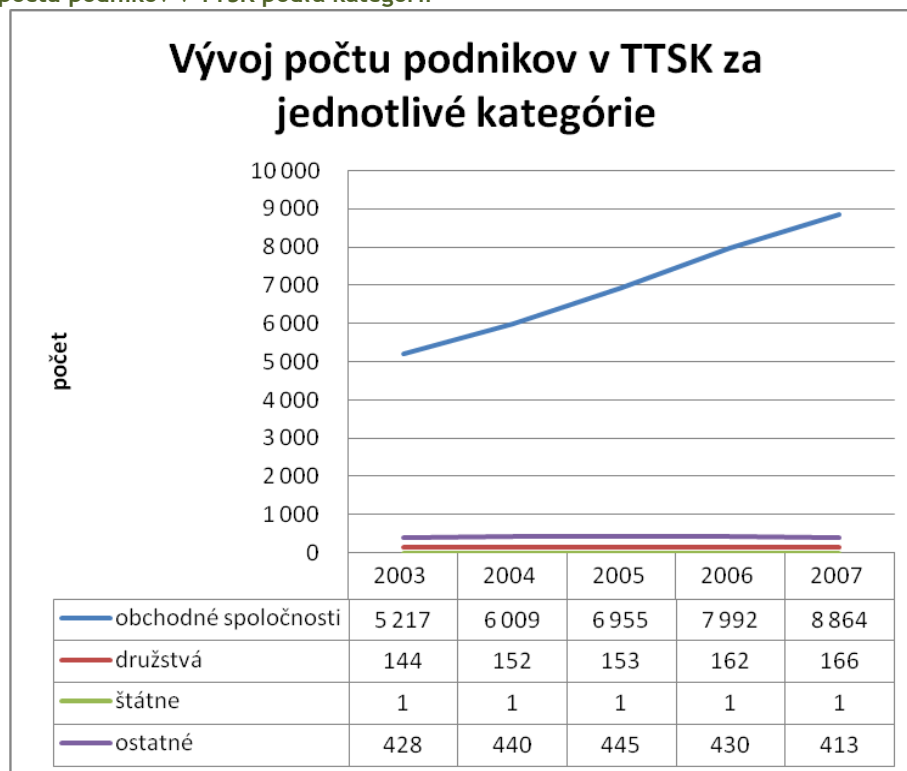
Tabuľka 12: Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem k 31.12. bežného roka

SR / oblasť / kraj (okres)	Rok	Právnické osoby	v tom								
			podniky					neziskové inštitúcie			
			spolu	obchodné spoloč- nosti	družstvá	štátne	ostatné	spolu	rozpočtové organizácie	príspev- kové organizá- cie	ostatné
Σ SR	2003	101412	64420	57647	1517	37	5219	36992	6470	1354	29168
	2004	114285	74207	67143	1564	35	5465	40078	6612	962	32504
	2005	126777	83710	76632	1542	30	5506	43067	6654	895	35518
	2006	139240	93411	86317	1501	22	5571	45829	6649	816	38364
	2007	149772	101574	94580	1492	21	5481	48198	6643	792	40763
TTSK	2003	8631	5790	5217	144	1	428	2841	627	125	2089
	2004	9766	6602	6009	152	1	440	3164	646	89	2429
	2005	11046	7554	6955	153	1	445	3492	644	84	2764
	2006	12313	8585	7992	162	1	430	3728	646	79	3003
	2007	13396	9444	8864	166	1	413	3952	643	74	3235

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

V roku 2007 bolo najčastejšou formou podnikania v TTSK podnikanie formou obchodných spoločností, touto formou podnikalo 8 864 právnických osôb. Celkovo výrazne prevládal súkromný sektor nad štátnym sektorom. Z neziskových inštitúcií boli najviac zastúpené tie v kategórii ostatné, ktorých bolo 3 235, z celkového počtu 3 925, t.j. 82%, rozpočtových organizácií bolo 16% a najmenej, len 2% príspevkových organizácií. Za sledované obdobie rokov 2003-2007 vzrástol v TTSK počet rozpočtových organizácií o 16, počet príspevkových organizácií klesol o 51 a ostatné neziskové inštitúcie zaznamenali nárast o 1 146. Podobný vývoj môžeme pozorovať aj za celé Slovensko. Počet štátnych podnikov za sledované obdobie sa v TTSK nemenil, v SR ako celku poklesol o 43%. Počet družstiev na Slovensku klesol o 2%, v TTSK bol zaznamenaný nárast o 15%.

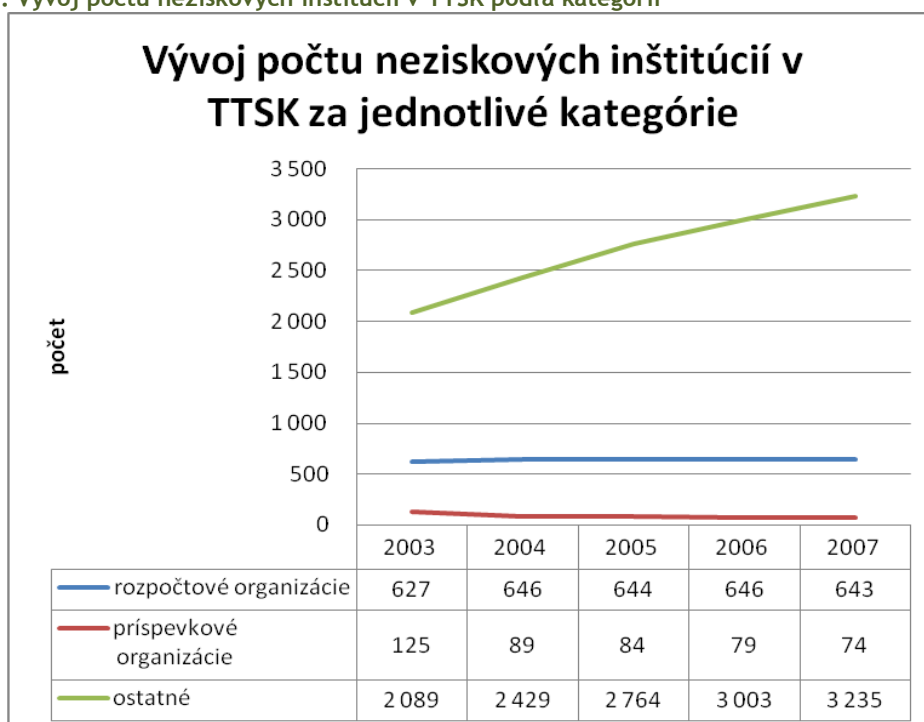
Graf 4: Vývoj počtu podnikov v TTSK podľa kategórií

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Celkový počet podnikov v TTSK zaznamenal podľa predchádzajúceho grafu nárast, najviac vzrástol počet obchodných spoločností z 5 217 v roku 2003 na 8 864 v roku 2007, v percentuálnom vyjadrení je to nárast o 70%. Počet štátnych podnikov zostal nezmenený, a v kategórii ostatné došlo k poklesu o 4%.

Graf 5: Vývoj počtu neziskových inštitúcií v TTSK podľa kategórií

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Celkový počet neziskových inštitúcií vzrástol. Len počet príspevkových organizácií klesol.

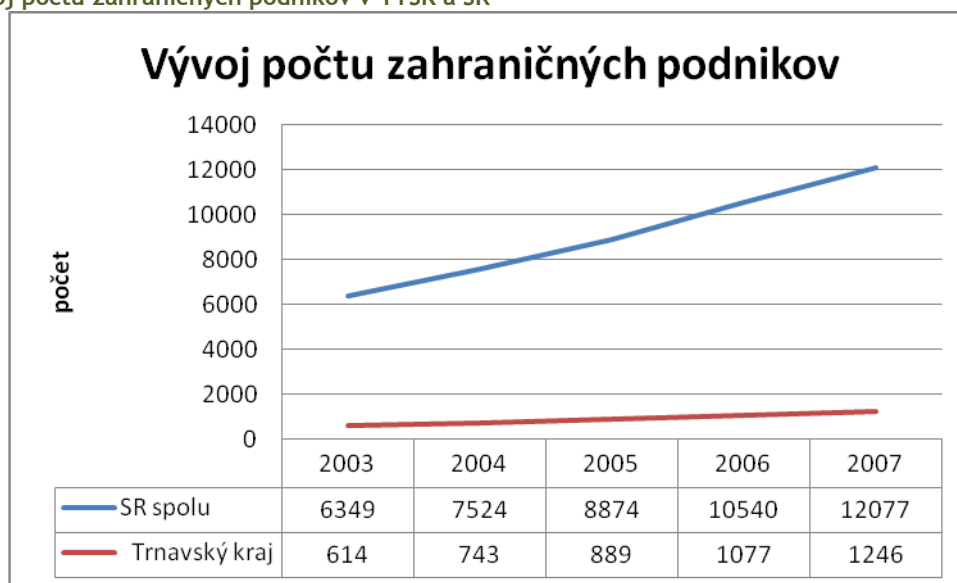
Tabuľka 13: Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva

SR / oblasť / kraj (okres)	Rok	Podniky spolu	z toho		
			súkromný sektor	z toho	
				zahraničné	medzinárodné
SR spolu	2003	64420	63689	6349	5338
	2004	74207	73399	7524	5996
	2005	83710	82943	8874	6443
	2006	93411	92692	10540	6665
	2007	101574	100886	12077	6785
TTSK	2003	5790	5729	614	546
	2004	6602	6531	743	596
	2005	7554	7483	889	623
	2006	8585	8516	1077	651
	2007	9444	9378	1246	663
Dunajská Streda	2007	2245	2228	333	163
Galanta	2007	1413	1402	148	82
Hlohovec	2007	456	450	29	30
Piešťany	2007	1461	1450	217	126
Senica	2007	765	756	101	51
Skalica	2007	779	776	157	63
Trnava	2007	2325	2316	261	148

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

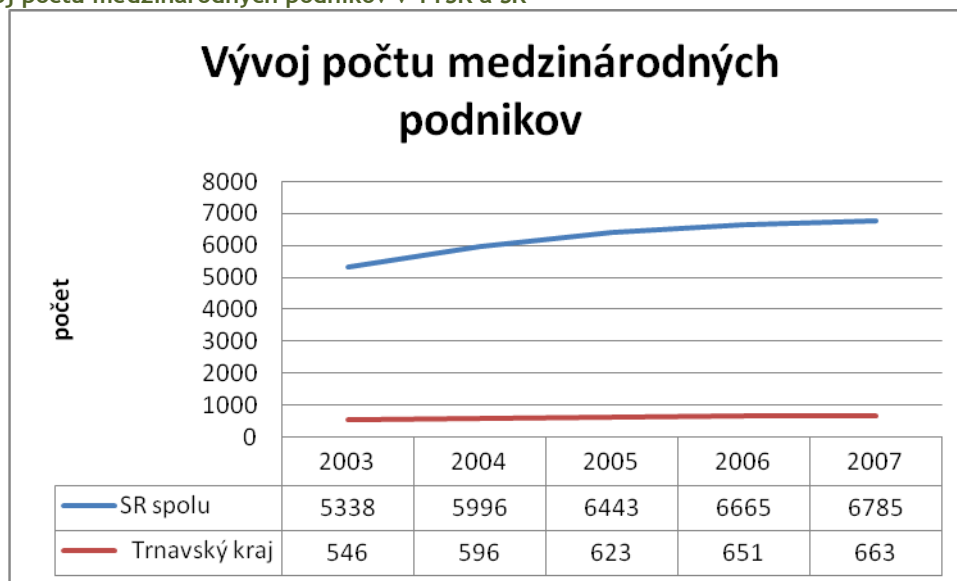
Celkový počet podnikov v súkromnom sektore v sledovanom období rokov 2003-2007 vzrástol na Slovensku o 58% v TTSK o 63%. Z toho počet medzinárodných firiem sa zvýšil na Slovensku o 90% a v TTSK dokonca o 103%. Počet podnikov s medzinárodnou účasťou sa zvýšil na Slovensku o 27% a v TTSK bol podobný vývoj a ich počet sa zvýšil o 21%. Najviac zahraničných podnikov sa v roku 2007 nachádzalo na území Dunajskej Stredy - celkovo 333, taktiež najviac medzinárodných podnikov bolo na jej území - celkovo 163. Naopak, najmenej ich bolo v okrese Hlohovec, zahraničných 29 a medzinárodných 30.

Graf 6: Vývoj počtu zahraničných podnikov v TTSK a SR

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Graf 7: Vývoj počtu medzinárodných podnikov v TTSK a SR

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Tabuľka 14: Počty podnikov podľa ekonomických činností za SR

Vývoj/časový horizont	2004	2005	2006	2007	2008
Pôdohospodárstvo, rybolov	3825	4091	4257	4468	4728
Priemysel	10691	11515	12071	12435	13712
Stavebníctvo	5563	6225	6605	7287	8796
Obchod	29251	32261	34958	36478	40929
Hotely, reštaurácie	2382	2746	3157	3540	4238
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	2807	3243	3677	4194	5127
Finančné sprostredkovanie	601	643	670	728	796
Nehnuteľnosti prenájom, obchodné činnosti	16259	19145	22849	26388	34318
Školstvo	403	500	619	719	914
Zdravotníctvo sociálna pomoc	740	1462	2427	3069	3637
Ostatné	1685	1879	2121	2268	2738

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 15: Počty podnikov podľa ekonomických činností za TTSK

Vývoj/časový horizont	2004	2005	2006	2007	2008
Pôdohospodárstvo, rybolov	356	377	398	420	454
Priemysel	1144	1258	1323	1381	1530
Stavebníctvo	546	648	723	802	980
Obchod	2458	2678	2956	3169	3493
Hotely, reštaurácie	250	287	335	376	467
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	372	457	556	640	783
Finančné sprostredkovanie	31	33	41	53	62
Nehnuteľnosti prenájom, obchodné činnosti	1205	1490	1805	2075	2578
Školstvo	34	40	57	59	79
Zdravotníctvo sociálna pomoc	68	135	212	276	342
Ostatné	138	151	179	193	223

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj v SR za roky 2004 - 2008 v počte podnikov podľa ekonomických činností vykazuje nasledovné hodnoty. Najvyšší nárast bol zaznamenaný v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci. Tento nárast predstavoval 391%. Naopak najnižší nárast bol v oblasti poľnohospodárstva, konkrétne 23,6%. Vývoj v TTSK kopíruje celoslovenský trend a za rovnaké obdobie došlo k najvyššiemu nárastu v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci a to 402,9%. Najmenší nárast bol zaznamenaný tiež v oblasti poľnohospodárstva vo výške 27,53%.

2.2 Priemysel

Priemyselné odvetvia regiónu majú rozhodujúci vplyv na zamestnanosť v regióne. Okrem zamestnanosti má priemysel relevantný vplyv aj na priemernú mzdu v regióne. Podniky v priemyselných odvetviach formujú a majú vplyv aj na ostatné socio-ekonomické ukazovatele regiónu a preto je dôležité analyzovať vývoj nasledovných ukazovateľov:

Tabuľka 16: Vybrané ukazovatele za priemyselné závody

SR / kraj	Rok	Tržby za vlastné výkony a tovar (tis. EUR , b. c.)	Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar (EUR)	Priemerný evidenč- ný počet zamestnancov (osoby)	Priemerná mesačná mzda zamestnanca (EUR)
SR spolu	2003	45375689	81161,69	559078	510,25
	2004	48993361	87664,08	558876	564,76
	2005	53646618	92940,65	577214	603,39
	2006	62301135	109460,8	569164	642,89
	2007	69782646	119205,2	585399	685,68
	2008	64687279	147911,6	437337	791,31
TTSK	2003	3948118	70144,86	56285	486,68
	2004	4794098	82741,42	57941	572,76
	2005	6117075	91522,61	66837	591,78
	2006	8660493	133398,5	64922	655,48
	2007	11533128	154943,7	74434	680,47
	2008	10033719	186757,8	53726	828,16
TNSK	2003	4207694	46235,78	91005	459,437
	2004	4760240	49035,42	97077	509,82
	2005	5361415	55945,69	95833	539,00
	2006	5841233	62096,86	94067	588,06
	2007	6221271	65591,05	94849	629,38
	2008	5824721	74044,00	78660	720,71
D. Streda	2008	520237	82017,6	6343	682,10
Galanta	2008	3997567	502065,1	7962	677,72
Hlohovec	2008	462351	130454,2	3544	915,75
Piešťany	2008	314701	56465,5	5573	755,86
Senica	2008	522810	88012,7	5940	696,34
Skalica	2008	991704	119055,8	8330	872,47
Trnava	2008	3224346	201104,8	16033	992,20

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, údaje z ročných zisťovaní

Z predchádzajúcej tabuľky je zrejmé, že počas rokov 2003-2008 vzrástli hodnoty ukazovateľov tržby za vlastné výkony, produktivita práce z tržieb aj priemerná mesačná mzda za SR, TTSK i TNSK, ktorý je porovnateľným krajom z hľadiska rozlohy a iných socio-ekonomických ukazovateľov. Jediný ukazovateľ, ktorý zaznamenal pokles bol priemerný evidenčný počet zamestnancov, ktorý klesol tiež za SR ako celok ale i v TTSK a TNSK. V sledovanom období teda tržby za SR vzrástli o 43%, v TTSK vzrástli o nadpriemerných 154% a v TNSK o 38%. Keďže za rovnaké obdobie poklesol počet zamestnancov za SR o 22%, v TTSK o 5% a v TNSK o 14%, nastal nárast produktivity práce z tržieb a to nasledovne: za SR o 82%, za TTSK nadpriemerne o 166% a za TNSK o 60%. V rovnakom období vzrástli aj priemerné mesačné mzdy v SR o 55%, v TTSK o 70% a v TNSK o 57%. Z výsledkov porovnania je zrejmé, že v TTSK dochádzalo za sledované obdobie k nadpriemerným nárastom sledovaných ukazovateľov ako v porovnaní so SR tak i v porovnaní s TNSK. Z porovnania okresov z roku 2008 je zrejmé, že najviac k tržbám za vlastné výkony prispieval okres Galanta s 3 997 567 tis. EUR, najmenej okres Piešťany s 314 701 tis EUR. Najvyššia produktivita práce z tržieb bola v okrese Galanta 502 065 EUR a najmenšia v okrese Piešťany 56 465 EUR. Najvyšší priemerný počet zamestnancov bol v okrese Trnava, celkovo 16 033, najmenej v okrese Hlohovec, celkovo 3 544. Najvyššia priemerná mzda bola v okrese Trnava - 992,20 EUR a najnižšia v okrese Galanta 677,72 EUR.

Priemerná mesačná mzda zamestnanca

Celonárodná priemerná mesačná mzda v priemysle bola v roku 2007 na úrovni 685 €. V TTSK mierne pod touto hranicou, na úrovni 680 € a v TNSK pod priemerom SR a to 629 €. Najrýchlejšie rástla v TTSK - celkovo o 40%, potom nasledoval TNSK, ktorý má tiež nadpriemerný výsledok 37% oproti priemeru SR na úrovni 34%.

Tabuľka 17: Vybrané ukazovatele za priemyselné závody

SR / kraj (okres)	Rok	Počet závodov	Hrubý obrat (tis. EUR)	Pridaná hodnota (tis. EUR)	Medzispotreba (tis. EUR)
SR spolu	2003	2231	38701819	8241353	30460466
	2004	2225	41719711	9497942	32221769
	2005	2376	43975138	9861814	34113324
	2006	2309	52961727	11662650	41299077
	2007	2393	60218217	12178119	48040131
TTSK	2003	257	3513775	1004780	2508996
	2004	259	4273352	1096428	3176924
	2005	279	5083781	1044745	4039036
	2006	270	7713669	1384352	6329317
	2007	283	10862444	1780223	9082221
D. Streda	2007	46	447088,9	108378,1	338710,7
Galanta	2007	43	4081757	311325,8	3770431
Hlohovec	2007	20	475834,8	118269,9	357531,7
Piešťany	2007	50	410177,3	164708,2	245469
Senica	2007	38	486589,7	80462,06	406160,8
Skalica	2007	28	904036,4	285733,3	618303,1
Trnava	2007	58	4056961	711345,7	3345615
TNSK	2003	371	3880933	1041658	2839275
	2004	381	4001427	1121091	2880336
	2005	379	4350428	1128925	3221470
	2006	367	4755062	1214599	3540463
	2007	388	4978092	1270431	3707661

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, údaje z ročných zisťovaní

V roku 2007 bolo na území TTSK celkovo 283 závodov, ktorých hrubý obrat v bol 10 862 444 tis. € a produkovaná pridaná hodnota bola na úrovni 1 780 223 tis. €. Počet závodov sa zvýšil za sledované obdobie rokov 2003 až 2007 o 7,3% v celoslovenskom priemere. V TTSK dosahoval nárast počtu závodov 10,1% a v TNSK približne 4,6%. Hrubý obrat sa zvyšoval na Slovensku za toto obdobie o 55,6% v TNSK 28,3% a na území TTSK sa zvýšil o 209,1%. Taktiež ukazovateľ pridanej hodnoty rástol za Slovensko o 47,7% v TNSK o 21,9% a nadpriemerne v TTSK - konkrétne o 77,2%. Ukazovateľ medzispotreby vzrástol na Slovensku o 57,7%, v TNSK o 30,6% a nadpriemerne v TTSK - o približne 262%.

Tabuľka 18: Percentuálny príspevok okresu k tvorbe ukazovateľa, za rok 2007

	Počet závodov	Hrubý obrat (tis. EUR)	Pridaná hodnota (tis. EUR)	Medzispotreba (tis. EUR)
D. Streda	16%	4%	6%	4%
Galanta	15%	38%	17%	42%
Hlohovec	7%	4%	7%	4%
Piešťany	18%	4%	9%	3%
Senica	13%	4%	5%	4%
Skalica	10%	8%	16%	7%
Trnava	20%	37%	40%	37%

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty

Najviac závodov bolo sústredených v okrese Trnava - až 20% zo všetkých na území TTSK. Nasledovali Piešťany s 18%, Dunajská Streda so 16%, Galanta s 15%, Senica s 13%, Skalica s 10% a Hlohovec so 7%. V roku 2007 mali najvyšší podiel na tvorbe hrubého obratu okres Galanta, celkovo 28%, nasledovaný Trnavou s 37%. Ostatné okresy mali príspevok k tomuto ukazovateľu pod 10%. Pridaná hodnota sa najviac tvorila v okrese Trnava a to až 40% z celkovej pridanej hodnoty tvorenej na území TTSK. V okrese Galanta to bolo 17%, Skalica 16% a ostatné okresy nepresiahli 10% príspevok k tvorbe. Medzispotreba bola tiež najvyššia v Galante a to 42%, nasledovala Trnava s 37%, Skalica 7% a ostatné okresy neprekročili hranicu 5%. Napriek relatívne rovnomernom zastúpení závodov v každom z okresov sa pridaná hodnota, hrubý obrat a medzispotreba tvoria veľmi nerovnomerne.

2.3 Poľnohospodárstvo

Medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske oblasti Slovenska patrí Trnavský samosprávny kraj, s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 291 916 ha, čo predstavuje 70,6% z celkovej rozlohy kraja. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy takmer 90% (89,82%) tvorí orná pôda 262 098 ha.

Tabuľka 19: Výmera pôdy k 1.1. v ha

Kraj	Rok	Celková výmera pôdy	Poľnohos- podárska pôda spolu	z toho	Stupeň zornenia (%)	Nepoľno- hospodárska pôda spolu	z toho
				orná pôda			lesná pôda
TTSK	2004	414 715	293 850	263 833	89,8	120 865	65 202
	2005	414 718	293 607	263 727	89,8	121 111	65 253
	2006	414 712	293 258	263 424	89,8	121 454	65 315
	2007	414 669	292 808	263 002	89,8	121 861	65 266
	2008	414 668	291 916	262 098	89,8	122 752	65 253

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

V roku 2008 bolo na území kraja približne 71% poľnohospodárskej a 29% nepoľnohospodárskej pôdy. Podľa údajov z predchádzajúcej tabuľky je zrejmé, že v časovom horizonte rokov 2004 - 2008 sa rozloha poľnohospodárskej i nepoľnohospodárskej pôdy výrazne nemenila, poľnohospodárskej pôdy na území TTSK mierne ubúda. V rozmedzí rokov 2004 - 2008 došlo k úbytku poľnohospodárskej pôdy približne o 1 934 ha, čo v percentuálnom vyjadrení znamená pokles o 0,66%. Rozloha nepoľnohospodárskej pôdy sa zvýšila o 1,56% za rovnaké obdobie.

Tabuľka 20: Podniky podľa ekonomických činností: Pôdohospodárstvo, rybolov

Kraj/okres/rok	2004	2005	2006	2007	2008
Trnavský kraj	356	377	398	420	454
Dunajská Streda	116	126	133	142	154
Galanta	62	61	68	71	74
Hlohovec	19	20	21	21	24
Piešťany	41	46	48	47	54
Senica	32	32	36	34	40
Skalica	25	27	27	31	30
Trnava	61	65	65	74	78

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa tabuľky došlo k nárastu počtu podnikov v sfére pôdohospodárstva a rybolovu v rokoch 2004-2008. V TTSK o 27,5%. Z okresov TTSK došlo k najväčšiemu nárastu v okrese Dunajská Streda - 32,8%. K najmenšiemu nárastu v okrese Galanta - len 19,4%.

Z hľadiska prírodno-geografických podmienok patrí región medzi najteplejšie oblasti Slovenska, a preto poľnohospodárska výroba je najrozšírenejšou aktivitou regiónu. Rastlinná výroba sa sústreďuje hlavne na pestovanie husto siatych obilovín, najmä pšenicu a jačmeň, kukurice, cukrovej repy, slnečnice, repky. Zvyšuje sa pestovateľská plocha zemiakov. Priaznivé podmienky sú pre pestovanie rýchlejšej a poľnej zeleniny, rozvoj vinohradníctva a ovocných sádov.

Produkčná schopnosť poľnohospodárskej pôdy je veľmi vysoká, čo vyplýva zo skutočnosti, že kraj má najväčšie zastúpenie černoze, hnedozeme, čiernice. Ich agronomická hodnota je znižovaná iba nedostatkom vlhky vo vegetačnom období, preto je treba využívať závlahové hospodárstvo.

Tabuľka 21: Produkcia a tržby v poľnohospodárstve

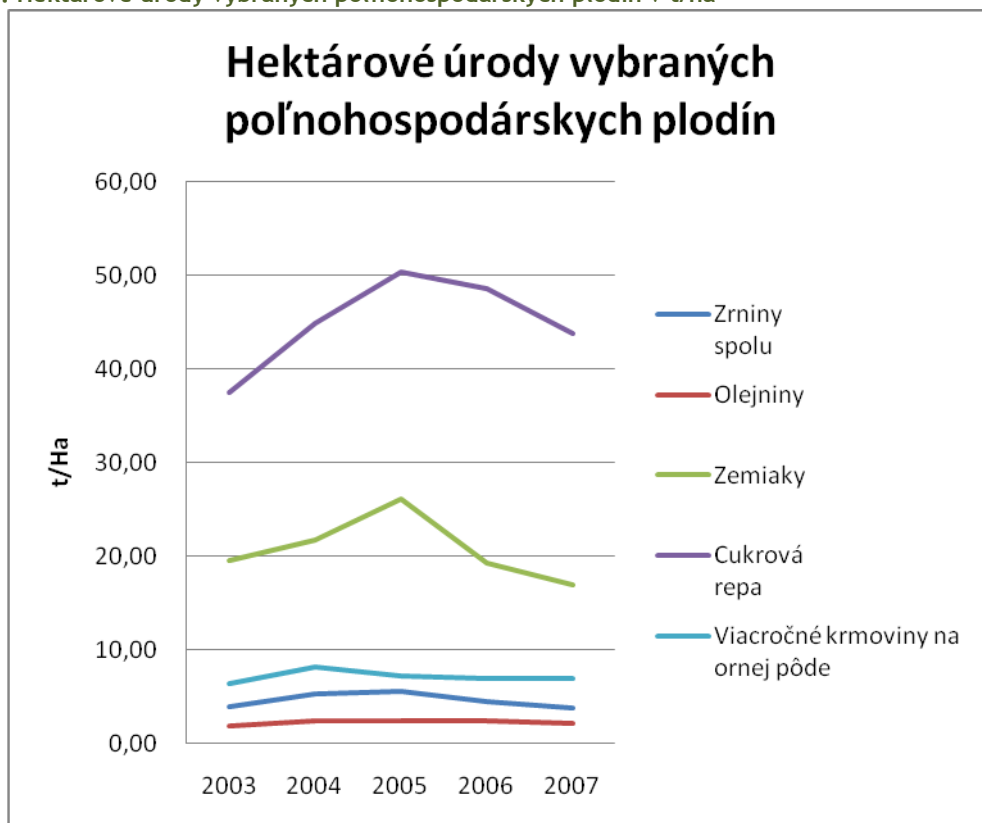
SR/ kraj	Rok	Hrubá poľnohospodárska produkcia z hrubého obratu			Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby		
		spolu (tis. EUR b.c.)	v tom		spolu (tis. EUR)	v tom	
			rastlinná produkcia	živočišna produkcia		rastlinné výrobky	živočišne výrobky
SR spolu	2003	1941213,6	863008,7	1078205	1346611	527385	819225,9
	2004	2092179,5	1060877,6	1031302	1361150	571566,1	789583,7
	2005	1913264,3	913961,36	999302,9	1350926	577673,8	773252,3
	2006	1926940,2	946126,27	980813,9	1369714	600478	769235,9
	2007	2058786,4	1036712,5	1022074	1480515	714764,7	765750,5
TTSK	2003	413629,42	213403,7	200225,7	283608,8	129589,1	154019,8
	2004	431985,66	229801,5	202184,2	297417,5	140609,4	156808,1
	2005	404102,77	212374,69	191728,1	305151,7	149538,6	155613,1
	2006	390327,29	201287,92	189039,4	298911,2	141206,9	157704,3
	2007	400318,66	203345,95	196972,7	319956,2	157936,7	162019,5

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Hrubá poľnohospodárska produkcia v roku 2007 bola v TTSK približne 400 318 tis. € v bežných cenách. Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby boli na úrovni 319 956 tis. €. Rozloženie tržieb za rastlinné i živočišne výrobky je približne rovnaké, mierne prevládajú tržby za živočišne výrobky.

Za sledované obdobie rokov 2003 - 2007 došlo v SR k nárastu hrubej poľnohospodárskej produkcie o 6%, v TTSK však poklesla o 3%. Taktiež tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov vzrástli za toto obdobie o 10% v SR, v TTSK dokonca o 13%. Čo sa týka štruktúry hrubej poľnohospodárskej produkcie, tak rastlinná produkcia sa zvýšila o 20% za SR a za TTSK klesla o 5%, živočišna produkcia za SR poklesla o 5%, za TTSK poklesla tiež, ale len o 2%. Vývoj v tržbách za predaj rastlinných výrobkov bol: 36% nárast za SR a 22% nárast za TTSK. Tržby za predaj živočišných výrobkov zaznamenali pokles za SR o 7% avšak v TTSK vzrástli o 5%.

Graf 8: Hektárové úrody vybraných poľnohospodárskych plodín v t/ha

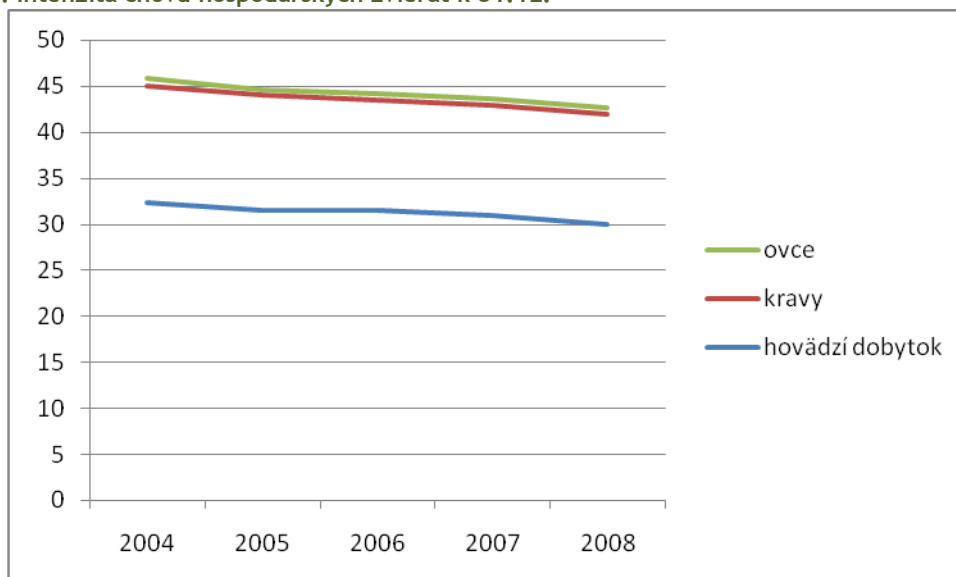

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Najväčšie úrody dosahovala cukrová repa, od 37,55 do 50,28 t/ha, ktorú dosiahli poľnohospodári v roku 2005, potom tieto úrody začali klesať. Zemiaky mali tiež svoj vrchol v roku 2005 kedy bola úrodnosť 26,15 t/ha, potom už len klesali až na 16,93 t/ha. Viacročné krmoviny na ornej pôde a ich úrody dosahovali najvyššie hodnoty v roku 2004, zrniny v roku 2005 a olejniný v roku 2003.

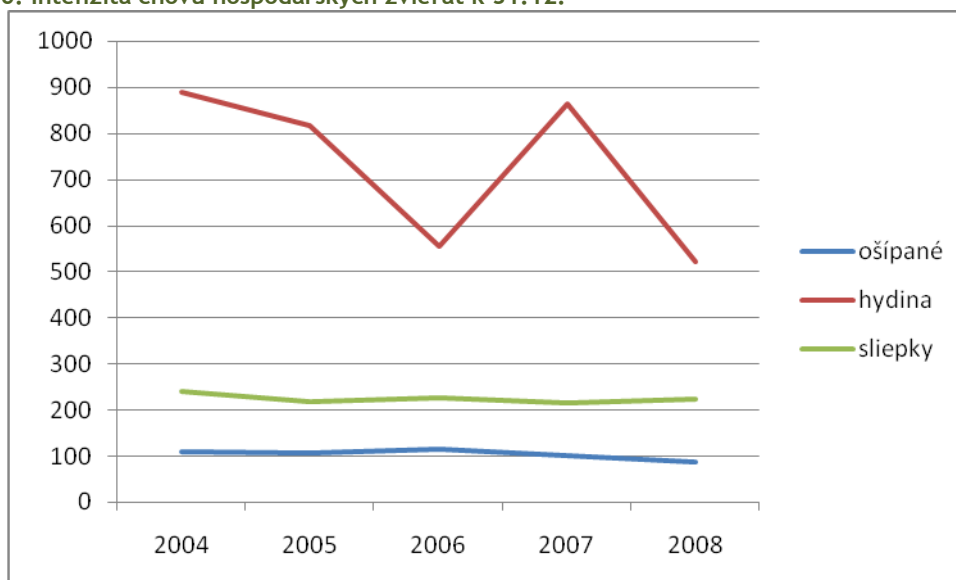
Podľa údajov z roku 2007 sa v regióne TTSK chová najviac hydiny v počte kusov 2181053. Najvyššie stavy hospodárskych zvierat sa nachádzajú v okrese Dunajská Streda, 31% hovädzieho dobytku chovaného na území TTSK sa chová práve tu, 50% ošípaných, 39% hydiny, a 53% oviec z celkového počtu chovaných zvierat sa chová v tomto okrese. Naopak, najmenšie stavy hospodárskych zvierat sa nachádzajú na území okresu Hlohovec celkovo 9% hovädzieho dobytku, 6% ošípaných, 2% hydiny, a 0,4% oviec. V Trnave sa chová približne 20% hovädzieho dobytku a vyššie stavy hydiny sú tiež v okrese Galanta - konkrétne 26%.

Graf 9: Intenzita chovu hospodárskych zvierat k 31.12.

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Graf 10: Intenzita chovu hospodárskych zvierat k 31.12.

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Z predchádzajúcich grafov vyplýva, že intenzita chovu hospodárskych zvierat za všetky kategórie sa od roku 2003 do roku 2008 znižovala. U hydiny nastala v roku 2006 korekcia a intenzita sa opäť začala zvyšovať, aby v roku 2008 nastal opätovný pokles. Intenzita chovu hovädzieho dobytku sa znížila o 7,4% za sledované obdobie, intenzita chovu kráv sa znížila o 5,5%, intenzita chovu ošípaných sa znížila o 19,3%, hydiny o 41,4%, oviec o 11,1% a sliepok o 7,8%.

2.4 Stavebníctvo

Tabuľka 22: Vybrané ukazovatele v stavebníctve

SR/ kraj (okres)	Rok	Stavebná produkcia (tis. EUR, b. c.)		Produktivita práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie (EUR)		Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)	Priemerná mesačná mzda zamestnanca (EUR)
		vykonaná vlastnými zamestnancami	podľa dodávateľských zmlúv	vykonaná vlastnými zamestnancami	podľa dodávateľských zmlúv		
SR spolu	2003	3037509	3860685	23160	29436	131154	403
	2004	3388701	4292604	25364	32130	133600	435
	2005	4109507	5374062	28788	37646	142751	461
	2006	4909713	6276505	31343	40068	156647	488
	2007	5427073	7172409	32696	43211	165987	517
TTSK	2003	291077	325267	19710	22026	14768	371
	2004	342196	449313	22088	29002	15493	384
	2005	383423	485594	23053	29196	16632	390
	2006	487851	574155	25535	30051	19106	409
	2007	532663	678517	26080	33221	20424	429

Zdroj: Statistická ročenka regiónov Slovenska 2008, údaje v EUR prepočítané konverzným kurzom 30,126 SKK/EUR, podľa sídla podniku, bez nestavebných podnikov, 2007 - predbežné údaje

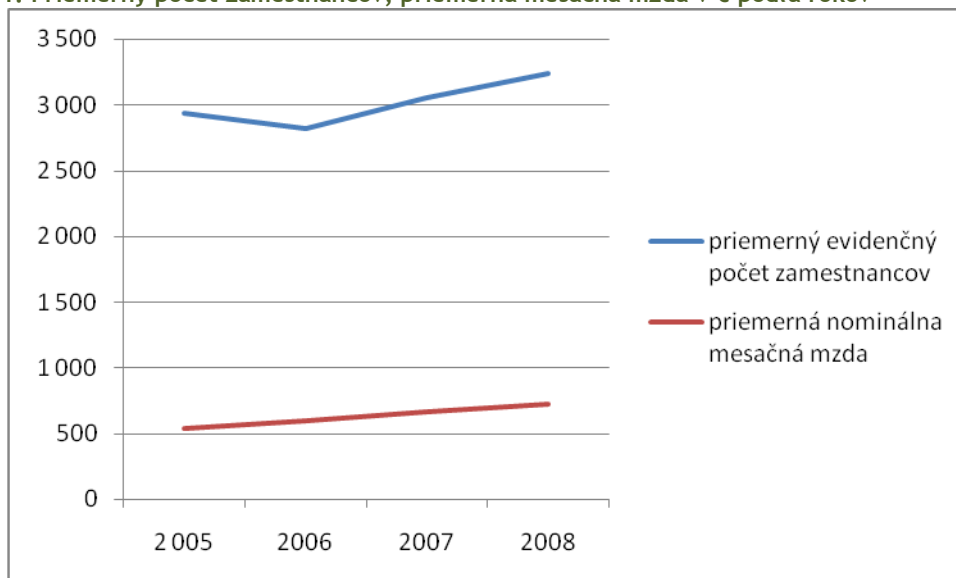
Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami vzrástla na Slovensku za roky 2003 - 2007 vyjadrená v eurách o 79%, podobný vývoj zaznamenal aj Trnavský samosprávny kraj, kde bol nárast o 83%. Stavebná produkcia podľa dodávateľských zmlúv vzrástla na Slovensku o 86%, v TTSK vzrástla teda nadpriemerne o 109%. Ukazovateľ produktivity práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie vykonávaný vlastnými zamestnancami vzrástol na Slovensku o 41% v TTSK to bolo o niečo menej - 32%. Produktivita práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie podľa dodávateľských zmlúv vzrástla na Slovensku o 47%, v TTSK o 51%. Priemerný evidenčný počet zamestnancov na Slovensku vzrástol o 27%, v TTSK teda nárast predstavoval nadpriemer - 38%. Taktiež priemerná mesačná mzda zamestnanca vzrástla o 28% v priemere za celé Slovensko, nárast v TTSK mierne zaostal za celoslovenským priemerom, predstavoval približne 16%. Z uvedeného je zrejmé, že vývoj za jednotlivé ukazovatele kopíroval celoslovenský vývoj.

Tabuľka 23: Priemerný počet zamestnancov a priemerná mesačná mzda v €

Rok	2005	2006	2007	2008
Priemerný evidenčný počet zamestnancov	2 940	2 820	3 060	3 243
Priemerná nominálna mesačná mzda	543,7	598,0	664,9	727,4

Zdroj: ŠÚ SR, mesačná mzda bola prepočítaná konverzným kurzom 30,126 SKK/EUR

Graf 11: Priemerný počet zamestnancov, priemerná mesačná mzda v € podľa rokov

Z tabuľky a grafu vyplýva, že priemerný evidenčný počet zamestnancov v odvetví stavebníctva v rokoch 2005 - 2006 mierne poklesol, potom však až do roku 2008 kontinuálne rástol až na úroveň 3 243 zamestnancov. Priemerná nominálna mesačná mzda kontinuálne rástla počas celého sledovaného obdobia rokov 2005-2008. Z pôvodných 543 EUR vzrástla na 727,4 EUR v roku 2008.

2.5 Doprava

Trnavský samosprávny kraj je svojou polohou veľmi významný v systéme dopravy. Región má pomerne hustú cestnú a železničnú sieť nadregionálneho významu. Regiónom prechádzajú dôležité ťahy z Bratislavy cez Trnavu do Žiliny, ako aj z Hodonína cez Trnavu do Nitry. Dôležitými tepnami je aj cesta I/ 63, ktorá smeruje z Bratislavy cez Šamorín a obchvatom Dunajskej Stredy cez Veľký Meder smerom na Komárno. Územím kraja prechádzajú diaľnice v celkovej dĺžke 67,242 km, v smere Bratislava - Horná Streda a čiastočne trasa diaľnice D2 vedúca z Bratislavy cez Kúty do Prahy.

Tabuľka 24: Dĺžka ciest v km

Kraj	Rok	Dĺžka ciest spolu	v tom			
			diaľnice a diaľničné privádzače	cesty I. triedy	cesty II. triedy	cesty III. triedy
TTSK	2003	1 947,816	67,439	290,817	531,469	1 058,091
	2004	1 948,186	67,439	291,187	531,469	1 058,091
	2005	1 952,410	67,439	291,007	535,873	1 058,091
	2006	1 950,988	67,242	291,014	535,873	1 056,859
	2007	1 951,041	67,242	291,014	535,873	1 056,912

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, v cestách 1. triedy sú zahrnuté rýchlostné cesty

Tabuľka 25: Motorové vozidlá podľa jednotlivých druhov k 31.12.

SR / kraj	Rok	Vozidlá spolu	z toho				
			osobné autá	autobusy	nákladné autá vr. špeciálnych	motocykle (bez malých)	tahače
SR	2003	1879854	1356185	10568	174173	48709	8851
	2004	1647001	1197030	8921	163067	51977	11435
	2005	1801117	1303704	9113	182737	56366	14141
	2006	1841275	1333749	8782	191489	58101	16475
	2007	1989824	1433926	10480	215124	63897	19556
TTSK	2003	217370	155057	1051	18974	6290	1303
	2004	189715	135949	869	17545	6849	1709
	2005	213079	152298	917	19950	7623	2124
	2006	215016	154094	848	20352	7983	2448
	2007	233126	166216	1031	22701	8912	2882

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Ukazovateľom rozvoja regiónov môže byť nepriamo aj počet a druhy áut ktoré sú registrované na jeho území.

Celkový počet vozidiel na území TTSK v roku 2007 bol 233 126. Najväčší podiel na nich mali osobné autá, ktorých bolo 166 216.

Vývoj v kategórii osobných áut bol nasledovný. Za celú SR v rokoch 2003 - 2007, ako popisuje tabuľka vzrástol ich počet o 6%, vývoj v TTSK bol veľmi podobný celoslovenskému, keďže ich počet vzrástol o 7%. Počet autobusov zaznamenal celoslovenský pokles o 1%, v TTSK sa prejavil poklesom 2%. Kategória nákladných áut zaznamenala v tomto období vyšší rast ako dve predchádzajúce kategórie. Na Slovensku ich pribudlo 24%, v TTSK to bolo 20%. Tento nárast bude mať vplyv na zaťaženie regionálnych komunikácií. Počet motocyklov sa zvyšoval ešte rýchlejšie ako počet nákladných áut. Za celú SR to bol nárast o 31%, za TTSK o niečo viac - 42%. A kategória ťahačov zaznamenala najprudší nárast zo všetkých doteraz popisovaných kategórií vozidiel. Celoslovenský nárast sa pohyboval na úrovni 121%, nárast v TTSK bol rovnaký 121%.

Tabuľka 26: Vybrané ukazovatele cestnej verejnej dopravy

SR / kraj	Rok	Nákladná doprava		Osobná doprava	
		preprava tovaru spolu (tis. ton)	výkony (mil. tkm)	prepravené osoby (tis. osôb)	výkony (mil. oskm)
SR	2003	30682	6362	493706	7757
	2004	30052	6786	461772	7882
	2005	32558	8061	449456	7525
	2006	34095	9887	403270	7665
	2007	41169	10714	384637	7596
TTSK	2003	5415	895	40354	665
	2004	4800	862	37772	661
	2005	4423	1097	37549	675
	2006	4007	1155	36783	771
	2007	3870	1290	35145	780

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, údaje za podniky s prevažujúcou činnosťou v cestnej verejnej doprave, vrátane odhadu za malé podniky a živnostníkov

Preprava tovaru spolu (tis. ton)

V Slovenskej republike sa preprava tovaru v tis. ton za obdobie 2003-2007 zvýšila o 34%, v TTSK nastal opačný trend - pokles o 29%.

Výkony (mil. tkm)

Výkony v mil. tkm sa výrazne zvýšili v TTSK i za SR ako celok. TTSK zaznamenal nárast 44% a 68% nárast zaznamenala Slovenská republika ako celok.

Prepravené osoby (tis. osôb)

Počet prepravených osôb, v tisícoch osôb, za toto obdobie v SR poklesol o 22%, rovnaký trend nastal aj v TTSK, kde sa pokles prepravy osôb prejavil o 13%.

Výkony (mil. osobokm)

Výkony merané v mil. osobokilometroch sa v regióne TTSK zvýšili o 16%, celkový vývoj v SR však bol pokles o 2%.

Tabuľka 27: Tržby za vlastné výkony a tovar v doprave (tis. EUR)

	2003	2004	2005	2006	2007
Slovenská republika	2 804 753	3 087 300	3 449 280	4 430 260	5 202 616
Trnavský kraj	184 625	217 254	196 408	246 133	290 845
Trenčiansky kraj	118 768	155 812	171 115	169 123	216 922

Zdroj: ŠÚ SR, údaje v EUR sú prepočítané konverzným kurzom 30,126 SKK/EUR

V roku 2007 boli celkové tržby za vlastné výkony a tovar v doprave za SR 5 202 616 tis. €, v TTSK to bolo 290 845 tis. €, o niečo menej v TNSK, celkovo 216 922 tis. €. Celkovo teda medzi rokmi 2003 - 2007 vzrástli tieto tržby za SR o 85%, za TTSK o 58% a za TNSK o 83%. Celkovo teda v TTSK vzrástli menej ako v porovnateľnom TNSK a ako za priemer SR.

2.6 Energetika³

Energetika z hospodárskeho pohľadu zahŕňa množstvá spotrebovaných surovín a spotrebovanej energie. Podrobnejšie budú rozpracované energetické siete v ďalšej kapitole tohto dokumentu.

³ VÚC TTSK má spracovanú stratégiu „Energetická politika Trnavského samosprávneho kraja“

Tabuľka 28: Spotreba vybraných druhov palív, elektriny a tepla

SR/ kraj (okres)	Rok	Elektrina (MWh)	Čierne, hnedé uhlie, koks (t)	Zemný plyn (1000 m3)	Motorová nafta (t)	Vykurovacie oleje (t)	Teplo 2) (GJ)	
SR spolu	2003	17098730	10819483	4145075	441835	523970	~	271236330
	2004	17033793	10606619	3625053	483749	508855	-	265063072
	2005	16335198	10117148	3370549	483091	542677	-	329703664
	2006	17445583	10228905	3676685	497119	527984	-	309924824
	2007	17620674	9360906	3642801	536380	442476	-	282623858
TTSK	2003	520199	6918	208795	47668	16564	~	2765589
	2004	629696	6976	182673	42595	22065	-	2987698
	2005	769109	6351	189848	44441	17038	-	3403090
	2006	1219004	33182	184014	47193	18321	-	39090876
	2007	1153243	31910	215925	44523	698	-	31800360
D. Streda	2007	74254	313	16284	10819	D	-	184791
Galanta	2007	103792	27192	18861	3902	D	-	370186
Hlohovec	2007	115687	72	18336	2069	-	-	394885
Piešťany	2007	67804	40	15844	2849	90	-	84986
Senica	2007	112710	700	21918	4405	-	-	506103
Skalica	2007	63806	-	37726	3226	-	-	116275
Trnava	2007	615190	3593	86956	17253	-	-	30143134

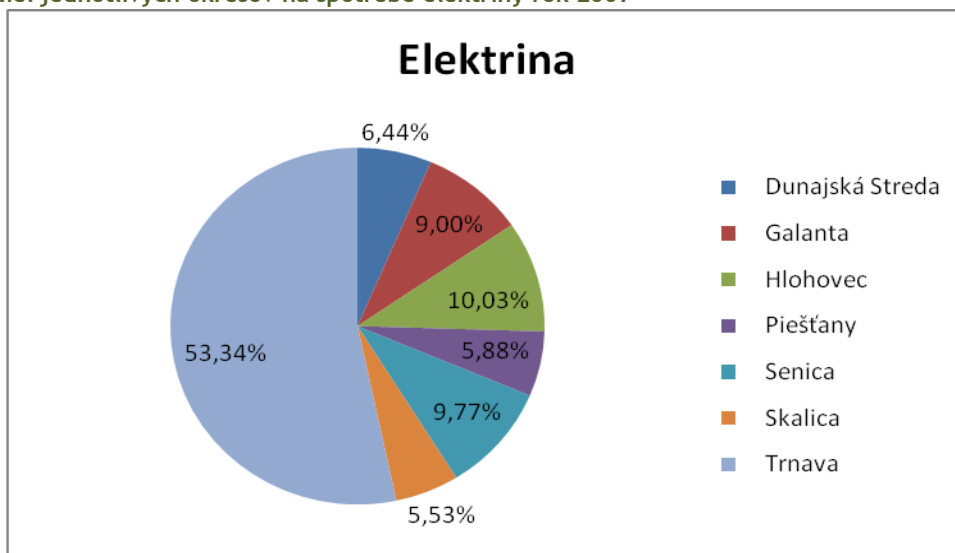
Spotreba za poľnohospodárstvo, lesníctvo, dopravu, priemysel a stavebníctvo

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, údaje za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac

S rozvojom investícií v TTSK súvisí nutne aj požiadavka na zvýšenú spotrebu energií, preto za rovnaké obdobie vzrástla spotreba elektriny o 122%. Za rovnaké obdobie na Slovensku klesla spotreba čierneho, hnedého uhlia a koksu o 13%, v TNSK zaznamenali štatistici rovnaký vývoj a spotreba klesla o 12%. TTSK sa zasa vyznačuje obrovským dopytom po tejto surovine, a spotreba tu vzrástla o 361%. Spotreba zemného plynu na Slovensku i v TNSK klesala, na Slovensku o 12% v TNSK o 15%, opačný trend bol znova zaznamenaný v TTSK kde spotreba mierne vzrástla o 3%. Motorová nafta a jej spotreba na Slovensku vzrástla o 21% v TNSK o 15%, v TTSK sa prejavil opačný trend poklesu spotreby o 7%. Spotreba vykurovacích olejov klesala vo všetkých sledovaných regiónoch. Na Slovensku klesla o 16%, v TNSK o 75% a v TTSK o 96%. Spotreba tepla na Slovensku celkovo vzrástla o 4%, v TNSK klesla o 23% a TTSK sa vyznačoval rapidným nárastom dopytu a spotreby tejto suroviny, keď za rovnaké obdobie spotreba tepla vzrástla o 1 050%.

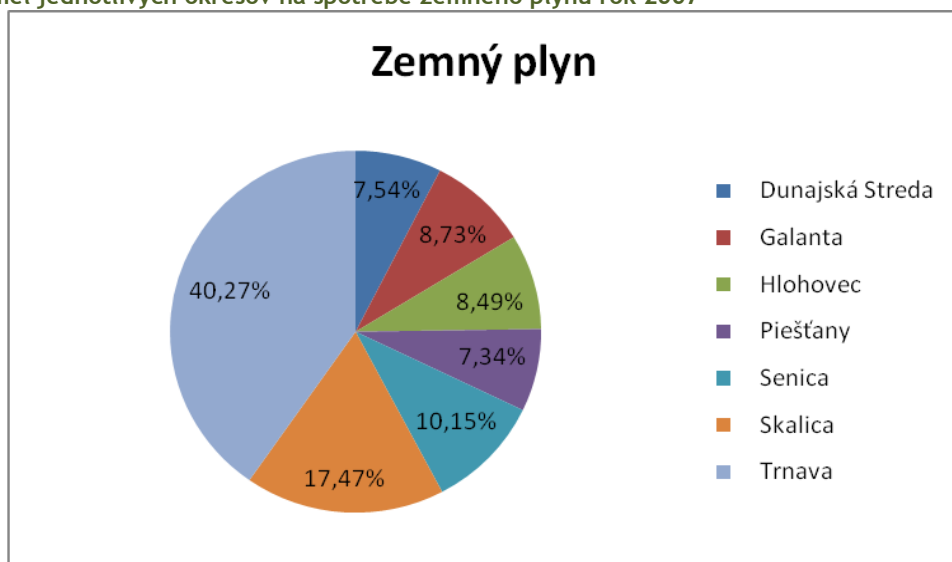
Jednotlivé okresy prispievali v roku 2007 k spotrebe energií v TTSK nasledovne:

Graf 12: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe elektriny rok 2007

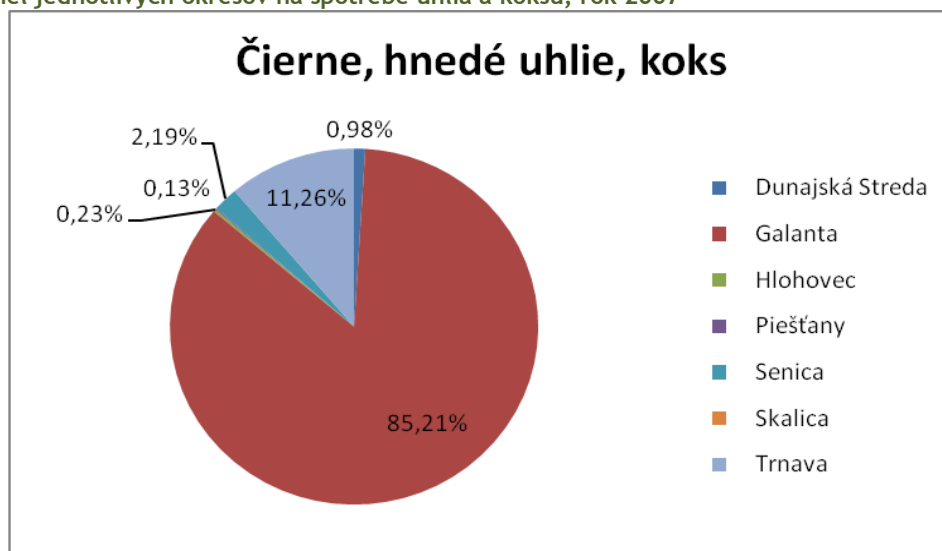
Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty

Graf 13: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe zemného plynu rok 2007

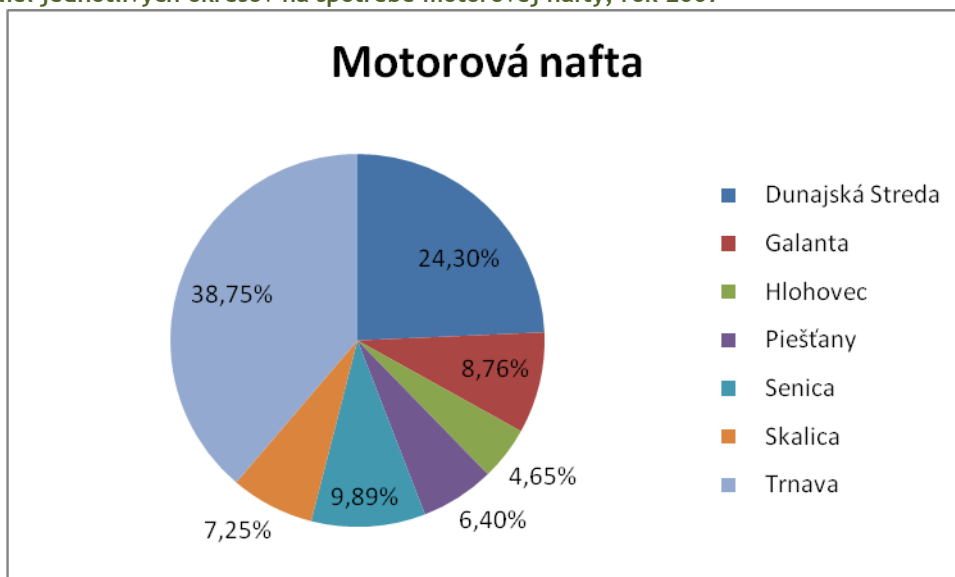
Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty

Graf 14: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe uhlia a koksu, rok 2007

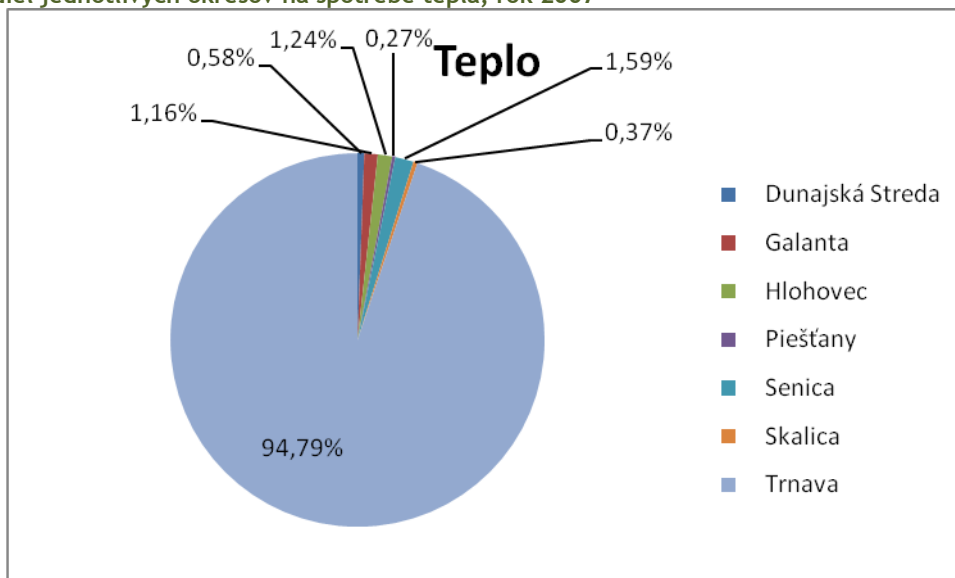
Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty

Graf 15: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe motorovej nafty, rok 2007

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty

Graf 16: Podiel jednotlivých okresov na spotrebe tepla, rok 2007

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, vlastné výpočty

Podľa predchádzajúcich grafov bol najväčším prispievateľom k spotrebe elektriny okres Trnava v percentuálnom vyjadrení 53%, okresy Senica a Hlohovec prispeli 10% a ostatné menej ako 10%. K spotrebe čierneho, hnedého uhlia a koksu najviac prispel okres Galanta - 85% nasledovaný okresom Trnava s 11%. K spotrebe zemného plynu opäť okres Trnava so 40%, nasledovaný okresom Skalica so 17%, a okresom Senica s 10%. K spotrebe motorovej nafty okres Trnava 39% nasledovaný okresom Dunajská Streda s 24% a okresom Senica s 10% a k spotrebe tepla okres Trnava s 95% ostatné okresy v spotrebe tepla prispievali len minimálne od 0-2%. Z grafov je zrejmé, že najväčším odberateľom palív, elektriny a tepla je okres Trnava, a ich spotreba je veľmi nerovnomerne rozložená.

2.7 Cestovný ruch

Cestovný ruch je jedným z najdynamickejšie sa rozvíjajúcich odvetví hospodárstva. Význam tranzitného turizmu vychádza z polohy kraja v dotyku s tromi štátmi - s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom. K rozvoju cestovného ruchu veľkou mierou prispievajú i dôležité tranzitné trasy - diaľnica D 61 a na Záhorí diaľnica D 2, ako i železničné a cestné koridory nadregionálneho a medzinárodného významu.

Rekreácia a turizmus bol doposiaľ v Trnavskom samosprávnom kraji rozvíjaný nerovnomerne. Existujúci kultúrno-historický potenciál kraja spolu s prírodnými danosťami však vytvárajú vhodné predpoklady na rozvoj cestovného ruchu na danom území, najmä na poznávací turizmus, kúpeľníctvo, rekreáciu v horách a pri vode, cykloturistiku, vidiecky cestovný ruch a agroturistiku.

Pri zohľadnení spoločných podmienok je trnavský kraj podľa dokumentu: „Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike“ vymedzený do troch rázovitých regiónov, v ktorých môžeme sledovať aj rekreačno-turistický proces:

Podunajský región -okres Dunajská Streda a časť medzi Dunajom a Malým Dunajom - Žitný ostrov

Dolnopovažský región - severná časť Podunajskej nížiny prechádzajúcej do Trnavskej pahorkatiny (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec, Galanta)

Záhorský región - severné Záhorie za Malými Karpatmi (okresy Senica a Skalica)

Najvyšší potenciál rozvoja cestovného ruchu na území TTSK majú tieto odvetvia:

- mestský a kultúrny cestovný ruch (poznávací, náučný, kongresový, pútnický)
- kúpeľný a zdravotný cestovný ruch, rekreácia pri termálnych kúpaliskách
- letná turistika a pobyt pri vode, vodné športy
- vidiecky cestovný ruch a agroturizmus
- cykloturistika

Kultúrohistorický potenciál spolu s prírodnými danosťami vytvárajú predpoklady k rozvoju cestovného ruchu na danom území. Kultúrohistorické podmienky, na rozdiel od prírodných, majú bodový výskyt v rámci intravilánu dedín a miest.

Výskyt geotermálnych a liečivých prameňov v Piešťanoch a Smrdákoch má mimoriadny význam a vytvára priestor pre ďalší rozvoj kúpeľného turizmu s možnosťou pretvorenia tradičných kúpeľov na strediská cestovného ruchu. Liečebné kúry v Piešťanoch sú zamerané hlavne na pohybové ústrojenstvo a reumatologické problémy, zatiaľ čo v Smrdákoch sa liečia najmä kožné ochorenia. Na báze využitia geotermálnych prameňov sa v kraji nachádzajú termálne kúpaliská (Horné Saliby, Vincov les, Dunajská Streda, Veľký Meder, Topoľníky, Piešťany, Kopolovce).

Pre vidiecky turizmus a agroturistiku majú predpoklady všeobecne všetky vidiecke obce, avšak výhodnejšie podmienky majú tie, ktoré ležia v blízkosti rekreačných cieľov. So súvislejšou oblasťou vhodnou pre vidiecky turizmus možno uvažovať s územím pozdĺž pravého brehu Váhu (od Ducového až po Šoporňu), v oblastiach s kopaničiarskym osídlením pozdĺž oboch strán Malých Karpát a s obcami pozdĺž Malého Dunaja. Agroturistika má predpoklady na rozvoj najmä v južných a severných okresoch kraja. Už známa Malokarpatská vína cesta je rozšírená o Vínnu cestu Záhoria.

Cykloturistika má výborné podmienky v celom regióne. Na území kraja sú vybudované cykloturistické trasy: Dunajská cyklotrasa, Vážska cyklomagistrála Malokarpatská cyklomagistrála, Záhorská magistrála a cyklotrasa okolo rieky Moravy. Plánované je vybudovanie Kopaničiarskej cyklomagistrály. Vo všetkých pohoriach kraja sú dobré podmienky pre pešiu turistiku.

Turistické atrakcie identifikované v stratégii rozvoja cestovného ruchu TTSK sú podľa okresov nasledovné:

Okres Trnava:

Zachované trnavské opevnenie, mestská veža, socha Panny Márie Immaculaty z pozláteného medeného plechu, slnečné hodiny, súsošie Najsvätejšej Trojice, sochy sv. Floriána, sv. Agáty, sv. Antona Paduánskeho, sv. Františka Xaverského, prvá ranobaroková stavba väčšieho významu na území Slovenska - Katedrála sv. Jána Krstiteľa, tzv. univerzitný kostol, Dóm - Bazilika sv. Mikuláša, kostol sv. Heleny, kostol Nanebovzatia Panny Márie - klariský, Kostol sv. Anny - uršulínky, Kostol sv. Jozefa - paulínsky, Kostol Najsvätejšej Trojice - jezuitský, kostol sv. Jakuba staršieho, apoštola, Arcibiskupský palác, Dom hudby, Rubrorum, Marianum, Šľachtický konvikt, Štefaneum, Synagóga status quo ante, Ortodoxná synagóga, Trnavský jarmok, Smolenický zámok, zrúcaniny hradov Ostrý Kameň, Dobrá Voda.

Okres Dunajská Streda:

Žitnoostrovne múzeum, kostol Nanebovzatia Panny Márie, vodný mlyn pri Dunajskom Klátove, Termálny park Dunajská Streda, Termalpark Veľký Meder, vodné dielo Gabčíkovo, Kolový mlyn v Jahodnej.

Okres Galanta:

Kostol sv. Štefana Kráľa, Termálne kúpalisko Vincov les, Termál Centrum Galandia, Termálne kúpalisko Horné Saliby, Kaskády - stredisko vzdelávania a oddychu, Vodná nádrž Kráľová, kaštieľ Esterházyovcov v Seredi, v obci Jelka je vodný kolový mlyn, vodný mlyn asi 2 km od Tomášikova.

Okres Hlohovec:

Zámok - pôvodne stredoveký hrad, farský kostol sv. Michala, kaplnka sv. Anny z 18. storočia, kostolík sv. Ducha, františkánsky kláštor s príslušným kostolom Všetichsvätých z 15. storočia, Kostol Krista Kráľa, zámocký park s francúzskymi terasami, Sedlisko-Poniklecová lúčka(Soroš) - chránené nálezisko, areál termálneho kúpaliska v Koplotovciach, najvýznamnejšou pamiatkou Leopoldova je pôvodne renesančná pevnosť.

Okres Piešťany:

Kúpele, vodná nádrž Sĺňava, kúpeľné a liečebné domy (Thermia Palace s budovou Balneoterapia Irma, Napoleón, Grand Hotel Royal - Slovan, Hotel Excelsior, Jalta), rôzne plastiky (Chlóis, Hermes, Athéna, Demeter), parky a sady (Mestský park, Sad Andreja Kmeťa), pomníky (pomníky L.v. Beethovena, Adama Trajana z Benešova), promenádny most, socha barolámača, kúpalisko Eva, renesančný kaštieľ zo 16. storočia v Moravanoch nad Váhom, moraviansky lesný náučný chodník, malé Moravianske múzeum Jantárovej cesty, poľovnícky cestovný ruch, lyžiarsky svah Ahoj, Lesopark - Červená veža, golfové ihrisko.

Okres Senica:

Kostol Panny Márie, kaplnka svätej Anny zo začiatku 15. storočia, Záhorská galéria, Pomník povstalcov 1848 - 1849, Habánsky dvor, Múzeum Samuela Jurkoviča, hvezdáreň, zrúcanina hradu Branč, zrúcanina hradu Korlátka v Cerovej, Pamätný dom Jozefa Miloslava Hurbana, kúpele Smrdáky, Sekulské múzeum, pamiatková rezervácia ľudovej architektúry v obci Plavecký Peter, renesančno-barokový kaštieľ z roku 1700 v obci Cerová, Záhorské múzeum v Borskom Mikuláši, Bazilika Sedembolestnej Panny Márie v obci Šaštín-Stráže, Kunovská priehrada, sieť cyklistických trás.

Okres Skalica:

Jurkovičov dom, mestské opevnenie, unikátne námestie trojuholníkového tvaru, Skalické dni, Trdlofest, Musica Sacra Skalica, pamiatková zóna Skalica, františkánsky komplex, Pilárikovský mlyn, kaplnka sv. Margity Antiochijskej Kopčany, Loretánska kaplnka Holíč, Záмок v Holíči, Rotunda sv. Juraja v Skalici, „Vínna cesta Záhoria“, 18 vinohradníckych oblastí, Cesty Pomoravia - sieť cyklistických chodníkov, Baťov kanál, žrebčín pri Kopčanoch.

Špecifickými formami cestovného ruchu sú poľovníctvo a rybárstvo s dobrými podmienkami na väčšine územia, ako i jazdectvo, hipoturistika a športy vyžadujúce si veľké plochy.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu identifikovala nasledovné kľúčové faktory rozvoja cestovného ruchu v Trnavskom samosprávnom kraji:

- výhodná geografická poloha, blízkosť hlavného mesta, dobrá dostupnosť letiska
- priaznivé klimatické podmienky, vhodné podmienky na investovanie
- hranice kraja s tromi štátmi (Česko, Maďarsko, Rakúsko) - predpoklady na rozvoj spoločných produktov cestovného ruchu v rámci cezhraničnej spolupráce
- rozmanitosť zachovaného prírodného potenciálu a etnografických hodnôt - vhodný potenciál na rozvoj „šetrných“ foriem cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu
- výskyt termálnych prameňov - rozvoj kúpeľníctva, zdravotného cestovného ruchu a pobytu pri termálnych kúpaliskách
- postupne rozširovaná a skvalitňovaná sieť cykloturistických trás - rozvoj cykloturistiky

Nasledujúca časť dokumentu je venovaná analýze potenciálu rozvoja cestovného ruchu a sú vybrané ukazovatele charakterizujúce región z pohľadu počtu ubytovacích zariadení, ich kapacity, prenocovania návštevníkov a iné.

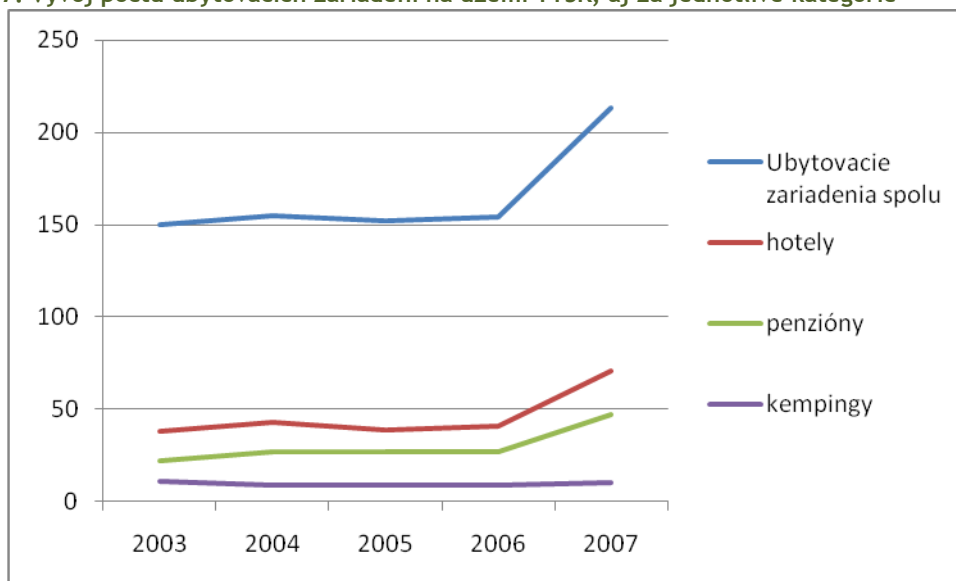
Tabuľka 29: Ubytovacie zariadenia k 31.12.2007

Kraj	Rok	Ubytovacie zariadenia spolu	z toho		
			hotely	penzióny	kempingy
SR spolu	2003	2 509	462	376	77
	2004	2 519	470	403	75
	2005	2 446	478	407	73
	2006	2 490	485	437	69
	2007	3 182	578	671	71
TTSK	2003	150	38	22	11
	2004	155	43	27	9
	2005	152	39	27	9
	2006	154	41	27	9
	2007	213	71	47	10
TNSK	2003	219	40	39	7
	2004	217	42	37	7
	2005	209	42	32	7
	2006	211	41	31	6
	2007	274	49	60	7

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Základným predpokladom ďalšieho úspešného rozvoja cestovného ruchu je zodpovedajúca infraštruktúra a adekvátne úrovne poskytovaného ubytovania a služieb. V Trnavskom kraji sa nachádzalo v roku 2007 celkovo 213 ubytovacích zariadení a z toho bolo najviac hotelov, celkovo 71, nasledovali penzióny s počtom 47 a kempingy - tých bolo 10. V období rokov 2003 - 2007 došlo na Slovensku k nárastu počtu ubytovacích zariadení o 27%, v TTSK bol vývoj podobný a tu došlo dokonca k nárastu o 42% z pôvodných 150 zariadení na 213, TNSK zaznamenal nárast 25%, z pôvodných 219 na 274 zariadení. V TTSK došlo k najvyššiemu percentuálnemu nárastu v kategórii penzióny - o 114%. Nasledovali hotely s nárastom 87% a kategória kempingy zaznamenala pokles o 9%. Tento nárast bol najmä v rokoch 2006-2007. Rovnaký vývoj môžeme sledovať i za celú SR a TNSK. Na Slovensku došlo k najvyššiemu nárastu tiež v kategórii penzióny - o 78%, nasledovali hotely s 25% nárastom a počet kempingov klesol o 8%. V TNSK vzrástol počet penziónov o 54%, počet hotelov o 23% a počet kempingov sa nezmenil.

Graf 17: Vývoj počtu ubytovacích zariadení na území TTSK, aj za jednotlivé kategórie

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Tabuľka 30: Kapacita ubytovacích zariadení k 31.12.2007

SR/ kraj	Rok	Lôžka v ubytovacích zariadeniach spolu	z toho		
			hotely	penzióny	kempingy
SR spolu	2003	175280	52102	11953	57181
	2004	177883	52058	12987	59461
	2005	176253	52524	13496	57050
	2006	161196	51816	15289	40134
	2007	181258	56354	21454	37714
TTSK	2003	12399	6013	823	2636
	2004	12422	6375	1071	2449
	2005	13300	6025	925	3403
	2006	12998	5814	919	3398
	2007	14904	6750	1444	3562
TNSK	2003	12698	2955	1213	2177
	2004	12951	3303	1202	2152
	2005	12662	3315	1012	2142
	2006	12311	3127	1012	1892
	2007	14781	3651	1774	2092

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, kapacita vrátane miest na voľnej ploche

V roku 2007 bol najvyšší počet lôžok za TTSK v hoteloch - 6750, nasledovali kempingy s 3 562 lôžkami a najmenej lôžok bolo v penziónoch - len 1 444. Počet lôžok ubytovacích zariadení za SR vzrástol medzi rokmi 2003-2007 o 3%, v TTSK to bol nárast 20% a TNSK zaznamenal nárast 16%. Podobne ako pri vývoji v počte ubytovacích zariadení, aj v počte lôžok v týchto zariadeniach môžeme sledovať podobný vývoj, čo je úplne logické. Najviac sa zvýšil počet lôžok v penziónoch - za SR o 79%, za TTSK o 75% a za TNSK o 46%. V hoteloch sa v SR zvýšil počet lôžok v percentuálnom vyjadrení o 8%, za TTSK o 12% a najviac v TNSK - o 24%. Počet lôžok v kempingoch logicky poklesol s poklesom ich počtu za SR o 34% za TNSK o 4%, zaujímavý je v tomto prípade TTSK, kde naopak tento počet vzrástol o 35%.

Tabuľka 31: Návštevníci v ubytovacích zariadeniach

SR / kraj	Rok	Návštevníci spolu	z toho		
			hotely	penzióny	kempingy
SR spolu	2003	3373540	1976102	301277	218263
	2004	3244485	1973730	303546	167996
	2005	3428083	2102516	344586	144070
	2006	3583879	2159391	391493	142752
	2007	3777754	2211672	458302	140581
TTSK	2003	246211	167550	19235	14692
	2004	236403	176960	15814	8241
	2005	241497	172468	21145	9671
	2006	237046	172273	22451	9787
	2007	244595	172529	27825	10092
TNSK	2003	264439	102759	28398	22390
	2004	251179	109094	30421	11701
	2005	253937	111473	33991	10914
	2006	260827	108798	29818	13366
	2007	289854	113903	42360	9467

Zdroj: Statistická ročenka regiónov Slovenska 2008, kapacita vrátane miest na voľnej ploche

Najvyšší počet návštevníkov vyplýva z počtu ubytovacích zariadení a lôžok v nich. Najviac návštevníkov bolo preto v TTSK v roku 2007 ubytovaných v hoteloch - 172 529, nasledovali penzióny s 27 825 návštevníkmi a kempingy s 10 092 návštevníkmi. Celkový vývoj za roky 2003- 2007 môžeme popísať nasledovne. Napriek zvyšovaniu počtu zariadení a ich kapacity, sa počet návštevníkov nezvyšoval proporcionálne so zvyšovaním kapacít. Celkový počet návštevníkov za SR stúpol o 12%, v TNSK o 10% ale TTSK zaznamenal celkový pokles návštevníkov o 1%. V hoteloch za SR zaznamenal ŠÚ SR nárast počtu návštevníkov za SR o 12%, v TNSK o 11% a TTSK zaznamenal najnižší percentuálny nárast zo všetkých len o 3%. Počet návštevníkov penziónov naopak zaznamenal prudší nárast ako v ostatných kategóriách - za SR to bol nárast o 52%, za TNSK o 49% a za TTSK o 45%. Počet návštevníkov kempingov mal rovnaký trend v oboch porovnávaných samosprávach i za SR ako celok. Za SR ako celok poklesol o 36%, za TNSK o 58% - tam bol najvýraznejší pokles a za TTSK poklesol o 31%.

Tabuľka 32: Prenocovania návštevníkov v ubytovacích zariadeniach

SR / kraj	Rok	Prenocovania návštevníkov spolu	z toho		
			hotely	penzióny	kempingy
SR spolu	2003	12058956	6445400	910659	739079
	2004	10748537	5845134	871229	542346
	2005	10732754	5884723	948009	434200
	2006	11137565	5971584	1082152	411870
	2007	11566632	5972580	1260474	386272
TTSK	2003	1316411	995472	46870	75238
	2004	1171840	928452	40365	36943
	2005	1162154	914400	55482	33437
	2006	1127958	894811	54905	28135
	2007	1137552	885561	67149	28613
TNSK	2003	1177272	238431	71509	83598
	2004	986509	229058	66986	34975
	2005	943614	235509	68571	29783
	2006	980607	228082	60544	33220
	2007	1096544	251030	85932	27225

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Prenocovania návštevníkov je dôležitý ukazovateľ v porovnaní s počtom lôžok a jeho vývojom, pretože nám ukazuje rentabilitu lôžok. Napriek zvyšovaniu počtu lôžok v TTSK sa počet prenocovaní nezvyšoval, naopak poklesol. Za SR ako celok sa znížil počet prenocovaní návštevníkov vo všetkých zariadeniach o 4%, za TNSK došlo k poklesu o 7% a za TTSK tiež k poklesu, ale k najvyššiemu z porovnávaných regiónov, a to o 14%. Počet prenocovaní sa znižoval za 2 kategórie zariadení a to: hotely a kempingy. Za SR sa znížil počet prenocovaní v hoteloch o 7% za sledované obdobie rokov 2003 - 2007, za TNSK došlo k miernemu nárastu o 5% a v TTSK bol zaznamenaný pokles o 11%. V kempingoch ŠÚ SR zaznamenal nasledovný pokles: za SR o 48%, za TNSK o 67% a za TTSK o 62%. Jedinou kategóriou ubytovacích zariadení v ktorých došlo k nárastu počtu prenocovaní za sledované obdobie bola kategória penzióny. Za SR ako celok došlo k nárastu o 38%, za TNSK o 20% a za TTSK o 43%. V roku 2007 prenocovalo celkovo na území TTSK 885 561 návštevníkov v hoteloch, nasledovali penzióny s počtom prenocovaní 67 149 a kempingy s 28 613 prenocovaniami.

Tabuľka 33: Vybrané ukazovatele cestovného ruchu v okresoch TTSK

Kraj (okres)	Rok	Ubytovacie zariadenia	Lôžka v ubytovacích zariadeniach	Návštevníci	Prenocovania návštevníkov
Trnavský kraj	2007	213	14904	244595	1137552
D. Streda	2007	53	2690	36757	108198
Galanta	2007	14	916	16576	53690
Hlohovec	2007	4	118	2517	5417
Piešťany	2007	66	6339	121667	726461
Senica	2007	27	2657	20054	118695
Skalica	2007	16	630	14385	42135
Trnava	2007	33	1554	32639	82956

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, k 31.12, lôžka v ubytovacích zariadeniach vrátane miest na voľnej ploche

Najviac ubytovacích zariadení v roku 2007 bolo na území okresu Piešťany - celkovo 66, najmenej v okrese Hlohovec - 4. Ostatné ukazovatele sú tiež rovnako najvyššie za okres Piešťany a najnižšie za okres Hlohovec - lôžka v ubytovacích zariadeniach, počet návštevníkov i prenocovania návštevníkov.

2.8 Priame zahraničné investície

Stav priamych zahraničných investícií je dôležitým indikátorom rozvoja akéhokoľvek regiónu. Má vplyv na vývoj ostatných socio-ekonomických ukazovateľov ako napríklad vývoj zamestnanosti, mzdy v regióne, všeobecnú kvalitu života. Preto je veľmi dôležité zabezpečiť ich prísun a vytvárať motivačné prostredie pre zahraničných investorov.

Tabuľka 34: Priame zahraničné investície v mil. SKK

SR / kraj	Rok	Stav v SR k 31. 12.	z toho	Prílev do SR	z toho	Stav v zahraničí k 31. 12.	z toho	Odlev zo SR	z toho
			majetková účasť a reinvest. zisk		majetková účasť		majetková účasť a reinvest. zisk		majetková účasť
SR spolu	2003	519338,9	478646,7
	2004	623385,1	570919,1
	2005	755761,2	670540,4
	2006	882210,7	756730,2	139359,3	64286,5	34911,77	36953,94	15186,18	9412,389
	2007	.	782092	.	27359	.	36647	.	5963
TTSK	2003	36185,55	27686,13
	2004	56080,43	38423,79
	2005	133913,6	96180,95
	2006	96958,37	57360,01	13305,33	2009,893	1405,125	974,107	545,783	434,375
	2007	.	54163	.	632	.	1525	.	236
TNSK	2003	23621,84	18194,73
	2004	28804,32	22090,69
	2005	34386,76	27848,45
	2006	36672,81	29534,11	6220,04	3248,033	1725,691	1161,771	458,636	465,087
	2007	.	36238	.	6412	.	958	.	-197

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, 2006, 2007: predbežné údaje, údaje v mil.Sk

Stav priamych zahraničných investícií sa vyvíjal pozitívne. V celoslovenskom porovnaní dochádzalo medzi rokmi 2003 - 2004 k nárastu o 20%, medzi rokmi 2004-2005 k nárastu o 21,2%, medzi rokmi 2005-2006 k nárastu o 16,7%. V TTSK došlo v rovnakých rokoch k nárastom o 54,98%, 138,79% a v rokoch 2005.-2006 došlo k poklesu o 27,6%. Vývoj v TNSK mierne kopíroval celoslovenský vývoj kedy za rovnaké sledované roky dochádzalo k rastu 21,9%, 19,38% a v rokoch 2005-2006 o 6,65%.

Tabuľka 35: Stav priamych zahraničných investícií v SR k 31.12. v tis. SKK

SR / kraj	Rok	Stav priamych zahraničných investícií celkom	v tom	
			majetková účasť a reinvestovaný zisk	ostatný kapitál
SR spolu	2003	519338943	478646693	40692250
	2004	623385125	570919106	52466019
	2005	755761165	670540364	85220801
	2006	882210668	756730208	125480460
	2007	.	.	.
Trnavský kraj	2003	36185554	27686128	8499426
	2004	56080426	38423785	17656641
	2005	133913564	96180945	37732619
	2006	96958374	57360012	39598362
	2007	.	.	.
Trenčiansky kraj	2003	23621838	18194734	5427104
	2004	28804318	22090686	6713632
	2005	34386755	27848450	6538305
	2006	36672811	29534114	7138697
	2007	.	.	.

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, 2006: predbežné údaje

Stav priamych zahraničných investícií v rozdelení na majetkovú účasť a reinvestovaný zisk a ostatný kapitál sa vyvíjal v rokoch 2003-2006 nasledovne: Majetková účasť a reinvestovaný zisk vzrástol za SR o 58%, v TTSK sa vyvíjal výrazne lepšie a stúpol o 107%, v TNSK o 62%. Výška ostatného kapitálu vzrástla o 208% za SR, výrazne viac - o 366% vzrástla v TTSK a najmenej v TNSK, ktorý je aj výrazne pod celoslovenským priemerom, tam vzrástla len o 32%.

2.9 SWOT analýza: Hospodárska situácia kraja

Na základe predchádzajúcej analýzy hospodárskeho prostredia kraja bola spracovaná analýza silných a slabých stránok kraja, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj TTSK – SWOT analýza. Táto čiastková SWOT analýza hodnotí komplexne hospodársku situáciu v kraji: oblasti poľnohospodárstva, cestovného ruchu, energetiky, zahraničných investorov, priemyslu atď.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Výhodná geografická poloha, susedstvo s Maďarskom, Českom a Rakúskom • Blízkosť hlavného mesta SR • Priaznivé klimatické podmienky • Zachované rôznorodé prírodné prostredie • Výskyt termálnych prameňov vytvára výborné podmienky na rozvoj kúpeľníctva, zdravotného cestovného ruchu a rekreácie pri termálnych kúpaliskách • Tradícia v kúpeľníctve vďaka medzinárodne známym kúpeľom Piešťany • Priaznivé podmienky na rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu • Potenciál kvalifikovaných pracovných síl v oblasti cestovného ruchu • Bohaté kultúrne dedičstvo a história, kultúrne podujatia • Jedinečné ľudové umenie, živý folklór, vinohradníctvo, originálne jedlá, tradičné pohostinstvo • Priaznivé cenové podmienky pre zahraničných návštevníkov v oblasti CR • Priaznivá dopravná infraštruktúra • Potenciál pre ďalší rozvoj priemyslu (profesné organizácie, vzdelávacie zariadenia, priemyselné parky, výskumno-vývojové zariadenia) • Zahraniční investori priťahujúci ďalších subdodávateľov 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekoordinovanosť a nespolupráca subjektov v oblasti cestovného ruchu • Vysoká naviazanosť na priemyselných lídrov • Nedostatočné prepojenie výskumu a vývoja s praxou • Absencia zaujímavých produktov cestovného ruchu ponúkaných vo forme komplexných balíkov služieb • Nedostatočná spolupráca verejného a súkromného sektora • Nezaujem vidieckych obyvateľov o vidiecky cestovný ruch / trhovo neatraktívny • Nízka motivácia a skúsenosti miestnych obyvateľov v CR • Nesystematická podpora odvetvia CR/respektíve „umelá“ podpora CR verejnými autoritami • Nedostatočne využívaná sieť kultúrnych zariadení pre turistické aktivity • Slabá jazyková vybavenosť pracovníkov v CR • Nedostatočná vyťaženosť nominálnej kapacity ubytovacích zariadení • Klesajúci počet návštevníkov za súčasného rastu ubytovacích kapacít

Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovať počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva • Konkurencieschopný vývoj odmiern ako motivačného faktora zamestnanosti • Zvyšujúci sa počet študentov • Príťažlivosť regiónu pre zahraničných investorov • Kvantitatívny, kvalitatívny a bezpečnostný rozvoj dopravných komunikácií • Vytváranie vhodného prostredia pre podnikateľské iniciatívy, so zreteľom na rozvoj CR • Zvyšujúca sa produktivita práce v stavebníctve • Zvyšujúce sa mzdy v odvetví priemyslu • Nepretržité zvyšovanie produktivity práce v priemysle • Zachovanie výmery poľnohospodárskej pôdy • Podpora multifunkčného poľnohospodárstva • Zvyšovanie podielu výroby s vyššou pridanou hodnotou a podpora vytvárania inovačných združení a sietí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezodpovedná hospodárska politika vlády • Rastúci počet ľudí v dôchodkovom veku • Neschopnosť prilákať ďalších zahraničných investorov/obchodní cestujúci • Nedostatočné investície do rozvoja a údržby dopravných komunikácií • Nadmerné zaťaženie komunikácií rozvíjajúcou sa dopravou • Globálna hospodárska a finančná kríza • Pokles domáceho dopytu po cestovnom ruchu ako dôsledok nárastu nezamestnanosti • Pokles podpory zo strany štátu pre kultúrne pamiatky • Presun rozhodujúcich priemyselných podnikov do iných teritórií • Nízky podiel prenosu výskumno-vývojových aktivít podnikov smerom k regiónu • Nedôvera návštevníkov v kvalitné ubytovanie a stravovacie kapacity v regióne/ substitučné produkty • Pokles kvality ŽP v TTSK • Znečisťovanie ovzdušia zvýšenou produkciou emisných látok • Nedostatočné zabezpečenie dopytu po energetických zdrojoch

3 FINANČNÁ A MAJETKOVÁ CHARAKTERISTIKA TTSK

3.1 Rozpočet TTSK

Zastupiteľstvu Trnavského samosprávneho kraja je vyhradené rozhodovať o základných otázkach samosprávneho kraja, a to v zmysle § 11 zákona SNR č. 302/2001 Zb. z. o samosprávnych krajoch a okrem iného schvaľovať/rozhodovať o:

- určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom samosprávneho kraja a s majetkom prenechaným do užívania samosprávne kraju,
- schvaľovať program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja samosprávneho kraja, regionálne rozvojové plány a programy, ako aj územnoplánovacie podklady samosprávneho kraja a územné plány regiónov,
- schvaľovať rozpočet samosprávneho kraja a jeho zmeny, kontrolovať čerpanie rozpočtu a schvaľovať záverečný účet samosprávneho kraja,
- o prijatí úveru alebo pôžičky samosprávneho kraja.

V zmysle § 9, zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa zostavuje viacročný rozpočet a to rozpočet na príslušný rok a na nasledujúce dva rozpočtové roky.

Pri tvorbe návrhu rozpočtu samospráva vychádza zo schváleného rozpočtu za minulý rok a z potrieb územnej samosprávy a organizácií v jej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Predložený návrh rozpočtu sa vnútorné člení v súlade s § 10 ods. 3 zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na :

- bežné príjmy a bežné výdavky /bežný rozpočet/
- kapitálové príjmy a kapitálové výdavky /kapitálový rozpočet/
- finančné operácie

Návrh rozpočtu VÚC v zmysle § 10 ods. 7 zákona NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je zostavený vždy ako vyrovnaný alebo prebytkový, pričom bežný rozpočet je zostavený vždy ako vyrovnaný alebo prebytkový, kapitálový rozpočet môže byť zostavený aj ako schodkový.

Úhrada návratných zdrojov financovania - úverov je zabezpečená z prebytku bežného rozpočtu a z prebytku kapitálového rozpočtu (§10 odsek 7 zákona 583/2004 Z.z.).

V súlade s § 9, odsek 3 zákona SNR č. 302/2001 Z.z. je návrh rozpočtu VÚC zverejnený 15 dní pred jeho schválením, aby sa k nemu mohli obyvatelia VÚC TTSK vyjadriť.

3.1.1 Bežný rozpočet

Finančné hospodárenie TTSK je upravené najmä rozpočtovými pravidlami verejnej správy a zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Príjmy rozpočtu TTSK najvýznamnejšie ovplyvňuje zákon o rozpočtovom určení výnosu podielovej dane z DPFO. Rozpočet TTSK je charakterizovaný nasledovným vývojom a štruktúrou bežných príjmov.

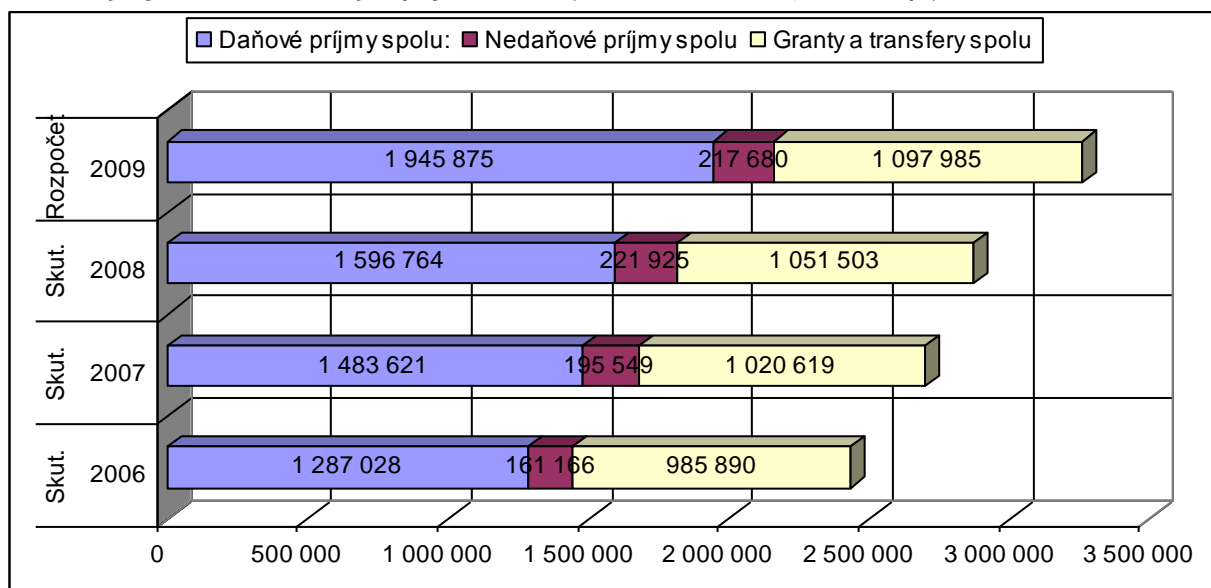
Bežné príjmy

Tabuľka 36: Vývoj a štruktúra bežných príjmov TTSK

Finančné údaje	Skut.	Podiel	Skut.	Podiel	Skut.	Podiel	Rozpočet	Podiel
v tis. Sk	2006	%	2007	%	2008	%	2009	%
Bežné príjmy samosprávy spolu:	2 434 084	100,00%	2 699 789	100,00%	2 870 192	100,00%	3 261 540	100,00%
Daňové príjmy spolu:	1 287 028	52,88%	1 483 621	54,95%	1 596 764	55,63%	1 945 875	59,66%
v tom: - výnos DPFO	931 952	38,29%	1 064 653	39,43%	1 307 099	45,54%	1 422 275	43,61%
- daň z mot. vozidiel	355 076	14,59%	418 968	15,52%	289 665	10,09%	523 600	16,05%
Nedaňové príjmy spolu	161 166	6,62%	195 549	7,24%	221 925	7,73%	217 680	6,67%
v tom: - úrad	8 712	0,36%	41 497	1,54%	36 802	1,28%	18 537	0,57%
- správa a údržba ciest	48 767	2,00%	30 669	1,14%	34 432	1,20%	35 000	1,07%
- školstvo	23 258	0,96%	40 142	1,49%	53 500	1,86%	64 048	1,96%
- sociálna pomoc	80 429	3,30%	83 241	3,08%	97 191	3,39%	100 095	3,07%
Granty a transfery spolu	985 890	40,50%	1 020 619	37,80%	1 051 503	36,64%	1 097 985	33,66%
v tom: - úrad	8 032	0,33%	8 316	0,31%	11 258	0,39%	5 770	0,18%
- doprava	30 950	1,27%	1 200	0,04%	0	0,00%	0	0,00%
- kultúra	5 420	0,22%	2 395	0,09%	0	0,00%	0	0,00%
- správa a údržba ciest	0	0,00%	0	0,00%	2 879	0,10%	0	0,00%
- školstvo	938 566	38,56%	1 004 755	37,22%	1 033 785	36,02%	1 092 215	33,49%
- sociálna pomoc	2 922	0,12%	3 953	0,15%	3 581	0,12%	0	0,00%

Zdroj: výročné správy a finančné výkazy TTSK, r. 2006 až 2008, rozpočet r. 2009

Graf 18: Vývoj a štruktúra bežných príjmov TTSK (2006 až 2008 skut., 2009 rozp.)

Údaje sú uvedené v tis. Sk/rok

Rozhodujúci podiel na ročných príjmoch celkom majú bežné príjmy Trnavského samosprávneho kraja, najmä daňové príjmy (podielové dane a daň z motorových vozidiel). Štruktúra bežných príjmov poukazuje na skutočnosť, že nad drvivou väčšinou príjmov nemá TTSK „priamu“ kontrolu.

Podielové dane tvoria dlhodobo cca 38% až 45% z bežných príjmov TTSK, s tendenciou mierneho každoročného rastu až do roku 2008. Medziročný objemový rast príjmov TTSK z podielových daní je daný najmä celkovou výkonnosťou národnej ekonomiky. V roku 2009 sa očakáva pokles výkonnosti národného hospodárstva o -6,2%, meraný HDP v bežných cenách. V roku 2010 je očakávaná stagnácia HDP, respektíve minimálny rast o cca 1,1%. V roku 2011, 2012 je odbornými verejnými autoritami (MFSR, výbor pre makroekonomické prognózy) predpovedaný rast HDP o cca 3,4% a 4,8%.

Tabuľka 37: Makroekonomické prognózy MFSR na roky 2009 - 2012 (stav Jún 2009)

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	2007*	2008	2009	2010	2011	2012
1	HDP; v bežných cenách	mld. €	61,50	67,33	63,99	66,40	70,75	76,83
2	HDP; reálny rast	%	10,4	6,4	-6,2	1,1	3,4	4,8

Zdroj: MFSR, výbor pre makroekonomické prognózy

Daň samosprávy z motorových vozidiel a nedaňové príjmy samosprávy tvoria dlhodobo podiel cca 18,0% až 22,0% z bežných príjmov samosprávy. Za predpokladu nezvyšovania sadzieb dane samosprávy a cien za produkované tovary a služby, je rast bežných príjmov samosprávy obmedzený a priamo úmerný len rozšíreniu ich základu pre výber dane, rastu výkonnosti národného hospodárstva, čerpaniu grantov a transferov. Ročný príjem z dane motorových vozidiel kolíše i v závislosti od úspešnosti výberu - inkasa predpisu.

Druhou najvýznamnejšou položkou bežných príjmov samosprávy sú prijaté bežné granty a transfery, ktoré dlhodobo tvoria cca 35% až 40,0% bežných príjmov.

Dotácie a transfery sú poskytované na základe celoštátne platných pravidiel a sú striktné účelovo viazané na krytie špecifických funkcií, ktoré samosprávy pre štát vykonávajú.

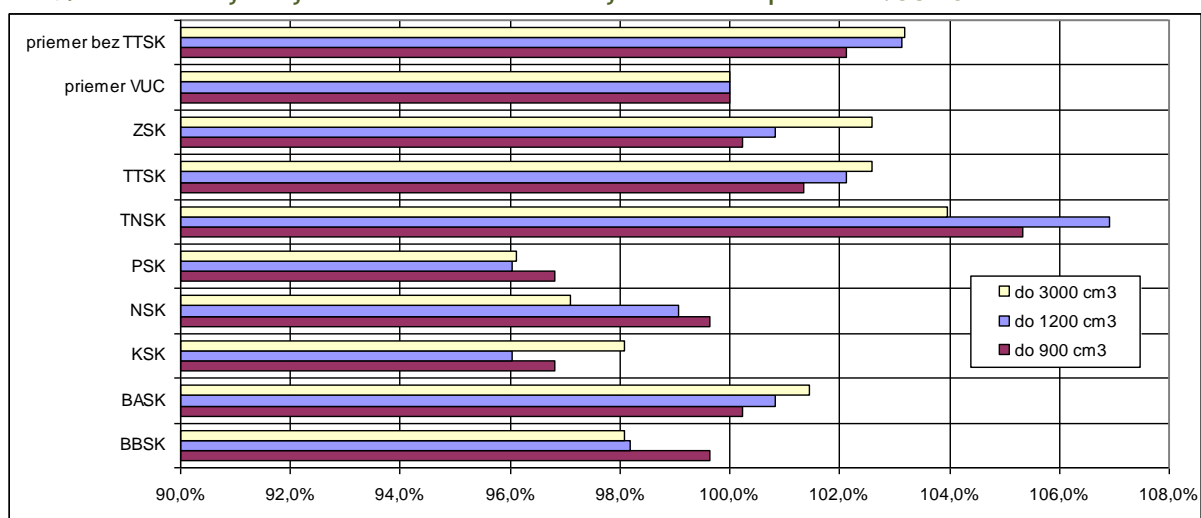
Jednou z mála možností, ako môže TTSK priamo ovplyvňovať kvalitu podnikateľského prostredia, je daň z motorových vozidiel používaných na podnikanie. Sadzby dane sú stanovené pre osobné automobily (OA) podľa objemu motora a pre úžitkové automobily a autobusy (UA) podľa celkovej hmotnosti a počtu náprav. V oblasti dane z OA má TTSK i pre rok 2009 navrhnuté najvyššie sadzby po TTSK spomedzi krajov v SR. Priemerne pre jednotlivé „kubatúry“ dosahujú sadzby v TTSK 98,8% až 102,5% priemeru všetkých krajov (vrátane TTSK) a 99,0% až 103,18% priemeru ostatných krajov (bez TTSK). V oblasti dane z UA má TTSK i pre rok 2009 navrhnuté druhé najvyššie minimálne sadzby spomedzi krajov v SR. Priemerne pre jednotlivé „nápravové“ kategórie UA dosahujú sadzby v TTSK 96,0% až 102,9% priemeru všetkých krajov (vrátane TTSK) a 97,49% až 103,21% priemeru ostatných krajov (bez TTSK).

Tabuľka 38: Porovnanie aktuálnych sadzieb dane z motorových vozidiel jednotlivých VÚC v SR, na roky 2008 a 2009

Osobné autá		BBSK	BASK	KSK	NSK	PSK	TNSK	TTSK	ZSK	Priemer VUC	ø bez TTSK
do 900 cm ³	€	58,08	58,42	56,43	58,08	56,43	61,4	59,08	58,42	58,29	57,85
k priemeru krajov	%	99,6%	100,2%	96,8%	99,6%	96,8%	105,3%	101,4%	100,2%	100,0%	102,13%
do 1200 cm ³	€	74,68	76,68	73,03	75,35	73,03	81,32	77,67	76,68	76,06	75,30
k priemeru krajov	%	98,2%	100,8%	96,0%	99,1%	96,0%	106,9%	102,1%	100,8%	100,0%	103,14%
do 1500 cm ³	€	102,9	105,89	102,9	102,56	99,58	109,53	106,88	135,1	108,17	107,97
k priemeru krajov	%	95,1%	97,9%	95,1%	94,8%	92,1%	101,3%	98,8%	124,9%	100,0%	98,99%
do 2000 cm ³	€	132,77	135,1	132,78	130,12	129,45	139,41	136,75	171,61	138,50	138,37
k priemeru krajov	%	95,9%	97,5%	95,9%	94,0%	93,5%	100,7%	98,7%	123,9%	100,0%	98,83%
do 3000 cm ³	€	165,96	171,68	165,97	164,3	162,65	175,92	173,6	173,6	169,21	168,25
k priemeru krajov	%	98,1%	101,5%	98,1%	97,1%	96,1%	104,0%	102,6%	102,6%	100,0%	103,18%
nad 3000 cm ³	€	199,16	204,47	199,16	194,84	195,84	209,12	206,79	204,47	201,73	200,68
k priemeru krajov	%	98,7%	101,4%	98,7%	96,6%	97,1%	103,7%	102,5%	101,4%	100,0%	103,05%

Zdroj: SME 22.01.2009 a vlastné výpočty spracovateľa

Graf 19: Porovnanie vybraných sadzieb dane z motorových vozidiel k priemeru VUC v SR

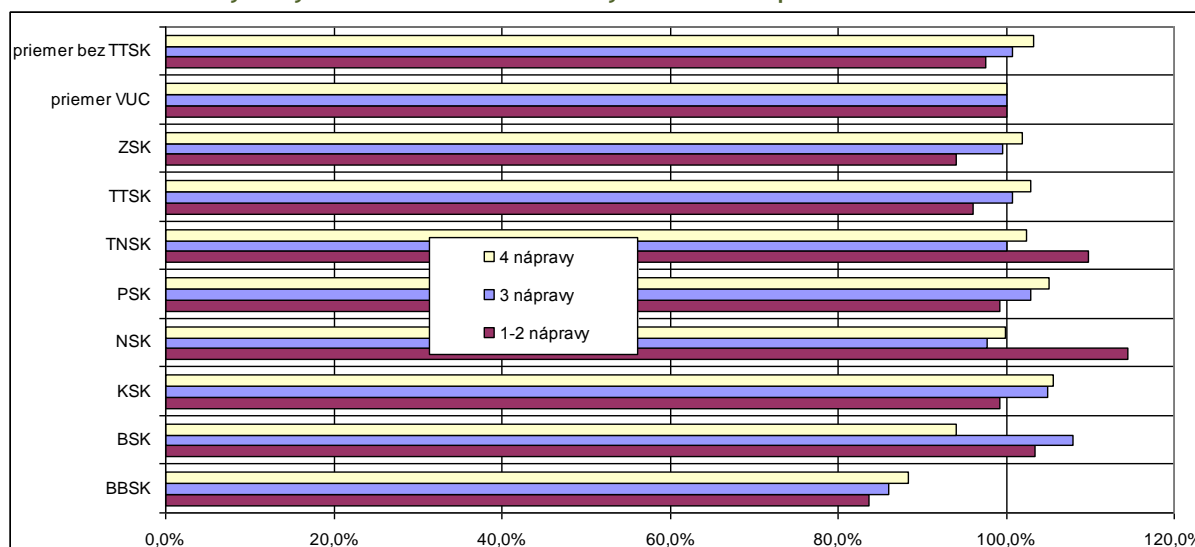

Tabuľka 39: Porovnanie aktuálnych minimálnych sadzieb dane z motorových vozidiel VÚC v SR

Úžitkové autá, autobusy		BBSK	BSK	KSK	NSK	PSK	TNSK	TTSK	ZSK	Priemer VUC	ø bez TTSK
1-2 nápravy	€	53,11	65,72	63,07	72,69	63,07	69,7	61,07	59,75	63,52	62,64
k priemeru krajov	%	83,6%	103,5%	99,3%	114,4%	99,3%	109,7%	96,1%	94,1%	100,0%	97,49%
3 nápravy	€	424,88	533,09	517,83	482,63	507,86	494,58	497,24	491,93	493,76	493,64
k priemeru krajov	%	86,1%	108,0%	104,9%	97,7%	102,9%	100,2%	100,7%	99,6%	100,0%	100,73%
4 nápravy	€	544,38	579,15	650,56	615,08	647,28	630,68	633,67	627,53	616,04	613,95
k priemeru krajov	%	88,4%	94,0%	105,6%	99,8%	105,1%	102,4%	102,9%	101,9%	100,0%	103,21%

Zdroj: SME 22.01.2009 a vlastné výpočty spracovateľa

Graf 20: Porovnanie vybraných sadzieb dane z motorových vozidiel k priemeru VUC SR

Daň z motorových vozidiel v rokoch 2007 až 2011 tvorí/bude tvoriť podiel cca 10% až 11% z bežných príjmov TTSK. Výdavky TTSK v oblasti ciest sa pohybujú najčastejšie v intervale 15% až 20% z bežných príjmov s plánovaným poklesom na cca 11% v roku 2011.

Záver analýzy bežných príjmov samosprávy.

Bežné príjmy samosprávy majú dlhodobu stabilnú štruktúru a v horizonte rokov 2006 až 2008 mierne rastúci medziročný objem. V roku 2009 príjmy samosprávy pravdepodobne oproti roku 2008 poklesnú a v roku 2010 až 2011 budú stagnovať/mierne rásť z úrovne roku 2009 v súlade s predpokladom vývoja národného hospodárstva. Rozhodujúci podiel na príjmoch samosprávy tvoria spolu daňové príjmy a granty a transfery - dlhodobo viac ako 90,00%. Flexibilita použitia príjmov samosprávy je obmedzená. Vplyv samosprávy na rast bežných príjmov je tiež minimalizovaný (ak neuvažujeme s nepopulárnym zvyšovaním daní a cien samosprávou produkováných tovarov a služieb).

Odporúčania - stratégie možnosti zvýšenia príjmov samosprávy spočívajú:

- vo vytvorení vysoko konkurenčných podmienok pre život obyvateľstva v mestách a obciach na území TTSK, znamenajúce rast počtu obyvateľov územnej samosprávy
- v rozšírení základu dane z motorových vozidiel
- v efektívnom, hospodárnom a motivujúcom nastavení poplatkov za služby a tovary, ktoré TTSK produkuje
- pokračovanie v hodnotení prípadných podnikateľských činností, vykonávaných so stratou (ak celkové výdavky vrátane alternatívneho výnosu z kapitálu viazaného v podnikaní, sú vyššie ako príjmy z podnikania)
- v orientácii na základné úlohy samosprávy, t.j. efektívny výkon samosprávy, výkon nezastupiteľných činností (tie ktoré nevykonáva respektíve nemôže vykonávať niekto iný), rozvoj len strategického majetku samosprávy slúžiaceho na verejný účel (napr. komunikácie, doprava, školstvo....)

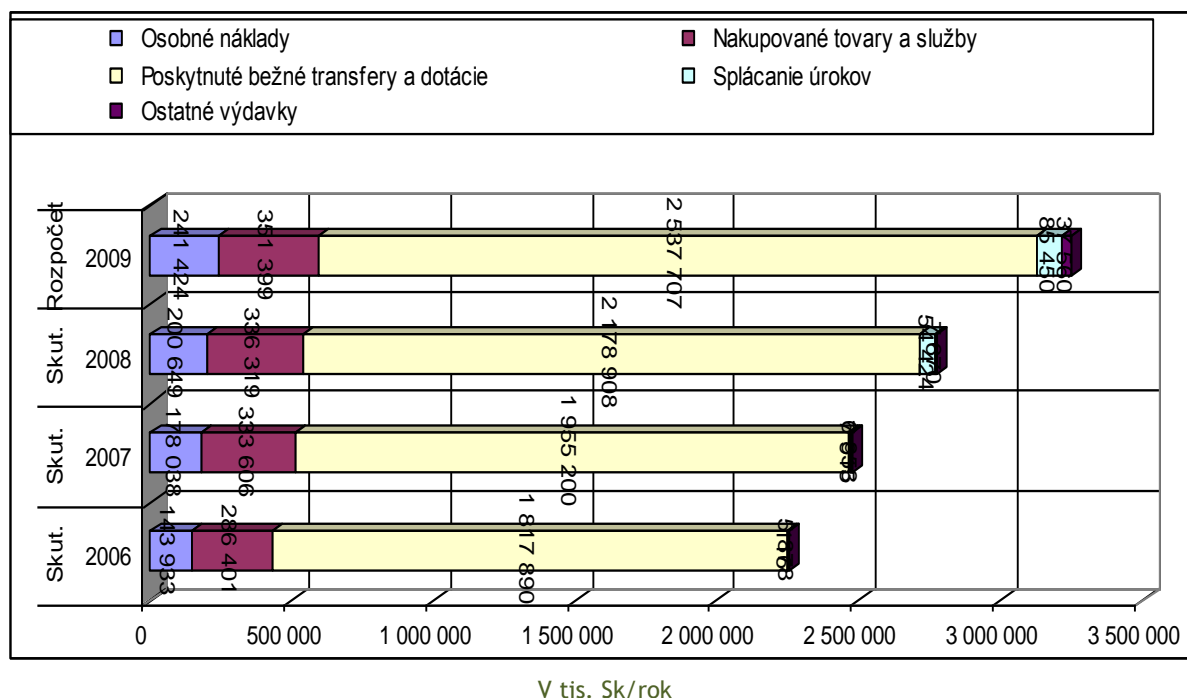
Bežné výdavky

Tabuľka 38: Vývoj a štruktúra bežných výdavkov TTSK (2006 až 2008 skutočnosť, 2009 rozpočet)

Finančné údaje v tis. Sk	Skut. 2006	Po- diel %	Skut. 2007	Po- diel %	Skut. 2008	Po- diel %	Rozpočet 2009	Podiel %
Bežné výdavky samosprávy	2 254 218	100,00	2 481 612	100,00	2 777 970	100,0	3 253 540	100,00
Osobné náklady	143 933	6,39	178 038	7,17	200 649	7,22	241 424	7,42
Nakupované tovary a služby	286 401	12,71	333 606	13,44	336 319	12,11	351 399	10,80
Poskytnuté bežné transfery	1 817 890	80,64	1 955 200	78,79	2 178 908	78,44	2 537 707	78,00
Splácanie úrokov	116	0,01	7 915	0,32	54 424	1,96	85 450	2,63
Ostatné výdavky	5 878	0,26	6 853	0,28	7 670	0,28	37 560	1,15

Zdroj: výročné správy a finančné výkazy TTSK r. 2006-2008, rozpočet TTSK 2009, vlastné výpočty spracovateľa

Graf 21: Vývoj a štruktúra bežných výdavkov TTSK

Bežné výdavky samosprávy sa dajú kumulovať do štyroch významných základných kategórii. Tak ako príjmy samosprávy ani výdavky samosprávy nemajú vysokú flexibilitu. Obmedzenie, zníženie, bežných výdavkov je mierne komplikované, vzhľadom na nie celkom dostatočnú kompenzáciu od štátu prevzatých kompetencií. Prevzaté štátne kompetencie (*majetok*) sú historicky finančne poddimenzované (*fyzicky, morálne a ekonomicky zastarané*).

Značná časť výdavkov samosprávy je z pohľadu ročného rozpočtu fixná (časť osobných výdavkov, časť nakupovaných tovarov a služieb, poskytnuté bežné transfery a dotácie, úroky, splátky úverovej istiny ...) a tak priestor na zníženie výdavkov, za súčasného zachovania rozsahu výkonu samosprávy a nezastupiteľných úloh samosprávy, poskytuje cca 4% až 7% bežných výdavkov.

Odporúčania - stratégie zníženia výdavkov za súčasného zachovania nezastupiteľných hospodárskych činností samosprávy spočívajú v:

- analýze výstupov, ktoré sú financované príjmami samosprávy, a ich výsledkov - t.j. v analýze pozitívneho vplyvu na hospodárske a sociálne prostredie samosprávy. (*preverenie účinnosti a efektívnosti výdavkov samosprávy na obyvateľov samosprávy a konkurencieschopnosť samosprávy*)
- v znížení personálnej náročnosti výkonu samosprávy a výkonu nezastupiteľných úloh samosprávy
- v odbúraní prípadných podnikateľských činností, vykonávaných so stratou (ak celkové výdavky vrátane alternatívneho výnosu z kapitálu viazaného v podnikaní, sú vyššie ako príjmy z podnikania)
- v odpredaji nestrategického majetku samosprávy a v reinvestíciách uvoľneného kapitálu do strategického majetku samosprávy, respektíve zníženia úročeného dlhu samosprávy
- v orientácii na základné úlohy samosprávy, t.j. efektívny výkon samosprávy, výkon nezastupiteľných činností (*tie ktoré nevykonáva respektíve nemôže vykonávať niekto iný*), rozvoj len strategického majetku samosprávy slúžiaceho na verejný účel (*napr. komunikácie, doprava....*)

Tabuľka 39: Členenie bežných výdavkov TTSK v tis. Sk

Počet stálych obyvateľov	554 644	1,002	555 927	1,002	557 151	1,002	557 151	1,000
Pomocné členenie bež. výdavkov	2006	%	2007	%	2008	%	2009	%
Úrad TTSK	159 170	7,1	256 861	10,4	347 399	12,5	536 060	16,5
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	49 805	2,2	71 734	2,9	84 461	3,0	153 142	4,7
Poistné, príspevky do poisťovní	16 454	0,7	24 044	1,0	27 906	1,0	0	0,0
Tovary a služby	71 151	3,2	124 528	5,0	140 137	5,0	189 893	5,8
Bežné transfery	15 766	0,7	21 787	0,9	32 801	1,2	70 015	2,2
Ostatné	5 878	0,3	6 853	0,3	7 670	0,3	37 560	1,2
Transakcie verejného dlhu	116	0,0	7 915	0,3	54 424	2,0	85 450	2,6
Doprava SAD a letecká doprava	178 330	7,9	159 521	6,4	222 589	8,0	312 500	9,6
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Poistné, príspevky do poisťovní	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Tovary a služby	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Bežné transfery	178 330	7,9	159 521	6,4	222 589	8,0	312 500	9,6
Ostatné	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Správa a údržba ciest TTSK	293 198	13,0	291 720	11,8	284 676	10,2	250 000	7,7
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	57 944	2,6	60 905	2,5	65 254	2,3	65 254	2,0
Poistné, príspevky do poisťovní	19 730	0,9	21 355	0,9	23 028	0,8	23 028	0,7
Tovary a služby	215 250	9,5	209 078	8,4	196 182	7,1	161 506	5,0
Bežné transfery	274	0,0	382	0,0	212	0,0	212	0,0
Ostatné	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Zdravotníctvo	0	0,0	249	0,0	373	0,0%	0	0,0
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Poistné, príspevky do poisťovní	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Tovary a služby	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Bežné transfery	0	0,0	249	0,0	373	0,0%	0	0,0
Ostatné	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Kultúra	105 282	4,7	119 940	4,8	129 907	4,7%	153 126	4,7
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Poistné, príspevky do poisťovní	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Tovary a služby	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Bežné transfery	105 282	4,7	119 940	4,8	129 907	4,7%	153 126	4,7
Ostatné	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Vzdelávanie	1 089 112	48,3	1 189 035	47,9	1 268 122	45,6%	1 339 405	41,2
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Poistné, príspevky do poisťovní	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Tovary a služby	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Bežné transfery	1 089 112	48,3	1 189 035	47,9	1 268 122	45,6%	1 339 405	41,2
Ostatné	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Sociálna oblasť	429 126	19,0	464 286	18,7	524 904	18,9%	662 449	20,4
Mzdy, platy, ostatné vyrovnania	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Poistné, príspevky do poisťovní	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Tovary a služby	0	0,0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0
Bežné transfery	429 126	19,0	464 286	18,7	524 904	18,9%	662 449	20,4
Ostatné	0	0,0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Spolu samospráva - bežné výdavky:	2 254 218	100,0	2 481 612	100,0%	2 777 970	100,0%	3 253 540	100,0%

Zdroj: výročné správy a finančné výkazy TTSK r. 2006 až 2008, rozpočet TTSK 2009, výpočty spracovateľa

Vzhľadom k budúcnosti, je možné predpokladať a očakávať, že za inak nezmenených podmienok, budú bežné výdavky samosprávy medziročne rásť v súlade s prognózou MF SR o raste spotrebiteľských cien a výrobných cien na obdobie rokov 2009 až 2012.

Tabuľka 40: Prognóza rastu spotrebiteľských a výrobných cien na roky 2009 až 2012

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	2007*	2008	2009	2010	2011	2012
1	Index spotrebiteľských cien (priemerný rast)	%	2,8	4,6	2,2	2,9	3,7	4,0
2	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	1,9	3,9	1,4	2,5	3,4	3,8
3	Index výrobných cien (priem. rast - tuzemsko)	%	2,1	6,1	-0,9	2,8	2,6	2,3

Zdroj: MFSR, výbor pre makroekonomické prognózy

Saldo bežných príjmov a bežných výdavkov.

Výsledkom rozdielu bežných príjmov samosprávy a bežných výdavkov samosprávy je saldo bežného hospodárenia samosprávy. Trnavský samosprávny kraj dlhodobo hospodári s prebytkom v bežnej oblasti rozpočtu na úrovni intervalu bilancie bežného účtu cca +3,0% až +7,0% z bežných príjmov (primárny prevádzkový výsledok/bežné príjmy).

Dosahované a očakávané hospodárenie samosprávy

Hospodárenie samosprávy je charakterizované primárnym prevádzkovým výsledkom (BP - BV + výdavkové úroky) v intervale cca 90 mil. Sk až 200 mil. Sk (2,987 mil. € až 6,638 mil. €)[€].

Hrubý prevádzkový výsledok samosprávy zohľadňuje i úrokové výdavky na obsluhu dlhovej služby samosprávy, pohybuje sa v intervale 8 mil. Sk až 218 mil. Sk (0,265 mil. € až 7,236 mil. €)[€].

Čistý prevádzkový výsledok samosprávy zohľadňuje i výdavky na splátky istiny vyčerpaných úverov, pohybuje sa v intervale 0 mil. Sk až 210 mil. Sk (0,0 mil. € až 6,970 mil. €)[€].

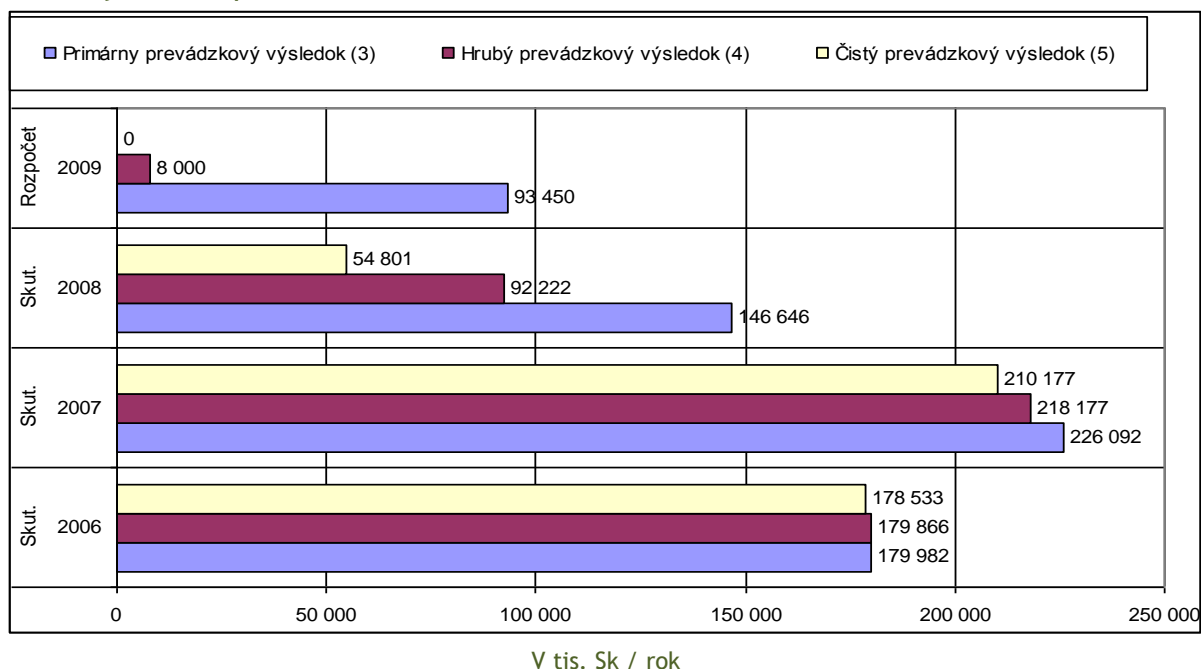
Tabuľka 41: Výsledok hospodárenia TTSK

Bežné hospodárenie samosprávy v tis. Sk / rok	2006	2007	2008	2009
Primárny prevádzkový výsledok (3)	179 982	226 092	146 646	93 450
Hrubý prevádzkový výsledok (4)	179 866	218 177	92 222	8 000
Čistý prevádzkový výsledok (5)	178 533	210 177	54 801	0

Zdroj: výročné správy a finančné výkazy TTSK r. 2006 až 2008, rozpočet TTSK 2009, výpočty spracovateľa

[€] 30,126 Sk = 1€

Graf 22: Výsledok hospodárenia TTSK.

3.1.2 Kapitálový rozpočet

Kapitálové príjmy

Štruktúra kapitálových príjmov je tvorená príjmami z predaja majetku samosprávy a prijatými účelovými investičnými dotáciami. Predaj majetku samosprávy odráža skôr náhodné jednorazové rozhodnutia než dlhodobý systematický prístup samosprávy k objemu a štruktúre majetku a jeho efektívnemu využívaniu.

Kapitálové príjmy samosprávy predstavujú najčastejšie objem cca 0,3% až 2,0% z ročných príjmov samosprávy celkom.

Do budúcnosti, z pohľadu hospodárnosti, bude nutné pre všetky samosprávy zvážiť reštrukturalizáciu majetku a reorganizáciu hospodárskych činností na základe kritérií ako je **test zastupiteľnosti, test prednostnej všeobecnej verejnej prospešnosti a test ekonomickej hospodárnosti.**

Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky samosprávy sú výrazne ovplyvnené obmedzenými zdrojmi a nutnosťou neprekročenia kritériálnej zadĺženosti a straty likvidity samosprávy.

Kapitálové výdavky samosprávy predstavujú najčastejšie objem cca od 7% do 40% z celkových príjmov samosprávy.

Tabuľka 42: Saldo kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov TTSK v tis. Sk/rok

Kapitálové hospodárenie samosprávy v tis. Sk / rok	2006	2007	2008	2009
Kapitálové príjmy samosprávy spolu:	7 459	1 735	48 937	575 844
Nedaňové príjmy:	1 723	139	47 433	575 844
Granty a transfery:	5 736	1 596	1 504	0
Kapitálové výdavky samosprávy spolu:	189 508	387 313	1 080 832	1 679 992
Výsledok kapitálového rozpočtu	-182 049	-385 578	-1 031 895	-1 104 148

Zdroj: výročné správy a finančné výkazy TTSK r. 2006 až 2008, rozpočet TTSK 2009, výpočty spracovateľa

Odporúčania - stratégie riešenia nedostatku zdrojov na investície do strategického majetku samosprávy.

- Reštrukturalizácia majetku samosprávy a masívnejší predaj doplnkového majetku za účelom reinvestície uvoľneného kapitálu do strategického majetku (*pre výkon samosprávy, dopravnú infraštruktúru, bezpečnosť...*)
- Reštrukturalizácia hospodárskych činností a minimalizácia zastupiteľných činností vykonávaných samosprávou
- Obozretné a transparentné čerpanie úverových zdrojov na krytie investícií do strategického majetku

Kapitálový rozpočet samosprávy je dlhodobou charakterizovaný záporným hospodárskym výsledkom. Kapitálové príjmy samosprávy a účelové dotácie na kapitálové výdavky dlhodobu nepokrývajú investičné potreby vyššieho územného celku.

3.2 Celkové hospodárenie samosprávy

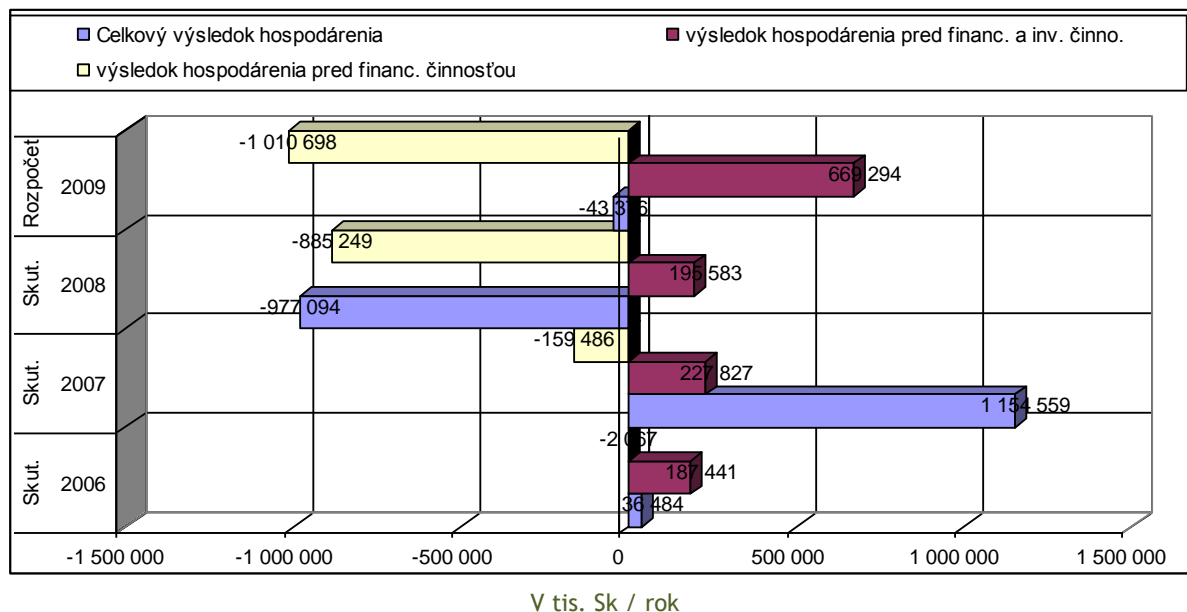
Z celkového vývoja príjmov a výdavkov a aktuálnej zadlženosti TTSK vyplýva, že **objem voľných finančných prostriedkov pre prípadnú investičnú činnosť TTSK a obsluhu súčasného úročeného dlhu, za predpokladu že samospráva zachová štruktúru a rozsah financovaných činností (objem produkovaných výstupov TTSK) ktoré vykonáva a za predpokladu, že nebude čerpať dodatočný úver, bude najčastejšie v intervale cca 92, 0 mil. Sk/ rok až 180,0 mil. Sk/ rok.**

Tabuľka 43: Saldo kapitálových príjmov a výdavkov samosprávy v tis. Sk/rok

Hospodárenie samosprávy v tis. Sk / rok	2005	2006	2007	2008
Celkový výsledok hospodárenia	36 484	1 154 559	-977 094	-43 376
výsledok hospodárenia pred financ. a inv. činnosť.	187 441	227 827	195 583	669 294
výsledok hospodárenia pred financ. činnosťou	-2 067	-159 486	-885 249	-1 010 698
Celkový výsledok hospodárenia	36 484	1 154 559	-977 094	-43 376

Zdroj: výročné správy a finančné výkazy TTSK, vlastné výpočty spracovateľa

Graf 23: Výsledok celkového hospodárenia TTSK.

3.3 Finančné pomerové ukazovatele

Celková statická zadlženosť TTSK (celkové záväzky / majetok TTSK) je na úrovni cca 40,0% z bilančnej hodnoty majetku (historické ceny) s trendom mierneho narastania. Dynamická úverová zadlženosť TTSK (splátky istiny úveru a úroku / hospodársky výsledok pred investičnou a finančnou činnosťou) dosahuje cca 40% s trendom mierneho zvyšovania. Celková dynamická zadlženosť TTSK sa pohybuje na úrovni cca 600% (6 rokov) s trendom možného poklesu na cca 340% (3,4 roka).

Z vývoja statickej a dynamickej zadlženosti TTSK vyplýva, že samospráva pravdepodobne už takmer vyčerpala (rok 2009) vo vzťahu k výsledku hospodárenia pred finančnou a investičnou činnosťou, reálne možnosti zadlženia (nie zákonné) a v súčasnosti koná obozretne s tendenciou dlh stabilizovať a znižovať. Finančná situácia TTSK je plne pod kontrolou manažmentu samosprávy.

Dosahovaná kritériálna zadlženosť TTSK (zákon č.583/2004 Z.z. z 23.09.2004) k 31.12.2008 je výrazne pod hranicou 60% z bežných príjmov m.r., ktorú pripúšťa zákon v paragrafe č.17. Dosahovaná kritériálna hranica výšky ročných splátok istiny a úroku návratných zdrojov z bežných príjmov m.r. je tiež výrazne pod prípustnou hranicou 25%.

Samospráva TTSK s výraznou rezervou dodržiava k 31.12.2008 zákonné pravidlá pri používaní návratných zdrojov financovania svojich potrieb.

Celkove možno označiť hospodárenie TTSK za obozretné a finančnú situáciu TTSK za stabilnú, s dobrým výhľadom v prípade dodržania obozretného prístupu k výdavkom TTSK, vzhľadom k celosvetovej finančnej a hospodárskej kríze. Samospráva si plní svoje splatné záväzky včas a riadne.

Bez aktivizácie vnútorných kapitálových zdrojov (zlepšenie výsledku hospodárenia TTSK a uvoľnenie kapitálu z nestrategického majetku na reinvestície do strategického majetku TTSK) nebude však samospráva disponovať v najbližších rokoch (2009 až 2011) dostatočnými finančnými zdrojmi na zamýšľaný rozvoj a dostatočnú bežnú reprodukciu súčasného strategického majetku vo vlastníctve TTSK.

Analýza

Tabuľka 44: Finančné údaje samosprávy TTSK

Finančné údaje v tis. Sk	Skut. 2006	Podiel %	Skut. 2007	Podiel %	Skut. 2008	Podiel %	Rozpočet 2009	Podiel %
Prijmy celkové (BP+KP) [1]	2 441 543		2 701 524		2 919 129		3 837 384	
Výdavky celkové (BV+KV) [2]	2 443 726		2 868 925		3 858 802		4 933 532	
<i>Saldo príjmov a výdavkov samosprávy</i>	<i>-2 183</i>	<i>100%</i>	<i>-167 401</i>	<i>100%</i>	<i>-939 673</i>	<i>100%</i>	<i>-1 096 148</i>	<i>0%</i>
<i>V tom: Saldo bežných príjmov a výdavkov</i>	<i>179 866</i>	<i>-8239%</i>	<i>218 177</i>	<i>-130%</i>	<i>92 222</i>	<i>-10%</i>	<i>8 000</i>	<i>100%</i>
<i>Saldo kapitálových príjmov a výdavkov</i>	<i>-182 049</i>	<i>8339%</i>	<i>-385 578</i>	<i>230%</i>	<i>-1 031 895</i>	<i>110%</i>	<i>-1 104 148</i>	<i>-100%</i>
<i>Kumulácia salda príjmov a výdavkov</i>	<i>-2 183</i>		<i>-169 584</i>		<i>-1 109 257</i>		<i>-2 205 405</i>	
Bežné príjmy samosprávy spolu:	2 434 084	100,00%	2 699 789	100,00%	2 870 192	100,00%	3 261 540	100,00%
Daňové príjmy spolu:	1 287 028	52,88%	1 483 621	54,95%	1 596 764	55,63%	1 945 875	59,66%
<i>v tom: - výnos DPFO</i>	<i>931 952</i>	<i>38,29%</i>	<i>1 064 653</i>	<i>39,43%</i>	<i>1 307 099</i>	<i>45,54%</i>	<i>1 422 275</i>	<i>43,61%</i>
<i>- daň z motorových vozidiel</i>	<i>355 076</i>	<i>14,59%</i>	<i>418 968</i>	<i>15,52%</i>	<i>289 665</i>	<i>10,09%</i>	<i>523 600</i>	<i>16,05%</i>
Nedaňové príjmy spolu	161 166	6,62%	195 549	7,24%	221 925	7,73%	217 680	6,67%
<i>v tom: - úrad</i>	<i>8 712</i>	<i>0,36%</i>	<i>41 497</i>	<i>1,54%</i>	<i>36 802</i>	<i>1,28%</i>	<i>18 537</i>	<i>0,57%</i>
<i>- správa a údržba ciest</i>	<i>48 767</i>	<i>2,00%</i>	<i>30 669</i>	<i>1,14%</i>	<i>34 432</i>	<i>1,20%</i>	<i>35 000</i>	<i>1,07%</i>
<i>- školstvo</i>	<i>23 258</i>	<i>0,96%</i>	<i>40 142</i>	<i>1,49%</i>	<i>53 500</i>	<i>1,86%</i>	<i>64 048</i>	<i>1,96%</i>
<i>- sociálna pomoc</i>	<i>80 429</i>	<i>3,30%</i>	<i>83 241</i>	<i>3,08%</i>	<i>97 191</i>	<i>3,39%</i>	<i>100 095</i>	<i>3,07%</i>
Granty a transfery spolu	985 890	40,50%	1 020 619	37,80%	1 051 503	36,64%	1 097 985	33,66%
<i>v tom: - úrad</i>	<i>8 032</i>	<i>0,33%</i>	<i>8 316</i>	<i>0,31%</i>	<i>11 258</i>	<i>0,39%</i>	<i>5 770</i>	<i>0,18%</i>
<i>- doprava</i>	<i>30 950</i>	<i>1,27%</i>	<i>1 200</i>	<i>0,04%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>
<i>- kultúra</i>	<i>5 420</i>	<i>0,22%</i>	<i>2 395</i>	<i>0,09%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>
<i>- správa a údržba ciest</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>	<i>2 879</i>	<i>0,10%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>
<i>- školstvo</i>	<i>938 566</i>	<i>38,56%</i>	<i>1 004 755</i>	<i>37,22%</i>	<i>1 033 785</i>	<i>36,02%</i>	<i>1 092 215</i>	<i>33,49%</i>
<i>- sociálna pomoc</i>	<i>2 922</i>	<i>0,12%</i>	<i>3 953</i>	<i>0,15%</i>	<i>3 581</i>	<i>0,12%</i>	<i>0</i>	<i>0,00%</i>

Bežné výdavky samosprávy spolu:	2 254 218	100,00%	2 481 612	100,00%	2 777 970	100,00%	3 253 540	100,00%
Osobné náklady	143 933	6,39%	178 038	7,17%	200 649	7,22%	241 424	7,42%
Nakupované tovary a služby	286 401	12,71%	333 606	13,44%	336 319	12,11%	351 399	10,80%
Poskytnuté bežné transfery a dotácie	1 817 890	80,64%	1 955 200	78,79%	2 178 908	78,44%	2 537 707	78,00%
Splácanie úrokov	116	0,01%	7 915	0,32%	54 424	1,96%	85 450	2,63%
Ostatné výdavky	5 878	0,26%	6 853	0,28%	7 670	0,28%	37 560	1,15%
A. Bežné hospodárenie samosprávy								
Primárny prevádzkový výsledok ⁴	179 982	7,4%	226 092	8,4%	146 646	5,0%	93 450	2,4%
Hrubý prevádzkový výsledok ⁵	179 866	7,4%	218 177	8,1%	92 222	3,2%	8 000	0,2%
Čistý prevádzkový výsledok ⁶	178 533	7,3%	210 177	7,8%	54 801	1,9%	0	0,0%
B. Hospodárenie VÚC bez vplyvu grantov a transf.								
Primárny prevádzkový výsledok ⁷	1 011 982		1 160 673		1 274 051		1 533 172	
Hrubý prevádzkový výsledok ⁸	1 011 866		1 152 758		1 219 627		1 447 722	
Čistý prevádzkový výsledok ⁹	1 010 533		1 144 758		1 182 206		1 439 722	
Kapitálové príjmy samosprávy spolu:	7 459	100,00%	1 735	100,00%	48 937	100,00%	575 844	100,00%
Nedaňové príjmy:	1 723	23,10%	139	8,01%	47 433	96,93%	575 844	100,00%
úrad	1 671	22,40%	7	0,40%	47 325	96,71%	354 844	61,62%
školsťvo	52	0,70%	86	4,96%	108	0,22%	221 000	38,38%
správa a údržba ciest	0	0,00%	46	2,65%	0	0,00%	0	0,00%
Granty a transfery:	5 736	76,90%	1 596	91,99%	1 504	3,07%	0	0,00%
úrad	3 597	48,22%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
kultúra	354	4,75%	1 186	68,36%	407	0,83%	0	0,00%
sociálna pomoc	604	8,10%	410	23,63%	0	0,00%	0	0,00%
školsťvo	1 181	15,83%	0	0,00%	1 097	2,24%	0	0,00%

⁴ pred výdavkami na úroky a istinu úverov

⁵ po úrokoch a pred výdavkami na istinu úverov

⁶ po zohľadnení výdavkov na úroky a výdavkov na istinu úverov

⁷ pred výdavkami na úroky a istinu úverov

⁸ po úrokoch a pred výdavkami na istinu úverov

⁹ po zohľadnení výdavkov na úroky a výdavkov na istinu úverov

Kapitálové výdavky samosprávy spolu:	189 508	100,00%	387 313	100,00%	1 080 832	100,00%	1 679 992	100,00%
úrad	77 998	41,16%	255 185	65,89%	911 200	84,31%	249 300	14,84%
správa a údržba ciest	37 296	19,68%	14 105	3,64%	23 255	2,15%	1 101 435	65,56%
zdravotníctvo	7 158	3,78%	29 574	7,64%	25 783	2,39%	16 000	0,95%
kultúra	10 241	5,40%	9 670	2,50%	15 993	1,48%	20 997	1,25%
školsťvo	43 136	22,76%	73 386	18,95%	81 210	7,51%	186 170	11,08%
sociálna pomoc	13 679	7,22%	5 393	1,39%	23 391	2,16%	101 090	6,02%
rezerva	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	5 000	0,30%
Výsledok kapitálového rozpočtu	-182 049		-385 578		-1 031 895		-1 104 148	
Finančný prebytok (+) / deficit (-)	-2 183		-167 401		-939 673		-1 096 148	
<i>Kumulácia finančného prebytku (+)/deficitu (-)</i>	<i>-2 183</i>		<i>-169 584</i>		<i>-1 109 257</i>		<i>-2 205 405</i>	
Vývoj zadĺženosti samosprávy								
Prijaté úvery a pôžičky	40 000		1 329 960		0		1 060 772	
Splátka istiny zo stavu úverov	1 333		8 000		37 421		8 000	
Zmena úverového zadĺženia (+/-)	38 667		1 321 960		-37 421		1 052 772	
Celkový výsledok hospodárenia	36 484		1 154 559		-977 094		-43 376	
výsledok hospodárenia pred financ. a inv. činnosť.	187 441		227 827		195 583		669 294	
výsledok hospodárenia pred financ. činnosťou	-2 067		-159 486		-885 249		-1 010 698	
Celková výška záväzkov v tis. Sk	40 674		1 367 023		1 326 313		2 323 355	
Rezervy	0		0		0		0	
Dlhodobé záväzky	31		270		307		300	
Krátkodobé záväzky	1 076		2 780		55 348		55 348	
Úročený dlh	38 667		1 360 627		1 227 707		2 227 707	
Ostatné	900		3 346		42 951		40 000	
Majetok samosprávy v netto hodnote	518 150		1 912 204		4 042 377		5 042 314	
neobežný majetok	265 714		494 143		795 955		1 795 892	
dlhodobý finančný majetok	147 419		252 376		493 408		493 408	
obežný majetok	105 017		1 165 685		2 753 014		2 753 014	

Tabuľka 45: Finančné ukazovatele samosprávy: TTSK

Finančné ukazovatele	Skut.	Skut.	Skut.	Rozpočet
	2006	2007	2008	2009
Celkový rozpočet samosprávy				
Medziročná miera rastu celkových príjmov	0,00%	10,65%	8,05%	31,46%
Medziročná miera rastu celkových výdavkov	0,00%	17,40%	34,50%	27,85%
Celkové príjmy na obyvateľa v tis. Sk / r	4,402	4,859	5,239	6,888
Celkové výdavky na obyvateľa v tis. Sk / r	4,406	5,161	6,926	8,855
Celkové daňové príjmy / celkové príjmy	52,71%	54,92%	54,70%	50,71%
Daň samosprávy / celkové príjmy	14,54%	15,51%	9,92%	13,64%
Prijaté granty a transfery / celkové príjmy	40,61%	37,84%	36,07%	28,61%
Poskytnuté dotácie / celkové výdavky	74,68%	69,18%	57,13%	51,76%
Poskytnuté dotácie / prijaté dotácie	184,05%	194,16%	209,37%	232,58%
Fin.prebytok+ / deficit- z celkových príjmov	-0,09%	-6,20%	-32,19%	-28,56%
Prevádzkový rozpočet samosprávy				
Bežné príjmy/celkové príjmy	99,69%	99,94%	98,32%	84,99%
Bežné výdavky/celkové výdavky	92,25%	86,50%	71,99%	65,95%
Celkové daňové príjmy/bežné príjmy	52,88%	54,95%	55,63%	59,66%
Daň samosprávy / bežné príjmy	14,59%	15,52%	10,09%	16,05%
Celkové bežné dotácie/bežné príjmy	40,50%	37,80%	36,64%	0,18%
Nedaňové príjmy / bežné príjmy	6,62%	7,24%	7,73%	6,67%
Poskytnuté bežné dotácie/bežné výdavky	80,64%	78,79%	78,44%	78,00%
Poskytnuté bežné dotácie / prijaté b.dotácie	184,39%	191,57%	207,22%	231,12%
Prevádzkový výsledok / bežné príjmy	7,39%	8,37%	5,11%	2,87%
Hrubý prev. výsledok/bežné príjmy	7,39%	8,08%	3,21%	0,25%
Čistý prev.výsledok/bežné príjmy	7,33%	7,78%	1,91%	0,00%
Finančný prebytok(+)/deficit(-) / bežné príjmy	-0,09%	-6,20%	-32,74%	-33,61%
Kapitálový rozpočet samosprávy				
Kapitálové príjmy / celkové príjmy	0,31%	0,06%	1,68%	15,01%
Kapitálové výdavky / celkové príjmy	7,76%	14,34%	37,03%	43,78%
Prijaté kap. dotácie/kapitálové príjmy	76,90%	91,99%	3,07%	0,00%
Čistý prev.výsledok/kapitálové výdavky	94,21%	54,27%	5,07%	0,00%

Zdroj: Výpočty spracovateľa PHSR

Finančné ukazovatele samosprávy: TTSK / výpočty spracovateľa PHSR

Finančné ukazovatele	Skut.	Skut.	Skut.	Rozpočet
	2006	2007	2008	2009
Zadlženosť samosprávy, štruktúra				
Miera zmeny celkových záväzkov	1224,02%	3260,93%	-2,98%	75,17%
Celkové záväzky na obyvateľa	0,073	2,459	2,381	4,170
Celkové záväzky / celkové príjmy	1,67%	50,60%	45,44%	60,55%
Celkové záväzky / hrubý prev.výsledok	22,61%	626,57%	1438,17%	29041,94%
Miera rastu úročeného dlhu	100,00%	3418,83%	-9,77%	81,45%
Úročený dlh na obyvateľa v tis. Sk/ obyv./r	0,070	2,447	2,204	3,998
Úročený dlh / celkové príjmy	1,58%	50,37%	42,06%	58,05%
Úročený dlh / bežné príjmy	1,59%	50,40%	76,89%	114,48%
Úročený dlh / daňové príjmy	3,00%	91,71%	76,89%	114,48%
Úročený dlh / hrubý prev.výsledok v rokoch	21,50%	623,63%	1331,25%	27846,34%
Krátkodobé záväzky / záväzky celkom	2,65%	0,20%	4,17%	2,38%
Splátky úrokov a istiny / celkové príjmy	0,30%	0,84%	3,41%	3,41%
Splátky úrokov a istiny / bežné príjmy	0,30%	0,84%	3,47%	4,02%
Splátky úrokov a istiny / daňové príjmy	0,57%	1,53%	6,23%	6,73%
Dynamická zadlženosť celkom	21,70%	600,03%	678,13%	347,14%
Dynamická úverová zadlženosť	0,77%	6,99%	46,96%	13,96%
Statická celková zadlženosť	7,85%	71,49%	32,81%	46,08%
Pravidlá rozpočtového hospodárenia				
Kritériálna max. možná zadlženosť	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%
Kritériálna max. zadlženosť v tis. Sk	1 320 000,00	1 460 450,40	1 619 873,40	1 722 115,20
Výdavky dlhu z bežných príjmov	25,00%	25,00%	25,00%	25,00%
Výdavky dlhu z bežných príjmov v tis. Sk	550 000,00	608 521,00	674 947,25	717 548,00
Záväzky po lehote splatnosti/záväzky celkom	4,98%	1,56%	0,10%	0,10%
Mzdová náročnosť príjmov				
Osobné náklady / príjmy celkom	5,90%	6,59%	6,87%	6,29%
Osobné náklady / bežné príjmy	5,91%	6,59%	6,99%	7,40%
Osobné náklady / bežné príjmy bez dotácií	9,94%	10,60%	11,03%	11,16%
Osobné náklady / rok / pracovník	934,6	962,4	916,2	900,8
Využívanie a financovanie majetku				
Obrátka majetku z daňových príjmov (dni)	146,9	470,4	924,0	945,8
Krytie dlhodobého majetku vlastnými zdrojmi	1,16	0,73	2,11	1,19

TTSK bolo v roku 2007 priradené ratingovou agentúrou (European Rating Agency, a.s.(ERA) dlhodobé ratingové hodnotenie A- (stabilný výhľad). V kategórii transakcií v cudzej mene bolo VÚC TTSK priradené ratingové hodnotenie BBB+ (stabilný výhľad). Priradené krátkodobé ratingové hodnotenie má hodnotu S2.¹⁰ (Rating je nezávislým hodnotením schopnosti a vôle subjektu plniť si svoje budúce záväzky. Schopnosť reprezentujú objektívne faktory, vôľa predstavuje subjektívne faktory).

3.4 Majetok a cudzie zdroje samosprávy

3.4.1 Reprodukcia majetku samosprávy a investičná činnosť samosprávy

Trnavský samosprávny kraj vlastní majetok v brutto historickej hodnote cca 4,7 mld. Sk k 31.12.2008 (*aktuálna cenová úroveň - cenová hladina*) *obstarania majetku a jej netto hodnota je vyššia*) bez majetku príspevkových a rozpočtových organizácií v zakladateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja (spolu 104 organizácií). Štruktúra majetku TTSK je výrazne v prospech neobežného majetku cca 1,7 mld. Sk. Z neobežného majetku tvorí cca 1,1 mld. Sk odpisovaný majetok, ktorý bude nutné priebežne reprodukovať tak, aby nedochádzalo k jeho prevádzkovaniu na úkor majetkovej podstaty a k zníženiu jeho hodnoty. Ak by samospráva neinvestovala do prírastkových investícií a reprodukovalo by len aktuálny odpisovaný dlhodobý neobežný majetok, dokázalo by ho zreprodukovať v historických cenách v priemere za cca 5 rokov (*reprodukcia majetku v dnešnej cenovej úrovni by bola horšia, odhadujeme ju na cca 10 až 12 rokov*).

K zlepšeniu uvedeného parametra nevyhnutnej bežnej reprodukcie majetku je nutné zvážiť možnosť reštrukturalizácie majetku samosprávy s cieľom jeho zníženia a upustiť od vlastníctva niektorých druhov majetku. Súčasne s možnou reštrukturalizáciou majetku je nutné zvážiť možnosť reorganizácie niektorých hospodárskych činností samosprávy s cieľom ich „odbúrania“ a nefinancovania.

Zlepšenie parametra nevyhnutnej reprodukcie majetku v dnešnej cenovej úrovni z hospodárskeho výsledku pred finančnou a investičnou činnosťou v priemere do 12 - 17 rokov, je možné považovať za dostatočné, vzhľadom na štruktúru majetku, ktorý samospráva vlastní.

Samospráva financuje svoj majetok k 31.12.2008 v objeme cca 32% cudzími zdrojmi a v objeme cca 68% vlastným kapitálom. Cudzie zdroje majú charakter dlhodobých úročených návratných zdrojov v objeme cca 92,5%.

¹⁰ Zdroj: výrok o ratingu, ERA, a.s.

3.4.2 Nakladanie s majetkom samosprávy

Z uvedeného v predchádzajúcej kapitole vyplýva, že vlastník majetku, TTSK, popri financovaní iných nezastupiteľných činností, **nebude** mať dostatok voľných finančných zdrojov na **dostatočnú** bežnú reprodukciu majetku počas jeho morálnej a ekonomickej životnosti a s vysokou pravdepodobnosťou časť majetku bude časom výrazne fyzicky, morálne a ekonomicky opotrebovaná. Zo štruktúry bežných príjmov a bežných výdavkov je možné konštatovať, že samospráva využíva svoj majetok na :

- plnenie nezastupiteľných úloh
- verejné účely
- výkon samosprávy
- podnikateľskú činnosť

Základnou úlohou VÚC pri výkone územnej samosprávy je **starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov**. Samospráva VÚC ako lokálna verejná autorita, by malo vykonávať len tie základné funkcie, ktoré sú v súčasnej dobe a do budúcnosti nevyhnutné pre poskytovanie nezastupiteľných verejných služieb (priamo nespokatňované verejné služby dostupné pre každého občana nerozdielne po zaplattení daní a takmer neobmedzene, žiadny občian nie je „vylúčený“ zo spotreby takýchto služieb).

Odporúčania - stratégie nakladania s majetkom:

Na základe uvedeného odporúčame podľa dopredu stanovených kritérií kvalitatívne i kvantitatívne rozdeliť majetok samosprávy na majetok strategický a na majetok doplnkový. (strategický majetok = verejné statky spotrebované spoločne, doplnkový majetok = súkromné statky spotrebované výlučne)

Kritériami pre kvalitatívne i kvantitatívne rozdelenie majetku v držbe samosprávy na dve základné majetkové skupiny, nevyhnutný - strategický a doplnkový majetok, odporúčame používať všeobecné ekonomické definície a definície prebraté z iných strategických materiálov samosprávy, ako aj definície kritérií zo zákonov číslo 446/1991 Zb. a číslo 302/2001 Zb. Medzi základné testovacie a zároveň rozhodujúce kritériá odporúčame zaradiť :

Test zastupiteľnosti a nevylučiteľnosti¹¹

Test prednostnej všeobecnej verejnej prospešnosti¹².

Test ekonomickej hospodárnosti¹³.

¹¹ Test zastupiteľnosti a nevylučiteľnosti znamená, že samospráva bude vlastníť len taký majetok, ktorý slúži na plnenie nezastupiteľných úloh samosprávy a nezastupiteľný výkon samosprávy územia. Základnou úlohou samosprávy pri výkone samosprávy je starostlivosť a **všestranný rozvoj jej územia a o potreby všetkých obyvateľov nerozdielne. Každý občian bude mať rovnaký a neobmedzený prístup – spotrebu produkovaných statkov.**

¹² Test všeobecnej verejnej prospešnosti znamená, že samospráva a organizácie samosprávy sú povinné nakladať - hospodáriť s majetkom v držbe samosprávy v prospech jej rozvoja a **všetkých** jej občanov. Každý občian má právo obvyklým spôsobom používať obecné zariadenia a ostatný majetok samosprávy, slúžiaci na verejné účely.

¹³ Test ekonomickej hospodárnosti znamená, že samosprávy sú povinné majetok zveľadňovať, chrániť a zhodnocovať a vo svojej hodnote zásadne nezmenšený zachovať.

Po roztriedení majetku odporúčame nestrategický majetok (využívaný na podnikateľské účely, využívaný na iný než verejný účel = produkciu verejných statkov,) postupne, zásadne a transparentne odpredať.

Jednorazovo uvoľnený kapitál z predaja nestrategického majetku využiť na zníženie celkovej zadlženosti samosprávy, respektíve na reprodukciu a rozvoj strategického majetku samosprávy = verejných statkov, ochranu a rozvoj životného prostredia, bezpečnosť.

Hospodárske aktivity, tovary a služby produkované samosprávou.

Trnavský samosprávny kraj musí vykonávať určité aktivity v súlade s dikciou zákonov: plní nezastupiteľné úlohy, ktoré nemôže vykonávať nikto iný, realizuje výkon samosprávy územia atď., ale zároveň produkuje i množstvo tovarov a služieb, ktoré majú na trhu alternatívu, alebo ich môže produkovať i niekto iný ako samospráva samotná (Z uvedeného vyplýva i možnosť, že v oblastiach hospodárskeho života samosprávy kde je plnenie úloh samosprávy zastupiteľné - nahraditeľné, upustiť od priameho výkonu týchto hospodárskych činností).

Slabšie stránky hospodárskych aktivít

Samospráva v doterajšej činnosti nevyhodnocovala efektívnosť jej hospodárskych aktivít (napr.: úplné vlastné náklady v porovnaní s cenou na trhu) a účinnosť dopadu produkovaných výstupov na sociálne a hospodárske prostredie samosprávy.

Samospráva produkuje aj tovary a služby ktoré neslúžia všetkým občanom samosprávy nerozdielne. Časť obyvateľstva územia je vylúčená z možnosti spotreby týchto verejných statkov, hoci ich financujú a zároveň samospráva nepozná - nevyhodnocuje ich pozitívny dopad na rozvoj samosprávy.

Prínosy z hospodárskych aktivít samosprávy pre občana nie sú jednoznačne merateľné a preukázateľne plynúce v prospech každého občana samosprávy (*nie pre vybraného jednotlivca alebo cieľové, politicky obľúbené skupiny obyvateľstva: napr. vybraná menšinová kultúra*).

Prospech z hospodárskych činností samosprávy nie je po zaplatení daní, pre každého občana k dispozícii takmer neobmedzene a bez dodatočného spoplatňovania (*ani parciálne dotované služby samosprávou si nemôže dovoliť každý občan a nie všetci občania ich využívajú a žiadajú: samosprávou - komisiami organizovaná a podporovaná kultúra, podporovaná doprava...*)

Odporúčania - stratégie:

Prehodnotiť hospodárnosť a efektívnosť vykonávaných činností a porovnať ich s trhovou alternatívou.

Hospodárske činnosti vykonávané drahšie - nákladnejšie ako trhové alternatívy následne outsorcovať a diverzifikovať dodávateľov v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Hospodárske činnosti s minimálnym merateľným prínosom pre samosprávu a obyvateľov a produkciu verejných statkov z ktorých spotreby je časť obyvateľstva samosprávy vylúčená, postupne utlmiť a odbúrať.

3.5 Hospodárenie príspevkových a rozpočtových organizácií

Trnavský samosprávny kraj zriadil príspevkové a rozpočtové organizácie. Ich hospodárenie v roku 2008 zobrazuje tabuľka nižšie.

Tabuľka 46: Hospodárenie príspevkových a rozpočtových organizácií TTSK v roku 2008

	Školy, školské zariad.	tis. Sk	Kultúrne zariadenia	tis. Sk	Učilištia	tis. Sk
1.	G maď' D. Streda	-16	BM Piešťany	-404	SOŠ pol. Hlohovec	-1 933
2.	G slov D. Streda	0	Divadlo Trnava	-1 781	SOŠA Trnava	-256
3.	G maď' Galanta	-254	Knižnica Galanta	64	SOŠ Vrbové	332
4.	G slov. Galanta	-4	GOS Galanta	148	SOŠtech. Piešťany	24
5.	G Hlohovec	0	Galéria Trnava	-340	SOŠel. Trnava	373
6.	G Piešťany	-114	Hvezdáreň Hloh.	174	SOŠel. Gbely	-1 170
7.	G Sereď	-36	Knižnica Trnava	-1 236	SOŠtech. D. Streda	-27
8.	G Senica	146	TOS Trnava	-393	SOŠOaS Holíč	7
9.	G Skalica	-16	VM Galanta	-27	SOŠtech. Galanta	363
10.	G slov. Šamorín	33	VM Hlohovec	-224	SOŠOaS Trnava	-2 112
11.	G.maď'. Šamorín	-94	ZG Senica	-625	SOŠpol. Trnava	-199
12.	G Holl. Trnava	-209	Knižnica Senica	-215	SOŠstav. DS	690
13.	Šport. G Trnava	-100	ZM Skalica	-143	SOŠ Senica	-489
14.	G Veľký Meder	-3	ZOS Senica	-612	SOŠstr. Skalica	-377
15.	G Vrbové	205	Zsl. m Trnava	-1 398	SOŠ Rakovice	166
16.	ŠH Trnava	1 191	Knižnica D. Streda	-127	SOŠum. Hlohovec	-353
17.	ŠH Bušlak D.Streda	236	ŽM D. Streda	-18	SOŠ D.Streda	16
18.	Jaz. Šk. D. Streda	-33	ŽOS D. Streda	-2	SOŠOaS Piešťany	463
19.	ŠvP Dobrá Voda	28	Škol. Hosp. Piešťany	-2 240	SOŠOaS Galanta	4 108
20.	ŠvP Mor. Sv. Ján	223	spolu	-9 399	spolu	-374
21.	OA Hlohovec	0				
22.	OA Sereď	-389				
23.	OA Senica	-71				
24.	OA Trnava	-50				
25.	OA Veľký Meder	-188				
26.	SPŠE Piešťany	-38				
27.	HA Piešťany	74				
28.	HA Šamorín	0				
29.	SPŠ Trnava	-40				
30.	SPŠstav. Trnava	152				

31.	SPŠD Trnava	-13				
32.	SOŠ záhrad. Piešťany	-42				
33.	SOŠ Holíč	-43				
34.	SOŠ roz.v.sVJM	52				
35.	SOŠ pol'n.a sl.Trnava	-86				
36.	SOŠ zdrav. D. Streda	195				
37.	SOŠ zdrav. Skalica	-47				
38.	SOŠ zdrav. Trnava	104				
40.	SPŠ Holíč	0				
41.	Šport. G s VJM D. Streda	0				
	spolu	753				
	zdravotníctvo	Tis. Sk	SÚC TTSK	Tis. Sk	Sociálne zariadenia	Tis. Sk
1.	Dunajská Streda	-51 858	SÚC TTSK	-15 202	DD a DSS Holíč	-2 111
2.	Skalica	-39 955			DD a DPD a DSS Senica	318
3.	Galanta	28 384			DD a DSS Košúty	-140
4.					DD a DSS Sered'	-177
5.					DSS Horný Bar	168
6.					DSS Galanta	280
7.					DSS Jahodná	-103
8.					DSS Medveďov	16
9.					DSS Okoč	-12
10.					DSS Pastuchov	-704
11.					DSS Rohov	-861
12.					DSS Skalica	230
13.					DSS Šintava	25
14.					DSS Šoporňa-Štrkovec	250
15.					DSS Bojková-Jablonica	-104
16.					DSS Borský Svätý Jur	-107
17.					DSS Lehnice	-44
18.					DSS Moravský Svätý	-1 571
19.					DSS Veľký Meder	11
20.					DSS Zavar	110
	spolu	-63429	spolu	-15 202	spolu	-4 526

Zdroj: výročné správy TTSK a finančné výkazy TTSK

3.6 SWOT analýza: Hospodárenie a majetok TTSK

Na základe predchádzajúcej analýzy všetkých oblastí finančného hospodárenia a majetku TTSK je spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávneho kraja, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj TTSK - SWOT analýza.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilný a časovo vymedzený rozpočtový proces samosprávy • Podrobný viacročný rozpočet a existencia programového rozpočtu • Dodržané pravidlá rozpočtového hospodárenia samosprávy • Dlhodobé rating. hodnotenie v kategórii A- (stabilný výhľad), krátkodobé rating. hodnotenie S2 • Dlhodobo prebytkový bežný rozpočet • Významné hotovostné rezervy • Riadne splácanie splatných záväzkov • Relatívne stabilné príjmy do rozpočtu • Zodpovedný finančný manažment samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> • Dlhodobo schodkový kapitálový rozpočet a dlhodobo záporné saldo príjmov a výdavkov • Narastajúca zadlženosť samosprávy s nadpriemernými hodnotami/klesajúce príjmy • Narastajúce výdavky na administratívu • Absentujúci proces hodnotenia vplyvu účinnosti výdavkov/výstupov samosprávy na socio - ekonomické zmeny na území kraja /pozitívne dopady na obyvateľstvo • Existencia nepotrebného, nevyužívaného majetku/zhoršená likvidnosť majetku v čase hospodárskej krízy • Nadpriemerné/menej konkurencieschopné sadzby daní z MV v porovnaní s priemerom VÚC v SR • Produkcia výstupov, ktoré nie sú určené na absolútnu spotrebu

Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Implementácia obozretnej finančnej politiky účinne reagujúcej na hospodársku a finančnú krízu • Stabilizácia zadlženosti a postupné znižovanie celkovej zadlženosti • Zníženie schodku kapitálového rozpočtu a dlhodobé dosahovanie finančného prebytku • Zvýšenie prevádzkovej výkonnosti samosprávy • Zníženie výdavkov na správu samosprávy • Zvýšenie inštitucionálnej konkurencie kraja v oblasti vyberanej dane • Zvýšenie efektívnosti a účinnosti výdavkov samosprávy na socio - ekonomické zmeny na území kraja • Reštrukturalizácia - optimalizácia majetku • Optimalizácia využívania nominálnych kapacít / efektívna prevádzka majetku • Razantnejšie zvýšenie efektívnosti a účinnosti výdavkov TTSK/miest/obcí/na socio - ekonomické zmeny v kraji pod vplyvom hospodárskej krízy 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravdepodobné dlhodobé zníženie príjmov z podielových daní do rozpočtu VÚC a zhoršenie hrubého prevádzkového výsledku / vplyv hospodárskej krízy • Pretrvávajúce zvyšovanie investícií do nehnuteľného majetku financované návratnými zdrojmi • Pretrvávajúca závislosť financovania kapitálových výdavkov od externých zdrojov i návratných • Pokračujúce vlastníctvo vysoko stratových zdravotníckych zariadení (a.s. 100% vlastní TTSK) • Exekučné vymáhanie dlhov od príspevkových a rozpočtových organizácií v ZPSK • Nedostatočne reprodukovaný majetok /jeho prevádzka na úkor majetkovej podstaty • Nevyporiadané pozemky pod cestami /budúce kapitálové výdavky • Vysoký podiel fixných výdavkov z výdavkov celkom • Nedostatočná likvidnosť nestrategických nehnuteľností

4 ANALÝZA TERCIÁLNEJ SFÉRY KRAJA

4.1 Finančníctvo

Finančné inštitúcie - banky, poisťovne aj správcovia aktív a investičné fondy spolu tvoria veľmi dôležitú súčasť hospodárstva kraja. Zabezpečujú bezhotovostný styk subjektov na trhu a ochraňujú alebo zhodnocujú vložené aktíva obyvateľstva. Banky tiež poskytujú úvery a prípadne zabezpečujú financovanie významných projektov. Ochota bánk úverovať projekty a nízke úrokové sadzby sú často predpokladom rýchleho hospodárskeho rozvoja. Taktiež však lacné peňažné zdroje neobozretne poskytované neopatrnými bankami môžu spôsobovať nafukovanie finančných bublín.

Finančný trh v Trnavskom samosprávnom kraji je však dobre fungujúcim a to v celoslovenskom i v európskom význame. Význam klasických kamenných pobočiek a ich vyťaženosť v súvislosti s internetovým bankovníctvom a rôznymi sprostredkovateľmi klesá.

V Trnavskom kraji sú rôznou formou zastúpené takmer všetky slovenské finančné domy prostredníctvom siete pobočiek alebo osobných poradcov (sprostredkovateľov). Chýba zastúpenie vysoko špecializovanej J&T banky a Privatbanky. Klienti týchto bánk však nemajú problém za svojimi službami ísť do Bratislavy. Zastúpenie pobočiek bánk a poisťovní zodpovedá vlastnej stratégii každej organizácie a tiež lokálnemu dopytu. V súčasnosti však možno konštatovať, že sieť pobočiek je postačujúca a dynamicky sa vyvíja. Mierny nedostatok možno konštatovať v dostupnosti bankomatov a POS terminálov pre bezhotovostné platby na vidieku. Zároveň aj menší predajcovia postupne umožňujú svojim zákazníkom bezhotovostné platby.

Najväčší trhový podiel medzi obyvateľmi a subjektmi majú Slovenská sporiteľňa a.s., Všeobecná úverová banka, a. s. a Tatra banka a.s.. Zo svojej špecializácie na komunálny sektor už dlhšie ťaží Dexia banka Slovensko a.s.. Výhodu distribučnej siete Slovenskej pošty (každého poštára) využíva Poštová banka a.s..

Sieť špecializovaných bánk a firiem sa zameriava na komunálnu sféru, investičné bankovníctvo, emisiu a umiestnenie rôznych druhov cenných papierov na objednávky svojich klientov a celý rad iných bankových služieb. V Trnave je tiež expozitúra Národnej banky Slovenska.

Graf 24:

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad SR, 2008

Z pohľadu vývoja počtu pobočiek komerčných bánk na území Trnavského samosprávneho kraja, možno konštatovať narastajúcu kvantitu priemerným tempom cca 7,0% za rok od 2003 do roku 2007. V jednotlivých okresoch kraja rástla kvantita pobočiek bánk v intervale 4% až 10% priemerne ročne.

Tabuľka 47:

Rozmiestnenie organizačných jednotiek komerčných bánk v TTSK

Subjekt	Rok	Spolu TTSK	Okres Dunajská Streda	Okres Galanta	Okres Hlohovec	Okres Piešťany	Okres Senica	Okres Skalica	Okres Trnava
Pobočky	2003	59	14	8	3	7	8	6	13
	2004	68	17	9	4	8	8	6	16
	2005	71	18	9	4	9	8	6	17
	2006	75	19	10	4	9	9	6	18
	2007	77	19	10	4	9	8	7	20
Ostatné organizačné jednotky	2003	58	15	10	4	7	6	4	12
	2004	60	14	11	4	6	7	4	14
	2005	56	13	9	3	5	7	4	15
	2006	58	13	10	3	6	7	4	15
	2007	57	14	11	3	5	7	3	14

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad SR, 2008

Internet sa stal v súčasnosti významným nástrojom realizácie finančných operácií a preto je vďaka dobrej telekomunikačnej infraštruktúre umožnené obyvateľom po celom svete investovať na burzách cez internet alebo otvárať si sporiace účty vo finančných domoch na opačnej strane planéty.

4.2 Kultúra

Trnavský samosprávny kraj realizuje kultúrnu ponuku dvoma základnými spôsobmi:

- prostredníctvom činnosti 18 kultúrnych organizácií, ktoré sú príspevkovými organizáciami so samostatnou právnou subjektivitou, ktorých je TTSK zriaďovateľom;
- prostredníctvom grantového systému TTSK, výzvy č. 1 - Kultúrne a umelecké aktivity. Grantový systém TTSK pomáha spolufinancovať kultúrne projekty rôznych aktérov v oblasti kultúry, projekty občianskych združení, obcí a miest, cirkví a podobne, a tým pomáha zorganizovať množstvo kultúrnych podujatí a aktivít v celom kraji;

Tabuľka 48: Kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK

p. č.	Druh organizácie	Názov	Sídlo
1	Divadlá	Divadlo Jána Palárika	Trnava
2	Knižnice	Knižnica Juraja Fándlyho	Trnava
3		Žitnoostrovná knižnica	Dunajská Streda
4		Galantská knižnica	Galanta
5		Záhorská knižnica	Senica
6	Múzeá	Žitnoostrovné múzeum	Dunajská Streda
7		Vlastivedné múzeum	Galanta
8		Záhorské múzeum	Skalica
9		Západoslovenské múzeum	Trnava
10		Vlastivedné múzeum	Hlohovec
11		Balneologické múzeum	Piešťany
12	Galérie	Záhorská galéria	Senica
13		Galéria Jána Koniarka	Trnava
14	Osvetové strediská	Žitnoostrovné osvetové stredisko	Dunajská Streda
15		Galantské osvetové stredisko	Galanta
16		Záhorské osvetové stredisko	Senica
17		Trnavské osvetové stredisko	Trnava
18	Hvezdáreň a planetárium	Hvezdáreň a planetárium	Hlohovec

Zdroj: Stratégia rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít na území Trnavského samosprávneho kraja, TTSK, 2008

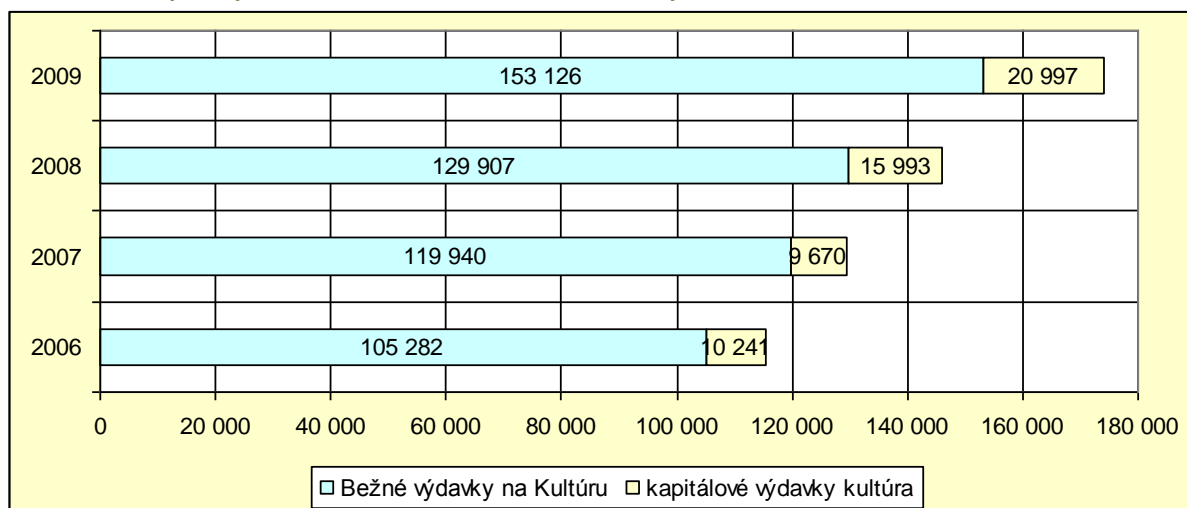
Z hľadiska geografickej alokácie v rámci kraja sa v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK nachádza:

- najviac kultúrnych zariadení v Trnave - 5 zariadení (Divadlo Jána Palárika, Knižnica Juraja Fándlyho, Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Trnavské osvetové stredisko),
- naopak najmenej v Skalici - 1 zariadenie (Záhorské múzeum) a v Piešťanoch - 1 zariadenie (Balneologické múzeum),
-
-
- V Dunajskej Strede sa nachádzajú 3 zariadenia (Žitnoostrovná knižnica v Dunajskej Strede, Žitnoostrovné múzeum v Dunajskej Strede, Žitnoostrovné osvetové stredisko),
- v Senici 3 zariadenia (Záhorská knižnica, Záhorská galéria, Záhorské osvetové stredisko),
- v Galante 3 zariadenia (Galantská knižnica, Vlastivedné múzeum, Galantské osvetové stredisko)

- v Hlohovci 2 zariadenia (Vlastivedné múzeum, Hvezdáreň a planetárium).¹⁴

Každoročný objem výdavkov TTSK v tis. SK na kultúrne aktivity, trend výdavkov, a merné výdavky na obyvateľa, je zobrazený v nasledujúcom grafe.

Graf 25: Ročné výdavky TTSK v tis. Sk/rok na kultúrne aktivity

Zdroj údajov: finančné výkazy TTSK 2006 až 2009, výpočet spracovateľa

Z uvedeného grafu vyplýva, že výdavky TTSK celkom v oblasti kultúry každoročne stúpajú. V roku 2008 tvorili výdavky na kultúru cca 126% objemu výdavkov v roku 2006.

¹⁴ Trnavský samosprávny kraj. (2008). Stratégia rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít. Trnava.

Tabuľka 49: Štatistika kultúry na území TTSK

Divadelné subjekty				Kultúrno-osvetové zariadenia		
Rok	stále scény v prevádzke	predstavenia na domácej a cudzej scéne	návštevníci (osoby)	kultúrno- osvetové zariadenia	podujatia	členovia záujmových umeleckých kolektívov
2003	2	291	43 519	262	13 168	11 380
2004	2	218	41 067	312	12 672	10 758
2005	2	205	38 622	452	14 676	14 303
2006	2	251	45 397	366	13 581	12 179
2007	2	216	41 061	380	14 837	13 278
Múzeá				Galérie		
rok	expozície	realizované výstavy	návštevníci (osoby)	expozície	realizované výstavy	návštevníci (osoby)
2003	44	98	157 508	1	56	22 905
2004	45	119	183 102	2	56	22 350
2005	46	95	186 310	1	50	15 150
2006	56	94	178 890	1	57	18 435
2007	58	129	320 563	3	46	20 291
Knižnice						
rok	Počet kníhnic	Knižničné jednotky	Výpožičky používateľom	Registrovaní používatelia (osoby)	Návštevníci (osoby)	Nákup kníhničného fondeu (tis. Sk)
2003	248	2 066 966	2 447 466	61 841	649 701	3 668
2004	247	2 072 320	2 422 323	59 572	680 501	4 466
2005	246	2 072 744	2 003 944	60 840	682 891	4 744
2006	245	2 017 409	2 026 492	55 883	565 565	5 503
2007	245	2 010 667	2 032 951	54 901	567 284	6 450

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad SR, 2008

Divadlo

Divadlo Jána Palárika v Trnave patrí medzi stabilné a dobre fungujúce články nielen kultúrnej inštitucionálnej základne v trnavskom samosprávnom kraji, ale aj v rámci profesionálnej divadelnej siete na Slovensku. Podstatu jeho činnosti tvoria vlastné predstavenia na vlastnom divadelnom pódium a zájazdové predstavenia. Priestory divadla v Trnave prenájma na host'ovanie divadelným súborom zo Slovenska i zo zahraničia.

Tabuľka 50: Činnosť divadla J. Palárika v Trnave

Typy pred- stavenia	Počet predstavení			Počet repríz			Návštevnosť			Tržby (v tis. SKK)		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Vlastné	17	19	23	205	222	216	38 372	42 087	40 090	2 070,8	2 195,4	2 442,9
Cudzie	13	22	19	26	43	24	4 214	7 147	4 712	642,1	914,7	687,7
Zájazdy	0	15	9	0	15	17	0	5 490	6 690	0	278,0	315,0
Spolu	30	56	42	231	280	240	42 586	54 724	44 802	2 712,9	3 388,2	3 445,7

Zdroj: Stratégia rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít na území Trnavského samosprávneho kraja, TTSK, 2008

Hlavným úsilím divadla je vystavať kvalitné predstavenia a získať na ich vzhladnutie čo najširší okruh divákov z rôznych vekových kategórií. V tomto sa divadlo už špeciálne neorientuje len na detského a mládežníckeho diváka, hoci niekdajšia dramaturgická profilácia stále tvorí dôležitú súčasť orientácie na typ divadelného diváka.

Zo štatistického pohľadu možno konštatovať, že počet návštevníkov závisí predovšetkým od počtu predstavení. Počet predstavení aj počet návštevníkov je už od roku 2005 takmer stabilný, priemerne 33 predstavení/rok, priemerne 250 repríz ročne a priemerne 47 370 návštevníkov divadiel/rok. Priemerná návštevnosť predstavenia dlhodobo dosahuje cca 190 návštevníkov na predstavenie. Na tisíc obyvateľov kraja pripadá priemerne za rok 85 návštev divadelného predstavenia (0,085 návštevy na obyvateľa).

V rámci TTSK pôsobí Dom umenia v Piešťanoch, ktorý svojou činnosťou sa zaraďuje medzi viacúčelové kultúrno - spoločenské zariadenia s celoslovenskou a v niektorých mesiacoch umeleckej sezóny až medzinárodnou pôsobnosťou. Každoročne sa v Dome umenia konajú štyri festivaly: Piešťanský festival, Organové dni v Piešťanoch, Filmový festival - Cinematik, Piešťanské randezvous - Československý festival. Okrem svojej hlavnej činnosti Dom umenia Piešťany prevádzkuje aj priestory určené na výstavnú činnosť. Vo Výstavnej sieni a v Galérii vystavujú celoročne svoju umeleckú tvorbu výtvarníci v oblasti maľby, grafiky, keramiky, sochárstva, fotografie. Dom umenia sa stal od 1.1.2009 súčasťou Národného osvetového centra, ktoré má v jeho priestoroch svoje sídlo.

Ostatné kultúrne inštitúcie v kraji

Poslaním a základnou úlohou múzeí a galérií v zriaďovateľskej i územnej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja je predovšetkým na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďovať, vedeckými metódami zhodnocovať a odborne spravovať zbierkové predmety. Tie potom, im primeranou formou, sprístupňovať verejnosti a využívať vo verejnom záujme.

Počet múzeí v roku 2007 v TTSK bol 58, v roku 2003 bol 44 (absolútny nárast o 31,8%). Za toto obdobie však narástol počet návštevníkov za rok zo 157 000 v roku 2003 na 320 000 návštevníkov v roku 2007, čiže o cca 104%. Je to jednoznačne výsledok kvalitnej práce pracovníkov múzeí a vzhľadom k stabilnému počtu expozícií, možno konštatovať zvýšenie kvality výstav na území Trnavského samosprávneho kraja.

Poslaním knižníc v zriaďovateľskej i územnej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja je získať, spracovávať, ochraňovať a sprístupňovať knižničný fond a poskytovať knižnično-informačné služby. Knižnice majú regionálnu funkčnú pôsobnosť, sprístupňujú regionálnu bibliografiu a koordinujú bibliografickú činnosť v príslušnom regióne svojej pôsobnosti.

Najväčším súčasným konkurentom knižníc je internet, ktorý ponúka informácie v publikáciách v elektronickej podobe, dostupnej z domu a okamžite. Aj preto výpožičky používateľom klesli od roku 2003 do roku 2007 z 2,45 mil. titulov ročne na 2,03 mil. titulov, t.j. pokles o 17%, čiže ide o významný pokles sledujúci dlhodobý trend. Efektivita výdavkov vynaložených na nákup titulov do knižníc v celom kraji, je otáznka, keďže výdavky na nákup knižničného fondu vzrástli od roku 2003 do roku 2007 o 76% na 6,45 mil. SKK, pričom pokles registrovaných používateľov knižníc dosiahol za toto obdobie hodnotu 11% na 54 901 registrovaných používateľov. Registrovanými užívateľmi knižníc je teda len 9,88% obyvateľov TTSK.

Od roku 2003 do roku 2007 zaznamenali knižnice pokles návštevnosti z hodnoty 649 701 návštevníkov na hodnotu 567 284 návštevníkov. Pokles návštevníkov predstavuje 12,6%. V roku 2007 pripadá na jedného obyvateľa kraja cca 1,01 návštevy knižnice za rok.

Dôvodom poklesu návštevnosti knižníc a výpožičiek, je aj nedostatočne kvalitný knižničný fond, neatraktívne a nemoderné prostredie niektorých knižníc (priestorové, technické, technologické, informačno-komunikačné), všeobecný demografický pokles, menší záujem zo strany obyvateľstva o túto službu/alternatívne možnosti spotrebiteľa.

Kultúrne osvetové strediská svojou činnosťou prispievajú k rozvoju osobnosti vytváraním podmienok na zvyšovanie tvorivej záujmovej aktivity ľudí v rôznych oblastiach umenia, k zvyšovaniu vzdelanostnej úrovne a k všeobecnému kultivovaniu osobnosti.

Počet osvetových stredísk vzrástol od roku 2003 do roku 2007 približne o 50% a to z počtu 262 na 380 stredísk. Tento kapacitný nárast však už nekopíroval nárast počtu členov záujmových umeleckých súborov, ktorí bol 17% od roku 2003 do roku 2007. V roku 2007 bolo členmi záujmových umeleckých súborov 13 278 členov. Počet podujatí v roku rástol len mierne. Od roku 2003 do roku 2007 narástol cca o 12,5%.

Sieť uvedených regionálnych organizácií dopĺňajú na miestnej úrovni knižnice, kiná, amfiteátre, kultúrne domy/osvetové zariadenia, pamätné izby/domy, ale aj mestské/obecné/prívátne múzeá či galérie. Predpokladom pre realizáciu a rozvoj kultúry v kraji sú aj desiatky neverejných združení/spolkov/osôb pôsobiacich v kultúrno-osvetovej činnosti a samozrejme aj privátne kultúrne zariadenia.

Pamiatky

Aj keď Trnavský samosprávny kraj nepatrí medzi regióny s masívnym výskytom kultúrnych pamiatok - čo do počtu - nachádzajú sa tu mnohé unikátne kultúrne a technické pamiatky. Príkladom za všetky môže byť plastika Moravianskej Venuše s odhadovaným vekom približne 23 tisíc rokov, ktorá je považovaná za jednu z najstarších umeleckých výtvarných prejavov na území Slovenska. História územia a jeho sídelný význam navyše podčiarkujú aj zachované zámky, kaštiele a hrady - v Trnavskom kraji sa nachádza napríklad 6 zo 109 hradov na Slovensku. Za súčasť kultúrneho dedičstva môžeme považovať aj sakrálnu architektúru - v Trnavskom kraji sa nachádza viac ako 300 kostolov rôznych cirkví.

Z viac ako 13 tisíc nehnuteľných pamiatkových objektov a 9,5 tisíc nehnuteľných kultúrnych pamiatok v Slovenskej republike sa v Trnavskom samosprávnom kraji v roku 2006 nachádzalo 886 nehnuteľných pamiatkových objektov (približne 7%) a 592 nehnuteľných kultúrnych pamiatok (asi 6%).

Tabuľka 51: Prehľad počtu nehnuteľných kultúrnych pamiatok

	BASK	TTSK	TNSK	NRSK	ZASK	BBSK	POSK	KESK
Pamiatkové objekty	1 511	886	862	893	1 356	2 383	3 446	1 785
Kultúrne pamiatky	1 049	592	558	534	917	1 784	2 661	1 406

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, rok 2006

Existujúce nehnuteľné pamiatkové objekty sú koncentrované najmä v okrese Trnava. Vlastné mesto Trnava získalo v roku 1987 status mestskej pamiatkovej rezervácie a univerzitné budovy nachádzajúce sa na jeho území boli už v roku 1970 vyhlásené za kultúrne pamiatky. Najmenej nehnuteľných pamiatkových objektov, tvoriacich kultúrne pamiatky, je v okresoch Galanta, Dunajská Streda a Hlohovec.

Obdobný stav platí aj pre hnutelné pamiatky. Z viac ako 30 tisíc hnutelných pamiatkových predmetov a 14,4 tisíc hnutelných pamiatok registrovaných v Slovenskej republike, bolo v Trnavskom kraji roku 2006 evidovaných len 2 065 hnutelných pamiatkových predmetov (necelých 7%) a 830 hnutelných kultúrnych pamiatok (menej ako 6%).

Tabuľka 52: Prehľad hnutelných kultúrnych pamiatok v SR podľa krajov

	BASK	TTSK	TNSK	NRSK	ZASK	BBSK	POSK	KESK
Pamiatkové predmety	1 402	2 065	2 770	2 661	3 367	5 614	8 012	4 339
Kultúrne pamiatky	549	830	1 182	1 324	1 459	2 753	3 651	2 644

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, rok 2006

Najviac pamiatkových predmetov a hnutelných pamiatok sa nachádza v okrese Trnava, najmenej - rovnako, ako v prípade nehnuteľných pamiatok - v okrese Hlohovec.

Výskyt kultúrnych pamiatok však nie je obmedzený len na Trnavu, nachádzajú sa aj v Holíči a Skalici (Záhorie), Smoleniciach či v Moravanoch nad Váhom, odkiaľ pochádza už spomínaná Moravianska Venuša. Trnavský kraj disponuje aj kultúrnym bohatstvom ľudovej architektúry - obec Plavecký Peter sa stala v roku 1990 jednou z desiatich pamiatkových rezervácií ľudovej architektúry na Slovensku. Na území Trnavského kraja sa nachádza aj značný počet chránených technických pamiatok, medzi ktoré patria napríklad vodné mlyny (Dunajský Klátov, Hoste, Jelka Tomášikovo, Krakovany, Hradište pod Vrátnom, Sobotište, Lopašov, Koľolná, Holíč), mosty (Leopoldov, Piešťany, Holíč), či pivovar v Seredi alebo cukrovar v Trnave a pod.

Históriu územia a jeho sídelný význam podčiarkujú aj zachované zámky, kaštiele a hrady - v Trnavskom kraji sa nachádza napríklad 6 zo 109 hradov Slovenska (niektoré sú už len archeologické lokality), ktoré sú chránené ako kultúrne pamiatky (hrady Šintava, Korlátka, Branč, Ostrý Kameň, Dobrá voda a Smolenický zámok). Viaceré nehnuteľné pamiatky patria ku skutočným skvostom nášho kultúrneho dedičstva. Niektoré z nich spadajú do vlastníctva a riadiacej štruktúry centrálnych inštitúcií. K najvýznamnejším a najnavštevovanejším patrí Kaštieľ v Dolnej Krupej, ktorý prezentuje originálne pamiatky a faximile prameňov dokumentujúcich život a dielo svetoznámeho hudobného skladateľa Ludwiga van Beethovena. Nemenej známym je spomínaný Smolenický zámok, ktorý slúži predovšetkým ako Kongresové centrum Slovenskej akadémie vied a je skutočne reprezentačným miestom pre stretnutia vedcov z celého sveta.

Tabuľka 53: Zoznam hradov v TTSK chránených ako kultúrne pamiatky

Obec	Názov pamiatky	Štandardizovaný názov
Sereď	Kaštieľ a park	Hrad Šintava
Cerová – Lieskové	Hrad	Hrad Korlátka
Podbranč	Hrad	Hrad Branč
Buková	Hrad	Hrad Ostrý Kameň
Dobrá Voda	Hrad	Hrad Dobrá voda
Smolenice	Hrad s areálom	Smolenický zámok

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, rok 2008

Za súčasť kultúrneho dedičstva môžeme považovať aj **sakrálnu architektúru**. V Trnavskom kraji sa v roku 2006 nachádzalo 334 kostolov rôznych cirkví (s prevahou rímskokatolíckej a evanjelickej cirkvi). Ich počet teda prekračuje počet obcí (251), čo však neznamená, že ich rozmiestnenie je rovnomerné.

Medzi najznámejšie zrejme patria Chrám svätého Jána Krstiteľa v Trnave, ktorý je prvou rano-barokovou sakrálnou stavbou na Slovensku a Bazilika sv. Panny Márie Sedembolestnej v Šaštíne, ktorá sa stala národným pútnickým miestom. V tejto súvislosti je užitočné spomenúť, že takmer všetky hnutelné pamiatky na Slovensku (98%) - a teda aj v Trnavskom kraji - majú sakrálny charakter.

Od roku 1987 bola Trnava vyhlásená za mestskú pamiatkovú rezerváciu, ktorá spolu zahŕňa 143 pamiatok. Druhou pamiatkovou rezerváciou na území TTSK sa stala v roku 1990 obec Plavecký Peter v okrese Senica. Bola vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry s 28 pamiatkami.

Kultúrne podujatia

Čo sa týka vlastnej realizácie kultúrnych, spoločenských, výchovno-vzdelávacích, súťažných či festivalových aktivít, Trnavský kraj patrí medzi najaktívnejšie regióny Slovenska - a to najmä vďaka aktivitám miest a obcí - v roku 2007 sa ich tu uskutočnilo spolu viac ako 16 tisíc, pričom tento počet zahŕňa len činnosť kultúrno-osvetových zariadení. Nezanedbateľnú úlohu pri tvorbe, uchovávaní a prezentácii kultúry zohrávajú i občianske združenia, spolky, nadácie či iné neziskové organizácie z prostredia národnostných menšín, cirkví, Matice slovenskej a pod.

4.3 Šport

Šport je činnosťou ktorá prospieva telu po zdravotnej stránke a teda športujúce obyvateľstvo kraja by malo znamenať aj zdravé obyvateľstvo kraja. TTSK je jednou z kľúčových inštitúcií podporujúcich športovú činnosť obyvateľov na školách a prostredníctvom príspevkov na športové kluby alebo športové podujatia. Dlhodobým úsilím kraja by malo byť aj stabilné zapojenie podnikov do podpory športu v kraji (corporate social responsibility). Platí, že čím je obyvateľom kraja športová infraštruktúra dostupnejšia, tým väčší počet ľudí aj pravidelne športuje.

Aktuálnym cieľom TTSK je zintenzívnenie činnosti a aktívne pôsobenie na všetky zainteresované subjekty a vytvorenie lepšieho materiálno-technického zabezpečenia pre telesnú aktivitu občanov.¹⁵

Cieľom športu pre všetkých je rozvoj tých foriem telesnej výchovy a športu, ktoré svojimi prostriedkami prispievajú k regenerácii telesných a duševných síl človeka, k upevneniu jeho zdravia a k zvyšovaniu jeho telesnej zdatnosti. Pri tejto činnosti ide o zlepšenie kondície, zdravia, navodenie fyzickej a psychickej relaxácie. Táto oblasť spadá do verejnoprospešnej činnosti občianskych združení a neziskových organizácií.

Tabuľka 54: Občianske združenia zamerané na šport a telovýchovu

Oblasť činnosti občianskych združení	počet
Občianske združenia so zameraním na šport	164
Celoslovenské športové	18
Okresné športové	20
Oblasťné športové	25
Mestské športové	6
Historické športy	5
Ázijské a bojové športy	50
Iné športové	40
Občianske združenia so zameraním na telovýchovu	982
Telovýchovné jednoty	230
Športové kluby	134
Iné kluby zamerané na telovýchovu	478
Oddiely	20
Rekreačná telesná výchova a šport	10
Letectvo a parašutizmus	17
Karavany a motorizmus	53
Turistické	33
Iné zamerané na telovýchovu	7
Občianske združenia s oblasťou činnosti šport a telovýchova - spolu	1146

Zdroj: Koncepcia a program rozvoja telesnej kultúry a práce s mládežou na území Trnavského samosprávneho kraja (TTSK), Trnavský samosprávny kraj, jún 2009

Špeciálne dôležitý je šport mládeže. Túto úlohu plnia športové kluby, ktoré sú väčšinou vytvárané na báze občianskej aktivity. Takéto športové kluby sa snažia zvyšovať záujem detí o aktívny šport, viesť ich v ústrety zdravému životnému štýlu a predchádzaniu kriminalite a často formujú aj osobnosť detí. TTSK stimuluje šport mládeže prostredníctvom siete škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK a miest a obcí. Cieľom školskej telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu je zabezpečiť harmonický a zdravý vývin detí a mládeže. Význam, kvalita aj objem telesnej výchovy na školách je však pre splnenie tohto cieľa nepostačujúci. Preto by mala byť podpora športových klubov pre deti a mládež jednou z priorít Trnavského samosprávneho kraja.

Šport v prípade talentovaných a nadaných jedincov nadobúda aj vrcholovú (profesionálnu) formu. V tomto prípade je však význam podpory vrcholového športu skutočne otázný. Vrcholový šport totiž v podmienkach podpory talentovaných jedincov smeruje verejné výdavky len k úzkej skupine obyvateľov kraja.

¹⁵ Zdroj: Návrh programového rozpočtu TTSK na roky 2009 až 2011, Trnavský samosprávny kraj, 2008

Vo všeobecnosti možno hodnotiť súčasnú situáciu v športe v TTSK prostredníctvom charakteristiky niekoľkých kľúčových oblastí, ktoré uvádza nasledovná tabuľka.

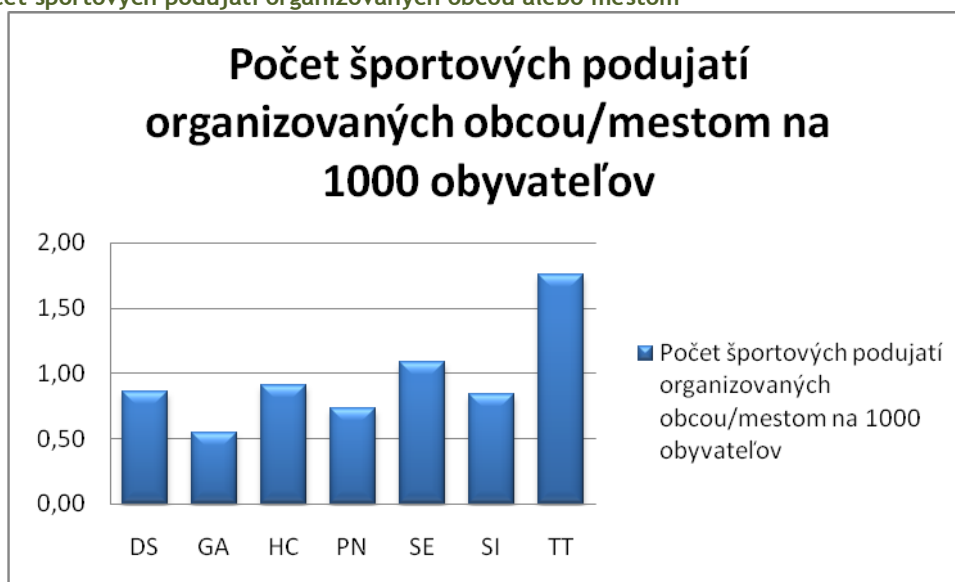
Tabuľka 55: Zhodnotenie súčasnej situácie v športe v TTSK

Oblasť	Zhodnotenie situácie
Športové školy a školy so športovými triedami v TTSK	V TTSK pôsobí 241 základných škôl, z ktorých je 10 (cca 4%) so športovými triedami, ktoré navštevuje 927 žiakov. V okresoch Dunajská Streda, Galanta a Skalica je 1 ZŠ v každom okrese so športovými triedami, v okrese Piešťany a Senica sú 2 ZŠ v každom okrese so športovými triedami, v okrese Trnava sú 3 ZŠ so športovými triedami a v okrese Hlohovec nie je zriadená ani jedna ZŠ so športovou triedou. Z celkového počtu 81 SŠ a gymnázií v TTSK sú zriadené 2 športové gymnáziá (v Trnave a v Dunajskej Strede), dve SŠ v okrese Trnava, 1 SŠ v okrese Galanta, 1 SŠ v okrese Dunajská streda majú športové triedy a jedna súkromná SŠ v Skalici má športové triedy. S ohľadom na počet žiakov v okresoch TTSK je možné sledovať odchýlky v rozložení športových tried a športových škôl.
Počet športových objektov v TTSK na 1000 obyvateľov	V TTSK je zriadených spolu 993 športových objektov, z toho je najviac 300 v okrese Trnava a najmenej športových objektov je okresoch Skalica a Piešťany. Z dostupných údajov získaných z realizovaného dotazníkového prieskumu v apríli 2009 vyplynulo, že pri porovnaní počtu športových objektov v prepočte na 1000 obyvateľov je najlepšia situácia v okresoch Trnava, Hlohovec a Senica, kde na 1000 obyvateľov pripadajú viac ako 2 športové objekty. Menej priaznivá je situácia v okresoch Galanta, Dunajská Streda a Skalica. Najnepriaznivejšia je situácia v okrese Piešťany, kde na 1000 obyvateľov pripadá 1,3 športového objektu.
Využívanie školských športovísk verejnosťou	Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že v TTSK je 331 školských športových objektov. Z uvedeného počtu 41 objektov (12,4%) nie je sprístupnených na využívanie pre verejnosť. Najviac školských športových objektov je v okrese Trnava, ktorý vykazuje 10%-ný podiel školských športovísk, ktoré nie sú sprístupnené verejnosti. Školské športové objekty, ktoré sú sprístupnené verejnosti sú využívané len na 20%. Najmenej školských športovísk je v okrese Piešťany, pričom 1/5 z nich nie je sprístupnená verejnosti. Nedostatok športových objektov vo všeobecnosti a druhé poradie okresu Skalica v početnosti školských športových objektov je kompenzovaný vysokou mierou - 50% využívania školských športovísk verejnosťou. V tomto okrese je až 96% školských športových objektov sprístupnených na využívanie pre verejnosť. Rovnaká situácia je aj v okrese Senica, kde z celkového počtu školských športových objektov 62 verejnosti nie sú sprístupnené 3, čo predstavuje takmer 95 % sprístupnených školských športovísk pre verejnosť avšak miera ich využívania je druhá najnižšia v TTSK.
Športové objekty s nadštandardným vybavením	V TTSK je 53 športových objektov, ktoré boli v rámci dotazníkového prieskumu označené ako objekty s nadštandardným vybavením. Najvyšší počet (38) takýchto objektov sa nachádza v okrese Trnava, 5 v okrese Senica a rovnako 5 v okrese Piešťany a v okrese Skalica nie je žiaden takýto objekt. V rámci športových objektov s nadštandardným vybavením v TTSK pôsobí spolu 5 športových lekárov, a to v okrese Dunajská Streda, Trnava a Hlohovec majú po jednom, v okrese Piešťany sú dvaja. V celom TTSK v rámci nadštandardných objektov pôsobí len jeden športový psychológ, a to v okrese Dunajská Streda.
Počet km cyklotrás	V TTSK je podľa prieskumu realizovaného v apríli 2009 319 km cyklotrás. S ohľadom na jednotlivé okresy Trnavského kraja možno konštatovať rozdiely v miere vybudovanosti cyklotrás v okresoch. Prieskumom bolo zistené (87,65% návratnosť dotazníkov), že v okrese Skalica je vybudovaných najviac km cyklotrás (107 km). Okresy Trnava (76 km), Piešťany (61 km) a Senica (56 km) majú v porovnaní s okresom Skalica vybudovaných takmer o polovicu menej km cyklotrás. Okresy Dunajská Streda a Hlohovec majú podľa výsledkov prieskumu veľmi slabo vybudovanú sieť cyklotrás, pričom okres Galanta v prieskume nevykázal žiaden km cyklotrás.

Počet športových podujatí realizovaných obcami na 1000 obyvateľov	V TTSK je podľa prieskumu realizovaného v apríli 2009 organizovaných obcami spolu 589 športových podujatí. S ohľadom na jednotlivé okresy Trnavského kraja možno konštatovať rozdiely v počte organizovaných športových podujatí obcami v okresoch. Prieskumom bolo zistené (87,65% návratnosť dotazníkov), že v okrese Trnava je organizovaných najviac športových podujatí. Koeficientom počet organizovaných športových podujatí na 1000 obyvateľov možno porovnávať okresy v Trnavskom kraji (Graf 26). Z Grafu jednoznačne vyplýva, že najviac športových podujatí na počet obyvateľov je organizovaných v okrese Trnava a najmenej v okrese Galanta.
Využívanie grantovej politiky na projekty zamerané na vzdelávanie, výchovu a rozvoj telesnej kultúry	Do grantovej politiky sa zapájali všetky okresy, no nerovnomerným prístupom. Najviac žiadostí podali okresy Trnava a Galanta a najmenej žiadostí o grant podal okres Skalica. S ohľadom na schválené žiadosti, najviac projektov bolo schválených a teda i grantovú podporu získali okresy (porovnanie voči podaným žiadostiam) Dunajská Streda, Hlohovec a Skalica. Najviac finančných prostriedkov prostredníctvom grantovej podpory projektov získali okresy Trnava, Dunajská Streda a najmenej finančných prostriedkov získal okres Hlohovec a Skalica (úmerné počtu obyvateľov v okrese).

Zdroj: Koncepcia a program rozvoja telesnej kultúry a práce s mládežou na území Trnavského samosprávneho kraja (TTSK), Trnavský samosprávny kraj, jún 2009

Graf 26: Počet športových podujatí organizovaných obcou alebo mestom

Zdroj: Koncepcia a program rozvoja telesnej kultúry a práce s mládežou na území Trnavského samosprávneho kraja (TTSK), Trnavský samosprávny kraj, jún 2009

Taktiež je potrebné presne merať efekty vynaložených peňazí na podporu športu vzhľadom k tomu, že finančné zdroje TTSK sú obmedzené. Meranie efektov by malo viesť rozhodovaniu podporiť tie športové aktivity, ktoré sú atraktívne pre obyvateľov a zároveň vedú aj ostatné subjekty v kraji k podpore športových podujatí.

4.4 SWOT analýza: Terciálna sféra TTSK

Na základe predchádzajúcej analýzy terciálneho sektora TTSK (financie, kultúra, šport) bola spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávy, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj samosprávy - SWOT analýza.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupné finančné inštitúcie po celom území kraja, reagujúce na zmeny dopytu • Vysoký počet organizovaných kultúrnych podujatí a festivalov • Historické nálezy pamiatok • Rastúci počet návštevníkov múzeí a galérií/rastúca kvalita múzeí a galérií • Regionálny a nadregionálny charakter divadla • Dlhoročná tradícia osvetových stredísk v regióne • Dlhodobá silná systémová inštitucionálna a odborná podpora kultúry v regiónoch • Prístup k informáciám a kultúre bez obmedzení • Športová tradícia na vidieku v najpopulárnejších športoch • Inštitucionálne podmienky pre podporu a rozvoj športu • Existujúce školy so športovým zameraním a športové triedy na školách • Podpora športu miestnymi a regionálnou samosprávou 	<ul style="list-style-type: none"> • Nižšia hustota/nedostatok bankomatov a POS -terminálov na vidieku • Nízky dopyt obyvateľov po návštevách múzeí, osvetových stredísk a iných kultúrnych aktivít • Malý počet súkromných kultúrnych inštitúcií • Nedostatočné finančné a materiálne-technické zabezpečenie infraštruktúry pre kultúru • Klesajúci počet užívateľov knižníc a rastúce výdavky na ich prevádzku • Nedostatočná úroveň telesnej výchovy na školách • Takmer žiadne inovácie v oblasti kultúry a športu, minimálny priestor pre alternatívy a nové športy a umelecké smery • Nedostatok sponzorov v oblasti profesionálneho i amatérskeho športu • Klesajúca úroveň športovej výkonnosti/atraktívnosti pre obyvateľov • Nedostatočná bezpečnostná stránka niektorých športových podujatí

Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Účinné informovanie/vzdelanie študentov vo finančných produktoch už na stredných školách • Zvýšené využívanie možností čerpať zdroje na rozvoj kultúry a športu z grantových schém Európskej únie a iných • Vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj súkromných kultúrnych inštitúcií • Skvalitňovanie expozícií múzeí a galérií • Rozhodovanie o alokácii výdavkov v kultúre a športe podľa merania efektívnosti a účinnosti realizovaných aktivít • Vytváranie lepšieho materiálo-technického zabezpečenia pre telesnú aktivitu občanov • Zvýšenie atraktívnosti knižníc pre obyvateľstvo/návštevnosti • Zlepšenie ponuky knižných titulov • Doplnenie a modernizovanie technických zariadení v galériách, múzeách, divadlách... • Legislatívna podpora informatizácie spoločnosti • Poskytovanie komplexnejších kultúrnych služieb a kultúrno-vzdelávacích aktivít • Sprístupniť športové školské ihriská širokej verejnosti • Zlepšiť podmienky pre rekreačný šport obyvateľstva • Zvýšiť vyťaženosť kapacity športovísk na území kraja • Zlepšiť využitie prírodného potenciálu pre rozvoj športu/vodné plochy • Zabezpečiť kvalitatívny i kvantitatívny rozvoj cyklotrás 	<ul style="list-style-type: none"> • Časté zmeny úrokových sadzieb ovplyvňujúce cenu peňazí pre subjekty v kraji • Prípadná regulácia finančných inštitúcií zo strany štátnej legislatívy • Prílišná závislosť tvorby v kultúrnych inštitúciách na dostatku finančných zdrojov od samospráv • Havarijné a kalamitné situácie ohrozujúce budovy pre kultúru a následne aj zbierkové fondy; • Chýbajúca legislatíva pre rozvoj sponzorstva v terciálnej sfére • Pokles záujmu o čítanie a využívanie knižnično-informačných služieb knižníc, najmä u niektorých skupín obyvateľov; • Zvyšovanie cien energií, materiálu, služieb bez možnosti tieto náklady úplne premietnuť do ceny produktu v oblasti kultúry a športu • Slabá medzirezortná spolupráca v rámci ústrednej štátnej správy/verejnej správy • Podliehanie záujmovým skupinám pri rozdeľovaní zdrojov na kultúru a šport • Zhoršujúci sa technický stav infraštruktúry kultúry a športu • Všeobecný pokles záujmu mládeže/obyvateľstva o aktívny oddych

5 ANALÝZA TRHU PRÁCE

5.1 Ekonomické aktivity obyvateľstva

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo prispieva k tvorbe bohatstva regiónu prostredníctvom odvádzania práce a tvorby hodnôt. Preto akýkoľvek vývoj v tejto oblasti ovplyvňuje kvalitu života v regióne.

Tabuľka 56: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo ¹⁶

SR / kraj	Rok	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo			z toho -					
					pracujúci			nezamestnaní		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
SR spolu	2003	2634,3	1434	1200,2	2164,6	1177,1	987,5	459,2	246,5	212,7
	2004	2658,6	1451,2	1207,5	2170,4	1193,7	976,7	480,7	249,9	230,9
	2005	2645,7	1458,8	1186,9	2216,2	1233	983,1	427,5	223,6	203,8
	2006	2654,8	1470,6	1184,2	2301,4	1291,1	1010,3	353,4	179,5	173,9
	2007	2649,2	1465,1	1184	2357,3	1321,6	1035,6	291,9	143,5	148,4
TNSK	2003	280,6	152,7	128	241,9	132,1	109,8	37,1	18,9	18,2
	2004	288	157	131	250,4	138,2	112,2	36	17,1	18,9
	2005	289,1	158,3	130,8	258,5	144,4	114,1	30,1	13,4	16,7
	2006	289,9	161,4	128,5	264,5	150,7	113,9	25,4	10,7	14,7
	2007	290,1	159,8	130,3	271,3	152,6	118,8	18,7	7,3	11,5
TTSK	2003	294,8	160,8	133,9	266,9	145,5	121,3	27,1	14,4	12,6
	2004	294,8	161,1	133,7	269,1	147,4	121,6	25,4	13,3	12,1
	2005	295,2	164,5	130,7	271,1	152,2	119	23,9	12,2	11,7
	2006	301,2	167,1	134,1	280	155,4	124,5	21,2	11,7	9,6
	2007	294,6	163,7	131	278	155,4	122,6	16,7	8,3	8,4

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Z tabuľky je zrejmé, že počet pracujúcich sa v TTSK za roky 2003 - 2007 kontinuálne zvyšuje. Z toho vyplýva logický pokles počtu nezamestnaných, ku ktorému aj reálne dochádza a to z úrovne 37,1 tisíc na 18,7 tisíc v priebehu 5 rokov. V porovnaní s TNSK a SR priemerom je to porovnateľný vývoj. V TNSK dochádza k poklesu nezamestnaných z úrovne 27,1 tisíc nezamestnaných v roku 2003 na 16,7 tisíc nezamestnaných v roku 2007.

¹⁶ Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa výberového zisťovania pracovných síl (ďalej VZPS) sú osoby vo veku od 15 rokov, ktoré patria medzi pracujúcich v civilnom sektore, nezamestnaných alebo príslušníkov ozbrojených zložiek. Súčet nezamestnaných a pracujúcich spolu preto nedáva rovnakú hodnotu ako ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu.

Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo ako študenti, dôchodcovia a osoby na rodičovskej dovolenke a ich vývoj môže naznačiť budúcu úroveň rozvoja regiónu. Nepriaznivá štruktúra sa odrazí v atraktivnosti regiónu pre investorov ale i pre život obyvateľstva ako takého.

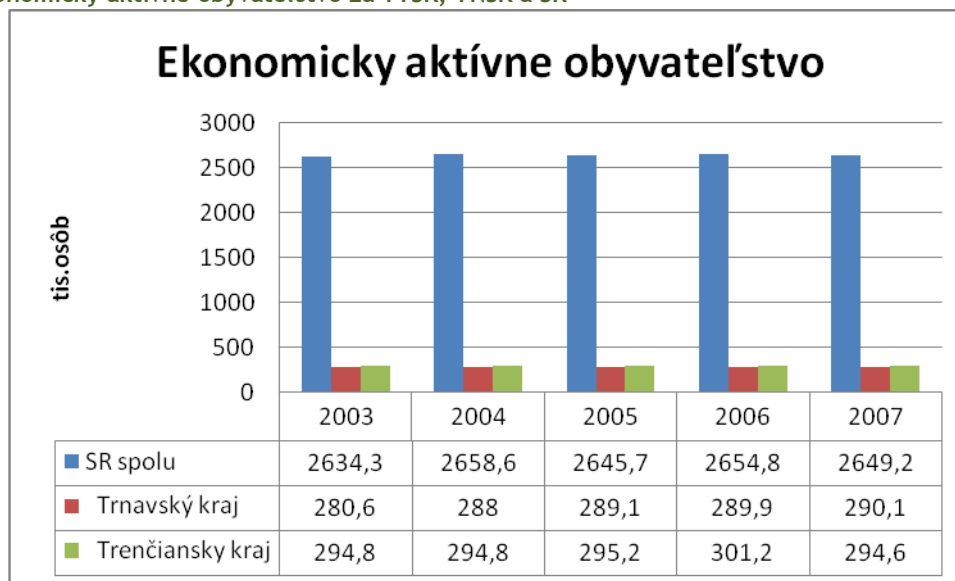
Tabuľka 57: Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo od 15 rokov

SR / kraj	Rok	Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo: (tis. osôb):								
		študenti			dôchodcovia (starobní, invalidní)			osoby na rodičovskej do- volenke		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
SR spolu	2003	490,8	242,7	248,2	1018,8	374,1	644,7	48,4	0,4	48
	2004	491,9	246,9	245	1029,1	373,2	655,9	53,8	0,1	53,6
	2005	513,8	259,3	254,6	1025,5	369,2	656,3	64,4	0,4	64
	2006	512	254,5	257,6	1034,2	373,3	661	66,8	0,6	66,2
	2007	522,3	259,2	263,1	1038,9	379,1	659,7	64,5	0,2	64,4
TTSK	2003	49,9	25,2	24,6	99,5	36,3	63,2	7,1	-	7,1
	2004	50,8	25,5	25,3	99,7	35,1	64,6	6,1	-	6,1
	2005	52,1	26,7	25,5	98	34,6	63,4	7,8	0,1	7,7
	2006	50,8	25,4	25,4	101,3	35,6	65,8	10,3	0,3	10
	2007	52,6	26,5	26,1	103,9	38,3	65,7	8,4	0,2	8,2
TNSK	2003	61	29,8	31,3	122	46,4	75,6	6	0,3	5,6
	2004	62,2	30,2	32	125,8	47,4	78,4	5,1	0,1	5
	2005	61,1	29,8	31,3	124,4	46,2	78,2	7,3	-	7,3
	2006	59,2	29,8	29,4	121,2	44,2	77	7,2	-	7,2
	2007	59,8	29,9	29,9	122,5	45,9	76,6	7,7	-	7,7

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Z tabuľky vyplýva, že počet dôchodcov v TTSK medzi rokmi 2003- 2007 vzrastá. Taktiež počet študentov sa zvyšuje, a počet rodičov kulminoval v roku 2006, v roku 2007 zaznamenal TTSK pokles. Tento vývoj v týchto základných ukazovateľoch sa zhoduje s vývojom v TNSK a SR.

Graf 27: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo za TTSK, TNSK a SR

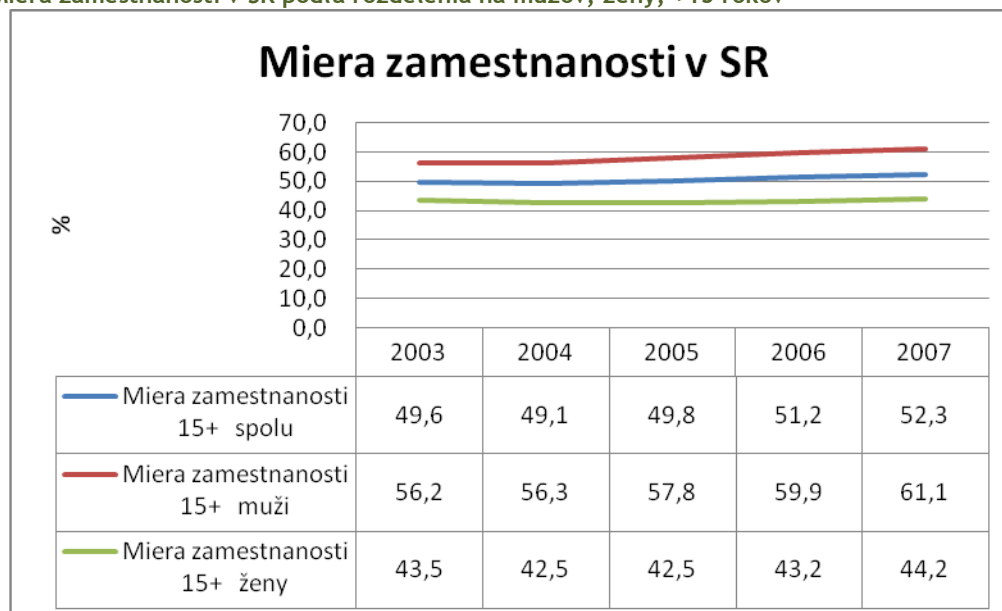

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Z grafu vyplýva, že počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva za SR jemne kolísal. V TTSK sa mierne zvyšoval a z pôvodných 280 tis. obyvateľov v roku 2003 sa zvýšil na viac ako 290 tis. V TNSK sa počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva držal na približne rovnakej úrovni. V roku 2006 stúpol o 5 tis. ale v ďalšom roku nastala korekcia.

5.2 Miera zamestnanosti

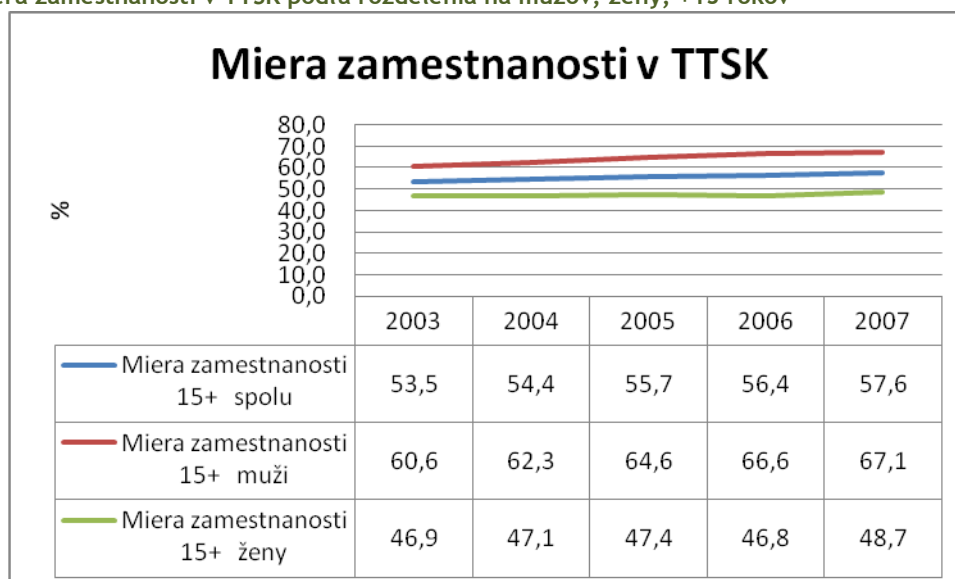
Graf 28: Miera zamestnanosti v SR podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Miera zamestnanosti v SR sa od roku 2003-2007 vyvíjala pozitívne. Od roku 2003 kedy bola približne 49,6% sa do roku 2007 zvýšila na 52,3%. Miera zamestnanosti mužov vzrástla z 56,2% na 61,1% a miera zamestnanosti žien za to isté obdobie stúpila zo 43,5% na 44,2%.

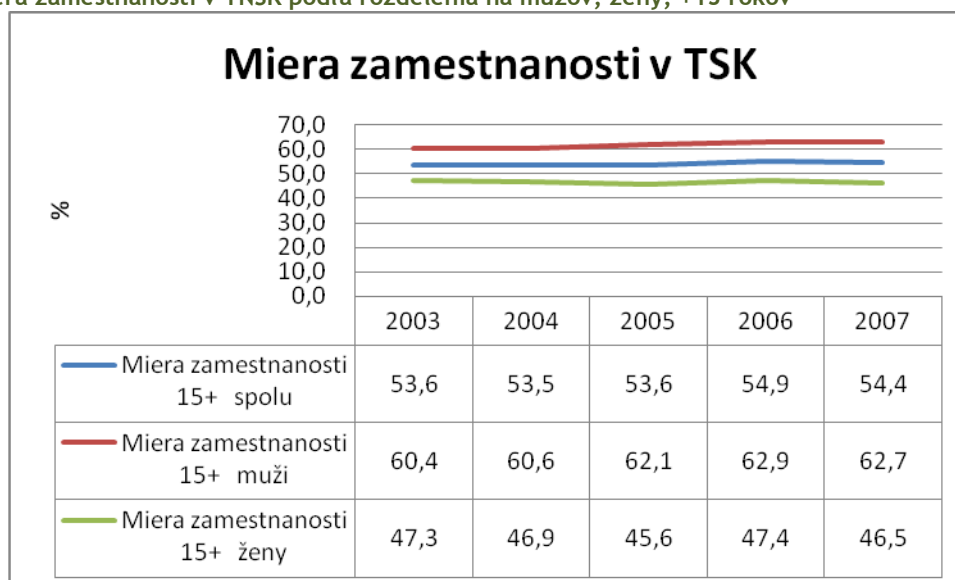
Graf 29: Miera zamestnanosti v TTSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Miera zamestnanosti v TTSK sa vyvíjala podobne ako aj priemer za SR. Miera zamestnanosti vzrástla od roku 2003 do roku 2007 z 53,5% na 57,6% a bol to kontinuálny nárast bez výkyvov a poklesu. Miera zamestnanosti mužov bola vyššia ako celoštátny priemer a takisto za sledované obdobie kontinuálne rástla. Miera zamestnanosti žien bola vyššia ako celoštátny priemer a taktiež kontinuálne rástla z pôvodných 46,9% na 48,7%. V porovnaní s vývojom zamestnanosti v TNSK bola v roku 2003 zamestnanosť nižšia avšak v priebehu obdobia do roku 2007 sa zvýšila na úroveň 57,6% čo v porovnaní s 54,4% v TNSK znamená lepší výsledok.

Graf 30: Miera zamestnanosti v TNSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov

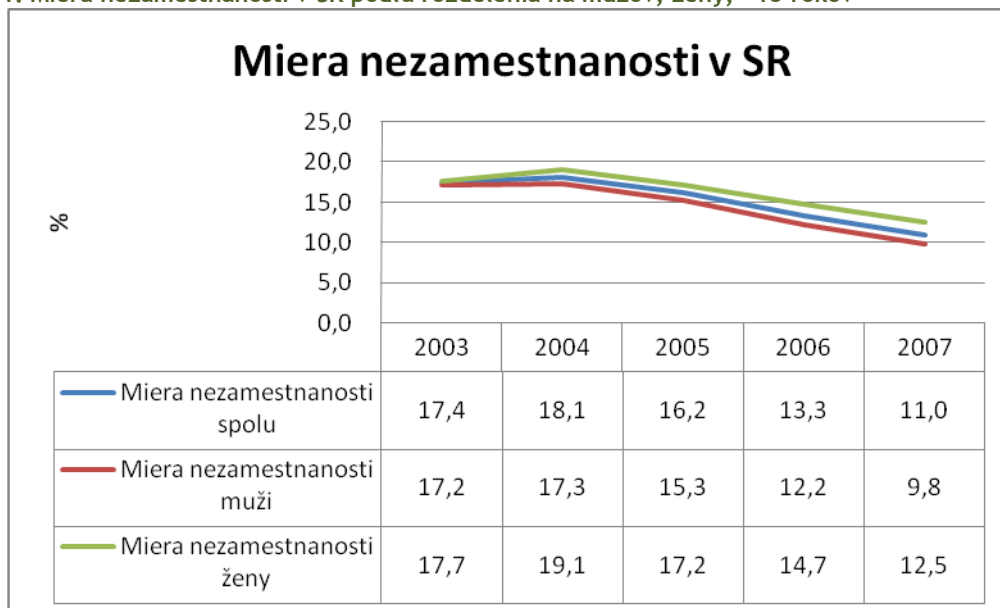

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Miera zamestnanosti v TTSK podobne ako v TNSK a za celú SR sa medzi rokmi 2003 a 2007 kontinuálne zvyšovala z 53,6% na 54,4%. Zamestnanosť mužov tiež rástla, podobne ako zamestnanosť žien.

5.3 Miera nezamestnanosti

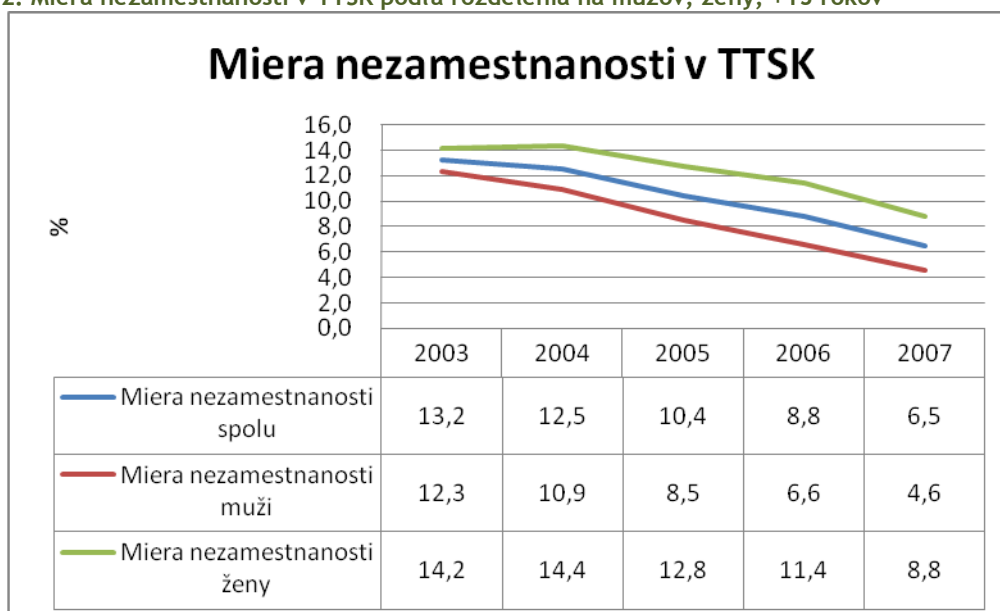
Graf 31: Miera nezamestnanosti v SR podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Ako vidno z grafu miera nezamestnanosti za SR klesala vo všetkých kategóriách. Pokles celkovej nezamestnanosti bol o približne 6,4 percentuálneho bodu za roky 2003-2007. Miera nezamestnanosti za to isté obdobie poklesla o 7,4 percentuálneho bodu a nezamestnanosť žien o 5,2 percentuálneho bodu.

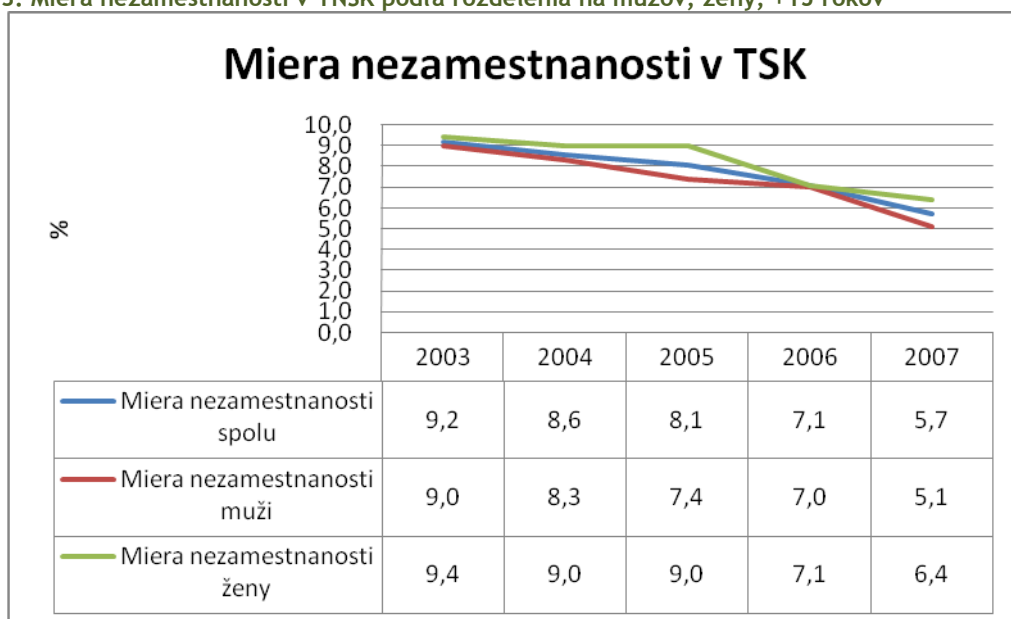
Graf 32: Miera nezamestnanosti v TTSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Vývoj za TTSK kopíroval celoslovenský vývoj. Pokles nezamestnanosti bol vo všetkých sledovaných kategóriách. Celková nezamestnanosť v TTSK poklesla medzi rokmi 2003 a 2007 o 6,7 percentuálneho bodu. Miera nezamestnanosti mužov o 6,7 percentuálneho bodu, a miera nezamestnanosti žien o 5,4 percentuálneho bodu. Boli to lepšie výsledky ako celonárodný priemer, len nezamestnanosť mužov nepoklesla tak ako za celoslovenský priemer, ktorý bol 7,4 percentuálneho bodu. Pokles to bol väčší ako pokles za TNSK, avšak v TNSK bola situácia v roku 2003 v nezamestnanosti oveľa lepšia ako v TTSK.

Graf 33: Miera nezamestnanosti v TNSK podľa rozdelenia na mužov, ženy, +15 rokov

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Miera nezamestnanosti v TTSK klesala rovnako ako aj v TNSK a v SR ako celku. Pokles bol taktiež vo všetkých sledovaných kategóriách. Celková miera nezamestnanosti poklesla o 3,5 percentuálneho bodu, u mužov o 3,9 percentuálneho bodu, u žien o 3 percentuálne body.

5.4 Priemerná nominálna mzda

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda a jej vývoj majú vplyv na socio-ekonomickú situáciu obyvateľov TTSK. Preto jej priaznivý vývoj, znamená zlepšenie aj v ostatných socio-ekonomických ukazovateľoch.

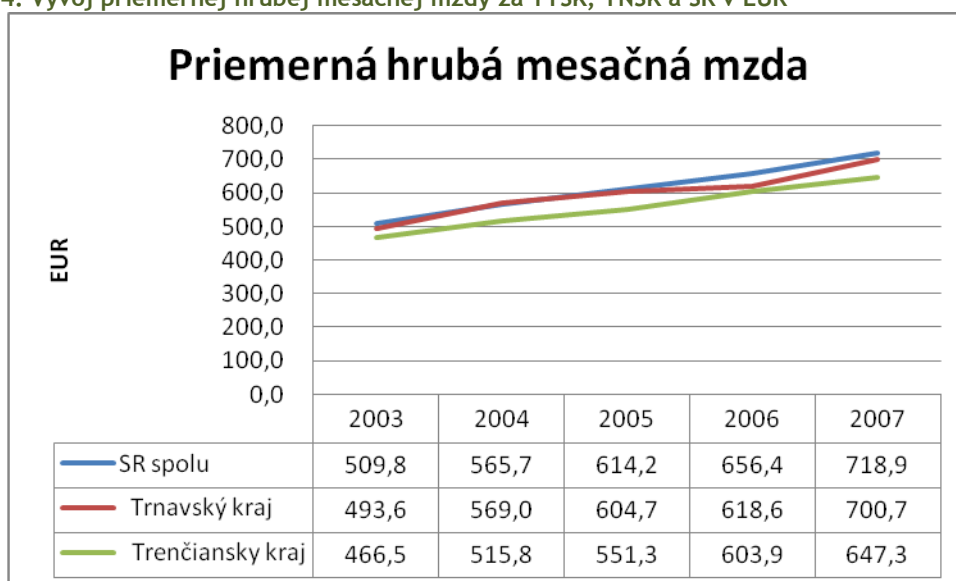
Tabuľka 58: Štruktúra priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v EUR

SR / kraj	Rok	Priemerná hrubá mesačná mzda	z toho vybrané zložky mzdy				Priemerná čistá me- sačná mzda
			základná mzda	príplatky a doplatky	prémie a odmeny	náhrady mzdy	
SR spolu	2003	509,8	325,4	41,0	54,9	64,2	398,7
	2004	565,7	360,4	45,8	63,2	68,5	443,5
	2005	614,2	395,2	52,8	64,8	70,2	473,5
	2006	656,4	423,8	51,4	76,4	72,4	513,4
	2007	718,9	460,9	55,1	89,4	80,5	562,2
TTSK	2003	493,6	311,1	42,2	61,7	61,9	388,2
	2004	569,0	363,9	50,4	62,8	67,7	445,6
	2005	604,7	383,3	55,6	70,5	69,0	473,1
	2006	618,6	401,9	50,0	73,3	68,7	484,0
	2007	700,7	444,5	60,2	88,4	77,6	549,6
TNSK	2003	466,5	293,6	39,2	52,4	61,7	369,2
	2004	515,8	318,1	40,5	77,0	62,1	407,8
	2005	551,3	344,6	48,7	72,4	62,1	433,8
	2006	603,9	382,2	54,7	73,8	67,3	475,5
	2007	647,3	411,6	56,3	80,9	73,5	510,4

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, výberové zisťovanie o štruktúre miezd, mzdy prepočítané konverzným kurzom 30,126 SKK/EUR

Z tabuľky je zrejmé, že výška príplatkov v TTSK je konkurencieschopná v porovnaní s TNSK i celoslovenským priemerom. Prémie a odmeny a ich vývoj sa pohybujú na porovnateľnej úrovni. Náhrady za pracovnú pohotovosť sa pohybujú pod priemerom SR.

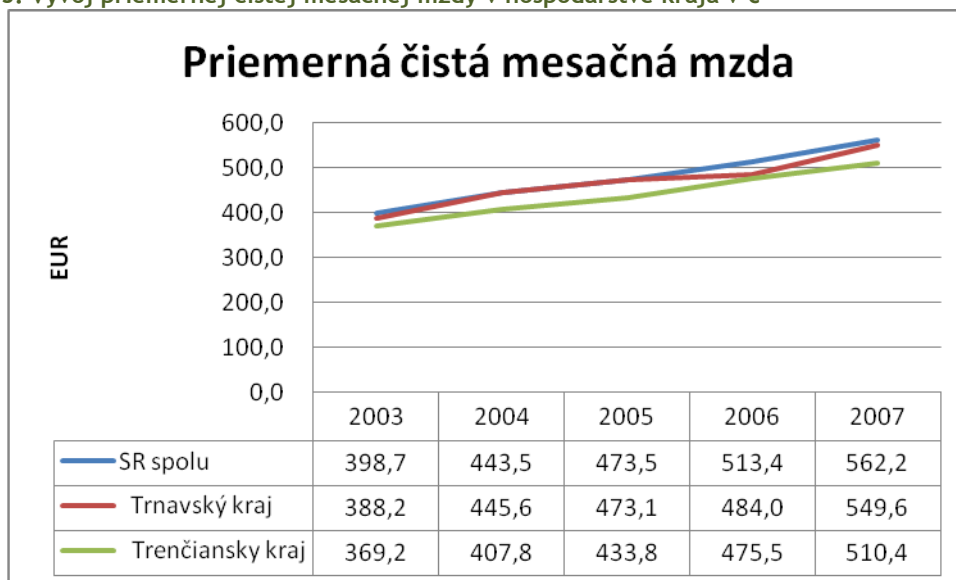
Graf 34: Vývoj priemernej hrubej mesačnej mzdy za TTSK, TNSK a SR v EUR

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Priemerná hrubá mesačná mzda sa zvyšovala v rokoch 2003 - 2007. Z priemerných 509,8 € za SR v roku 2003 sa zvýšila na 718,9 €. V TTSK sa zvyšovala podobným tempom zo 493,6 na 700,7. V TNSK bol tento rast miernejší a z pôvodných 466,5 sa zvýšila na 647,3.

Graf 35: Vývoj priemernej čistej mesačnej mzdy v hospodárstve kraja v €

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Priemerná čistá mesačná mzda kopírovala vývoj hrubej mesačnej mzdy a za roky 2003 - 2007 sa zvyšovala. Za SR sa zvýšila z približne 399 na 562 eur, čo je nárast o 41%. V TTSK bol nárast z 388 na 549,6 eur, čo predstavuje nárast porovnateľný s o SR, celkovo o 42%. O niečo menší bol v TNSK z 369 na 510 eur, čo predstavuje 38%.

Tabuľka 59: Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca podľa vzdelania v €

SR / kraj	Rok	Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca spolu	Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Učňovské (s maturitou)	Úplné stredné všeobecné	Úplné stredné odborné	Vysokoškolské 1. stupeň	Vysokoškolské 2. stupeň
SR spolu	2003	510	345	423	398	453	484	503	513	589
	2004	566	386	453	434	538	548	565	611	736
	2005	614	412	486	467	566	600	606	581	739
	2006	656	420	515	498	611	633	635	662	857
	2007	719	462	558	545	664	667	692	731	827
TTSK	2003	494	367	436	407	459	471	524	478	471
	2004	569	490	488	436	550	536	605	537	685
	2005	605	505	505	472	581	575	624	558	756
	2006	619	424	528	505	636	587	638	651	868
	2007	701	480	603	564	703	631	714	637	900
TNSK	2003	467	332	409	349	452	439	478	492	522
	2004	516	361	445	406	526	469	548	524	559
	2005	551	387	481	435	536	586	577	550	637
	2006	604	417	514	470	575	585	594	641	673
	2007	647	459	554	512	637	606	633	664	688

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008

Z tabuľky vyplýva vzťah, že čím vyššie dosiahnuté vzdelanie, tým vyšší priemerný plat. Priemerná mzda sa v TTSK zvyšovala v každom stupni vzdelávania.

Najviac sa zvýšila mzda v TTSK medzi rokmi 2003-2007 v prvom dosiahnutom vysokoškolskom stupni, kde mzda stúpila o 91%, čo je nadpriemer. Priemer za SR bol v tejto kategórii 40% zvýšenie, v TNSK sa zvýšila o 32%. Najmenej sa zvýšil plat v kategórii základného vzdelania. Mzda tu za toto obdobie stúpila o 31%. Priemer za SR bol v tejto kategórii 34% a v TNSK sa zvýšila o 38%. Druhý najvyšší nárast zaznamenala kategória učňovského vzdelania s maturitou, tu vzrástla mzda v TTSK o 53%, priemer za SR tu bol 47% a v TNSK došlo k nárastu o 41%.

5.5 SWOT analýza: Trh práce v TTSK

Na základe predchádzajúcej analýzy trhu práce (zamestnanosť, nezamestnanosť, priemerná mzda, aktivity obyvateľstva), bola spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávy, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj samosprávy – SWOT analýza.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Dlhodobo nízka miera nezamestnanosti • Dlhodobo pozitívny vývoj miery zamestnanosti • Konkurencieschopná úroveň priemernej hrubej i čistej mzdy • Stúpajúca miera zamestnanosti mužov i žien rešpektujúca rovnosť príležitostí • Konkurencieschopná výška príplatkov • Diverzifikovaní zamestnávateľia 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientácia regiónu na veľkých zamestnávateľov (automobilka, elektrotechnický priemysel, energetický priemysel....) • Závislosť vývoja priemernej mzdy na veľkých zamestnávateľoch • V čase krízy rýchlejší nárast nezamestnanosti/hromadné prepúšťanie • Špecializácia pracovnej sily a nižšia mobilita pracovnej sily
Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Tvorba účinných podmienok pre rast počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v malých podnikoch / živnostníkov • Konkurencieschopný vývoj odmien ako motivačného faktora zamestnanosti • Zvyšovanie počtu študentov/zvyšovanie zamestnatelnosti mladej populácie • Výraznejšia orientácia stredných odborových škôl na požiadavky trhu • Odstraňovanie legislatívnych, administratívnych, finančných bariér pre malé a stredné podnikanie (<i>dopravná infraštruktúra, politická nestabilita, kriminalita, odvodové zaťaženie, miestne dane, nejednoznačné zákony, vymáhateľnosť práva</i>) • Zvýšenie stability trhového prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • Nesystémová hospodárska politika vlády / nedostatočná reakcia na hospodársky vývoj / nejednoznačná informovanosť • Zvyšujúci sa počet ľudí v dôchodkovom veku / demografický vývoj • Nezapojenie zvyšujúceho sa počtu študentov do pracovného procesu • Nedostatok financií na starostlivosť o starnúcu populáciu • Pozitívna korelácia hospodárstva kraja na automobilový a elektrotechnický priemysel v čase krízy • Pokles priemernej mzdy v priemysle v čase hospodárskej krízy • Spomalenie až zastavenie reforiem podnikateľského prostredia v SR (sociálny systém, vymožitelnosť práva, miera regulácie štátu, zdravotníctvo....)

6 ANALÝZA SOCIÁLNEJ SITUÁCIE KRAJA

6.1 Sociálna infraštruktúra

6.1.1 Školstvo

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádza rozvinutá sieť predškolských a školských zariadení. V školskom roku 2008/2009 sa v kraji nachádzalo celkom 286 materských škôl a 233 základných škôl, ktoré sú od 01. 07. 2002 v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. (v zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce). Kvalita a metódy výučby sú značne rozličné. Tlakom na zlepšovanie výučby základných škôl naďalej ostávajú kritériá stredných škôl pre prijatie uchádzačov na štúdium. Materské školy si rodičia vyberajú podľa polohy, dostupnosti a vybavenia škôlky.

V zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja, v školskom roku 2008/2009, bolo 16 gymnázií, z toho dve športové gymnáziá. Na všetkých gymnáziách je 4 - ročné štúdium a na 13 gymnáziách je aj osem ročné štúdium. Počet žiakov v školskom roku 2008/2009 bol 23 829 z toho 7 086 v gymnáziách. V zriaďovateľskej pôsobnosti je aj 37 stredných odborných škôl. Pod týmto spoločným názvom sa od roku 2008 v štatistikách vykazujú stredné odborné učilištia, stredné odborné školy, združené stredné školy a pod. V pôsobnosti TTSK je teda celkovo 53 nerovnomerne rozmiestnených vzdelávacích inštitúcií v celom kraji, ktorými prejde veľká väčšina mladých ľudí v samosprávnom kraji. V školskom roku 2008/2009 prichádzali pedagógovia, ktorých priamo ovplyvňujú rozhodnutia TTSK týkajúce sa školstva, na dennej báze do styku s 23 238 študentmi: na gymnáziách študovalo 7 086 študentov a na odborných stredných školách 16 152 študentov. Vzhľadom k tomuto sú podmienky, ktoré vytvára samosprávny kraj na stredných školách mimoriadne dôležité pre jeho budúcnosť a konkurenčnú výhodu.

Vzhľadom k rozľahlosti územia Trnavského samosprávneho kraja je prirodzené, že obyvateľstvo bude mať aj rozličné potreby pre vzdelávanie. Ako dôsledok možno uviesť aj 6 gymnázií a 9 stredných odborných škôl v územnej pôsobnosti TTSK, na ktorých bol v školskom roku 2007/2008 vyučovací jazyk maďarský. Okrem toho pôsobilo na území kraja ďalších 7 stredných odborných škôl s vyučovacím jazykom slovenským aj maďarským. Školstvo s vyučovacím jazykom menšín sa nachádza najmä v pohraničných oblastiach, pričom najviac takýchto škôl na Slovensku sa nachádza v pohraničných okresoch trnavského a nitrianskeho kraja (s vyučovacím jazykom maďarským).

Dlhodobým trendom je pokles počtu detí, ktorý vplýva aj na stredné školstvo. Začali sa vytvárať združené školy, ktoré pod jednou strechou združovali viacero stupňov vzdelania s podobnou odbornosťou. Okrem toho sa takto smeruje k šetreniu nákladov. Školy sa snažia mať vyrovnané hospodárenie, lepšie definujú svoje priority a zameranie. Snažia sa prilákať viac uchádzačov, aby mali viac finančných zdrojov. Najvýraznejšie sa pokles počtu študentov prejavuje v prípade stredných odborných škôl, kde v súčasnosti študuje o 1017 študentov menej ako pred štyrmi rokmi. Na gymnáziách je to len o 190 študentov menej. Indikuje to aj pokles záujmu o stredné odborné školstvo. Jedným z dôvodov môže byť aj pokračujúci úpadok kvality vyučovania.

Tabuľka 60: Štátne školstvo v TTSK

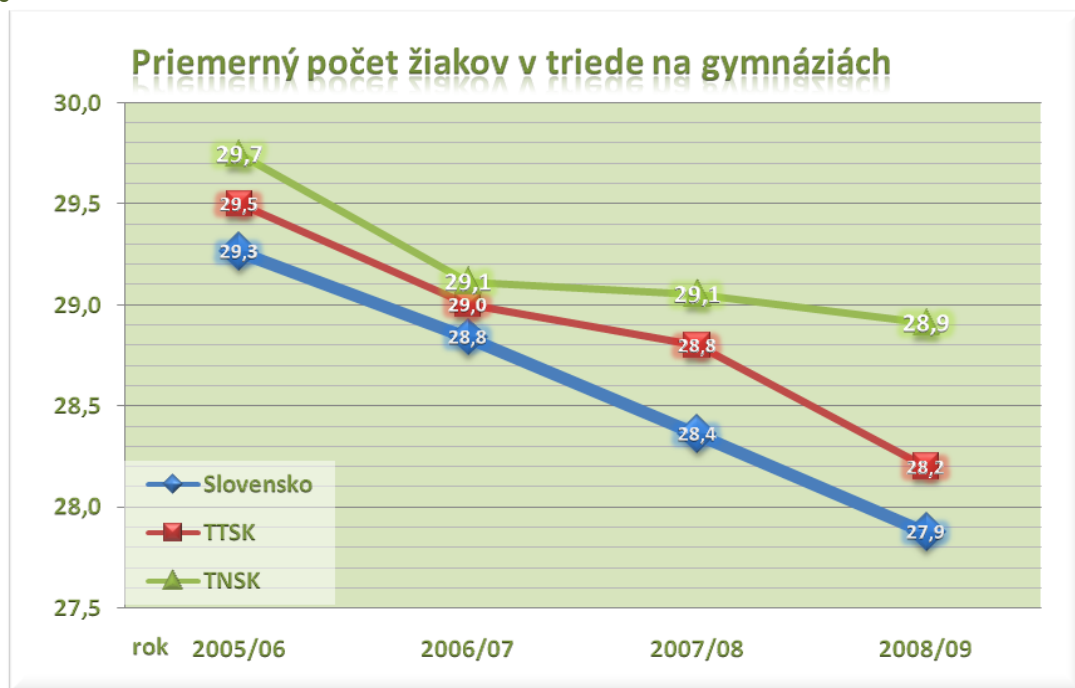
Ukazovateľ	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Materské školy				
Počet MŠ celkom	302	300	293	286
Počet detí v MŠ	14430	14094	14110	14239
Počet tried v MŠ	729	716	712	735
Primerný počet žiakov v triede	19,8	19,7	19,8	19,4
Základné školy				
Počet ZŠ celkom	243	238	234	233
Počet žiakov v ZŠ	50450	48069	46015	43724
Počet tried v ZŠ	2415	2304	2255	2253
Primerný počet žiakov v triede	20,9	20,9	20,4	19,4
Gymnázia				
Počet gymnázií celkom	15	16	16	16
Počet žiakov v gymnáziách	7276	7342	7133	7086
Počet tried v gymnáziách	247	253	248	251
Primerný počet žiakov v triede	29,5	29,0	28,8	28,2
Stredné odborné školy (spolu ZSS, SOŠ a SOU)				
Počet SOŠ celkom	44	45	40	37
Počet žiakov v SOŠ	18892	18012	17330	16743
Počet tried v SOŠ	662	634	603	629
Primerný počet žiakov v triede	28,5	28,4	28,7	26,6
Spolu stredné školstvo v ZP TTSK				
Celkový počet žiakov stredných škôl	26168	25354	24463	23829
Špeciálne školstvo				
Počet ŠŠaZ celkom	40	35	42	42
Počet žiakov v ŠŠaZ	2562	2541	2510	2491
Počet tried v ŠŠaZ	295	271	275	296
Primerný počet žiakov v triede	8,7	9,4	9,1	8,4
Vysoké školstvo (vrátane súkromného)				
Počet VŠ so sídlom v TTSK	2	3	4	4
Počet študentov denného štúdia	6238	9887	11972	14289
Počet študentov externého štúdia	6058	9738	8660	9455
Počet pedagogických zamestnancov	1091	1158	1146	1022
Počet študentov na pedagogického zam.*	7,3835014	11,060794	12,713787	16,756849

* - externý študent sa počíta za 0,3 študenta

Zdroj: Štatistická ročenka školstva, Ústav informácií a prognóz školstva 2008

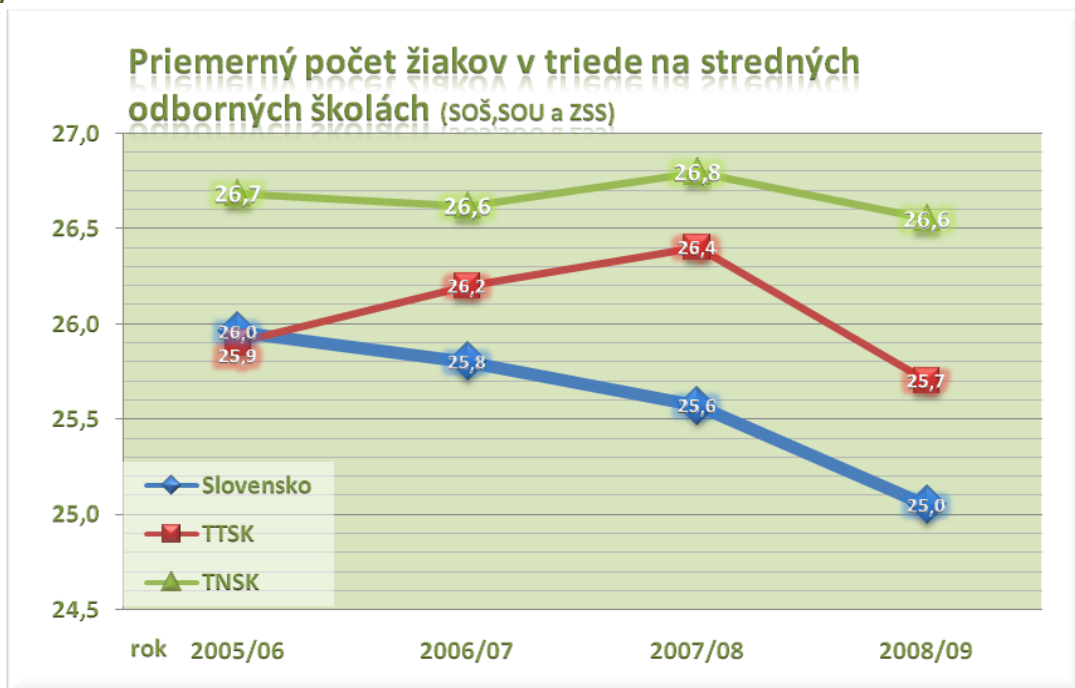
Dlhodobu v triedach klesá počet detí, čo je pozitívne a prínosné pre kvalitu vzdelávania. Nedochádza však k tomu uvedomelou činnosťou škôl, ale dôvodom je klesajúci počet uchádzačov o štúdium. V roku 2005 bolo v jednej triede na gymnázium 29,5 študenta, kým v roku 2008 iba 28,2 študenta. Je to iba veľmi mierny pokles, ktorý sa takmer vôbec neodráža na výsledkoch školy. Na stredných odborných školách je priemerný počet študentov v triedach pomerne stabilný - približne 25,7 študenta. Je to však stále viac ako je slovenský priemer.

Graf 36

Zdroj: Štatistická ročenka školstva, Ústav informácií a prognóz školstva 2008

Graf 37

Zdroj: Štatistická ročenka školstva, Ústav informácií a prognóz školstva 2008

Na stredných školách v trnavskom kraji stále pretrváva „modernizačný dlh“ . Materiálno-technické vybavenie na školách je opotrebované, učebné pomôcky sú nefunkčné alebo nespĺňajú kritériá súčasných vedeckých trendov, samotné budovy škôl sa nachádzajú v havarijnom stave, chýbajú finančné prostriedky na bežnú prevádzku škôl a školských zariadení. Plynulá prevádzka je zabezpečovaná len vďaka realizácii úsporných opatrení zameraných na hospodárne a efektívne vynakladanie finančných prostriedkov a racionalizáciou siete škôl a školských zariadení a siete študijných a učebných odborov. V rámci údržby sa uskutočňujú len najnutnejšie opravy, nerieši sa však komplexne údržba existujúceho stavu budov a zariadení, čím dochádza k ich znehodnocovaniu a ďalšiemu rastu finančných nákladov na ich opravu v budúcnosti. Riešením tohto stavu by mohla byť pomoc zo štrukturálnych fondov Európskej únie a tiež Nórskeho finančného mechanizmu. Finančná núdza motivuje vedenie škôl zapájať sa aj do rozličných projektov.

TTSK prostredníctvom škôl v prírode umožňuje deťom a žiakom posilňovať zdravie a fyzickú zdatnosť bez prerušenia výchovy a vzdelávania. Školy v prírode sa zriaďujú v ekologicky čistom prostredí, pričom spĺňajú požadované hygienické, bezpečnostné, materiálno-technické a priestorové podmienky na výchovu, vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie. Školy v prírode sa nachádzajú v Dobrej vode a v Moravskom Svätom Jáne.

Školské hospodárstva (do 1. 9. 2008 školské majetky) sú školskými zariadeniami, ktoré zabezpečujú praktické vyučovanie žiakov stredných odborných škôl. Školské hospodárstva poskytujú vedomosti, praktické zručnosti, návyky a získanie schopností pre výkon povolania, pričom nadväzujú na vedomosti, zručnosti a schopnosti nadobudnuté počas vzdelávania v stredných odborných školách. Školské hospodárstva v TTSK¹⁷:

- Školské hospodárstvo Trnava
- Školské hospodárstvo Piešťany
- Školské hospodárstvo Dunajská Streda

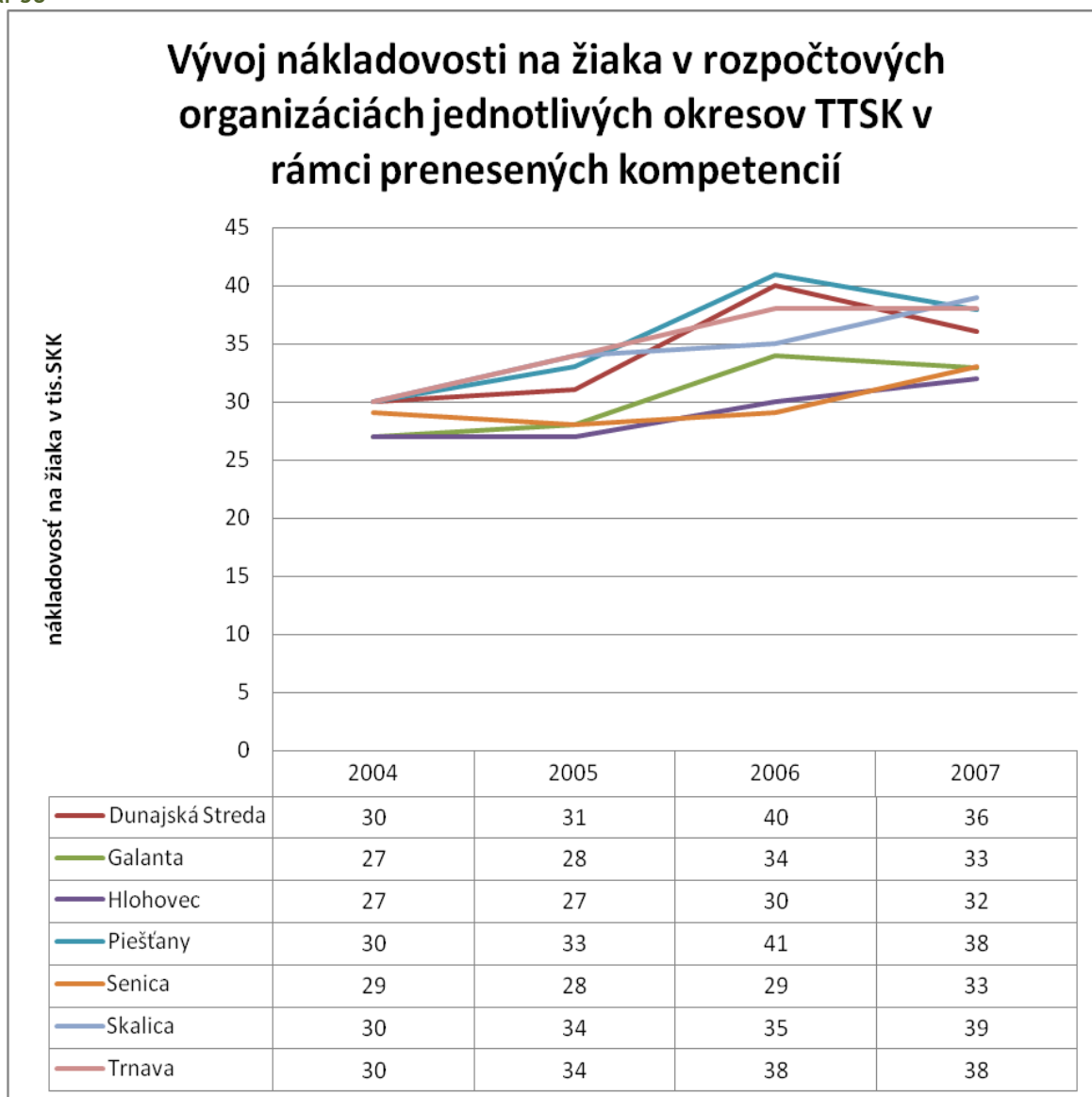
Na Slovensku dlhodobo pretrváva stav, že školy vychovávajú iných absolventov ako sú potrební na trhu práce v regióne. Vyriešiť by to mohlo partnerstvo škôl a podnikov pri výchove odborných profesií v priemysle. Okrem toho je problémom, že žiaci vedia zo školy veľké množstvo poznatkov, ktoré pravdepodobne nevyužijú a nevedia to, čo je potrebné k okamžitému nástupu na zamestnania. Najmä odborné školy a vysoké školy zamerané na priemysel, by sa mali chopiť príležitosti a upraviť učebné osnovy podľa potrieb podnikov-trhu. Vzhľadom k prítomnosti veľkých nadnárodných koncernov v regióne by takéto iniciatívy mohli byť úspešné. Zatraktívnilo by to stredné odborné školstvo a prispelo ku konkurenčnej výhode v regióne. Samosprávny kraj by sa mal stať subjektom, ktorý združuje záujmy škôl a zároveň vedie dialóg s podnikmi.

¹⁷ Trnavský samosprávny kraj. (dátum neznámy). Cit. 30. 06 2009. Dostupné na Internet: Trnavský samosprávny kraj: www.trnava-vuc.sk

Nákladovosť rozpočtových a príspevkových organizácií TTSK v školstve¹⁸

Tabuľka nižšie ukazuje, že nákladovosť v rozpočtových organizáciách jednotlivých okresov TTSK v rámci prenesených kompetencií stúpa v každom okrese v období rokov 2004 - 2007. Ani v jednom okrese nedošlo k celkovému poklesu nákladovosti. V Dunajskej Strede stúpila nákladovosť z 30 000 Sk na žiaka na 36 000 Sk. V Galante z 27 000 Sk na 33 000 Sk. Takisto v Hlohovci z 27 000 Sk na 32 000 Sk. Najvyšší nárast zaznamenali v okrese Skalica : z 30 000 Sk v roku 2004 na 39 000 Sk v roku 2007. Naopak najmenší nárast zaznamenal okres Senica - nákladovosť sa zvýšila o 4000 Sk na žiaka, z 29 000 Sk na 33 000 Sk. V Piešťanoch a v Trnave stúpila nákladovosť o 8 000 Sk na žiaka, z 30 000 Sk v roku 2004 na 38 000 Sk. Najnižšia nákladovosť bola zaznamenaná v roku 2007 v okresoch Galanta (33 000 Sk) a Hlohovec (32 000 Sk). Naopak, najvyššia bola v okresoch Skalica (39 000 Sk), Piešťany (38 000 Sk) a Trnava (38 000 Sk).

Graf 38

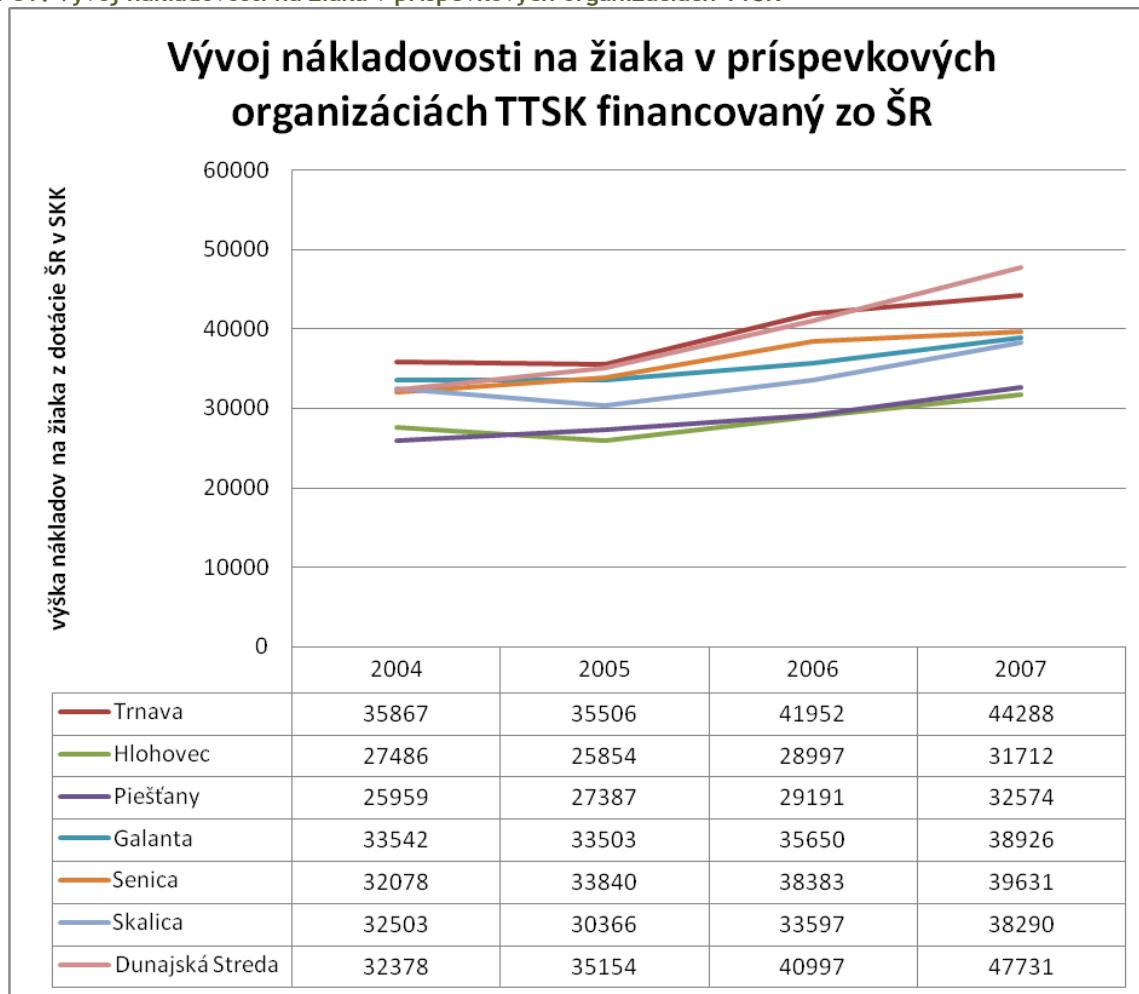

Zdroj: Analýza školstva a vzdelávania na území TTSK, Trnavský samosprávny kraj 2008

¹⁸ Trnavský samosprávny kraj. (2008). Analýza školstva a vzdelávania na území TTSK.

Nákladovosť na žiaka v príspevkových organizáciách TTSK financovaná zo ŠR vykazuje kontinuálny rast vo všetkých okresoch. V okresoch Hlohovec, Trnava, Skalica najskôr nákladovosť medzi rokmi 2004 - 2005 klesla, aby sa neskôr objavil trend rastu aj v týchto okresoch. V Trnave došlo medzi rokmi 2004 - 2007 k nárastu o 8421 Sk na žiaka, v Hlohovci o 4226 Sk na žiaka, a v Skalici o 5787 Sk na žiaka, v Piešťanoch o 6615 Sk na žiaka, v Galante o 5384 Sk na žiaka, v Senici o 7553 Sk na žiaka a v Dunajskej Strede o 15 353 Sk na žiaka. Z tohto porovnania vyplýva, že enormný nárast vysoko prevyšujúci nárast v ostatných okresoch bol zaznamenaný v okrese Dunajská Streda. Taktiež najvyššia nákladovosť v absolútnych číslach bola v roku 2007 v okrese Dunajská Streda - 47 731 Sk, naopak najnižšia nákladovosť na žiaka bola v okrese Hlohovec - 31 712 Sk.

Graf 39: Vývoj nákladovosti na žiaka v príspevkových organizáciách TTSK

Zdroj: Analýza školstva a vzdelávania na území TTSK, Trnavský samosprávny kraj 2008

Nákladovosť v období rokov 2004 - 2007 mala rastúci charakter vo všetkých okresoch ako v rozpočtových organizáciách tak aj v príspevkových organizáciách. Predpokladáme aj naďalej pokračovanie tohto trendu.

Vysoké školstvo

Táto časť slovenského školského systému nepatrí do pôsobnosti samosprávnych krajov, vo všeobecnosti však možno badať snahy samosprávnych krajov vplývať na túto oblasť školstva v každom slovenskom regióne. Často je príčinou odlivu mladých ľudí z kraja aj štúdium, po ktorom sa už nevrátia do domovského regiónu.

Ďalším faktom je popularita vysokoškolského vzdelávania v posledných rokoch a extrémny nárast počtu študentov externého štúdia aj napriek jeho spoplatneniu. Cez lokálne univerzity a detašované pracoviská sa vysokoškolské poznatky dostávajú aj k pracujúcim v regióne, čím sa zvyšujú ich profesné znalosti.

Na území Trnavského samosprávneho kraja pôsobia nasledovné vysoké školy a detašované pracoviská:

- **Trnavská univerzita v Trnave**
 - Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
 - Filozofická fakulta
 - Pedagogická fakulta
 - Právnická fakulta
 - Teologická fakulta
- **Univerzita sv. Cyrila a Metoda**
 - Fakulta masmediálnej komunikácie
 - Fakulta prírodných vied
 - Filozofická fakulta
- **Vysoká škola v Sládkovičove**
 - Fakulta sociálnych štúdií
 - Fakulta práva Janka Jesenského
- **Stredoeurópska vysoká škola v Skalici**
 - Inštitút fyzioterapie, balneológie a liečebnej rehabilitácie v UCM v Piešťanoch
 - Materiálovo technologická fakulta Slovenskej Technickej Univerzity
 - Detašované pracovisko v Sládkovičove Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre
 - Detašované pracovisko v Dunajskej Strede Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre
 - Detašované pracovisko v Skalici Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave
 - Detašované pracovisko sv. Pátra Pia v Piešťanoch - Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave
 - Detašované pracovisko v Senici (od roku 2002) - Fakulty hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave (cca 85 študentov v š.r.2008/09)

V Trnavskom samosprávnom kraji sa v školskom roku 2008/2009 vysokoškolsky vzdelávalo 14 289 študentov denného štúdia a 9 455 študentov externého štúdia. V roku 2005 to bolo na dennom štúdiu iba 6 238 a na externom štúdiu 6 038 študentov. Znamená to skutočne extrémny nárast počas posledných štyroch rokov. Materiálovo technologická Fakulta so sídlom v Trnave je v súčasnosti v počte denných študentov najväčšou na Slovenskej Technickej univerzite (4 280 študentov) . Počet denných študentov sa rovnomerne rozdeľuje medzi prvé tri spomenuté verejné vysoké školy. Obrovský rast počtu denných študentov súvisí s politikou vlády SR od roku 2006.

Dve súkromné vysoké školy vzdelávajú niekoľkonásobne viac externých študentov než denných. Je to spôsobené najmä faktom, že za denné štúdium sa na verejných vysokých školách platí iba v prípade prekročenia štandardnej dĺžky štúdia. V prípade súkromných škôl za takéto štúdium celé platí, čo ich znevýhodňuje. Za externé štúdium sa však platí na každej slovenskej vysokej škole. Súkromné vysoké školy dokázali ponúknuť lepší pomer ceny a kvality, preto si z nárastu externých študentov od roku 2005 do roku 2008 ukrojili väčšinu. Tento trend bude pravdepodobne pokračovať. Najsilnejšie postavenie týkajúce sa denného štúdia má Trnava, týkajúce sa externého štúdia Sládkovičovo. Pri externom štúdiu si treba uvedomiť, že študenti už teraz premietajú nadobudnuté znalosti do praxe a pomáhajú tak tvoriť produkty v kraji. U denných študentov nie je isté, či vôbec vzdelanie, ktoré je platené zo štátneho rozpočtu, použijú pri svojej práci/praxi na Slovensku.

Žiadna z vysokých škôl ani fakúlt v Trnavskom kraji sa neumiestňuje na popredných priečkach v hodnoteniach slovenských vysokých škôl. Pomôcť by mohla širšia spolupráca s podnikmi vo výskume a vývoji alebo v prispôbovaní učebných osnov podľa trendov trhu. TTSK by mohol v tomto prípade napomôcť realizácii takýchto partnerstiev a vytváraní transparentných podmienok pre dohody a nové programy. Za dôležité však považujeme aby mali k týmto partnerstvám rovnaký prístup verejné aj súkromné vysoké školy.

Okrem toho je nutné, aby sa vysoké školy vo väčšej miere zapájali do medzinárodných mobilityných programov a prízvukovali študentom možnosti získať grant a vycestovať alebo rozbehnúť vlastný výskum. Kritická je na verejných vysokých školách situácia v proaktívnom myslení a načúvaní učiteľa potrebám a problémom študentov.

Najväčším bohatstvom regiónu nie sú ani úrodné polia alebo nerastné suroviny, ale ľudia, ktorí v ňom žijú. Ak sa ľudia neboja realizovať ideí, majú dobré vzdelanie, ekonomické základy a proaktívne myslenie, je to konkurenčná výhoda.

6.1.2 Veda a výskum

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádzajú výskumné a vývojové organizácie, ktorých činnosť je zameraná na prírodné, humanitárne a technické vedy. Organizácie pôsobia v súkromnom a verejnom sektore, s vlastníctvom medzinárodným a zahraničným (forma organizácií - s. r. o., a.s., príspevkové organizácie a ostatné).

V oblasti vedy a výskumu sa uskutočňuje transformácia štruktúr jednotlivých sektorov, ktoré majú napomáhať urýchlenu transferu výsledkov výskumu a vývoja v rámci rozvojového a reštrukturalizačného procesu hospodárstva a spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou pracovísk výskumu a vývoja je sektor vysokých škôl, ktorého hlavným zameraním je zvyšovanie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby bola dosiahnutá kompatibilita s krajinami európskej únie. V štátnom sektore podstatnú časť pracovísk vedy a výskumu tvoria ústavy SAV. V podnikateľskom sektore pôsobia podnikateľské organizácie a nesamostatné výskumno-vývojové zložky hospodárskej sféry podmienené dopytom spoločenskej praxe.

Tabuľka 61: Veda a výskum v TTSK

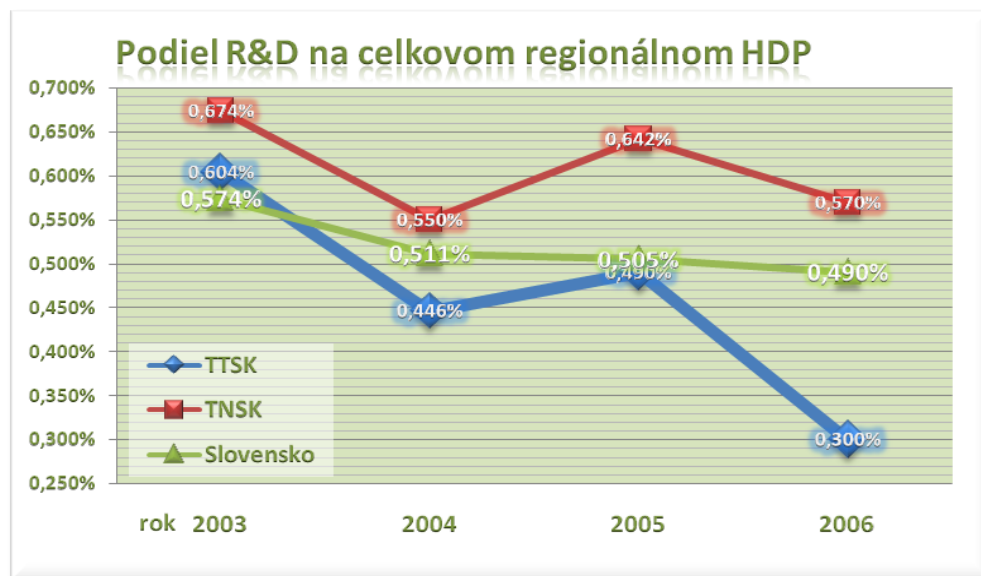
Oblasť	rok	Počet výskumníkov	Výdavky na výskum v mil. SKK	Výskum financovaný vládou SR	Výdavky na výskumníka v tis. SKK	Regionálny HDP v mld. SKK*	Podiel výdavkov na výskum a HDP*
Trnavský samosprávny kraj	2003	627	791,39	31,65%	1 262,19	131	0,60%
	2007	929	646,24	18,46%	695,63	208	0,30%
	zmena v %	48%	-18%	-42%	-45%	58%	-51%
podiel zo Slovenska		5%	8%			13%	
Trenčiansky samosprávny kraj	2003	662	849,46	13,22%	1 283,17	126	0,67%
	2007	831	1 118,60	7,62%	1 346,09	172	0,57%
	zmena v %	26%	32%	-42%	5%	37%	-15%
podiel zo Slovenska		4%	13%			10%	
Slovenská republika	2003	16 108	7 016,28	50,84%	435,58	1 223	0,57%
	2007	19 375	8 514,48	53,92%	439,46	1 659	0,49%
	zmena v %	20%	21%	6%	1%	36%	-15%

* - údaje sú nie sú rok 2007, ale sú za rok 2006

zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Trnavský kraj patrí v oblasti výskumu k jednému z najslabších slovenských samosprávnych krajov vo výdavkoch na výskum a vývoj. V počte výskumníkov zaznamenal však oproti roku 2003 nadpriemerný posun vpred. Tým pádom sa od roku 2003 znížili celkové výdavky na výskum a vývoj na jedného výskumníka o 45% na 696 tis. SKK ročne v roku 2007. Výdavky na výskum a vývoj prepočítané na jedného výskumníka predstavujú jeden z najspoľahlivejších ukazovateľov kvality výskumu a vývoja. V susednom Trenčianskom kraji bol tento ukazovateľ raz tak vysoký - 1,3 milióna Sk, čo znamenalo nárast oproti roku 2003. Pripomíname, že ide o nominálne vyjadrenie, teda v reálnych veličinách by boli výsledky podstatne slabšie.

Graf 40

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky 2008

Ukazovateľom rozsahu výskumu a vývoja je podiel na HDP. V roku 2006 pochádzalo 0,49% HDP Slovenskej republiky z výskumu a vývoja. Tento podiel má dlhodobý klesajúci trend, ktorý sa upevnil ešte prudkým rastom HDP v rokoch 2006 až 2008, pričom s rastom priemyslu neprichádzal aj rast výskumnej činnosti. Práve tento proces významne skresal od roku 2003 do roku 2006 aj podiel výdavkov na výskum a vývoj v Trnavskom kraji z 0,6% na 0,3%, čo je pod slovenským priemerom.

Graf 41

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky 2008

Prevažná väčšina prostriedkov určených na výskum a vývoj je TTSK určená na experimentálny vývoj, ktorý sa robí najmä na pôde súkromných výskumníkov. V experimentálnom vývoji patrí TTSK medzi najsilnejšie kraje. Základný výskum, ktorý je doménou vysokého školstva a univerzít tvorí len 10% výdavkov. Aplikovaný výskum, ktorý je zameraný na využitie poznatkov základného výskumu v praxi, tvoril 37% zo všetkých bežných výdavkov v TTSK. V roku 2003 tvoril aplikovaný výskum majoritu.

Na porovnanie možno uviesť, že susedný Trenčiansky samosprávny kraj je najsilnejším zo všetkých slovenských samosprávnych krajov v experimentálnom výskume. Väčšinu realizujú súkromné podniky. Bežné výdavky organizácií v Trenčianskom kraji na experimentálny vývoj, pod ktorým sa skrýva zavádzanie nových procesov a služieb aj získavanie nových materiálov, sú raz tak vysoké ako celkové bežné výdavky v Trnavskom kraji.

6.1.3 Zdravotníctvo

V roku 2007 zabezpečovalo na území Trnavského samosprávneho kraja zdravotnú starostlivosť celkom 1267 zdravotníckych zariadení. Z toho bolo 6 nemocníc s lôžkovou kapacitou 2 352 lôžok. K dispozícii bolo chorým v samosprávnom kraji 899 ambulancií a 6 liečebných ústavov.

Najdôležitejšou nemocnicou je Fakultná nemocnica Trnava, ktorá rieši najzávažnejšie zdravotné prípady zo samosprávneho kraja. Kvalitou však podľa Hodnotenia ZP Dôvera zaostáva a obsadila spomedzi fakultných nemocníc až 7. Miesto spomedzi 9 nemocníc. Jej hodnotenie je dve hviezdičky z 5.

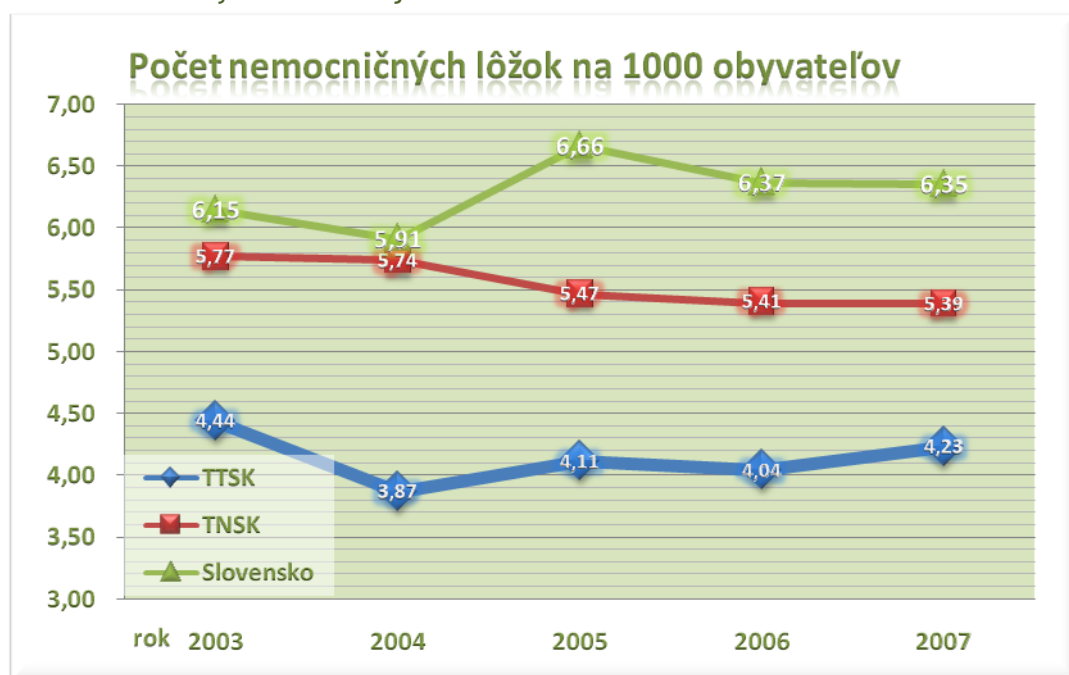
Tabuľka 62: Zdravotnícke zariadenia v kraji

rok	zdravotnícke zariadenia spolu	nemocnice		ambulancie	liečebné ústavy	
		počet	lôžka		počet	lôžka
2003	1 119	6	2 447	886	7	3322
2004	1 129	6	2 138	993	6	3357
2005	1 044	7	2 278	860	6	3217
2006	1 163	6	2 242	876	7	3397
2007	1 267	6	2 352	899	6	2978

zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2008, Štatistický úrad SR

Na začiatku 21. storočia prešli nemocnice výraznými zmenami týkajúcimi sa efektivity - počtu lôžok, oddelení a tiež lekárov. Vtedy sa znížila lôžková kapacita, ktorá je dnes v trnavskom kraji jedna z najnižších na Slovensku.

Graf 42: Počet nemocničných lôžok v kraji

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky 2008

Tabuľka vyššie porovnáva počet lôžok v nemocniciach so slovenským priemerom a Trenčianskym samosprávnym krajom. Jednoznačne ukazuje, že v roku 2007 bolo v Trnavskom samosprávnom kraji približne o 2 lôžka na 1000 obyvateľov menej, než je slovenský priemer (6,35). Nízka lôžková kapacita vytvára vhodné predpoklady pre zvýšený dopyt po jednodňovej chirurgii a nových neinvazívnych spôsoboch liečby.

Prehľad poskytovateľov ambulantnej starostlivosti

odbor	počet	odbor	počet
Stomatológia	231	Urológia	9
Všeobecné lekárstvo	212	Radiológia	8
Pediatrica, dorastové lekárstvo	126	Reumatológia	7
Vnútorné lekárstvo	56	Klinická biochémia	6
Chirurgia	26	Pneumológia	6
Oftalmológia	24	Kardiológia	4
Psychiatria	23	Klinická mikrobiológia	3
Neurológia	21	Klinická onkológia	3
ORL	18	Plastická chirurgia	3
Ortopédia	17	Nefrológia	2
FBLR	17	Gastroenterológia	2
Klinická psychológia	15	Nukleárna medicína	2
Klinická logopédia	13	Lekárska genetika	1
Klinická imunológia, alergiológia	11		
spolu všeobecné ambulancie			338
spolu špecializované ambulancie			528

zdroj: trnava-vuc.sk | stav v máji 2009

Medzi najčastejšie využívané zložky zdravotníctva patrí práve ambulantná starostlivosť. V kraji sa nachádza 338 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých a deti. Špecializovanú zdravotnú starostlivosť poskytuje 528 ambulancií. Výzvou pre samosprávy by malo byť priblíženie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti k jej najčastejším prijímateľom.

V zmysle zákona číslo 416/2001 Z. z. prešli dňom 01. 01. 2003 do pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja nasledovné zdravotnícke zariadenia:

- Nemocnica s poliklinikou v Dunajskej Strede,
- Nemocnica s poliklinikou v Galante,
- Nemocnica s poliklinikou v Skalici.

Tiež prešli do pôsobnosti TTSK aj Poliklinika Šamorín a Poliklinika Veľký Meder, no tie boli v rokoch 2007 a 2008 odpredané do vlastníctva miest. Nemocnica s poliklinikou v Skalici je spoločným podnikom TTSK a lokálnych miest, ktoré v nej majú menšinový podiel. TTSK má v tejto nemocnici väčšinový podiel. Podobná situácia je aj v NsP Dunajská Streda. V NsP v Galante je v súčasnosti TTSK jediným vlastníkom. Snahou TTSK však je partnerstvo mestom Galanta vo vlastníckej štruktúre.

Podľa hodnotenia kvality ZP Dôvera dosiahli nemocnice nasledovné umiestnenia spomedzi 59 slovenských nemocníc:

- NsP Galanta 12. miesto - stabilné 3 hviezdičky kvality
- NsP Skalica 19. miesto - stabilné 3 hviezdičky kvality
- NsP Piešťany 26. Miesto - stabilné 3 hviezdičky kvality
- NsP Dunajská Streda 27. Miesto - pokles o jednu hviezdičku na 3

Z uvedených faktov vyplýva, že úroveň kvality zdravotníctva v regióne stagnuje, prípadne mierne klesá.

Samostatnou zložkou zdravotníctva v TTSK sú liečebné kúpele. Napriek tomu, že v posledných rokoch došlo k úbytku lôžkovej kapacity, stále majú kúpele v Piešťanoch medzinárodný význam a kúpele v Smrdákoch národný a nadregionálny význam. Celková lôžková kapacita v 6 liečebných ústavoch dosiahla v roku 2007 2 978 postelí, čo je viac, než je nemocničných lôžok. Kúpele v Piešťanoch sú veľmi obľúbené u zahraničnej (najmä nemeckej) klientely, nakoľko ponúkajú najvyšší štandard na Slovensku. Slovenské liečebné kúpele Piešťany a.s. skončili v rebríčku poisťovne Dôvera na 4. mieste, ich prevádzka v Smrdákoch až na 12. mieste spomedzi 27 slovenských kúpeľov.

6.1.4 Sociálne služby a sociálne zabezpečenie

Sociálne služby na území Trnavského samosprávneho kraja poskytujú občanom zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, obce a mestá a neverejní poskytovatelia /občianske združenia, neziskové organizácie a iné právnické a fyzické osoby/. Pôsobnosť jednotlivých poskytovateľov v oblasti sociálnych služieb je určená zákonom č. 448/2008 z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších /ďalej len zákon č. 448/2008 Z. z./, ktorý nadobudol účinnosť 1.1.2009.

Dňom 1.7.2002 v zmysle zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky prešlo do zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja celkom 20 zariadení sociálnych služieb /ďalej len ZSS/, z toho 15 ZSS typu domov sociálnych služieb /ďalej len DSS/ a kombinovaných ZSS bolo zriadených ako rozpočtové organizácie TTSK. Ďalších 5 ZSS bolo zriadených ako organizačné jednotky TTSK. Dňom 1.1.2004 v zmysle zákona č. 453/2003 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a rodiny, prešlo tiež do pôsobnosti TTSK ďalších 6 ZSS typu DSS pre deti a dospelých. V dôsledku organizačných zmien /zlúčenie organizačných jednotiek s rozpočtovými organizáciami a zlúčením DSS Báč s DSS Jahodná/ je v súčasnosti v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK 20 ZSS, ktoré majú právnu subjektivitu a sú rozpočtovými organizáciami.

Štruktúra a počet ZSS:

- DSS pre dospelých - 8 ZSS
- DSS pre deti a dospelých - 6 ZSS
- DSS pre deti a dospelých, ktorých organizačnou jednotkou je zariadenie pestúnskej starostlivosti /ďalej len ZPS v Križovanoch nad Dudváhom, v Galante, v Šaštíne-Strážoch/ -3 ZSS
- domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých - 2 ZSS
- domov dôchodcov, domov - penzión pre dôchodcov a DSS pre dospelých - 1 ZSS(Senica)
- krízové stredisko - 1 zariadenie

Cieľovými prijímateľmi sociálnej starostlivosti v zariadeniach DSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK sú deti a dospelí, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby/zmyslovo, mentálne aj fyzicky postihnutí občania/ a ich stupeň odkázanosti je najmenej V. podľa prílohy zákona č. 448/2008 Z. z. /u zrakovo postihnutých stupeň odkázanosti najmenej III./.

V súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. je TTSK správnym orgánom v konaní o odkázanosti na sociálnu službu v domove sociálnych služieb, v zariadení podporovaného bývania, v rehabilitačnom stredisku a v špecializovanom zariadení.

Cieľovou skupinou v prípade domova dôchodcov /podľa citovaného zákona zariadenia pre seniorov/sú osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. na pomoc inej osoby. Poskytovanie sociálnych služieb v zariadení pre seniorov /aj posudzovanie stupňa odkázanosti/ je v pôsobnosti obce.

V rámci prechodu pôsobností z orgánov štátnej správy a v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. Trnavský samosprávny kraj vykonáva registráciu poskytovateľov sociálnych služieb a poskytuje finančný príspevok na subjekty poskytujúce sociálne služby na území Trnavského samosprávneho kraja pre občanov odkázaných na pomoc inej osoby v DSS, v špecializovanom zariadení, v zariadení pre seniorov, v útulku, v zariadení núdzového bývania, v domove na pol ceste, v zariadení opatrovateľskej služby, opatrovateľskú službu, na poradenstvo. TTSK objektívnym riadením finančných tokov podporuje rozvoj siete neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ktoré patria do pôsobnosti kraja a tým zvyšuje počet miest v ZSS - od roku 2002 bolo vytvorených 989 miest. K 1.1. 2009 ich bolo v TTSK registrovaných a evidovaných 41 neverejných subjektov, ktoré dopĺňajú sieť verejných ZSS a pomáhajú uspokojovať dopyt občanov po sociálnych službách. Neverejnými poskytovateľmi sú občianske združenia a neziskové organizácie, právnické a fyzické osoby. Zaoberajú sa prevádzkovaním zariadení sociálnych služieb pre seniorov, dospelých aj detí a pre postihnutých rôznymi nevyliečiteľnými a ťažkými chorobami (Alzheimerova choroba). Okrem toho poskytujú opatrovateľskú starostlivosť a poradenstvo, prípadne stravovanie a prepravnú službu. Osobitnou skupinou sú subjekty prevádzkujúce útulky, a nocľahárne pre bezdomovcov, zariadenia núdzového bývania pre obete domáceho násillia, domov na pol ceste a pod.

Trnavský samosprávny kraj zabezpečuje úlohy vyplývajúce zo zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prioritou TTSK v tejto oblasti bolo zriadenie Krízového strediska v Trnave, vďaka ktorému je možné poskytnúť okamžitú pomoc maloletým deťom alebo matkám s deťmi v závažných krízových situáciách a tým vyriešiť problém ich umiestňovania mimo región TTSK.

TTSK realizuje v spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradňou pilotný projekt „Prevencia a eliminácia sociálnopatologických javov u detí a žiakov v okrese Trnava a Galanta.

Z dôvodu potreby prispieť k riešeniu problematiky rómskej populácie v regióne TTSK, bol na Úrade TTSK zriadený Referát na riešenie rómskej otázky.

Tabuľka 64: Sociálna starostlivosť v TTSK

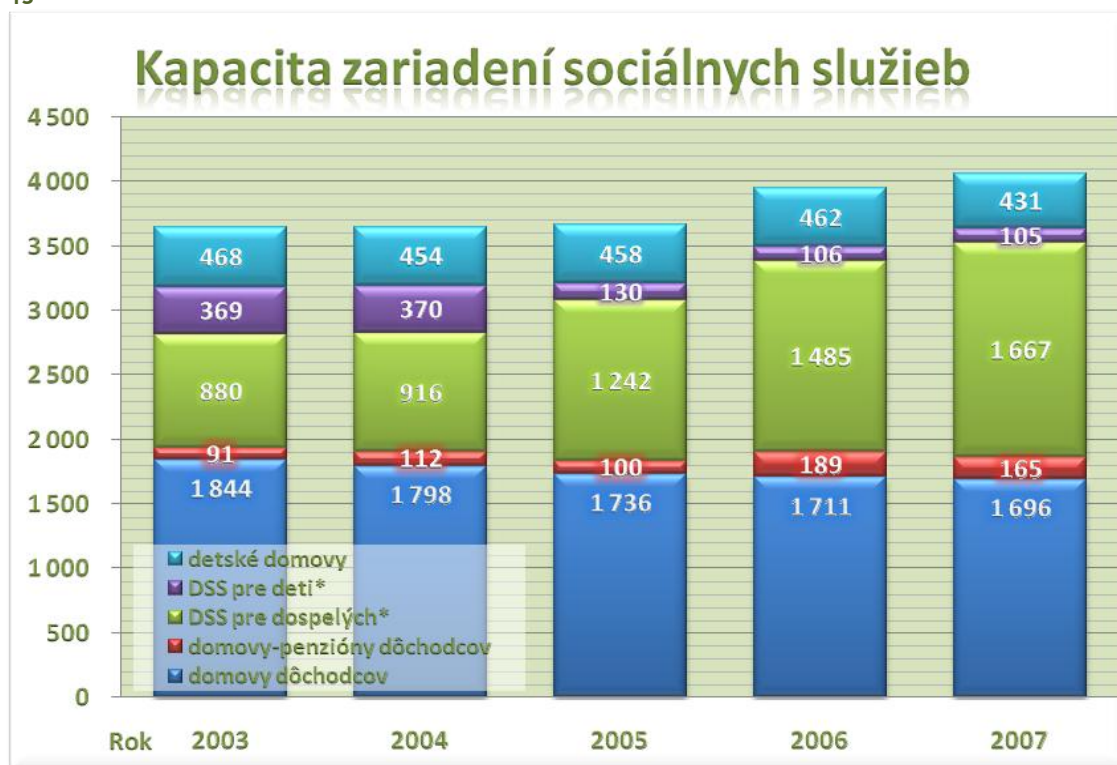
Rok	Zariadenia spolu	Miesta spolu	miesta podľa typu zariadenia				
			domovy dôchodcov	domovy-penzióny dôchodcov	DSS pre dospelých*	DSS pre deti*	detské domovy
2003	84	3 965	1 844	91	880	369	468
2004	80	4 035	1 798	112	916	370	454
2005	82	4 104	1 736	100	1 242	130	458
2006	91	4 428	1 711	189	1 485	106	462
2007	92	4 554	1 696	165	1 667	105	431

* - telesne, mentálne a zmyslovo postihnutí

zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Graf nižšie zobrazuje, že od roku 2003 kontinuálne stúpa kapacita zariadení sociálnej starostlivosti. Taktiež stúpa počet týchto zariadení. Kvalitatívna úroveň je však nerovnaká. Najviac nových kapacít bolo od roku 2003 vytvorených v domovoch sociálnych služieb pre dospelých - približne 787 miest. Taktiež bola približne zdvojnásobená kapacita domovov - penziónov pre dôchodcov. Počet lôžok v týchto zariadeniach je zatiaľ 165, pričom dopyt prevyšuje ponuku vzhľadom k tomu, že ide o moderný prístup k dôchodcom a jeseň života. Vzhľadom k už spomínanej preferencii pestúnskej starostlivosti o deti dlhodobo klesá kapacita detských domovov. DSS pre deti sú tiež postupne nahrádzané špeciálnymi školami.

Graf 43

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky 2008

6.2 Technická infraštruktúra

6.2.1 Energetické siete

Energetická sieť na území regiónu je prevažne v dobrom technickom stave. Za posledné obdobie došlo k zmenám v kapacitách odberu elektrickej energie, s čím sa musela postupe zosúladiť aj prenosová kapacita siete. V súčasnosti technický stav a kapacity vyhovujú vo väčšine sídel. Rekonštrukcie miestnych rozvodov sú čoraz častejšie spájané aj s využívaním elektrickej energie na kúrenie.

Tradičné druhy energie

Z hľadiska rozvoja výrobné - technickej základne energetiky v kraji má základný význam riešenie otázky budúcnosti jadrových elektrární v lokalite Jaslovské Bohunice. Atómové elektrárne v Jaslovských Bohuniciach sú jedným z najvýznamnejších slovenských zdrojov elektrickej energie. Spomedzi troch elektrární, ktoré na tomto mieste fungovali sú už dve v štádiu likvidácie.¹⁹

- Najstaršia jadrová elektráreň A-1 je postupne likvidovaná od roku 1977 a predstavuje významnú ekologickú záťaž regiónu. Odstavená bola po nehode. V súčasnosti predstavujú najväčšie riziko nádrže s rádioaktívnymi kalmi a pevný rádioaktívny odpad.
- Atómová elektráreň V-1 bola v prevádzke s obidvoma blokmi od roku 1981. Pre bezpečnostné riziká bola na základe medzinárodných zmlúv odstavená: prvý blok na konci roku 2006 a druhý na konci roku 2008. Naďalej predstavuje hrozbu pre životné prostredie.
- Atómová elektráreň V-2 je v prevádzke s oboma blokmi od roku 1985. Je aj dôležitým výrobcom a dodávateľom tepla systémom horúcovodov pre mestá Trnava, Leopoldov a Hlohovec. V roku 2008 bol výkon oboch blokov zvýšený, aby bolo možné vykryť straty pri odstavení V-1. Súčasný výkon približne 500 MW.

Za posledných pätnásť rokov došlo k pomerne masovej plynofikácii sídiel, čo výrazne zlepšilo emisnú situáciu hlavne vo veľkých mestách, ale aj na vidieku. Prenosové kapacity a technický stav plynovodných sietí sú na dobrej úrovni. V rámci ďalšieho hospodárskeho rozvoja sa bude v spolupráci s obcami vyvíjať úsilie plynofikovať obce, ktoré ešte nie sú plynofikované.

Prechod k ušľachtilým druhom energie, ako i obnoviteľným a druhotným zdrojom energie predpokladá, že podiel tuhých palív na celkovej spotrebe energie by mal klesnúť pod 5%. Predpokladáme, že v rámci kraja poklesne spotreba ťažkého vykurovacieho oleja a spotreba ľahkého vykurovacieho oleja.

Obnoviteľné a druhotné zdroje energie

Trnavský samosprávny kraj má aj významné zdroje geotermálnej energie. Zatiaľ sa využívajú v Galante 2 vrty geotermálnej vody. Doteraz bolo v okresoch Galanta a Dunajská Streda realizovaných 19 geotermálnych vrtov, z ktorých sa 13 využíva a využitie ďalších vrtov sa pripravuje.

Existujúce zdroje sa využívajú na rekreačné, zdravotnícke a poľnohospodárske účely, vykurovanie sociálno-hospodárskej budovy a športovej haly. Na území okresu Dunajská Streda sa nachádzajú veľmi významné ložiská geotermálnych vôd. Lepšie využitie geotermálneho potenciálu je limitované nedoriešením otázok likvidácie odpadových vôd z aspektu nedostatku vhodných recipientov. Okrem toho je potrebné riešiť aj otázky inkrustácie vo vzťahoch a rozvodoch i korózie agresívnych termálnych vôd na konštrukcie a zariadenia.

Zásoby geotermálnych vôd sa nachádzajú aj v severnej časti kraja, a to v Šaštínskej a Lakšárskej elevácii v rámci Viedenskej panvy.

¹⁹ *Jadrové elektrárne Bohunice*. (2004). Cit. 30. 06 2009. Dostupné na Internet: Slovenské elektrárne, a.s.: <http://www.seas.sk/elektrarne/atomove-elektrarne/atomove-elektrarne-bohunice/>

Súčasný stav exploatacie geotermálnych vôd, ako aj komplexného využitia geotermálnej energie, zaostáva za svetovou úrovňou. Zvýšením technologicko-technickej úrovne exploatacie zdrojov, ako i spoluprácou so zahraničnými partnermi, chceme podstatnejšie zapojiť geotermálnu energiu do zlepšovania celkovej energetickej bilancie kraja.

Z ostatných druhotných zdrojov energie počítame s využitím vodnej energie rozšírením siete malých vodných elektrární na prítokoch Dunaja, Váhu a Myjavy.

Pre menšie potreby obcí je možné vzhľadom na klimatické podmienky využívať slnečnú energiu a veternú energiu.

Predpokladáme však nárast využívania energie bioplynu a biomasy vzhľadom na rozsiahlu poľnohospodársku výrobu a produkciu fekálií zo živočíšnej výroby, z ktorých možno spracovaním fermentáciou vyrobiť plyn metán, ktorý sa dá využiť práve v mieste spracovania alebo sa bude skvapalňovať a transformovať. Bioplyn sa bude získavať aj pri čistení postupne sa rozširujúcej siete čistiarní odpadových vôd.

Spotreba energie

Podstatnú časť energií v Trnavskom samosprávnom kraji spotrebúvajú podniky pri svojich činnostiach. Spotreba obyvateľstva, aj keď je stále na očiach verejnosti kvôli cenám energií, je výrazne nižšie.

Tabuľka 65: Spotreba energií v TTSK (podniky nad 20 zam.)

Rok	Elektrina (MWh)	Čierne, hnedé uhlie, koks (t)	Zemný plyn (1000 m3)	Motorová nafta (t)	Vykurovacie oleje (t)	Teplo 2) (GJ)
2003	520 199	6 918	208 795	47 668	16 564	2 765 589
2004	629 696	6 976	182 673	42 595	22 065	2 987 698
2005	769 109	6 351	189 848	44 441	17 038	3 403 090
2006	1 219 004	33 182	184 014	47 193	18 321	39 090 876
2007	1 153 243	31 910	215 925	44 523	698	31 800 360

zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Tabuľka vyššie ukazuje značný nárast spotreby elektrickej energie, uhlia a tepla v roku 2006 v súvislosti so spustením výroby v závode PSA pri Trnave. Práve trnavský okres sa podieľa najviac na náraste spotreby menovaných energií. Ak však prihliadame na údaje bez vplyvu automobilky, TTSK má jednu z najnižších absolútnych spotrieb troch kľúčových energií (elektrina, uhlie a teplo) na Slovensku. Pozitívne je, že v roku 2007 bola výrazne znížená spotreba vykurovacích olejov, ktorá je v súčasnosti veľmi nízka až zanedbateľná.

6.2.2 Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledných 15 rokov zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete. Novou výzvou sú optické siete, ktoré súkromní operátori stavajú vo väčších mestách.

Vďaka konkurenčnému boju telefónnych operátorov a zavádzaniu nových typov technológií a sietí si už napríklad obyvatelia Trnavy a iných veľkých a stredne veľkých miest (Piešťany, Dunajská Streda, Senica, Skalica, Galanta, Veľký Meder a iné) môžu užívať internet cez optické siete s veľmi vysokou prenosovou rýchlosťou. V ostatných mestách a väčších obciach aj televíziu v mobile alebo iné služby vysokorýchlostného internetu. Trhové prostredie na telekomunikačnom trhu v súčasnosti zvyšuje komfort občanov kraja a umožňuje podnikom efektívnejšiu komunikáciu.

I napriek prudkému rozvoju telekomunikácií existujú regionálne rozdiely v oblasti dátových komunikácií. Internetová gramotnosť na vidieku u starších ročníkov je nízka. Vidiek má pripojenie k internetu s pomalšou rýchlosťou a nepokrýva ho v severných oblastiach kraja ani 3G signál mobilných operátorov vhodný pre video hovory alebo vysokorýchlostné mobilné internetové pripojenie. Na vidieku sú aj staršie technológie pevných telefonických sietí. Tieto rozdiely sú úplne prirodzené a závisia od dopytu, pričom vidiek neponúka možnosť realizovať vyššie zisky pre providerov.

V oblasti hlasovej komunikácie regionálne rozdiely takmer žiadne nie sú. Územie TTSK je celé pokryté signálom mobilných operátorov a takmer každé sídlo má k dispozícii aj pripojenie na pevnú telekomunikačnú sieť Slovak Telecomu (obchodná značka je T-Com).

Tabuľka 66: Domácnosti vybavené počítačom v %

Územie	Celkovo	podľa počtu dospelých osôb					
		1 dospelý		2 dospelí		3 a viac dospelých	
		bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi
Slovensko	55,4	25,5	68,2	39,9	73,7	76,9	78,8
TTSK	55,5	22,4	86,6	50,1	81,1	71,4	64,1
TNSK	60,6	26,1	86,6	43,8	73,7	86,5	88,2

V súčasnosti je jedným z kľúčových prvkov v kvalite vzdelávania počítačová gramotnosť a schopnosť efektívne pracovať s internetom. Práve vysoký podiel vybavenosti domácností počítačmi s pripojením na internet je jedným z pilierov budovania vedomostnej spoločnosti.

TTSK sa pohybuje vo vybavení domácností počítačom približne v priemere Slovenskej republiky, avšak v pripojení domácností na internet TTSK veľmi vážne zaostáva za Trenčianskym samosprávnym krajom aj za slovenským priemerom (TTSK 36,5%, Slovensko 46,1%). Najvážnejšia je situácia v domácnostiach, kde sú dvaja dospelí s deťmi, aspoň traja dospelí bez detí a aspoň traja dospelí s deťmi. V poslednej menovanej kategórii zaostáva Trnavský samosprávny kraj oproti slovenskému priemeru až takmer o 14% a oproti Trenčianskemu samosprávnemu kraju až o 28,5%.

Tabuľka 67: Domácnosti vybavené internetom %

Územie	Celkovo	podľa počtu dospelých osôb					
		1 dospelý		2 dospelí		3 a viac dospelých	
		bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi
Slovensko	46,1	24,3	43,0	31,5	60,1	64,8	64,0
TTSK	36,5	17,2	51,0	26,7	49,2	48,5	50,1
TNSK	48,9	18,1	55,1	37,5	53,1	72,8	78,6

Ďalšie typy infraštruktúry sú analyzované v časti životné prostredie, cestná sieť je popísaná v časti doprava.

6.3 SWOT analýza: Sociálna a technická infraštruktúra TTSK

Na základe predchádzajúcej analýzy sociálnej a technickej infraštruktúry (školsťo, veda a výskum, zdravotníctvo, sociálne služby, energetika, telekomunikácie) bola spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávy, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj samosprávy - SWOT analýza.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Diverzifikovaná a rozvinutá sieť školských zariadení na celom území kraja • Podpora vytvárania systémov celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva kompetentnými regionálnymi orgánmi • Využívanie informačných a komunikačných technológií vo vyučovaní • Dostatočná sieť a kapacita školských internátov a školských stravovacích zariadení • Vysoké školstvo dostupné aj v regiónoch kraja, široké možnosti dennej aj externej formy štúdia humanitných odborov • Existencia viac -zdrojového financovania • Snahy o zosúladienie obsahu vzdelávania s potrebami regionálneho trhu práce • Nemocnice s poliklinikami v prvej tretine rankingu nemocníc SR • Kúpele v Piešťanoch sú slovenskou špičkou s medzinárodným významom • Konkurencieschopný experimentálny vývoj v technickej infraštruktúre • Dostatočná sieť zariadení sociálnych služieb a relatívne dostatočná kapacita • Vysoká výroba elektrickej energie • Rozvodná sieť elektrickej energie v dobrom stave • Pokrytie celého kraja signálom mobilných telefónnych operátorov • Dostupnosť pevných liniek v celom kraji 	<ul style="list-style-type: none"> • Znižovanie počtu žiakov na všetkých typoch škôl • Nízke prepojenie systému vzdelávania s potrebami praxe v regióne • Stále nedostatočné využívanie moderných vyučovacích metód • Prevádzkovanie infraštruktúry pre školstvo a sociálnu oblasť na úkor majetkovej podstaty • Nevysporiadaný majetok • Chýbajúca komplexnosť poskytovaných služieb v sociálnej oblasti • Fluktuácia nedostatočne ohodnotených pracovníkov pracovníkov/školsťo, sociálna oblasť • Fakultná nemocnica v Trnave kvalitou nekonkuruje ostatným FN na Slovensku • Zastarané učebné pomôcky a vybavenie v školstve • Dlhodobo klesajúci počet absolventov stredných odborných škôl/využitie nominálnej kapacity • Dlhodobá absencia nových impulzov vo výskume a vývoji v kraji • Dlhodobo klesajúci podiel výskumu na regionálnom HDP • Neexistencia silného vzťahu medzi výskumno-vzdelávacím systémom a podnikovou sférou • Rápídny nárast počtu denných študentov na vysokých školách znižujúci ich kvalitu • Ekologické hrozby - odstavené jadrové reaktory v Jaslovských Bohuniciach • Staršie technológie pre dátovú komunikáciu na vidieku • Zaostávajúca miera pripojenia domácností k internetu • Priemerná dĺžka prípadu pracovnej neschopnosti

Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizácia základného a stredného školstva a zmeny učebných osnov • Nadviazanie úzkej spolupráce významných podnikov a vzdelávacích zariadení • Prechod od financovania škôl na úplné financovanie potrieb žiakov • Vytvorenie kvalitnejšieho systému vzdelávania v rámci regiónu TTSK ako majú iné regióny • Zvyšovanie kvality zdravotnej starostlivosti a konkurencie schopnosti nemocníc • Zvyšovanie efektívnosti hospodárenia v školstve aj zdravotníctve • Zlepšenie technickej vybavenosti sociálnych zariadení • Možnosť prilákať výskumné oddelenia už etablovaných nadnárodných podnikov - telekomunikácie, energetika • Financovanie potrieb univerzít prostredníctvom grantov na výskumné projekty • Rozvoj opatrovateľskej a pestúnskej sociálnej starostlivosti • Rozvoj výroby elektrickej energie z alternatívnych zdrojov • Podpora využívania „zelených“ energií • Liberalizácia na trhu s elektrickou energiou, súkromní výrobcovia energií • Optické siete nových generácií vo významných sídlach kraja • Demonopolizácia poskytovaných sociálnych služieb • Zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov na výrobe energie • Vytvoriť podmienky pre využívanie druhotných zdrojov energie • Zlepšenie osvetovej činnosti /informačnej kampane v oblasti možných úspor energie • Minimalizovanie používania fosílnych palív • Čerpanie štrukturálnych fondov podporujúcich využívanie OZE 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná reakcia samospráv na demografický vývoj v regióne • Nedostatok finančných prostriedkov z príslušných rozpočtov pre školy a školské zariadenia • Neobjektívne kritériá prerozdelenia peňazí medzi školy v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK i iných verejných zriaďovateľov v rámci TTSK • Odchod zamestnancov školstva najmä z dôvodu dlhodobo neriešenej osobnej motivácie • Nízky počet nemocničných lôžok pre obyvateľov v kraji • Pretrvávajúce hospodárskej krízy/elektrotechnický priemysel • Nedostatok kvalitného a skúseného personálu v nemocniciach kvôli dlhodobo neriešenej problematike osobnej motivácie • Nedostatok kvalitných a motivovaných učiteľov v školstve kvôli dlhodobo neriešenej problematike osobnej motivácie • Pasivita vysokých škôl v kraji v oblasti základného výskumu • Nízka úroveň angažovanosti škôl v medzinárodných projektoch • Nedostatok ľudí so stredným odborným vzdelaním pre lokálny priemysel • Sociálna starostlivosť závislá najmä na príspevkoch samosprávneho kraja • Dlhodobý vplyv jadrových elektrární na prostredie • Dlhodobé rastúce ceny energetických zdrojov v Európe • Spomalenie až zastavenie reformy zdravotníctva

7 ANALÝZA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA KRAJA

7.1 Starostlivosť o územie

Územné plánovanie sústavne a komplexne rieši funkčné využitie územia, predurčuje ho ako nástroj koordinácie rozvoja územia, čím sa podstatne líši od iných foriem plánovacích činností v území. Na základe poznania hraníc únosnosti rozvoja a trendov vývoja územia, s ohľadom na životné prostredie má povinnosť vytvárať trvalý súlad všetkých hodnôt v území. Tým je územné plánovanie určené na jediný územnoplánovací systém, zodpovedný za komplexný rozvoj územia.

Územné plánovanie upravuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení zákon č. 103/1990 Zb., zákona č. 262/1992 Zb., zákona č. 136/1995 Z. z. a zákona č. 199/1995 Z. z.

Jadro v súčasnosti platnej územnoplánovacej dokumentácie pre územie Trnavského samosprávneho kraja je z roku 1998. Obstarávateľom územného plánu Veľkého územného celku Trnavského kraja bolo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré poverilo obstaraním tejto dokumentácie Krajský úrad v Trnave, odbor životného prostredia. Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 271/1998 bola vyhlásená záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Trnavského kraja.

Aby územný plán správne reflektoval smery rozvoja a zmeny v sociálnych aj hospodárskych pomeroch boli pripravené Zmeny a doplnky č. 1 Územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj, ktoré boli schválené Uznesením vlády SR č. 1390/2002 a vyhlásené nariadením vlády SR č. 111/2003 Z.z.

Taktiež bol územný plán TTSK aktualizovaný aj v roku 2007, pričom tieto zmeny mali vytvárať vhodné podmienky pre vtedajší trend intenzívnej výstavby rezidenčných aj kancelárskych a logistických projektov. Tento trend bol vážne zabrzdený hospodárskym poklesom na konci roku 2008. Zmeny a doplnky č. 2 Územného plánu veľkého územného celku Trnavský kraj boli schválené Uznesením zastupiteľstva TTSK č. 217/2007/13 a vyhlásené Všeobecne záväzným nariadením TTSK č. 11/2007.²⁰

Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Odvetvové koncepcie ústredných orgánov štátnej správy a koncepcie rozvoja obcí a iné programy týkajúce sa hospodárskeho, sociálneho alebo kultúrneho rozvoja musia byť v súlade so záväznými časťami územnoplánovacej dokumentácie.

V súčasnosti je objem začínanej výstavby v Trnavskom kraji (podobne ako v SR) nízky, kvôli hospodárskej kríze trvajúcej od konca roku 2008. Vzhľadom k predpokladanej pomalej obnove ekonomiky očakávame, že Územnoplánovacia dokumentácia prijatá v roku 2007 bude aktuálna minimálne do roku 2013.

²⁰ Zdroj: trnava-vuc.sk

7.2 Starostlivosť o vodu

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) z 13.mája 2004. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Voda podľa Ústavy Slovenskej republiky je vo vlastníctve štátu a na jej nakladanie podľa povahy veci je potrebné povolenie, príp. súhlas príslušného vodohospodárskeho orgánu. Zákon ochrany vodných pomerov a vodárenských zdrojov rozoznáva v územnej ochrane ako : chránené vodohospodárske oblasti, ochranné pásma vodárenských zdrojov, citlivé oblasti, zraniteľné oblasti.

V roku 2007 bolo v Trnavskom samosprávnom kraji 2 134 km vodovodnej siete, 727 km kanalizačnej siete a 88 čistiarní odpadových vôd.²¹

V Trnavskom kraji bolo v roku 2007 96,8 % obyvateľstva zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, čo je vysoko nad celoslovenským priemerom, ktorý je na úrovni 86,60 percenta. Trnavský samosprávny kraj je takto krajom s druhým najvyšším pokrytím obyvateľstva verejným vodovodom. Vodovodná i kanalizačná sieť sa stále mierne rozširuje. Najmä je to v okresoch Galanta a Dunajská Streda.²²

Na území TTSK dodávky pitnej vody a priechodnosť a údržbu kanalizačnej siete zabezpečujú dve spoločnosti:

- Bratislavská vodárenská spoločnosť - okresy - Senica a Skalica
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť - územie kraja v Podunajskej Nížine
- TAVOS, a.s. - Trnavská vodárenská spoločnosť - okres Trnava, Piešťany a Hlohovec

Znečistenie vodných tokov

Všetky významné vodné toky - Dunaj, Malý Dunaj, Váh, Dudvák, Čierna Voda, Myjava, Morava a rad ďalších menších tokov sú tokmi alochtónnymi a na územie kraja pritekajú znečistené. Je to dôsledok nedostatočne čistených vôd, vypúšťaných na horných a stredných úsekoch tokov priemyslom, poľnohospodársko-potravinárskym komplexom, komunálnou sférou, spôsobujúcimi významné bodové a plošné znečisťovania. K tomuto stavu sa pridáva kontaminácia povrchových a následne aj podzemných vôd a stojatých vôd vplyvmi oplachu poľnohospodárskej pôdy. Významný podiel na plošnom znečistení vôd majú neodkanalizované sídla, výrobné prevádzky, farmy živočíšnej výroby, skládky priemyselných a komunálnych odpadov

²¹ Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

²² Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Základné znečistenie Váhu je zvyšované vplyvmi priemyselných a sídelných funkcií v celom priestore kraja. Veľmi závažným je znečistenie podzemných vôd v južnom okolí mesta Sereď, vplyvmi areálu a skládok odpadov v bývalej Niklovej hute. V celom priestore medzi Sereďou, Veľkou Mačou, Nebojsou a smerom k Váhu sú vody výrazne kontaminované priesakmi z týchto skládok s veľmi vysokým obsahom síranov, dusičnanov a dusitanov s ťažkými kovmi. Kontamináciu podmienilo vypúšťanie technologických a splaškových vôd z podniku počas celej jeho existencie bez akéhokoľvek čistenia na skládky odpadov a priamo do inundačného územia Váhu. Tu koncentrácie ťažkých kovov extrémne prevyšujú povolené limity škodlivín. Stav podzemných vôd je dlhé obdobie pravidelne monitorovaný, situácia si vyžaduje urýchlené a radikálne riešenia.

Obdobne vážnym problémom je ohrozenie a poškodenie akosti podzemných vôd vplyvmi petrochemického, chemického a strojárského priemyslu. V čiastkovom povodí Malého Dunaja a Čiernej Vody pôvodne veľmi kvalitné infiltrované podzemné vody sa zmenili na vody veľmi silne znečistené vplyvom odvádzania časti odpadových vôd zo Slovnaftu Bratislava do Malého Dunaja.

Rieka Váh vrátane VD Kráľová, Čierna Voda a Malý Dunaj sú zdrojmi vody pre plošne rozsiahle závlahové stavby. Celý závlahový systém okrem vlastných degradačných účinkov na pôdny fond sekundárne vplýva na jeho stav prenosom a rozptylom kontaminantov obsiahnutých vo vodných zdrojoch.

Graf 44: Obyvatelia napojení na verejnú kanalizačnú sieť

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska, Štatistický úrad SR, 2008

Čistenie odpadových vôd

Ako bolo spomenuté vyššie, dĺžka kanalizačnej siete je v porovnaní s dĺžkou vodovodnej siete v Trnavskom samosprávnom kraji len tretinová. Spomedzi všetkých slovenských krajov má najviac obyvateľov napojených na kanalizačnú sieť Bratislavský samosprávny kraj, ktorý významným spôsobom vychýľuje slovenský priemer. Nasleduje ho Banskobystrický kraj a tretí v poradí je Trnavský samosprávny kraj. Napojená na kanalizáciu je v TTSK len mierne nadpolovičná časť obyvateľstva (53,2%), čo je vzhľadom k požiadavkám Európskej únie stále nepostačujúce. Na budovanie kanalizačných sietí je preto možné čerpať príspevky z Európskej únie.

Obyvateľstvo nenapojené na kanalizáciu väčšinou zachytáva odpadové vody do žump a likviduje ich rôzne, napr. vypúšťaním do povrchových tokov cez perforované žumpy do podzemných vôd, prípadne vypúšťaním na pozemky. Len niektorí ich likvidáciu riešia odvozom do ČOV. Predpokladá sa, že až polovica týchto odpadových vôd sa dostáva do povrchových alebo podzemných vôd bez akéhokoľvek čistenia. Tak isto nestačí vybudovanie kanalizácie v meste, či obci. Kanalizácia musí byť ukončená účinnou ČOV.

V okrese Dunajská Streda je veľmi dôležitou prioritou odkanalizovanie Žitného ostrova ako celku, vyčistenie zachytených odpadových vôd a ich odvedenie do vhodného recipienta. Najprv by mali byť odkanalizované oblasti, ktoré majú ČOV, ale treba dobudovať kanalizáciu. Následne by mali byť riešené sídla, ktoré majú verejnú kanalizáciu, ale chýba ČOV, resp. je potrebná rekonštrukcia ČOV. Nakoniec by mali byť odkanalizované sídla, kde nie je ČOV, ani verejná kanalizácia.

V okresoch Trnava, Piešťany, Hlohovec, Galanta majú čistiace zariadenia pre komunálne odpadové vody všetky mechanicko-biologické zariadenia. V niektorých už prebehli rekonštrukcie a niektoré museli aj kapacitne rozšíriť. Mestská ČOV Trnava v katastrálnom území Zeleneč, je kapacitne najväčšia.

V areáli Čističky odpadových vôd Trnava - Zeleneč sa v roku 2006 začala rekonštrukcia. Tá je spojená aj s výstavbou kanalizácie v obciach spádového územia. Ide o projekt, ktorého celkové náklady dosahujú 800 miliónov SKK a je čiastočne uhrádzaný z grantu ISPA a za finančnej spoluúčasti Slovenskej republiky. Týmto sa zvýši percento pokrytia obyvateľstva kanalizačným systémom zo 62 % na 95 %. Aj z tohto dôvodu by sa v priebehu troch rokov mala významne zlepšiť kvalita životného prostredia v Trnave a v ďalších obciach regiónu.

V okrese Piešťany sa tiež z grantu ISPA rekonštruje ČOV a dostavuje kanalizácia. Okrem toho sa zo zdrojov Európskej únie dostavuje kanalizácia v okrese Galanta aj v obciach v okolí Dunajskej Stredy, kde sa dobudovávajú aj vodovodné siete. Do rekonštrukcie tiež vstúpila aj ČOV v Piešťanoch.

V okresoch Senica a Skalica používajú ČOV pre komunálne odpadové vody väčšinou mechanicko-biologické technológie čistenia. Potrebné je urobiť rekonštrukcie niektorých ČOV, lebo kapacitne alebo technologicky už nepostačujú.

7.3 Starostlivosť o lesy a pôdu

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu, prevažná časť územia disponuje najkvalitnejším pôdnym fondom, ktorý prevažuje v strednej a južnej časti kraja. Jeho hodnota je do istej miery znižovaná nedostatkom atmosférickej vlhky vo vegetačnom období, čo si vynútilo budovanie rozsiahlych závlahových systémov s negatívnymi sekundárnymi vplyvmi na kvalitu pôdy.

Významná časť poľnohospodárskej pôdy je v podiele 30% až 50 % ohrozená, alebo potenciálne ohrozená veternou (predovšetkým stredná a južná časť kraja) a vodnou eróziou (predovšetkým severná a severozápadná časť kraja). Hlavnou príčinou tohto stavu je potrebám nezodpovedajúce usporiadanie pôvodnej krajinnej štruktúry, ktorá v 2. polovici 20. storočia bola zničená intenzifikáciou poľnohospodárstva: nadmerným rastom výmery ornej pôdy na úkor voči erózii podstatne odolnejším pasienkom, lúkam, podmäčným plochám; zavedením veľkoblukov pôdy, odstraňovaním medzí, vetrolamov, terasovaním; systematickým odstraňovaním rozptýlenej krovinnej a stromovej zelene, zhutňovaním podorničia, znižovaním podielu organických hnojív; hydromelioračnými úpravami vedúcimi ku všeobecnému poklesu hladiny podzemnej vody a z toho vyplývajúcej celkovej aridizácii mikroklimy a zostepňovaniu krajiny.

V okrese Senica a Skalica sú najviac postihnuté hlavne odlesnené poľnohospodársky využívané pahorkatiny. Následkom kolektivizácie sa totiž zväčšila dĺžka svahu, odstránená bola líniová zeleň, zhutňovala sa pod ornú vrstvu ťažkými mechanizmami. Tieto procesy zvyšovali účinok vodnej erózie. Jedným z dlhodobých cieľov je predchádzanie tomuto stavu pozemkovými úpravami a zatravnovaním.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o les je zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Podľa tohto zákona sú lesy jedným z najväčších bohatstiev našej vlasti, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

Trnavský samosprávny kraj vzhľadom na vysokú úrodnosť pôd je prevažne poľnohospodársky, súvislé lesné porasty sa zachovali len v pohoriach a na poľnohospodársky nevhodných pôdach, alebo popri väčších tokoch. Lesnatosť dosahuje 65 191 ha, čo je 15, 72 % z celkovej rozlohy kraja.²³

Lesné spoločenstvá sú v Trnavskom samosprávnom kraji zastúpené lužnými lesmi (CHKO Podunajsko, malý Dunaj), lesmi bukovo-dubovými, dubovými bučinami (napr. CHKO Malé Karpaty, CHKO Biele Karpaty) a borinami (CHKO Záhorie). Prevažujú hlavne lesy listnaté.

²³ Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby. (dátum neznámy). *Stromový zoznam obcí v SR*. Cit. 30. 06 2009. Dostupné na Internet: Ústredný portál verejnej správy: <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=104&parent=20>

Tabuľka 68: Výmera a druhy pôdy (k 1.1.)

Rok	Celková výmera pôdy	Poľnohospodárska pôda spolu	z toho	Stupeň zornenia (%)	Nepoľnohospodárska pôda spolu	z toho
			orná pôda			lesná pôda
2004	414 719	294 029	263 839	89,7	120 690	65 175
2005	414 715	293 850	263 833	89,8	120 865	65 202
2006	414 718	293 607	263 727	89,8	121 111	65 253
2007	414 712	293 258	263 424	89,8	121 454	65 315
2008	414 669	292 808	263 002	89,8	121 861	65 266

zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky

7.4 Ochrana ovzdušia

Zákon č. 478/2002 Zb. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č.401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Zákon o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia ustanovuje prevádzkovateľom stacionárnych zdrojov znečisťovania povinnosť každoročne oznámiť príslušnému orgánu ochrany ovzdušia úplné a pravidelné údaje o tom, aké množstvá a druhy znečisťujúcich látok vypustili do ovzdušia v uplynulom roku.

Kvalita ovzdušia je spomedzi všetkých faktorov určujúcich kvalitu životného prostredia obyvateľmi najčastejšie pociťovaná a hodnotená. Preto môžeme kvalitu ovzdušia považovať za jeden z najvýznamnejších faktorov spokojnosti obyvateľstva so životným prostredím.

Tabuľka 69: Veľké a stredné zdroje znečisťovania v TTSK

Okres	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Trnava	248	251	264	268	292	312
Hlohovec	142	153	146	138	126	129
Piešťany	238	249	252	246	236	238
Galanta	153	224	236	250	203	226
Dunajská Streda	332	258	350	355	360	351
Senica	-	-	-	-	168	-
Skalica	-	-	-	-	110	-

* - nedostupné informácie z dôvodu rozdielnej príslušnosti ku KÚŽP

zdroj: Informácia o kvalite ovzdušia v Trnavskom kraji za rok 2006, KÚŽP v Trnave

zdroj: Informácia o kvalite ovzdušia v Bratislavskom kraji za rok 2006, KÚŽP v Bratislave

Počet stredných a veľkých zdrojov znečisťovania od roku 2001 do roku 2006 kontinuálne rástol. Najviac vzrástol v okrese Trnava a Galanta, menej vzrástol v okrese Dunajská Streda. Za vzniknutý nárast môže predovšetkým oživovanie priemyselnej výroby. Z dôvodu rozdielnej miestnej príslušnosti časové rady za okresy Senica a Skalica nie sú k dispozícii.

Tabuľka 70: Najvýznamnejší znečisťovatelia ovzdušia na území TTSK v roku 2006

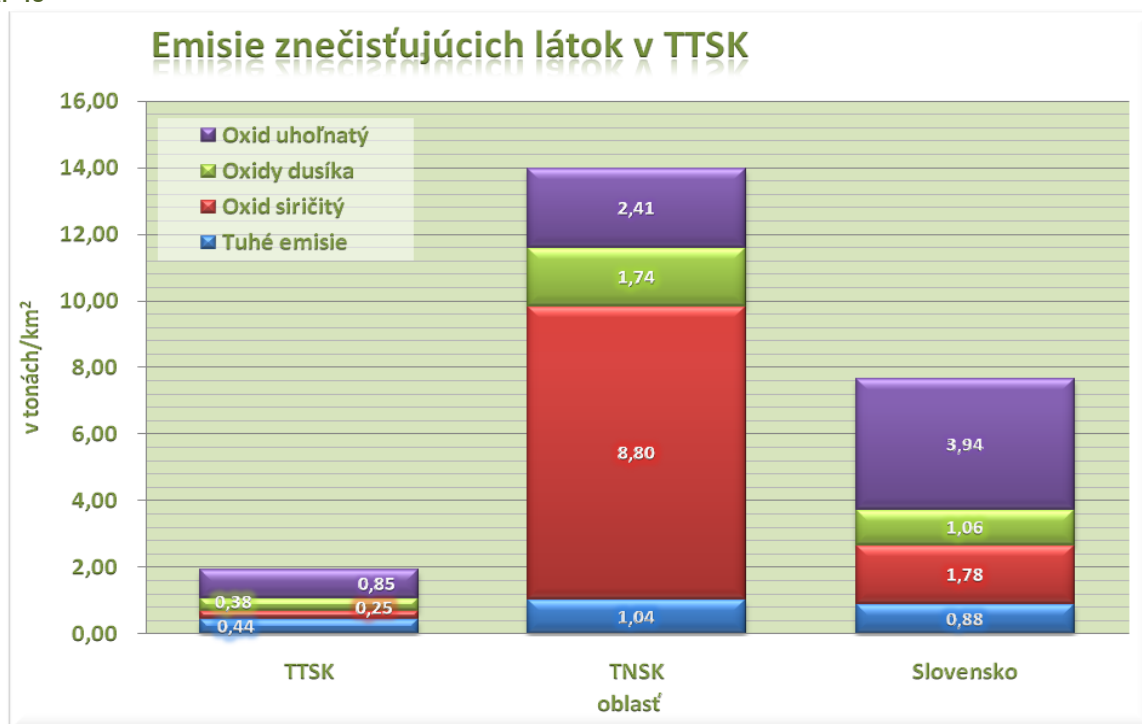
Skupina	Okres	Prevádzkovateľ	Objem (tony)	Podiel na skupine
tuhé emisie	Galanta	Slovenské cukrovary, a.s., Sered'	10,7	5
	Trnava	Amylum Slovakia s. r. o., Boleráz	9,3	4,7
	Trnava	JOHNS MANVILLE SLOVAKIA, a. s. , Trnava	10,9	5,5
	Trnava	Zlieváreň Trnava s. r. o.	7,7	4
oxis siričitý (SO ₂)	Galanta	Slovenské cukrovary, a.s., Sered'	255,3	37
	Trnava	JOHNS MANVILLE SLOVAKIA, a.s., Trnava	68,5	10
	Trnava	Wienerberger slovenské tehelne spol. s r. o., Zlaté Moravce	29	4
oxidy dusíka (NO _x)	Trnava	JOHNS MANVILLE SLOVAKIA, a.s., Trnava	201,3	25
	Galanta	Slovenské cukrovary, a.s., Sered'	91,2	11
	Trnava	Amylum Slovakia s. r. o., Boleráz	47,9	6
	Trnava	Wienerberger slovenské tehelne spol. s r. o., Zlaté Moravce	25,6	3
oxid uhoľnatý (CO)	Trnava	Wienerberger slovenské tehelne spol. s r. o., Zlaté Moravce	442	44
	Trnava	Zlieváreň Trnava s. r. o.	184,4	18
	Hlohovec	BEKAERT Hlohovec, a.s.	43,2	4
	Trnava	JOHNS MANVILLE SLOVAKIA, a.s., Trnava	96,9	10
	Galanta	I.D.C. Holding, a.s., Bratislava	29,4	3

zdroj: Informácia o kvalite ovzdušia v Trnavskom kraji za rok 2006, Krajský úrad životného prostredia v Trnave

Hoci trnavský región nepatrí k veľkým znečisťovateľom ovzdušia, jeho kvalita je okrem diaľkového prenosu znečisťujúcich látok ovplyvňovaná najmä emisiami z veľkých priemyselných zdrojov nachádzajúcich sa na území samosprávneho kraja. Priemysel v kraji je charakteristický vysokou energetickou náročnosťou.

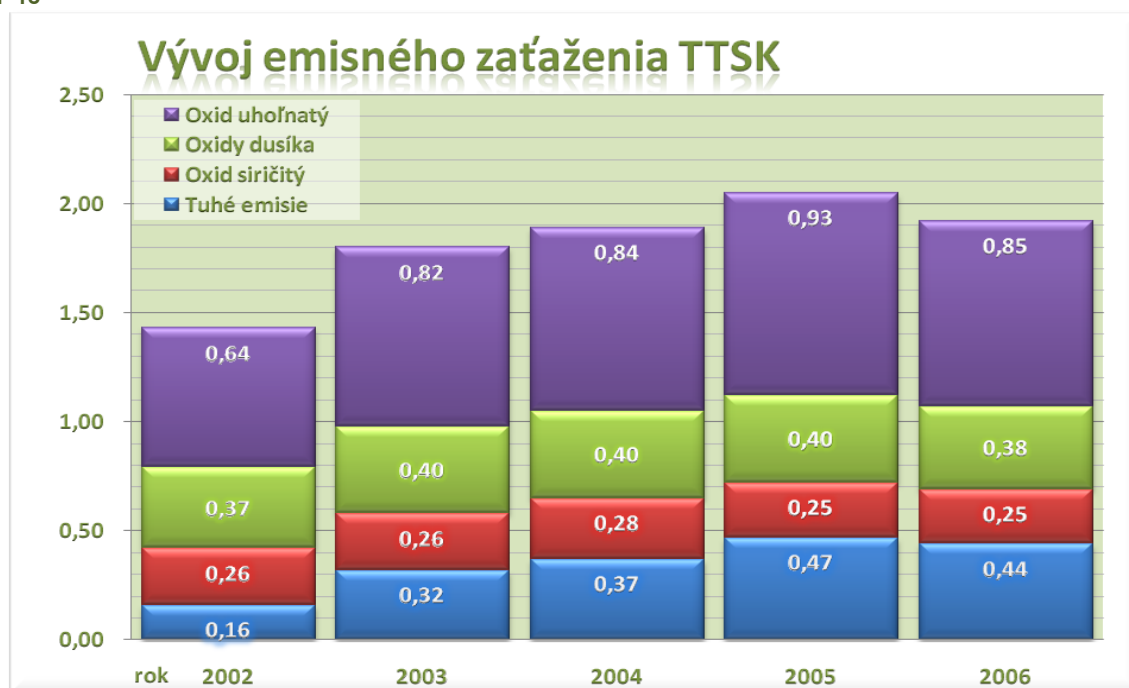
Medzi najväčších znečisťovateľov patri výroba stavebných materiálov (tehly), výroba sklenených vlákien a tiež hutnícky priemysel v Trnave, cukrovarnícky priemysel v Seredi a výroba drôtov v Hlohovci. Ovzdušie je tiež ohrozované emisiami z teplární a mobilných zdrojov - dopravy.

Graf 45

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska, Štatistický úrad SR, 2008

Graf 46

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska, Štatistický úrad SR, 2008

Graf vyššie poukazuje na skutočne veľmi nízke vnútorné emisné zaťaženie TTSK v porovnaní s ostatnými časťami Slovenska. Ohrozením je jednoznačne veľmi vysoké emisné zaťaženie Trenčianskeho samosprávneho kraja, pretože emisie vyprodukované v tomto kraji môžu byť imisiami v Trnavskom samosprávnom kraji. Keďže na Slovensku vo všeobecnosti prevláda západné prúdenie vzduchových hmôt, ako väčšie ohrozenie na životné prostredie kraja hodnotíme imisie pochádzajúce z Bratislavského kraja. V TTSK je taktiež priemysel nerovnomerne rozložený a preto má priemyselne orientované okolie Trnavy niekoľko násobne vyššiu produkciu emisií než zvyšok kraja.

Graf vyššie poukazuje na mierne rastúci trend v produkcii emisií znečisťujúcich látok. Najväčší nárast za obdobie od roku 2002 do roku 2006 zaznamenali tuhé emisie (nárast v t na km² až o 175%). Okrem toho výraznejšie narástli aj emisie oxidu uhoľnatého. Pripomíname, že ide o stacionárne zdroje znečisťovania, teda nárast automobilovej dopravy tieto grafy neodrážajú.

7.5 Odpadové hospodárstvo

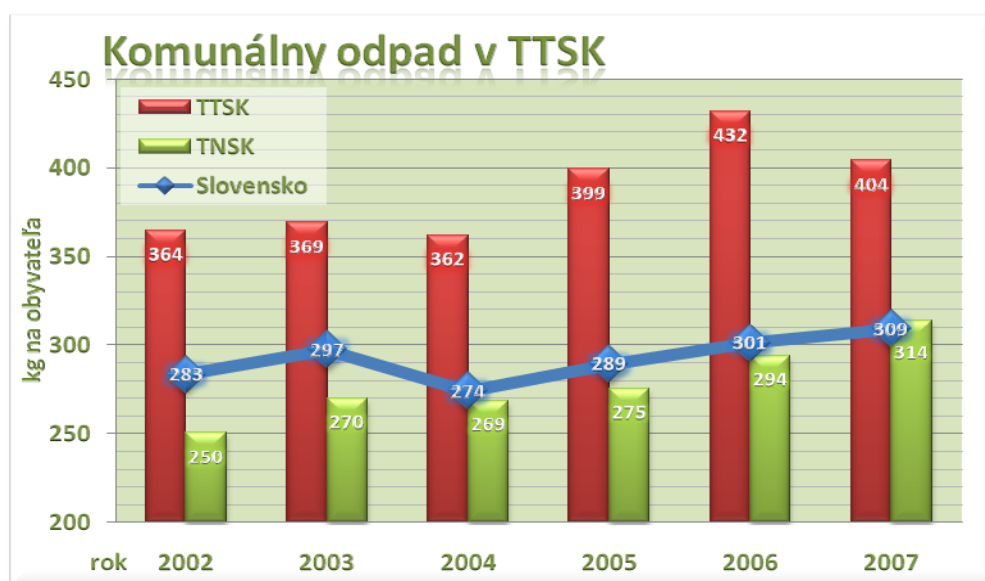
Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Začiatok platenia príspevku do Recyklačného fondu je od 01. 01. 2002 platenie miestneho poplatku za zber, prepravu a zneškodnenie komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov obcí je od 01. 01. 2002. Účinnosť zákona o spracovaní starých motorových vozidiel je od 01. 01. 2003.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním.

Program odpadového hospodárstva Trnavského kraja do roku 2005 obsahoval aj záväznú časť, ktorá bola vydaná vo forme všeobecne záväznej vyhlášky TTSK (nadobudla účinnosť 1.7.2002). Táto vyhláška obsahuje nasledovné opatrenia na znižovanie objemu biologicky rozložiteľných odpadov ukladaných na skládky:

- zaviesť separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obciach
- vybudovať zariadenia na kompostovanie
- vybudovať zariadenia na triedenie komunálnych odpadov
- zvýšiť informovanosť občanov o možnostiach triedenia biologicky rozložiteľných odpadov.²⁴

Graf 47

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

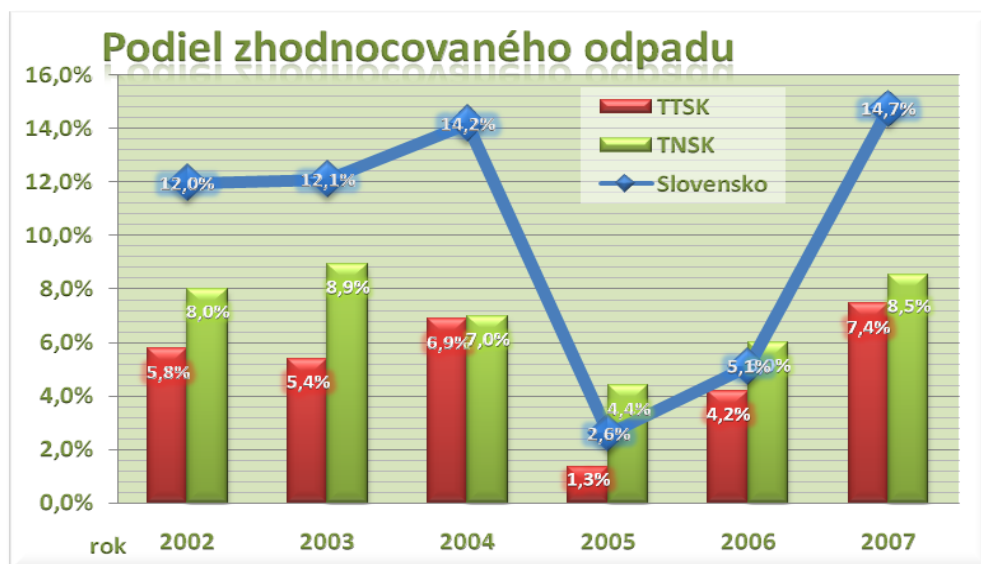
²⁴ Trnavský samosprávny kraj. (2004). Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2004 - 2013, s.73.

Napriek deklarovaným snahám a prijatím opatrení, stúpila produkcia komunálneho odpadu na území TTSK. A to z 364 kg/obyvateľa (r. 2002) až na 432 kg/obyvateľ v roku 2006, čo neskôr pokleslo na 404 kg/obyvateľa v roku 2007. V konečnom dôsledku to znamená nárast o 11%, pričom priemerne na Slovensku rástli objemy odpadov na obyvateľa o cca 9,1%. Susedný a porovnateľný Trenčiansky kraj vykázal rast v tomto období o 25%.

TTSK však stále zostáva svojou produkciou odpadov „na hlavu“ (objemom) vysoko nad slovenským priemerom. Najviac odpadu pochádza z poľnohospodárskej výroby, najvyšší podiel predstavujú zvieracie fekálie a slama. Na produkcii odpadu sa podieľa aj potravinársky priemysel (Cukrovar Sered', Pečivárne Sered'). Okrem toho veľké množstvo odpadu pochádza aj z domácností.

Najrozšírenejším spôsobom zneškodňovania odpadov je skládkovanie. Odpad sa skládkuje na skládkach, ktoré musia spĺňať legislatívne požiadavky. Je však časté, že tieto podmienky sú splnené len čiastočne. Je tiež potrebné aby všetky skládky boli riadenými skládkami. Počet čiernych skládok klesá.

Graf 48

Zdroj: Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

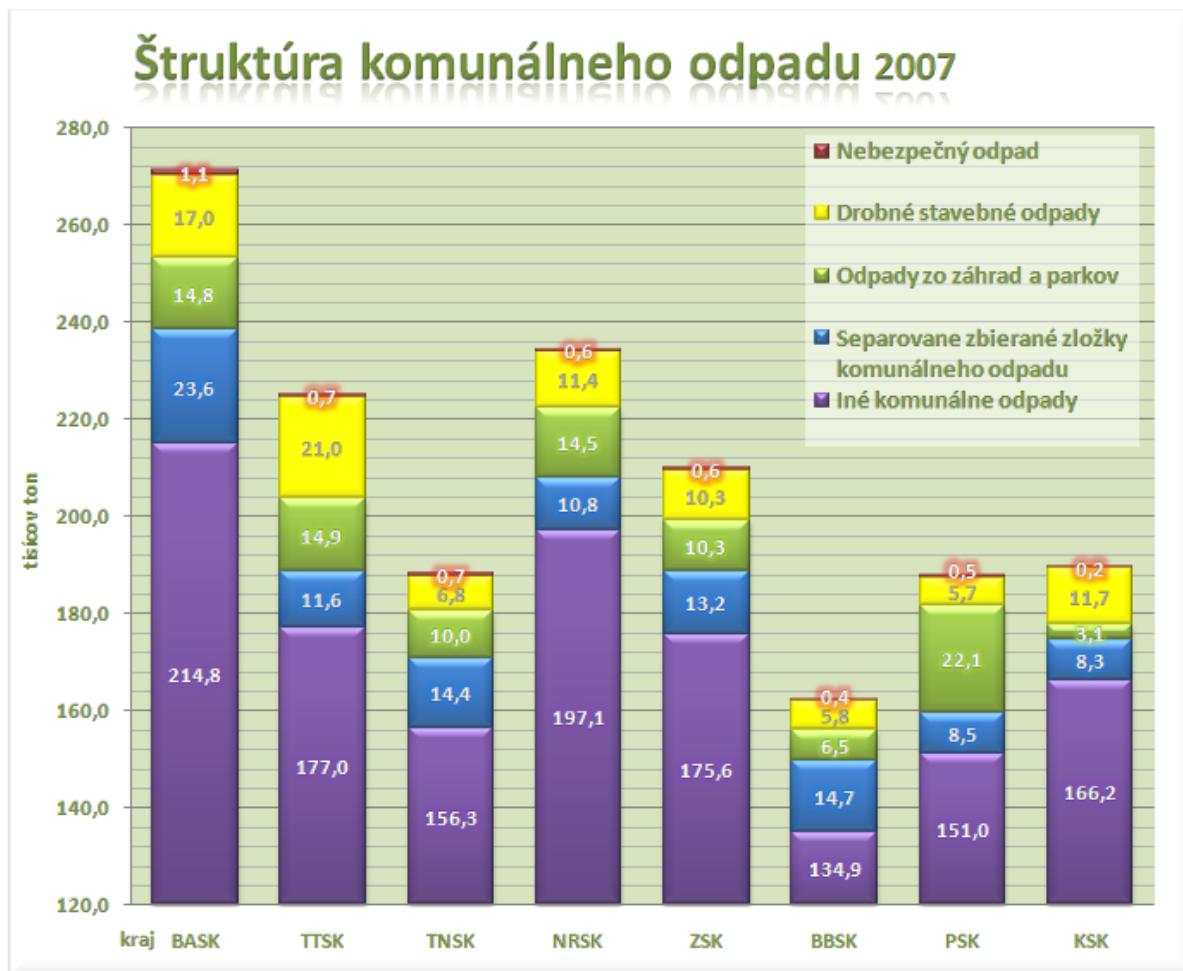
Časť odpadov je určitým spôsobom zhodnocovaná. Využívané sú hlavne odpady z poľnohospodárskej výroby - zvieracie fekálie sú používané na hnojenie, slama a rastlinný odpad pre podstielanie, silážovanie, zaorávanie do pôdy. Kal z výroby cukru sa používa ako vápenaté hnojivo. Z hľadiska stratégie nakladania s odpadmi je najvýznamnejšie materiálne zhodnocovanie odpadov ako druhotných surovín. V súčasnosti prebieha ich zber prostredníctvom rôznych podnikateľských subjektov.

Separovanie odpadov je najľahšou cestou ako môže obyvateľ - producent odpadov napomôcť zhodnocovaniu odpadov. Najčastejšie uvádzané druhy separovaného zberu sú: sklo, papier, plasty, tetrapaky, batérie, kovy, šatstvo. Tieto sú zberané do samostatných nádob na odpady v sídlach a ďalej osobitne odvážané, podobne ako aj biologický odpad zo záhrad. Cieľom separovaného zberu odpadov je :

- zníženie záťaže životného prostredia odpadmi určenými na zneškodnenie
- zníženie obsahu škodlivín v odpade
- zabezpečenie priemyselného využitia surovín, ktoré môžu nahradiť základné materiály a tak znížiť požiadavky na ťažbu prírodných zdrojov a energií.

Napriek uvedeným prínosom pre životné prostredie, ktorých význam sa postupom rokov len zvyšuje, patrí TTSK dlhodobo medzi kraje s výrazne podpriemerným zhodnocovaním odpadov. Od roku 2005 podiel zhodnotených odpadov vzrástol z minimálnych až na 7,5% podiel v roku 2007, čo je však stále menej než v Trenčianskom kraji (8,5%) a o veľa menej, než bol dosiahnutý slovenský priemer (14,7%).

Graf 49

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Zo štruktúry odpadov a porovnania s ostatnými slovenskými krajinami vyplýva, že hoci je Trnavský kraj najmenším krajom čo do počtu obyvateľov, je tretím najvyšším producentom odpadov. Ročne vyprodukuje približne 225 tis. ton odpadov, z čoho je 177 tis. ton zneškodnených spaľovaním alebo skládkovaním takže sa stáva ekologickou záťažou. Pri uvedených množstvách objem separovane zbieraného odpadu 11,6 tis. ton v roku 2006, je len medzi najnižšími na Slovensku. Okrem toho je samostatne zbieraný aj zneškodňovaný nebezpečný odpad v objeme 700 ton v roku 2007. Je to napríklad aj palivo z jadrových elektrární. Negatívne prvenstvo patrí TTSK v drobnom stavebnom odpade.

7.6 Environmentálna výchova a vzdelávanie

Environmentálna výchova detí a mládeže sa chápe ako organická súčasť celého komplexu výchovy a vzdelávania na našich materských a základných školách a tiež i v centrách voľného času a v ostatných mládežníckych organizáciách. Jej zdokonaľovanie a zvyšovanie efektívnosti je teda multidisciplinárny a interdisciplinárny problém, ktorý je nutné riešiť systematicky a permanentne, vychádzajúc z teoretických východísk, ako aj z empirického poznania doterajšej praxe a súčasného stavu.

V materských školách sa úlohy environmentálnej výchovy realizujú najmä počas výletov či vychádzok do prírody, formou škôl v prírode a pod. V školskom prostredí pre základné a stredné školy, sa environmentálna výchova dotýka aj týchto oblastí :

- spotreba elektrickej energie
- čistota tried a ostatných miestností
- areál školy - výsadba stromov, kompostovanie biologického odpadu, stavanie búdok pre vtákov
- spotreba a zber papiera
- odpad, jeho triedenie, zber druhotných surovín.

Okrem povinných predmetov sa na niektorých školách vytvorili krúžky, v rámci ktorých sa žiaci zapájajú do plnenia osobitných projektov. Vysoké školy vychovávajú odborných, vedeckých a pedagogických pracovníkov - environmentalistov a ekológov a učiteľov prírodovedných predmetov, ktorých súčasťou je environmentálna výchova. Popri predmetových olympiádach sa rozvinuli na stredných a základných školách aj súťaže v príprave projektov týkajúcich sa kvality životného prostredia alebo monitorovania vôd. Okrem toho pri príprave súťažných projektov žiaci pracujú priamo v teréne ako výskumníci. Do takýchto súťaží by bolo ideálne zapojiť aj vodárenské spoločnosti alebo spoločnosti snažiace sa eliminovať svoje negatívne vplyvy na životné prostredie ako partnerov. Takéto súťaže majú pozitívny vplyv na trvalo udržateľný spôsob života aj rozvoj tvorivosti a proaktívneho myslenia mládeže.

Monitoring - jeho hlavným cieľom je sledovanie určitého javu alebo parametra v presne definovaných časových a priestorových podmienkach. Slúži na objektívne poznanie charakteristík životného prostredia a hodnotenia ich zmien v sledovanej priestorovej oblasti.

7.7 SWOT analýza: Životné prostredie TTSK

Na základe predchádzajúcej analýzy životného prostredia bola spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávy, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj TTSK - SWOT analýza. Táto čiastková SWOT analýza hodnotí komplexne životné prostredie: lesnatosť územia, vodstvo, odpadové hospodárstvo, plánovacie dokumenty viažuce sa k ŽP, kanalizácie, emisie atď.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> Aktualizovaná územno-plánovacia dokumentácia Najkvalitnejší pôdny fond na Slovensku Vysoká miera napojenia obyvateľstva na verejný vodovod Vyhovujúca sieť čističiek odpadových vôd v okolí mestských aglomerácií Veľké zásoby podzemných vôd na Žitnom ostrove Veľmi nízka produkcia emisií v porovnaní s priemerom SR a TNSK Programy na školách zamerané na šetrný prístup mládeže k životnému prostrediu Výskyt geotermálnych prameňov 	<ul style="list-style-type: none"> Rieky pretekajúce územím boli už znečistené na ich strednom toku Nízka miera napojenia obyvateľstva na verejnú kanalizáciu Znečisťovanie vodných tokov neodvedenými/nečistenými splaškovými vodami Nízka lesnatosť územia spôsobená zásahmi do územia Rastúca produkcia emisií tuhých látok a oxidu uhľnatého Veľmi vysoká a stále rastúca produkcia odpadov Nízka miera zhodnocovania odpadov a separovania odpadov
Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> Dobudovanie kanalizačnej siete na Žitnom ostrove zo štrukturálnych fondov Zvyšovanie množstva vyčistených odpadových vôd a zvyšovanie účinnosti ich čistenia Zlepšiť postoj mladej generácie - aby si uvedomovala dôsledky svojho konania na životné prostredie Vývoj nových a účinných technológií na elimináciu emisií a znečistenia vôd Zalesňovanie za účelom zvýšenia ekologickej stability územia Zvyšovanie ekologickej výrobných závodov/znižovanie produkcie záporných externálií Tvorba vhodných podmienok a motivácie obyvateľstva k separovaniu odpadu Praktické vzdelávanie mládeže v oblasti životného prostredia Možnosť efektívneho využívania geotermálnych prameňov Využitie potenciálu spracovanej dokumentácie k výskytu geotermálnych zdrojov Možnosť využitia vodných tokov na dopravu 	<ul style="list-style-type: none"> Náročné procesy zmeny územných plánov v prípade potreby rozvoja Priesaky neodvádzaných odpadových vôd k zdrojom pitnej vody a prameňom Degradácia pôdneho fondu kvôli zavlažovaniu znečistenými vodami Petrochemický priemysel v Bratislave znečisťujúci vody Žitného ostrova Veterná a vodná erózia kvalitného pôdneho fondu Rastúci počet stredných emitentov emisií s potenciálom rastu ich produkcie Imisie znečisťujúcich látok pochádzajúce z okolitých krajov Zvyšovanie intenzity automobilovej dopravy - mobilného zdroja emisií Kapacitné obmedzenia existujúcich skládok tuhých odpadov Produkcia nebezpečného odpadu, ktorý je ekologickou záťažou do budúcnosti

8 VEREJNO-PROSPEŠNÉ INŠTITÚCIE V KRAJI

8.1 Tretí sektor - mimovládne organizácie

Medzi základné typy mimovládnych neziskových organizácií patria organizácie s právnou subjektivitou, zabezpečujúce/zastrešujúce fyzické alebo právnické osoby, ktoré sa nepodieľajú na vláde a ani nemajú vo vláde svojich zástupcov :

- občianske združenia,
- nadácie,
- neinvestičné fondy,
- neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby,
- záujmové združenia právnických osôb.

Životaschopnosť tretieho sektora závisí od prostredia, ktoré si organizácie samy vytvoria - špecifické podmienky a od vonkajšieho prostredia - systematické podmienky. Na území samosprávneho kraja sú združované organizácie, ktoré sú vedené konkrétnym spoločenským, náboženským alebo etickým poslaním. Ich cieľom je podporovať občiansku angažovanosť, postoje a iniciatívu. Tretí sektor napomáha k sociálnej stabilite a pluralizmu, vedie občanov k zodpovednosti a rešpektovaniu zákonov. Aktivity tretieho sektora vstupujú do občianskeho života všade tam, kde je potrebné nahradiť chýbajúce formy práce, odskúšať nové prvky resp. ponúknuť alternatívne činnosti, ktoré nevykonáva štátny a ani privátny sektor.

Mimovládne organizácie - tretí sektor potrebujú také zákony, ktoré chránia ich nezávislosť a podporujú dlhodobú životaschopnosť. Každá mimovládna organizácia má vo svojej preambule definovanú misiu - poslanie. Vzhľadom na túto, sa vo svojej práci zameriava na cieľovú skupinu obyčajne v rámci lokality, prípadne širšieho regiónu. Tretí sektor môže napomáhať zmierňovať ťažkosti, ktoré sú sprievodným javom náročnej hospodárskej a politickej premeny. Organizácie tretieho sektora poskytovaním služieb a vytváraním pracovných príležitostí citelne prispievajú k rozvoju hospodárstva. Podnecovaním občianskej aktivity a uzatváraním spojenectiev s vládnymi orgánmi a podnikateľským sektorom, vytvára tretí sektor priaznivé prostredie. Organizácie patriace do tretieho sektora musia hľadať rozličné zdroje, aby si zabezpečili finančnú sebestačnosť.²⁵

Dôležitú funkciu v živote obyvateľstva plnia v Trnavskom kraji aj cirkvi, najmä Rímskokatolícka cirkev, ktorej centrom na Slovensku je práve Trnava. Cirkvi sú bližšie charakterizované v kapitole 1.5.

K 30. júnu 2009 bolo v registroch Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zaregistrovaných so sídlom v Trnavskom kraji:

- 73 záujmových združení právnických osôb - vrátane regionálnych rozvojových agentúr, mikroregionálnych združení obcí a podnikateľov, a iných

²⁵ Trnavský samosprávny kraj. (2004). Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2004 - 2013.

- 2726 občianskych združení vrátane telovýchovných spolkov, združení rodičov pri školách, športových klubov a rôznych ďalších
- 411 neziskových organizácií
- 40 neinvestičných fondov
- 42 nadácií

V roku 2003 sa nachádzalo v databáze ktorú zostavovala SAIA, v Trnavskom kraji len 385 mimovládnych organizácií. Ide preto o enormný nárast. Veľkú úlohu zohrali aj možnosti dotácií a získania dvojpercentného príspevku z dane z príjmov fyzických aj právnických osôb. Enormný nárast organizácií čiastočne naznačuje prudký rozvoj aktivít, ktorých účelom nebol finančný zisk. Možno teda konštatovať nárast v spoločenskej aktivite obyvateľstva. Druhou príčinou nárastu je zastrešenie už existujúcich aktivít pod právnický subjekt, ktorý by mohol poberať dotácie a aj príspevky z dane z príjmov.

Zvyšujúci sa počet mimovládnych neziskových organizácií v samosprávnom kraji má pozitívny vplyv na celkovú kvalitu života a spokojnosť jeho obyvateľov, charakterizuje občiansku spoločnosť.

Tabuľka 71: Vývoj počtu neziskových organizácií v TTSK

rok	počet spolu	podľa financovania		
		rozpočtové organizácie	príspevkové organizácie	ostatné
2003	2 841	627	125	2 089
2004	3 164	646	89	2 429
2005	3 492	644	84	2 764
2006	3 728	646	79	3 003
2007	3 952	643	74	3 235

zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2008, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Neziskový sektor musí počítať s tým, že v čase hospodárskej krízy podniky musia znížiť objem financií, ktoré zo svojich rozpočtov poskytujú na verejnoprospešné projekty. Slovensko dôsledky hospodárskej krízy neobišli. Firmy pod vplyvom nových okolností budú dôsledne selektovať na aké dobročinné projekty vynaložia svoje prostriedky. V dôsledku toho aj „neziskovky“ musia zefektívniť hospodárenie. Neziskový sektor si musí plne uvedomiť, že mnohé organizácie budú čeliť existenčným problémom a viaceré pravdepodobne pristúpia k modifikovaniu oblastí, ktorým sa budú venovať.

8.2 Združenia obcí a mikroregióny

Je prirodzené že jednotlivé subjekty sa v ekonomike pri plnení niektorých zámerov spájajú, aby dosiahli lepšie postavenie, zvýšili svoju ekonomickú silu. Partnerstvá organizácií pomáhajú hľadať efektívnejšie riešenia a zároveň získavajú konkurenčnú výhodu. V samosprávach platia presne tie isté princípy. Vzájomná koordinácia blízkych obcí pomáha vytvárať lepšie podmienky pre život obyvateľov aj podnikanie firiem.

Tabuľka 72 Združenia obcí v TTSK

Názov združenia	Sídlo
"KOMPLEX", záujmové združenie obcí	Sereď
Budovanie, združenie obcí	Senica
Dolné Považie a Podunajská nížina - Mátyusföld	Galanta
Mikroregión Branč - združenie obcí	Sobotište
ZDRUŽENIE OBCI PATRIA	Dolný Štál
Združenie miest a obcí galantsko-šalianskeho regiónu	Galanta
Združenie miest a obcí Záhorskej oblasti	Skalica
Združenie miest a obcí, región JE Jaslovské Bohunice	Trnava
Združenie obcí - Budovanie kanalizácie GHKPV	Gbely
Združenie obcí - budovanie regionálnej skládky TKO - Cunín	Holíč
Združenie obcí - HAVRAN	Rovensko
Združenie obcí - kanalizácia do spoločnej ČOV	Moravský Svätý Ján
ZDRUŽENIE OBCÍ - MIKROREGIÓN ŠAŠTÍNSKO	Šaštín-Stráže
Združenie obcí - MIKROREGIÓN SKALICKO	Skalica
ZDRUŽENIE OBCÍ BIELA HORA	Hradište pod Vrátnom
Združenie obcí Horná Krupá - Bíňovce	Horná Krupá
ZDRUŽENIE OBCÍ HORNÉHO ŽITNÉHO OSTROVA pre odvádzanie a čistenie odpadových vôd	Hubice
Združenie obcí Horného Žitného ostrova v odpadovom hospodárstve so sídlom v Šamoríne	Šamorín
Združenie obcí Kuklov, Borský Svätý Jur, Sekule a Moravský Svätý Ján - budovanie skupinového vodovodu	Borský Svätý Jur
Združenie obcí Malý Žitný ostrov	Bodíky
Združenie obcí Medzičilizia	Čiližská Radvaň
Združenie obcí Mikroregión Klátovské rameno - Tökési ág Kistérség	Malé Dvorníky
Združenie obcí mikroregiónu DUDVÁH	Križovany nad Dudváhom
Združenie obcí odpadového hospodárstva Gabčíkovského regiónu	Gabčíkovo
Združenie obcí pre hospodárenie s odpadom v Malokarpatskom partnerstve	Dlhá
ZDRUŽENIE OBCÍ PRE ROZVOJ POMORAVIA	Moravský Svätý Ján
Združenie obcí Trstín - Horná Krupá - Bíňovce	Trstín
Združenie obcí VIESKY	Radošovce

zdroj: Register združení obcí, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia verejnej správy, jún 2009

Ku koncu júna 2009 bolo na Ministerstve vnútra zaregistrovaných 28 združení miest a obcí so sídlom v Trnavskom samosprávnom kraji. Ide o združenia založené za účelom regionálnej spolupráce ale aj za účelmi spoločného vybudovania kanalizácie alebo spoločného riešenia environmentálnych problémov zasahujúcich viaceré obce.

Okrem toho sú mikroregióny v TTSK založené aj za účelom zdieľania poznatkov alebo koordinácie aktivít samospráv. Existujú však aj mikroregióny, ktoré združujú obce aj miestnych podnikateľov, ale tieto sú považované za záujmové združenia právnických osôb. Ich poslanie je však podobné.

V roku 2003 bolo registrovaných na Krajskom úrade v Trnave 15 združení miest a obcí, teda za 6 rokov nastal takmer 100% nárast. Symbolizuje to aj úsilie samospráv efektívne konať a tvoriť.

Pod mikroregiónom sa dá chápať geograficky ohraničené územie, ktoré má nejaké spoločné charakteristiky (prírodné, demografické, historické, kultúrne a pod.)

Pod mikroregiónom sa môže rozumieť aj dobrovoľné združenie obcí a miest za účelom riešenia spoločných problémov a za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja príslušného územia- regiónu. Často slovo „mikroregión“ figuruje v názve tohto združenia, čím chcú združené obce zvýrazniť svoju príslušnosť k danému geograficky vymedzenému územiu. Nasledovná tabuľka uvádza vybrané najvýznamnejšie mikroregióny v Trnavskom samosprávnom kraji, ktoré zahŕňajú obce a niektorých prípadoch aj podnikateľské subjekty.

Tabuľka 73: Detaily o vybraných mikroregiónoch

Skrátený názov MR	Názov MR	Počet obcí	Počet obyvateľov	Rozloha v km ²
Dolné Považie	Dolné Považie a Podunajská nížina - Mátyusföld	22	50 979	473,75
Komplex	KOMPLEX záujmové združenie	10	32 944	151,85
Bokem	Mikroregión BOKEM	3	3 589	68,16
Branč	Mikroregión Branč - združenie obcí	10	7 028	178,14
Horný Žitný ostrov	Mikroregión Horný Žitný ostrov	7	6 652	78,26
Medzičilizie	Mikroregión Medzičilizie	10	7 548	153,19
Podunajsko-Dolnovážsko	Podunajsko - Dolnovážske regionálne združenie	37	129 847	911,75
Nad Holeškou	Spoločenstvo mikroregiónu nad Holeškou	9	9 205	117,08
Trstín-Horná Krupá-Bíňovce	Združenie obcí Trstín - Horná Krupá - Bíňovce	3	2 475	42,58
Viesky	Združenie obcí VIESKY	6	3 594	70,21
Dunaj	ZOPOS - Dunaj	4	2 036	37,14

Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia - SAŽP

8.3 Združenia v ktorých je TTSK členom

Trnavský samosprávny kraj zabezpečuje svoje záujmy aj prostredníctvom účasti v záujmových, občianskych a medzinárodných združeniach. TTSK v týchto združeniach finančne prispieva na činnosť, navyše v niektorých združeniach je aj zakladajúcim členom.

Záujmové združenia právnických osôb, v ktorých je TTSK členom:

- Senická regionálna rozvojová agentúra Trnavského samosprávneho kraja, Senica
- Hlohovecká regionálna rozvojová agentúra Trnavského samosprávneho kraja, Hlohovec
- Dunajskostredská regionálna rozvojová agentúra Trnavského samosprávneho kraja, Dunajská Streda
- Piešťanská regionálna rozvojová agentúra Trnavského samosprávneho kraja, Piešťany
- Galantská regionálna rozvojová agentúra Trnavského samosprávneho kraja, Galanta
- Združenie- Regionálna rozvojová agentúra Trnavského kraja so sídlom v Trnave
- Regionálna rozvojová agentúra Hlohovec, Hlohovec

- Regionálna rozvojová agentúra Senica, Senica
- Regionálna rozvojová agentúra Galanta, Galanta
- Regionálna rozvojová agentúra Šamorín, Šamorín
- Regionálna rozvojová agentúra Skalica, Skalica
- Elektrotechnický klaster - západné Slovensko, Galanta
- Automobilový klaster - západné Slovensko, Trnava
- Energetický klaster - západné Slovensko, Trnava
- Klaster CR - západné Slovensko, Trnava
- Združenie samosprávnych krajov „SK 8“, Bratislava
- Združenie na podporu detí a mládeže v Trnavskom kraji, Trnava

Občianske združenia, v ktorých je TTSK členom:

- Neformálne ekonomické fórum - Hospodársky klub, Bratislava (zakl. člen)
- Združenie pre rozvoj mikroregiónu Vážska vodná cesta, Hlohovec (zakl.člen)

Medzinárodné združenia, v ktorých je TTSK členom:

- Centrálny európsky dopravný koridor (CTEC), ktoré začína vo Švédsku a jedna varianta končí v Taliansku a druhá na Balkáne
- Združenie európskych regiónov, Francúzsko

9 ANALÝZA ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATEĽSTVA NA ÚZEMÍ TTSK

9.1 Úroveň bývania a vybavenosti domácností

Dostatok bytov je dôležitým prvkom pre kvalitu života obyvateľov regiónu. Dostatok voľných bytov (nájomných, i na kúpu) je zároveň veľmi dôležitým predpokladom pre zakladanie nových rodín, čo sa v budúcnosti prejaví na počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Vývoj bytového fondu, ktorý môžeme sledovať v Trnavskom samosprávnom kraji za posledných 30 rokov je typický skoro pre všetky oblasti SR. Po období silného rozmachu bytovej výstavby v 70. rokoch nasledoval pokles asi o polovicu v 80. rokoch a stagnácia s nízkymi prírastkami v 90. rokoch.

Úroveň bývania v Trnavskom samosprávnom kraji sa v súčasnosti vďaka prudkému nárastu bytovej výstavby v posledných rokoch pohybuje nad úrovňou republikového priemeru.

Predovšetkým vďaka výstavbe bytových domov s väčším počtom bytov boli trvale najväčšie prírastky bytového fondu v okresoch Dunajská Streda a Trnava. Najviac bytov 1. a 2. kategórie je v okresoch Piešťany, Dunajská Streda a Trnava, najmenej priaznivá je situácia v okrese Senica. Priemerný vek bytového fondu sa blíži k priemernej hodnote za SR. Najstarší bytový fond je v okrese Senica a Hlohovec naopak najviac bytov sa po roku 1970 postavilo v okrese Dunajská Streda a Trnava. Od roku 2003 sa výstavba bytových domov realizovala najmä v krajských mestách a aglomeráciách Bratislavy.

Graf 50

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Tabuľka 74: Bytová výstavba v TTSK

Územie	Ukazovateľ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Okres Dunajská Streda	Bytové jednotky dokončené	475	492	630	541	643	734	3 515
	v bytových domoch	147	99	209	180	210	296	1 141
	v rodinných domoch	328	393	421	361	433	438	2 374
	Bytové jednotky začínané	702	591	706	850	958	964	4 771
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	71,6	82,7	73,3	75,6	74,1	70,4	
Okres Galanta	Bytové jednotky dokončené	314	180	331	203	395	357	1 780
	v bytových domoch	100	0	100	23	165	119	507
	v rodinných domoch	214	180	231	180	230	238	1 273
	Bytové jednotky začínané	233	307	364	730	378	660	2 672
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	70,2	85,6	70,8	81,1	61,5	62,9	
Okres Hlohovec	Bytové jednotky dokončené	211	81	130	82	175	167	846
	v bytových domoch	144	0	56	30	95	98	423
	v rodinných domoch	67	81	74	52	80	69	423
	Bytové jednotky začínané	187	80	138	297	106	172	980
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	57,2	78,3	63	69,6	57	47,9	
Okres Piešťany	Bytové jednotky dokončené	331	240	283	261	359	296	1 770
	v bytových domoch	179	52	97	130	183	67	708
	v rodinných domoch	152	188	186	131	176	229	1 062
	Bytové jednotky začínané	189	296	474	321	376	521	2 177
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	67,1	84,3	74,1	75,6	67	71,9	
Okres Senica	Bytové jednotky dokončené	295	125	113	162	94	236	1 025
	v bytových domoch	149	12	6	54	0	97	318
	v rodinných domoch	146	113	107	108	94	139	707
	Bytové jednotky začínané	128	144	198	254	211	337	1 272
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	62,6	90,5	82,7	74,1	89,8	63	
Okres Skalica	Bytové jednotky dokončené	195	118	110	80	137	179	819
	v bytových domoch	101	46	13	10	76	95	341
	v rodinných domoch	94	72	97	70	61	84	478
	Bytové jednotky začínané	125	122	120	146	167	333	1 013
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	63,1	67,3	82,9	77,7	65,6	65,6	
Okres Trnava	Bytové jednotky dokončené	569	439	458	1 317	885	770	4 438
	v bytových domoch	317	142	172	968	516	483	2 598
	v rodinných domoch	252	297	286	349	369	287	1 840
	Bytové jednotky začínané	497	869	1 681	1 245	791	1 208	6 291
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	59,9	71,7	66,5	45,1	55,6	57,6	
spolu TTSK	Bytové jednotky dokončené	2 390	1 675	2 055	2 646	2 688	2 739	14 193
	v bytových domoch	1 137	351	653	1 395	1 245	1 255	6 036
	v rodinných domoch	1 253	1 324	1 402	1 251	1 443	1 484	8 157
	Bytové jednotky začínané	2 061	2 409	3 681	3 843	2 987	4 195	19 176
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	64,9	79,6	71,9	60,6	64,2	63,7	
spolu TNSK	Bytové jednotky dokončené	1 617	1 476	1 575	1 247	1 148	1 470	8 533
	v bytových domoch	859	582	723	532	534	755	3 985
	v rodinných domoch	758	894	852	715	614	715	4 548
	Bytové jednotky začínané	1 348	1 649	1 634	1 558	1 939	2 677	10 805
	Priemerná obytná plocha bytu (m ²)	64,7	71,1	64,9	71,3	69,1	64,9	

zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

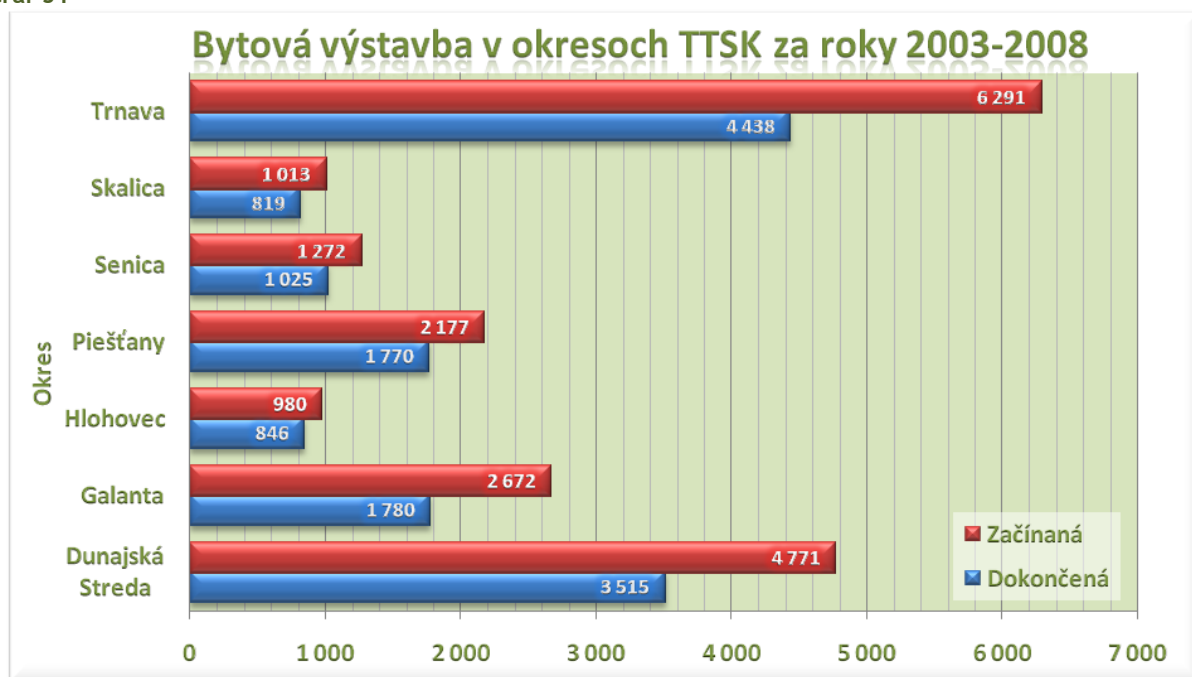
Tabuľka vyššie ukazuje vysoký nárast počtu začínanej bytovej výstavby od roku 2003, najvyšší počet začínaných stavieb bytových jednotiek bol v roku 2008 a to 4 195. Počet dokončených bytov dosiahol svoje minimum v roku 2004 a do roku 2008 masívne rástol. Dôležité je však upozorniť, že z počtu dokončených bytov je počet dokončených bytov v rodinných domoch stabilný. Značne klesá počet bytov dokončených v bytových domoch. Ten značne rástol od roku 2004.

Najpriestrannejšie bytové jednotky sa nachádzajú v okresoch Dunajská Streda (70,4 m²) a Piešťany (70,4 m²). Je to spôsobené najmä vysokým podielom rodinných domov. Najmenšie byty sú v okresoch Trnava (57m²) a Hlohovec (47,9 m²). V oboch okresoch je prevaha bytových domoch, navyše v okrese Hlohovec prevažujú staršie bytové domy ešte pred 70-tych rokov.

Graf nižšie ukazuje, ktoré okresy sa najviac podieľali na intenzívnej bytovej výstavbe v posledných rokoch. Intenzívnou bytovou výstavbou boli zasiahnuté najmä okresy:

- Trnava - najvyšší počet postavených bytov v kraji, vyšší počet postavených bytov v bytových domoch než v rodinných domoch (483 oproti 287) v roku 2008. V budúcnosti vzhľadom k vysokej prevaha začínanej výstavby v rokoch 2003 až 2008 príde na trh veľké množstvo bytov pre mladšie rodiny v mestách)
- Dunajská Streda - najvyšší počet postavených bytov v rodinných domoch (438) v roku 2008. Vidiecky charakter krajiny je pre tento typ výstavby veľmi vhodný. Za roky 2003 až 2008 to bol okres s druhou najintenzívnejšou bytovou výstavbou.
- V ostatných okresoch prevažuje výstavba rodinných domov. Najmenší počet odovzdaných bytov je dlhodobo v okrese Senica.

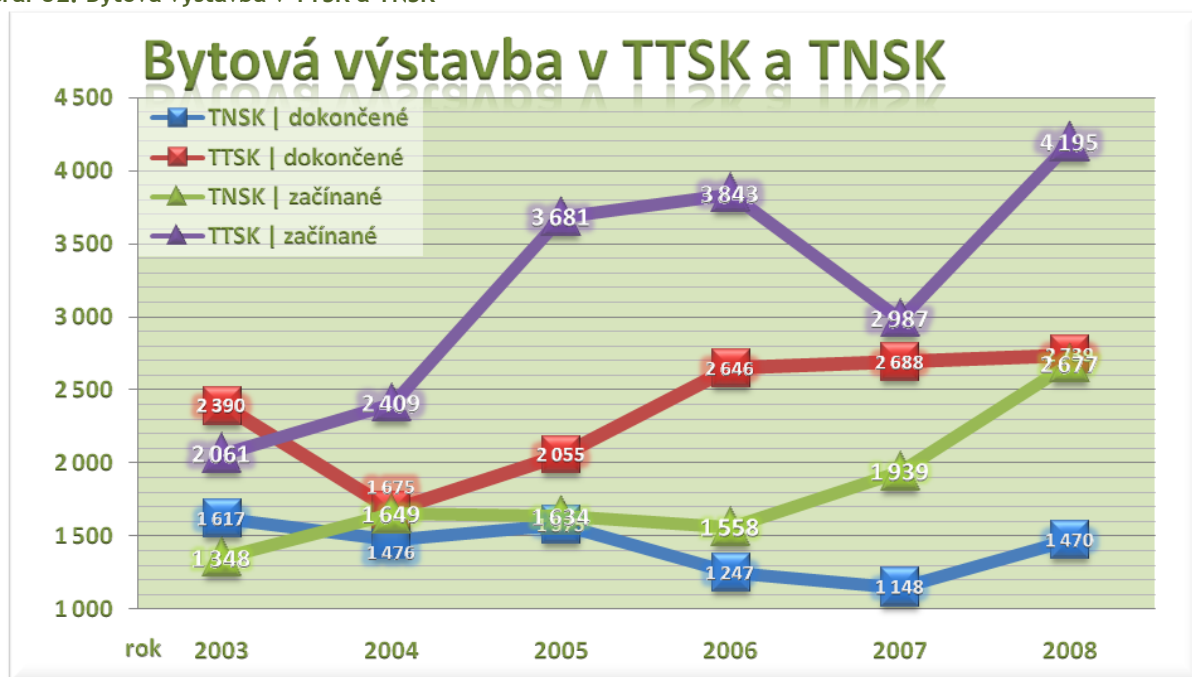
Graf 51

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Intenzívna výstavba bytov a rodinných domov je v týchto okresoch motivovaná najmä rozvojom pracovných príležitostí v okresoch Trnava a Galanta. Taktiež dôležitú úlohu najmä v okrese Dunajská Streda zohráva blízkosť Bratislavy. Mnoho ľudí pracujúcich v Bratislave žije práve v okresoch Trnavského samosprávneho kraja susediacich s Bratislavským krajom.

Graf 52: Bytová výstavba v TTSK a TNSK

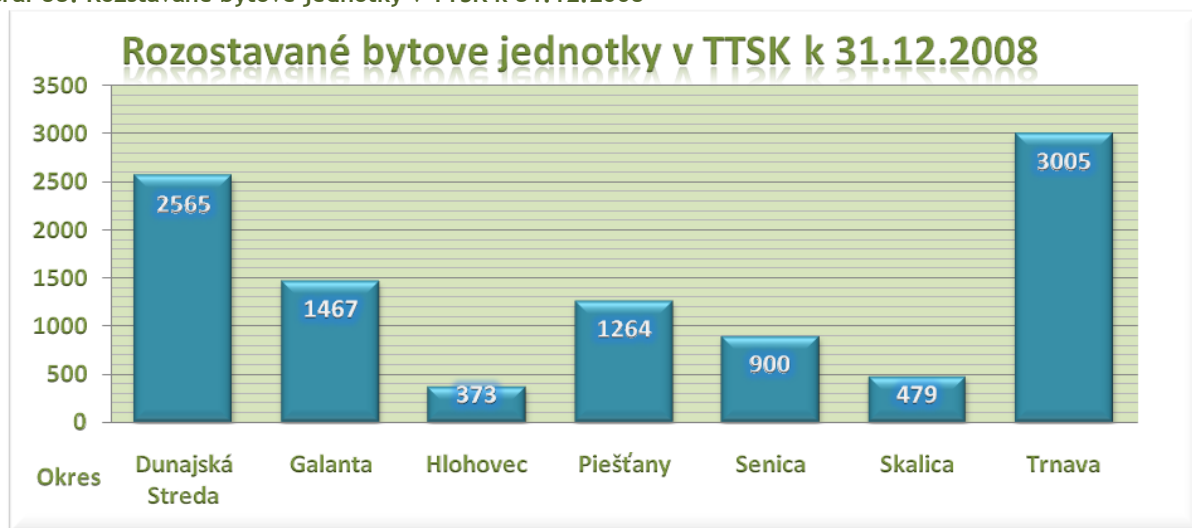

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Pokiaľ porovnávame bytovú výstavbu v Trnavskom samosprávnom kraji a v Trenčianskom samosprávnom kraji, môžeme pozorovať podstatne vyššiu intenzitu výstavby v Trnavskom samosprávnom kraji, ktorý je počtom obyvateľov dokonca menší. Tieto výkyvy sú len minimálne spôsobované výstavbou rodinných domov, skôr ju ovplyvnil vysoký dopyt po nových bytoch v bytových domoch. V TTSK sa začala intenzívna bytová výstavba už pred príchodom zahraničných investorov v roku 2006 kvôli blízkosti a ideálnej dostupnosti k prudko rastúcej Bratislave a jej okoliu. Trenčiansky samosprávny kraj je mimo záujmového územia pracujúcich v Bratislave. Preto sa bytová výstavba rozbehla až v roku 2006, pričom v roku 2008 bol počet začínanej bytovej výstavby dvojnásobný než dokončenej. Podľa týchto údajov je jednoznačne lepšie prostredie pre život a pre budúci rozvoj regiónu vytvárané v Trnavskom samosprávnom kraji.

V súvislosti s veľmi vysokým množstvom rozostavaných bytových jednotiek v TTSK a hospodárskou krízou v roku 2009 je nutné upozorniť, že bytová výstavba je jednou z najviac krízou zasiahnutých odvetví. Množstvo z rozostavaných bytov však môže po dlhšiu dobu zostať prázdnych a navyše zlacnieť. Nie je to dobrá situácia pre developerov ani predajcov, ktorí prídu o zisky, ale pre bežných občanov pravdepodobne zlacnejú novostavby a výrazne zlacnejú staršie byty. Avšak na istý čas zastane bytová výstavba. Možno predpokladať, že znížený dopyt po nehnuteľnostiach najviac zasiahne okres Trnava, keďže v ostatných okresoch predstavujú majoritu rodinné domy, ktoré sa stavajú na objednávku.

Graf 53: Rozstavané bytové jednotky v TTSK k 31.12.2008

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

9.2 Peňažné príjmy a výdavky domácností

Zatiaľ čo bytová výstavba má viac dlhodobý dopad na kvalitu života obyvateľov, peňažné príjmy a výdavky sú faktorom, ktorý ovplyvňuje kvalitu života v kraji ihneď.

Tabuľka 75: Čisté príjmy a výdavky domácností v TTSK (na osobu a mesiac, SKK)

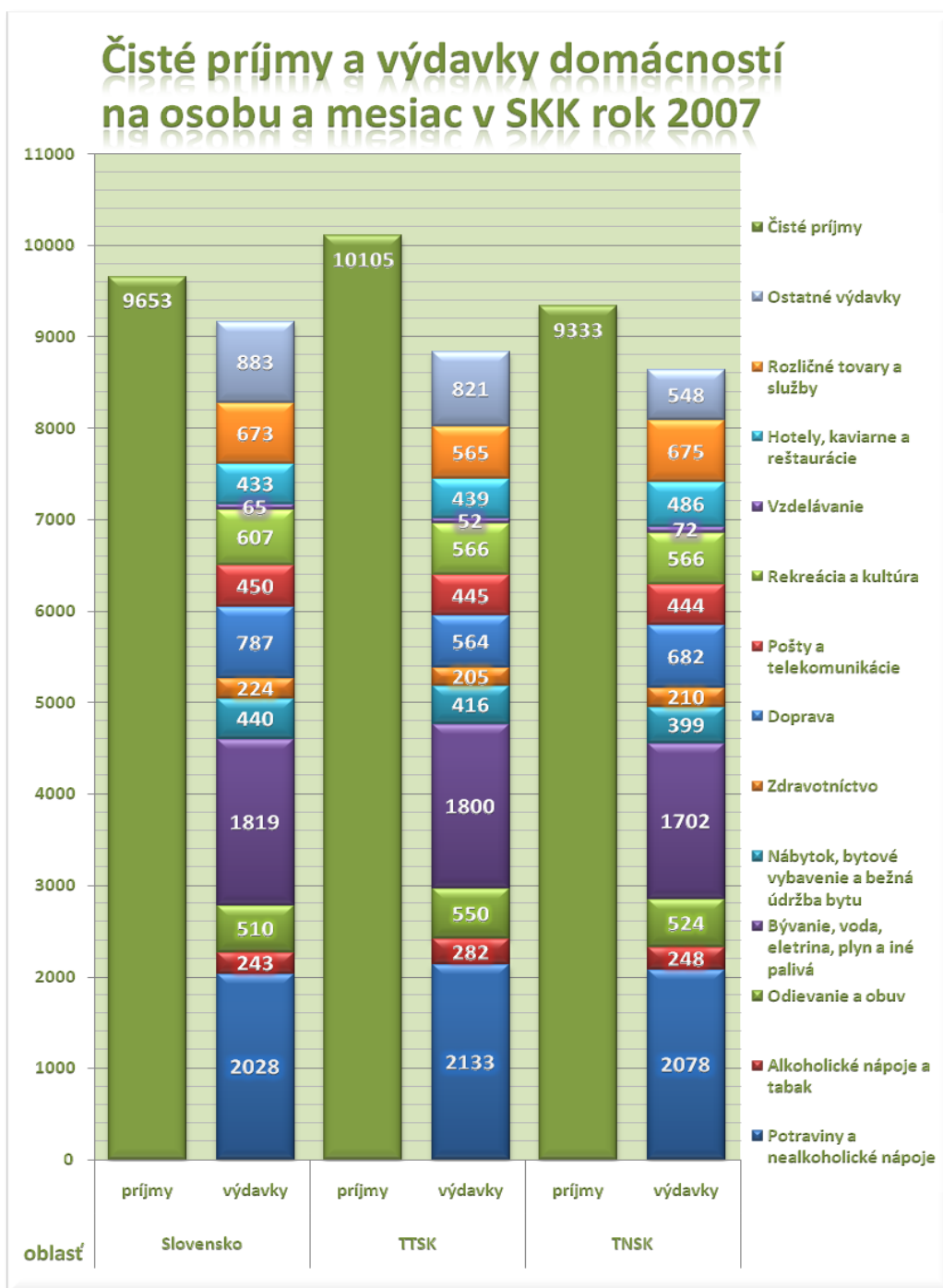
Položka	2004		2005		2006		2007		pohyb 2004 až 2009
	skk	podiel	skk	podiel	skk	podiel	skk	podiel	
Potraviny a nealkoholické nápoje	1876	25,6%	1830	25,1%	1945	22,7%	2133	24,1%	13,7%
Alkoholické nápoje a tabak	263	3,6%	230	3,2%	266	3,1%	282	3,2%	7,2%
Odievanie a obuv	410	5,6%	400	5,5%	457	5,3%	550	6,2%	34,1%
Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá	1537	20,9%	1516	20,8%	1932	22,5%	1800	20,4%	17,1%
Nábytok, bytové vybavenie a bežná údržba bytu	314	4,3%	300	4,1%	432	5,0%	416	4,7%	32,5%
Zdravotníctvo	166	2,3%	197	2,7%	200	2,3%	205	2,3%	23,5%
Doprava	483	6,6%	500	6,9%	513	6,0%	564	6,4%	16,8%
Pošty a telekomunikácie	307	4,2%	328	4,5%	403	4,7%	445	5,0%	45,0%
Rekreácia a kultúra	429	5,8%	424	5,8%	533	6,2%	566	6,4%	31,9%
Vzdelávanie	34	0,5%	35	0,5%	78	0,9%	52	0,6%	52,9%
Hotely, kaviarne a reštaurácie	332	4,5%	346	4,7%	424	4,9%	439	5,0%	32,2%
Rozličné tovary a služby	613	8,4%	593	8,1%	600	7,0%	565	6,4%	-7,8%
Ostatné výdavky	577	7,9%	589	8,1%	794	9,3%	821	9,3%	42,3%
Spolu výdavky	7 339		7 289		8 577		8 838		20,4%
Spolu príjmy	7 205		7 640		8 615		10 105		40,2%
Rozdiel príjmov a výdavkov	-134		351		38		1 267		-

zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

V roku 2007 sa nárazovito zvýšili príjmy domácností na osobu a mesiac, zatiaľ čo výdavky značne nevzrástli. Do roku 2006 bol výsledok hospodárenia domácností skôr bližší nule, v roku 2007 bol však najvyšší na Slovensku a dosiahol 1267 Sk na osobu a mesiac v priemernej domácnosti TTSK. Primárnym dôvodom tohto výsledku boli nadpriemerné príjmy a podpriemerné výdavky na osobu v domácnosti oproti slovenskému priemeru. Príčin možno nájsť hneď niekoľko:

- Rýchle zvýšenie zamestnanosti po príchode zahraničných investorov
- Vyššie než priemerné mzdy v zahraničných podnikoch
- Množstvo obyvateľov pracujúcich v Bratislave a jej okolí pri nižších cenách na území Trnavského samosprávneho kraja

Graf 54

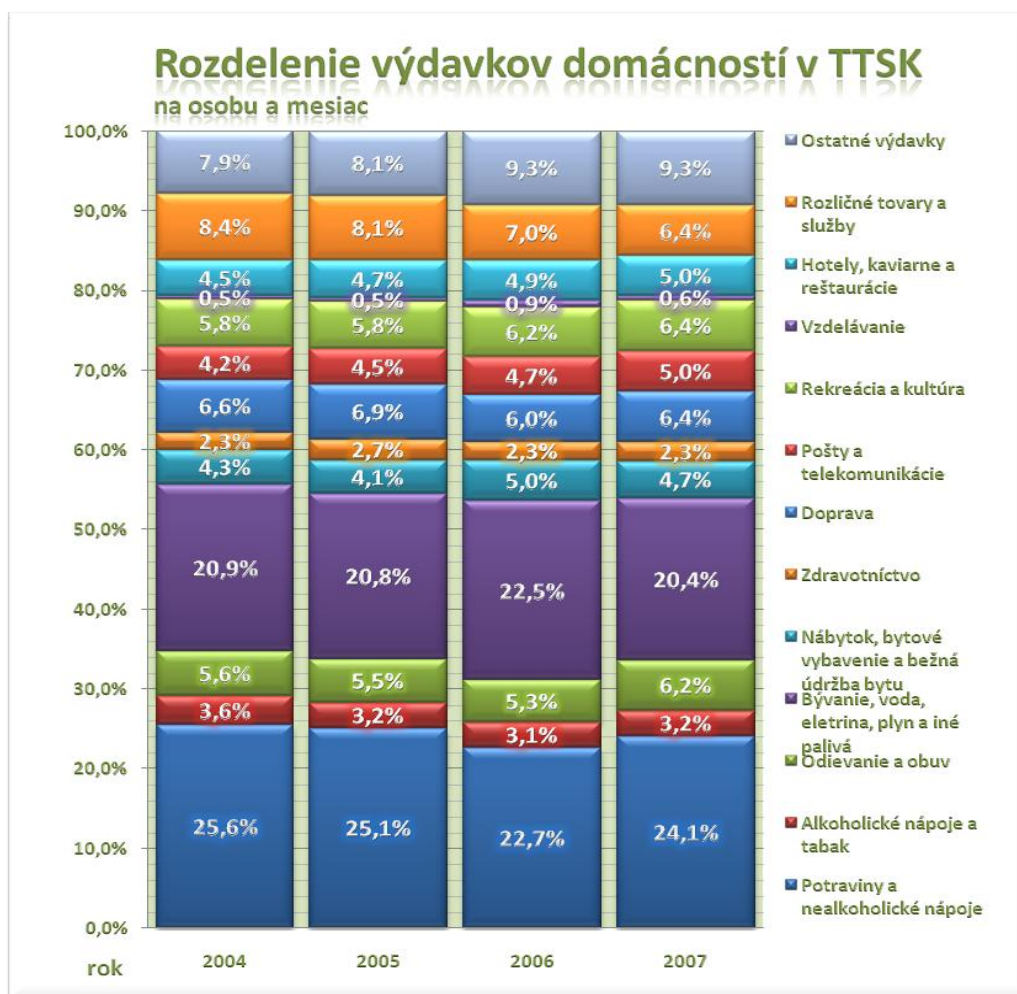
Možno povedať, že priemerný obyvateľ Trnavského kraja míňa oproti priemernému obyvateľovi Slovenska:

- viac na potraviny a nealkoholické nápoje, alkoholické nápoje a tabak, odievanie,
- najúspornejší je napríklad v doprave (ktorú často zabezpečujú aj zamestnávateľia), úspornejší ako priemer SR je vo výdavkoch na nábytok, ostatných výdavkoch, ale aj v spotrebe bývania a energií, rekreácie a kultúry.

Priemerný obyvateľ Trnavského samosprávneho kraja na základné výdavky míňa viac než je slovenský priemer. Menej než je slovenský priemer míňa na rôzne doplnkové výdaje, ktoré nepatria medzi najdôležitejšie ľudské potreby.

Za znepokojivé však možno označiť, že napríklad obyvatelia Trenčianskeho samosprávneho kraja míňajú podstatne viac na vzdelávanie. 52 Sk, ktoré priemerný člen rodiny v TTSK mesačne minie na vzdelávanie je skutočne málo a v budúcnosti to môže spôsobiť zaostávanie v kvalite vzdelania. Okrem toho je znepokojivé, že priemerný obyvateľ TTSK minie na alkoholické nápoje a tabak o 40 Sk viac než je Slovenský priemer (SK: 243 Sk, TTSK: 282 Sk). Výdavky na zdravotníctvo sú tiež nižšie než je slovenský priemer. Všeobecne možno konštatovať zahraničné investície mali pozitívny vplyv na príjmovú stranu domácností.

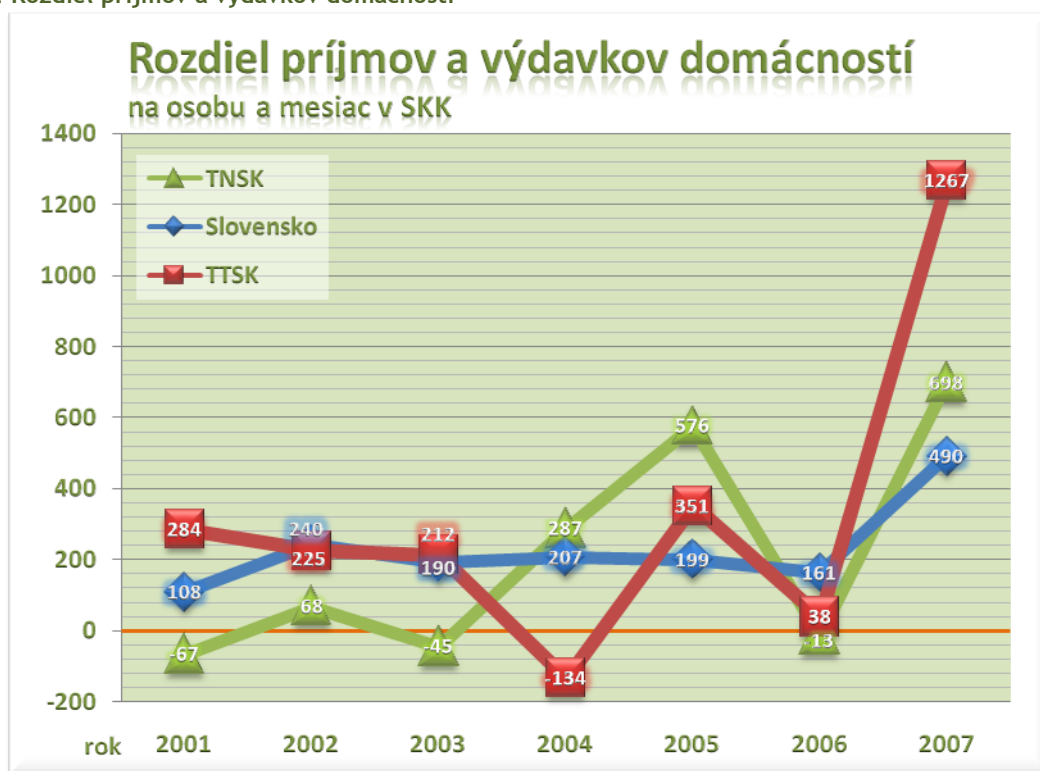
Graf 55

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Podiely rôznych druhov výdavkov sa v horizonte od roku 2004 do roku 2007 menili len mierne. Najväčší nárast zaznamenali ostatné výdavky a najväčší pokles výdavky na rozličné tovary a služby. V časovom horizonte výraznejšie kolísal podiel výdavkov na potraviny a nealkoholické nápoje, ktorý v roku 2006 najprv poklesol o 2,9% (oproti 2004) a neskôr v roku 2007 vzrástol o 1,4% (oproti 2006). V skúmanom časovom horizonte výdavky na bývanie a potraviny tvorili spolu približne 44% až 45% z celkových výdavkov. Ďalšími významnými výdavkami s podielom nad 6% z výdavkov celkom sú výdavky na odievanie a obuv, dopravu a rekreáciu. Nad 5% v roku 2007 vystúpili výdavky na reštaurácie a telekomunikácie. Vzdelávanie dosiahlo najvyšší podiel z výdavkov v roku 2006, kedy tvorilo 0,9% všetkých výdavkov domácností. V roku 2007 pravdepodne následkom celkového zvýšenia životných nákladov, klesol ich podiel na 0,6%. Stále však tento výsledok hodnotíme ako neuspokojivý. Dodatočné výdavky na vzdelávanie znamenajú investície do lepšej budúcnosti rodín.

Graf 56: Rozdiel príjmov a výdavkov domácností

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

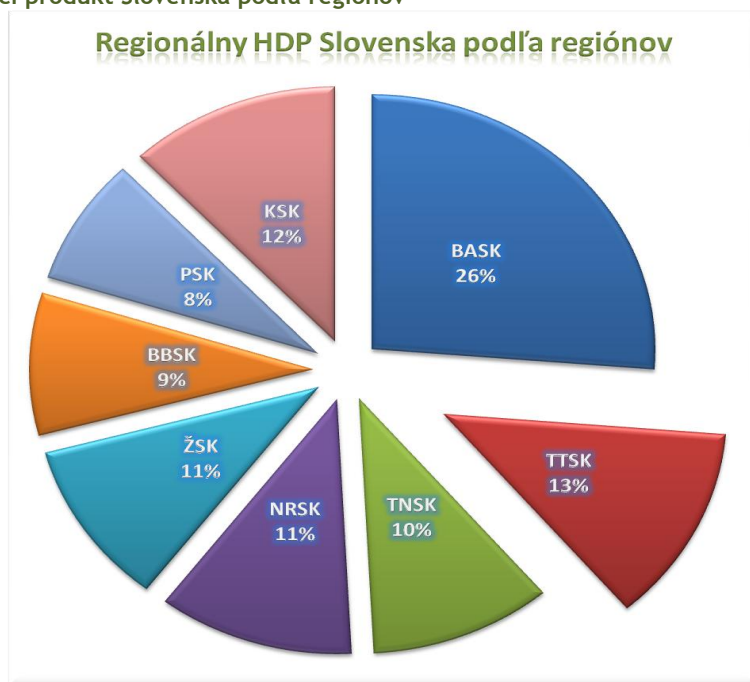
Rozdiel príjmov a výdavkov domácností sa v TTSK držal do roku 2004 približne v súlade so slovenským priemerom cca 200 Sk prebytok na osobu a mesiac. V roku 2004 začal tento ukazovateľ výrazne kolísať, v roku 2007 prudko stúpol na 2,5 násobok slovenského priemeru. Porovnateľný Trenčiansky kraj dosahoval do roku 2004 výsledky okolo nuly, v roku 2004 sa prejavil hospodársky rast. V roku 2006 bol v oboch krajoch pokles, v prípade TNSK až do mínusových hodnôt. Výsledky roku 2007, ovplyvnené rozbíhajúcou sa výrobou v závodoch Samsung a PCA, sa pozitívne prejavil na prebytku peňažných prostriedkov domácností.

V súvislosti s hospodárskou krízou, ktorá sa prejavila v závere roka 2008 a bude ovplyvňovať svetové hospodárstvo minimálne do roku 2012, možno očakávať pokles zamestnanosti a následne aj mierny pokles doplnkových výdavkov domácností z dôvodu opatrnosti a strachu zo straty zamestnania/príjmov. Preto je nutné očakávať celoslovenský pokles prebytku v hospodárení domácností a v niektorých okresoch sa pravdepodobne vyskytne aj schodok v hospodárení domácností. Dôvodom bude pokles priemerného príjmu domácností a len veľmi mierny pokles výdavkov, ovplyvnený poklesom cien bežných tovarov. V prípade Trnavského samosprávneho kraja predpokladáme, na základe dlhodobého vývoja, len veľmi mierny prebytok hospodárenia domácností približujúci sa vyrovnanému stavu (nule).

9.3 Regionálny hrubý domáci produkt

Trnavský samosprávny kraj sa podieľa na slovenskom HDP približne 13%. Ak sa vezme do úvahy, že na Slovensku je 8 samosprávnych krajov, tak v prípade ideálnej (neexistujúcej) situácie by každý kraj mal tvoriť 12,5% HDP, čo Trnavský samosprávny kraj spĺňa. V rámci Slovenskej republiky však existujú regionálne disparity, ktoré sa odzrkadľujú na tvorbe HDP. Najvypuklejšou z týchto disparít je prevaha hospodárskej činnosti v Bratislavskom kraji oproti ostatným krajom, čo sa prejavuje aj na tvorbe HDP. Bratislavský samosprávny kraj tvorí dvojnásobný HDP než Trnavský samosprávny kraj. Ak však vezmeme do úvahy len 7 samosprávnych krajov bez hlavného mesta, je TTSK spomedzi slovenských regiónov najlepším.

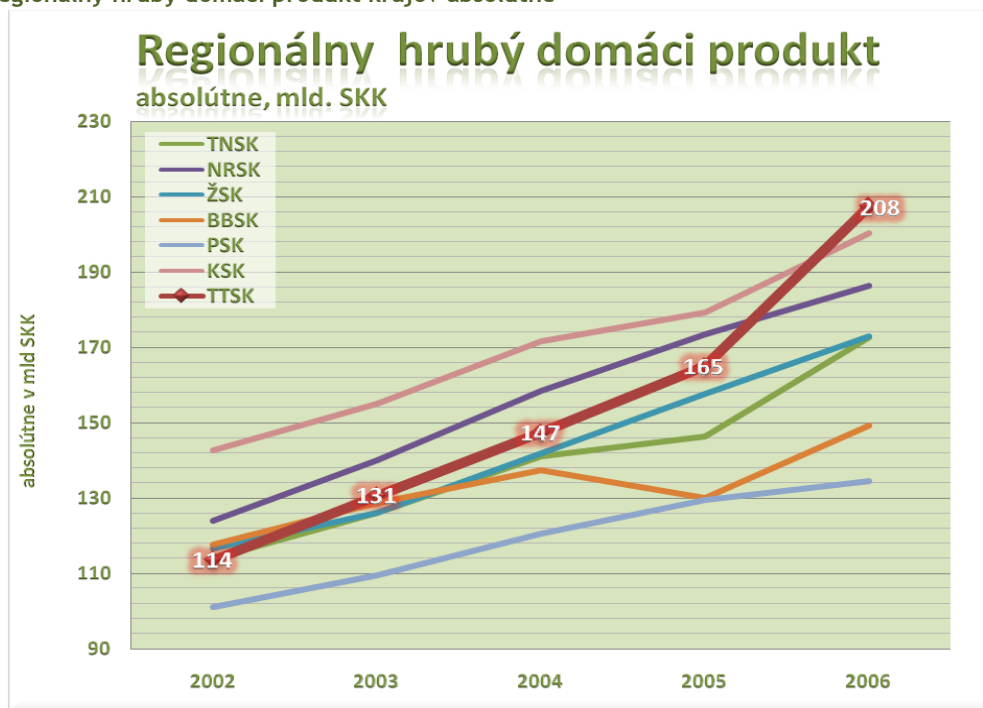
Graf 57: Hrubý domáci produkt Slovenska podľa regiónov

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Takýto výsledok bol však dosiahnutý až v roku 2006, kedy sa dá už hovoriť o nábehu výroby automobilky PCA a ostatných subdodávateľov a taktiež o raste výroby v závode Samsung Electronics Slovakia v Galante. Do roku 2005 bol lídrom v regionálnom HDP spomedzi slovenských regiónov Košický samosprávny kraj. V TTSK sa v roku 2006 vytvoril HDP v hodnote 208 mld Sk.

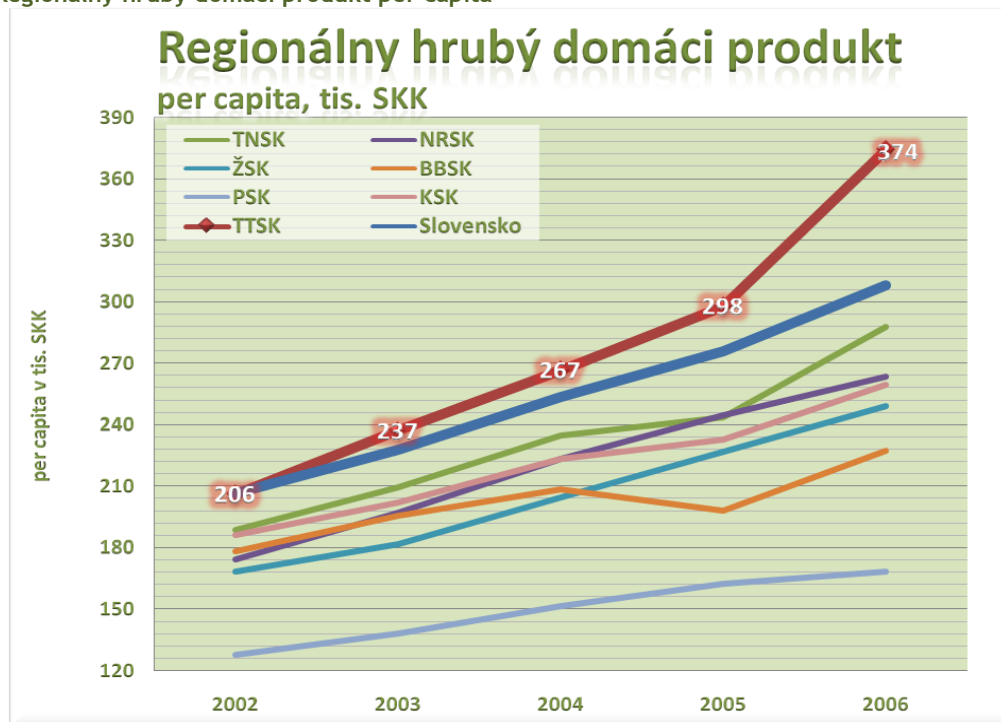
Graf 58: Regionálny hrubý domáci produkt krajov absolútne

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Ak vezmeme do úvahy, že TTSK je v počte obyvateľov najmenším slovenským samosprávnym krajom, vychádza, že HDP per capita (na jedného obyvateľa) bolo v roku 2006 približne 374 tis. Sk, čo je druhý najlepší výsledok v Slovenskej republike - po Bratislavskom kraji a je to jediný slovenský mimobratislavský kraj, ktorý dokázal prekonať slovenský priemer HDP na obyvateľa - približne 310 tis. Sk. V tomto ukazovateli si Trnavský samosprávny kraj dlhodobo drží svoje umiestnenie na druhej priečke v rámci Slovenska.

Graf 59: Regionálny hrubý domáci produkt per capita

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Až približne do roku 2003, kedy bola začatá výroba v Samsungu, bol Trnavský samosprávny kraj len priemerným slovenským krajom, ktorého HDP rástol medziročne tempom podobným ako Slovenská republika. V roku 1995 bol regionálny HDP v Trnavskom kraji len o 3,4 mld. Sk vyšší než v Trenčianskom samosprávnom kraji. V roku 2003 bol však zaznamenaný až 15% nárast HDP v TTSK a odvtedy bol nárast HDP každý rok nadpriemerný približne až do konca roku 2008. V roku 2006 bol nárast HDP dokonca až 25%, čo je výnimočne vysoké číslo v rámci Európskej únie. Porovnateľný Trenčiansky kraj sa dlhšie držal v priemere až do roku 2006. V tomto ohľade má Trnavský samosprávny kraj značný náskok, a preto bol v roku 2006 regionálny HDP v Trnavskom kraji vyšší až o 35 mld. Sk.

Tabuľka 76: Rast regionálneho hrubého domáceho produktu (abs. mil SKK, bežné ceny)

rok	Slovensko		TTSK		TNSK	
1995	581 736	medziročný rast	65 162	medziročný rast	61 806	medziročný rast
1996	648 084	11,41%	72 606	11,42%	69 482	12,42%
1997	718 615	10,88%	79 222	9,11%	75 507	8,67%
1998	788 224	9,69%	85 080	7,39%	82 724	9,56%
1999	846 514	7,40%	92 527	8,75%	89 709	8,44%
2000	938 755	10,90%	100 823	8,97%	99 878	11,34%
2001	1 019 351	8,59%	106 664	5,79%	107 856	7,99%
2002	1 109 170	8,81%	113 547	6,45%	113 951	5,65%
2003	1 223 328	10,29%	130 731	15,13%	126 153	10,71%
2004	1 362 042	11,34%	147 365	12,72%	141 142	11,88%
2005	1 485 671	9,08%	165 011	11,97%	146 268	3,63%
2006	1 659 398	11,69%	207 501	25,75%	172 571	17,98%

zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

V roku 2009 sa však následkom celosvetového poklesu dopytu, aj v automobilových závodoch v okolí Trnavy, na krátky čas obmedzila výroba. Slovenská ekonomika zažila za prvý štvrtrok 2009 pokles HDP na úrovni 2,4% (pokles HDP). Pokles HDP v roku 2009 je očakávaný/predpovedaný (máj 2009) na úrovni cca 5,4 % až 6,2%. Hospodársky pokles na Slovensku je v súčasnosti vyšší, než je priemer Európskej únie. Podľa údajov aktuálnych na začiatku júla 2009 následkom vplyvu silného eura a zamerania na automobilový priemysel bola od Slovenskej ekonomiky v EU horšia už len Lotyšská ekonomika stojaca na pokraji krachu.

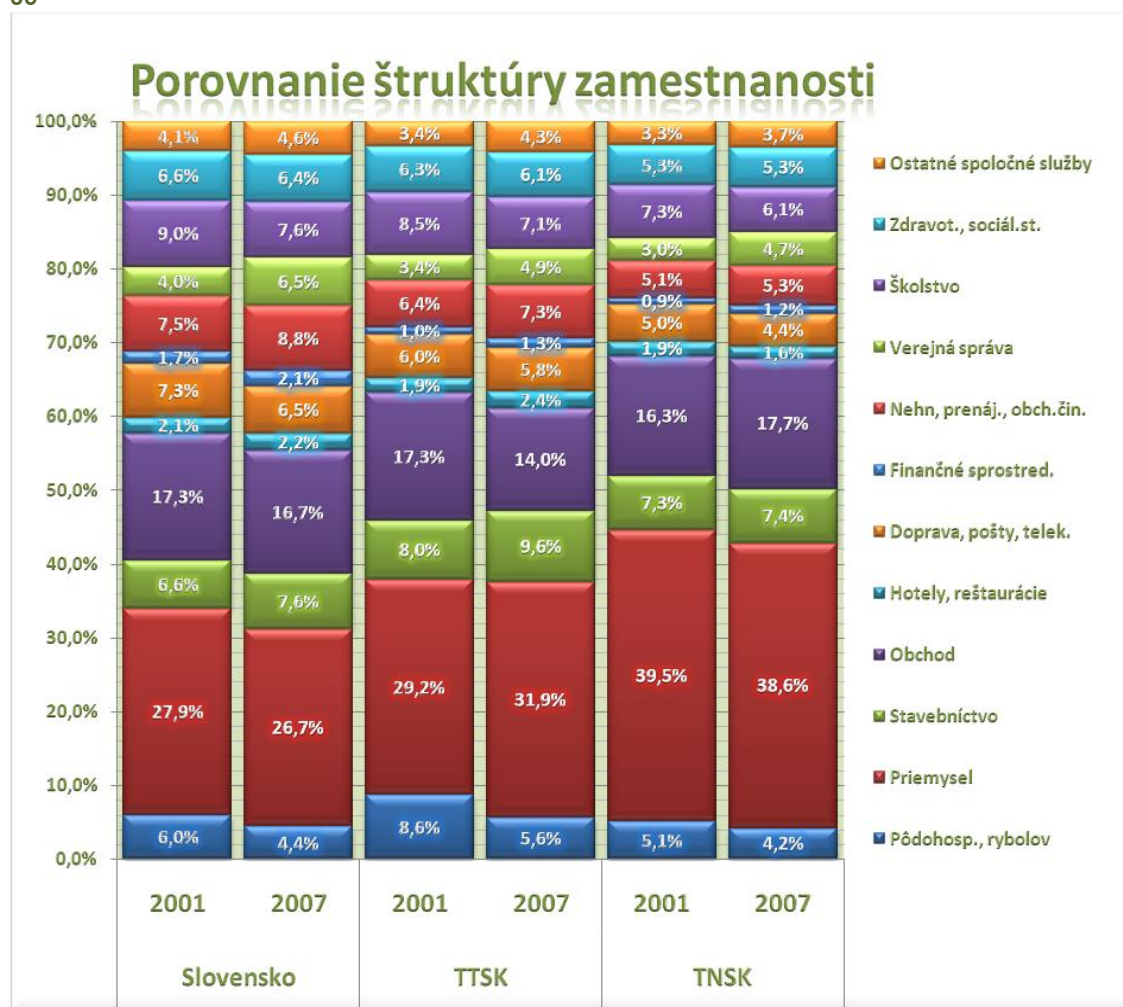
Medziročný pokles priemyselnej výroby na Slovensku bol približne 25%. A to ešte nebolo dosiahnuté dno hospodárskeho poklesu. Mierny pokles (približne 3%) sa však nevyhol ani elektrotechnickému priemyslu, ktorý v Trnavskom kraji zastupuje Samsung Electronics so svojimi závodmi v Galante a Voderadoch pri Trnave. Ako sám deklaruje elektrotechnický priemysel už dosiahol dno krízy a začína opäť naberať na sile. Vzhľadom k tomu, že celosvetový hospodársky pokles sa odrazil najmä na trhu s automobilmi možno očakávať v Trnavskom kraji miernu až strednú kontrakciu regionálnej ekonomiky. Podporujú to aj dáta z trhu práce.

Prvé predpoklady týkajúce sa prekonania hospodárskej krízy, ktorá začala na sklonku roku 2008, hovorili o veľkých problémoch v roku 2009 a miernej rekonvalescencii v roku 2010. V júni 2009 však ešte ani nebolo dosiahnuté dno hospodárskej krízy a preto súčasné odhady hovoria skôr o veľmi miernom a pomalom raste ekonomiky v roku 2011. Vzhľadom k tomu, že Trnavský samosprávny kraj má diverzifikovanú štruktúru hospodárstva a elektrotechnický priemysel, ako jeden z pilierov ekonomiky TTSK, nebol významne zasiahnutý krízou, možno hovoriť o postupnom a pomalom raste HDP v TTSK najskôr na začiatku v roku 2011 a aj to so značnou mierou neistoty. Slovensko ako celok sa pravdepodobne začne na svoju rastovú cestu pomaly vracat' v roku 2012.

9.4 Štruktúra zamestnanosti obyvateľstva

V Slovenskej republike vytvárajú podstatnú časť zamestnanosti priemysel, obchod, obchod a prenájom nehnuteľností, telekomunikácie, zdravotníctvo, školstvo, stavebníctvo a doprava. Priemysel však jednoznačne dominuje a spolu s obchodom a realitami zamestnáva viac ako polovicu zamestnancov na Slovensku. Ďalších približne 30% tvoria telekomunikácie, zdravotníctvo, školstvo a doprava. Najväčší nárast postavenia v slovenskej zamestnanosti oproti roku 2001 však bol vo verejnej správe.

Graf 60

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

V Trnavskom samosprávnom kraji zamestnávajú tri najvýznamnejšie odvetvia - priemysel, obchod a stavebníctvo viac než 50% pracujúcich. Ďalších približne 30% zamestnávajú zdravotníctvo, školstvo, reality, poľnohospodárstvo a doprava. Najviac narástol význam priemyslu ako zamestnávateľa (o 2,5%), najviac - približne 3% - stratil obchod a poľnohospodárstvo zásluhou nových technológií. Znepokojivý je nárast významnosti verejnej správy ako zamestnávateľa o 1,5% až na 4,9%.

Tabuľka 77

Odvetvová štruktúra zamestnanosti v okresoch za rok 2007															
Odvetvie	Dun. Streda		Galanta		Hlohovec		Piešťany		Senica		Skalica		Trnava		Spolu
	počet	podiel*	počet	podiel*	počet	podiel*	počet	podiel*	počet	podiel*	počet	podiel*	počet	podiel*	
Pôdohosp., rybolov	3 414	26,6%	1 844	14,3%	1 091	8,5%	1 391	10,8%	1 638	12,7%	1 261	9,8%	2 219	17,3%	12 858
Priemysel	8 837	12,1%	10 559	14,5%	4 993	6,8%	7 961	10,9%	7 694	10,5%	10 105	13,8%	22 909	31,4%	73 058
Stavebníctvo	5 736	26,2%	5 149	23,5%	1 724	7,9%	1 773	8,1%	1 494	6,8%	1 071	4,9%	4 962	22,6%	21 909
Obchod	7 099	22,2%	3 881	12,1%	3 241	10,1%	4 666	14,6%	2 735	8,5%	2 066	6,5%	8 307	26,0%	31 995
Hotely, reštaurácie	851	15,8%	579	10,8%	345	6,4%	1 009	18,7%	646	12,0%	558	10,4%	1 397	25,9%	5 385
Doprava, pošty, telek.	2 000	15,0%	2 346	17,6%	1 193	9,0%	1 429	10,7%	1 769	13,3%	656	4,9%	3 909	29,4%	13 302
Finančné sprostred.	469	16,2%	318	11,0%	161	5,6%	460	15,9%	256	8,8%	150	5,2%	1 083	37,4%	2 897
Nehnuteľnosti	2 894	17,4%	1 837	11,1%	926	5,6%	3 142	18,9%	776	4,7%	1 013	6,1%	6 009	36,2%	16 597
Verejná správa	1 723	15,5%	1 669	15,0%	1 495	13,5%	666	6,0%	1 302	11,7%	486	4,4%	3 762	33,9%	11 103
Školstvo	3 448	21,3%	2 109	13,0%	1 055	6,5%	1 757	10,9%	1 382	8,5%	1 139	7,0%	5 278	32,6%	16 168
Zdravot., sociál.st.	2 787	20,1%	2 188	15,8%	464	3,3%	2 733	19,7%	975	7,0%	1 150	8,3%	3 566	25,7%	13 863
Ost.spoloč. služby	1 865	19,1%	1 302	13,3%	980	10,0%	1 273	13,0%	998	10,2%	630	6,4%	2 734	27,9%	9 782

* - podiel na odvetví

Údaje sú za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac, odhady za malé podniky do 19 zamestnancov, súkromných podnikateľov nezapisaných do obchodného registra a ich zamestnancov a cudzích štátnych príslušníkov legálne pracujúcich na území SR.

V dôsledku zaokrúhľovania údaje za jednotlivé okresy, kraje, oblasti alebo SR nemusia na seba úplne nadväzovať.

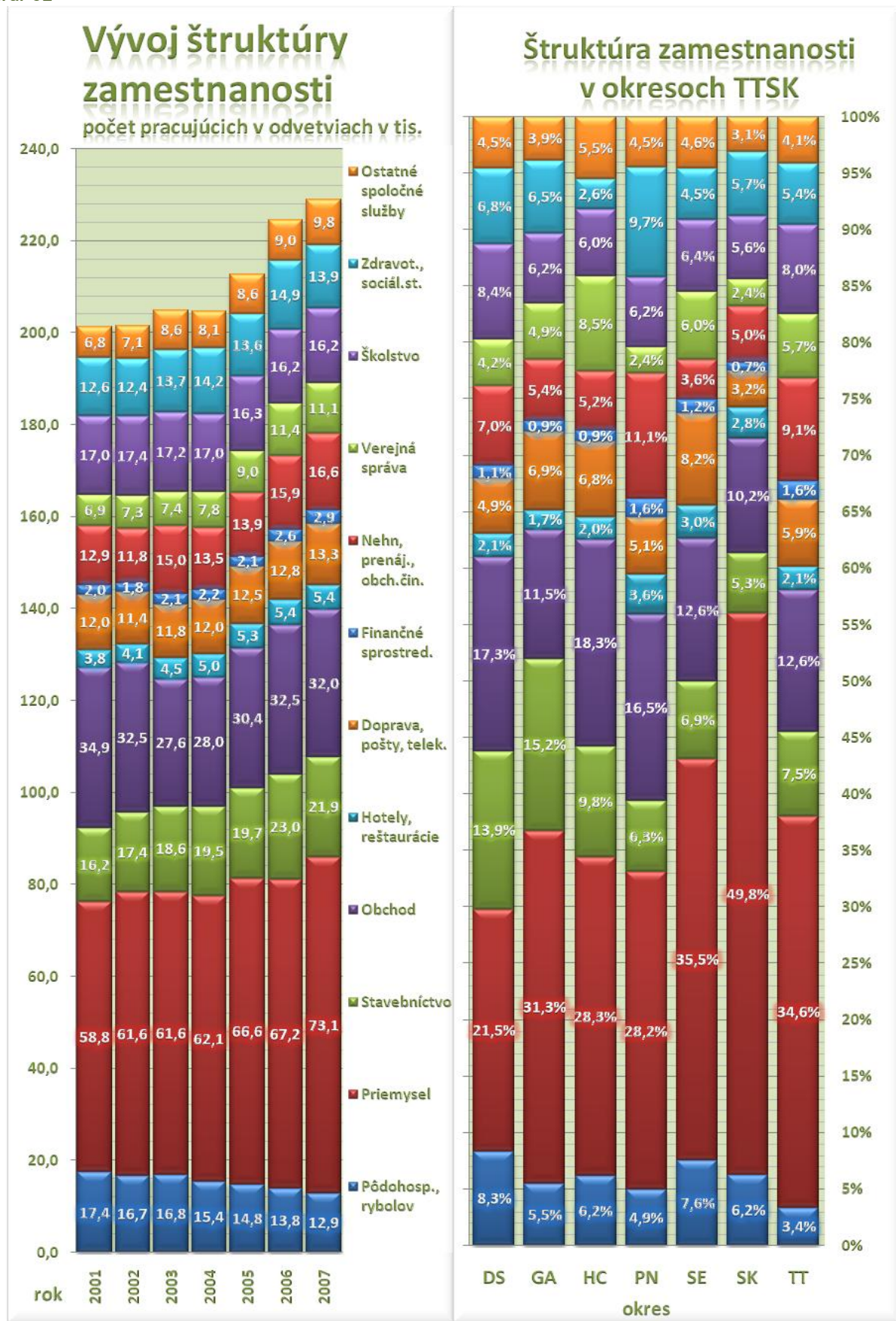
Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Tabuľka vyššie ukazuje, že takmer tretina všetkých pracovníkov priemyslu pracuje v Trnavskom okrese. Trnavský okres dominuje každému odvetviu zamestnanosti okrem poľnohospodárstva a rybolovu a stavebníctva, kde je dominantný okres Dunajská Streda. V stavebníctve dokonca v roku 2007 bolo zamestnaných v okresoch Dunajská Streda a Galanta viac ľudí než v Trnavskom okrese. Zamestnanosť v ostatných odvetviach zodpovedá podielu obyvateľov v jednotlivých okresoch.

V období od roku 2001 do roku 2007 pribudlo v priemysle TTSK 14,3 tis. zamestnaných občanov, čo predstavuje 24 % nárast zamestnanosti v priemysle. Rady zamestnancov verejnej správy sa od roku 2001 do roku 2007 rozšírili z 6,9 tis. na 11,1 tis. zamestnaných, čo je približne o jedno malé mesto. Znamená to obrovský nárast byrokracie v časoch, kedy by mala informatizácia systémov a vybavovanie úradných záležitostí cez internet byť strategickou prioritou. Značný nárast bol zaznamenaný aj v sektore ostatných spoločenských služieb a realitách a stavebníctve. Mierny nárast, ktorý stojí za spomenutie nastal v zamestnanosti v doprave, čo odráža potreby regiónu vo zvýšenej miere prepravovať ľudí a tovar mimo TTSK. V poľnohospodárstve zásluhou automatizácie ubudlo 4,5 tisíc pracovných miest. Oproti roku 2001 bola zamestnanosť v roku 2007 vyššia približne o 30 tis. zamestnancov.

Graf 61

Graf 62

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Zaujímavosťou je, že v okrese Skalica až takmer 50% obyvateľov roku 2007 pracovalo v priemysle - v Grafobale a INA Skalica. Preto môžeme považovať skalický okres za jeden z najohrozenejších hospodárskou krízou v roku 2009 a 2010. Mimoriadne vysoký podiel realít mal okres Piešťany, čo tento okres môže ohroziť v časoch hospodárskeho poklesu a zníženého dopytu po nehnuteľnostiach. V okrese Piešťany bol v roku 2007 aj vysoký podiel zdravotníckych pracovníkov, čo sa viaže na kúpeľnú tradíciu.

9.5 Kriminalita

V Trnavskom samosprávnom kraji bolo spáchaných v roku 2008 až 10 622 trestných činov, pričom jednoznačne prevažovala všeobecná kriminalita. V porovnaní s väčším ale podobným Trenčianskym krajom je to o 2847 trestných činov viac, čo je o 36% viac pri nižšom počte obyvateľstva. Znepokojivý je nárast kriminality - za osem rokov o 22,6%, pričom v Trenčianskom kraji vzrástla kriminalita od roku 2001 len o 8%.

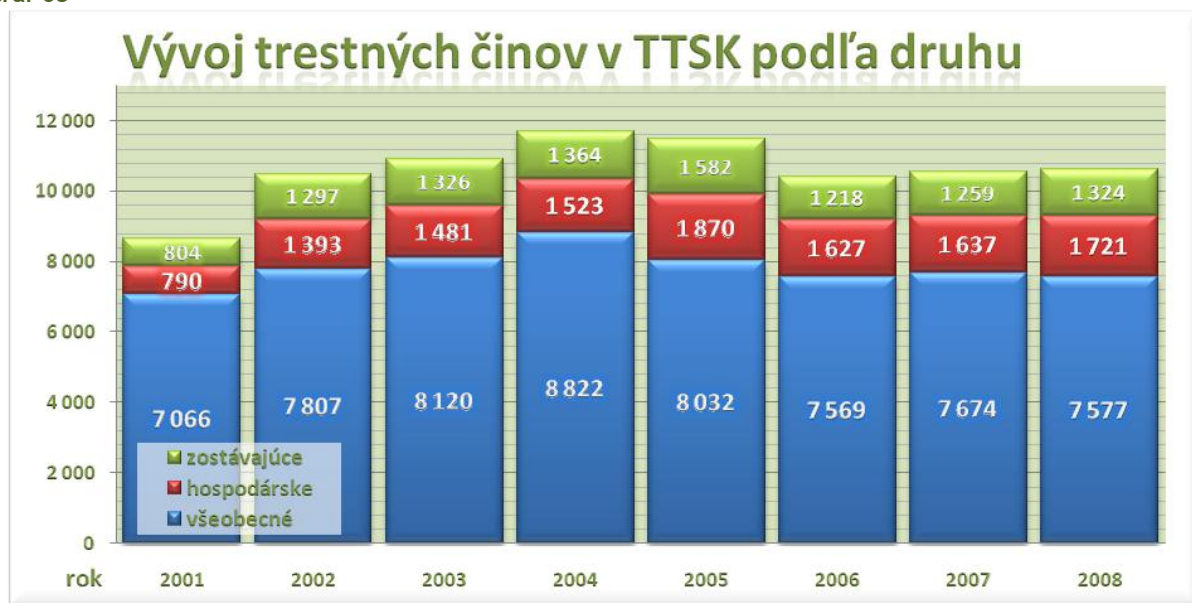
Tabuľka 78: Vývoj kriminality v TTSK a TNSK

rok	TTSK				TNSK			
	všeobecné	hospodárske	zostávajúce	spolu	všeobecné	hospodárske	zostávajúce	spolu
2001	7 066	790	804	8 660	5 446	668	1 089	7 203
2002	7 807	1 393	1 297	10 497	5 691	1 341	1 445	8 477
2003	8 120	1 481	1 326	10 927	5 423	1 517	1 536	8 476
2004	8 822	1 523	1 364	11 709	6 270	1 336	1 644	9 250
2005	8 032	1 870	1 582	11 484	5 270	1 621	1 693	8 584
2006	7 569	1 627	1 218	10 414	4 740	1 540	1 345	7 625
2007	7 674	1 637	1 259	10 570	5 097	1 574	1 500	8 171
2008	7 577	1 721	1 324	10 622	4 800	1 447	1 527	7 774

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR

Kriminalita dosahovala svoje vrcholy v TTSK aj TNSK v rokoch 2004 a 2005. Percentuálne najvyšší nárast trestnej činnosti bol zaznamenaný v oblasti hospodárskej kriminality o 118% od roku 2001 do roku 2008. Podobný vývoj nastal aj v TNSK. TTSK je oproti TNSK bezpečnejším krajom v oblasti zostatkovej kriminality, ktorá zahŕňa aj dopravné nehody. Počet všeobecnej kriminality však vzrástol oproti roku 2001 v TTSK o 511 prípadov ročne, zatiaľ čo v Trenčianskom kraji tento počet klesal. Možno teda jednoznačne povedať, že v Trnavskom samosprávnom kraji je príliš vysoký výskyt všeobecnej kriminality a hospodárskej trestnej činnosti, ktorá za posledných 8 rokov narástla a nevykazuje žiadne známky zlepšenia/klesajúcich trendov.

Graf 63

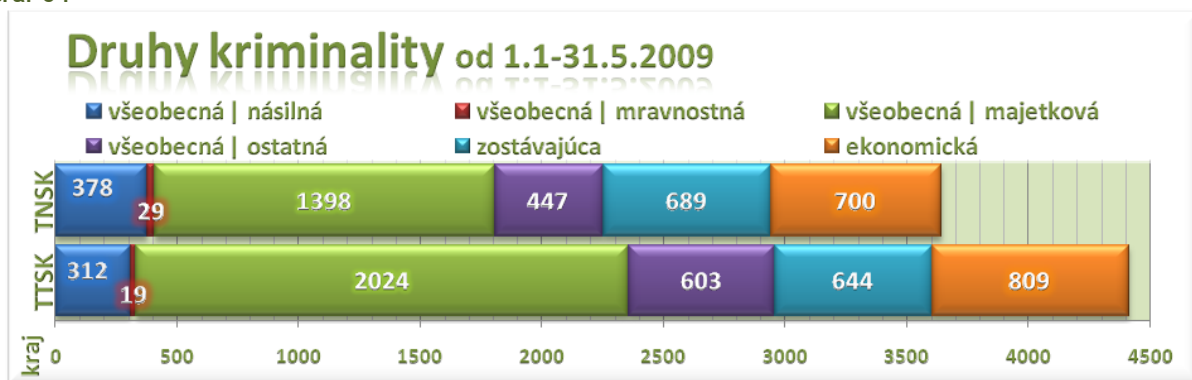

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Za účelom zisťovania druhovej štruktúry trestných činov sme použili údaje za prvých 5 mesiacov roka 2009, ktoré ukazujú kriticky rozšírené druhy kriminality v TTSK porovnané s TNSK.

Ak si podrobnejšie rozoberieme druhy kriminality, ktoré v TTSK dominovali v prvých 5 mesiacoch roka 2009, je zjavné, že násilná a mravnostná kriminalita nie je v TTSK extrémne vysoká. Problémom je majetková kriminalita, kde bolo za prvých 5 mesiacov roka 2009 spáchaných v TTSK o 626 trestných činov viac. Okrem toho bola v TTSK približne o 156 trestných činov vyššia všeobecná ostatná kriminalita, ktorá zahŕňa drogy, obchod s bielym mäsom a nedovolené ozbrojovanie. O 109 trestných činov viac bolo spáchaných v TTSK aj v ekonomickej kriminalite.

Graf 64

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

V Trnavskom samosprávnom kraji bola za prvých 5 mesiacov roka 2009 spôsobená celková škoda všeobecnou kriminalitou 10 763 €, pričom v Trenčianskom kraji to bolo 3418 €, teda v TTSK to bolo niečo viac než trojnásobok. A to sú škody spáchané na majetku občanov samosprávneho kraja. Ochrana majetkových práv je jedným zo základných pilierov fungujúcej trhovej ekonomiky a kapitalizmu. Okrem toho dobrá ochrana majetkových práv a bezpečie vytvárajú ideálne podmienky pre rozvoj prosperity samosprávneho kraja. Z tohto dôvodu považujeme vysoké škody spôsobené všeobecnou kriminalitou za alarmujúce.

Problémom bol za prvých 5 mesiacov aj vysoký počet stíhaných a vyšetrovaných maloletých za trestné činy, najmä majetkovej kriminality - až 229 (TNSK: 186).

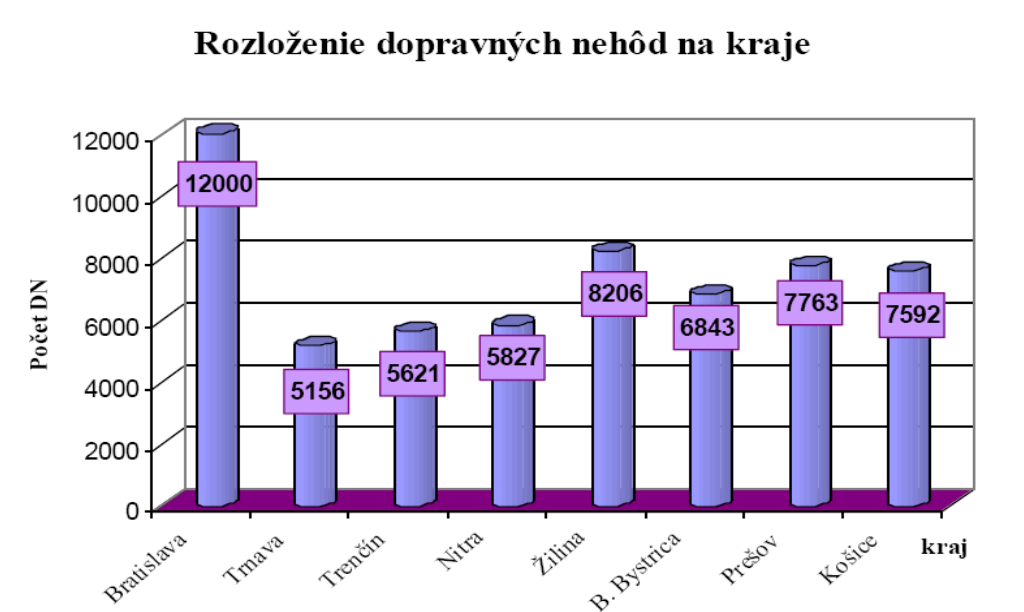
Tabuľka 79: Štruktúra kriminality v TTSK za 1.1.-31.5.2009

Druh kriminality	TTSK				TNSK			
	Zistené trestné činy za január až máj 2009	Spôsobená škoda v tis. €	Počet stíhaných a vyšetrovaných osôb		Zistené trestné činy za január až máj 2009	Spôsobená škoda v tis. €	Počet stíhaných a vyšetrovaných osôb	
			celkovo	z toho maloletých a mladistvých			celkovo	z toho maloletých a mladistvých
VŠEOBECNÁ KRIMINALITA SPOLU	2 958	10 763	1 629	207	2 252	3 418	1 204	165
NÁSILNÁ KRIMINALITA	312	29	257	27	378	66	282	29
vraždy, lúpeže, umýselné ublíženie na zdraví								
MRAVNOSTNÁ KRIMINALITA	19		11	2	29		23	9
znásilnenie, pohlavné zneužívanie, obchod s ľuďmi								
MAJETKOVÁ KRIMINALITA	2 024	7 033	899	157	1 398	3 060	543	105
krádeže vlámaním	615	1 375	202	40	482	901	139	25
krádeže ostatné	1 183	5 435	565	72	770	1 982	341	66
ostatné majetkové	226	222	132	45	146	175	63	14
OSTATNÁ KRIMINALITA	603	3 700	462	21	447	292	356	22
výtržníctvo, požiare, výbuchy	116		41	18	176	290	135	18
drogy	207		174	3	63		49	2
ZOSTÁVAJÚCA KRIMINALITA	644	955	537	5	689	424	559	8
dopravné nehody cestné	137	714	141	3	124	375	112	2
ohrozovanie pod vplyvom návykových látok	37	3	31		45		29	
EKONOMICKÁ KRIMINALITA	809	8 945	531	17	700	8 377	420	13
skratenie dane	105	2 272	70		50	2 634	42	
krádež	2	2	1					
ochrana meny	82	4	14	2	70	2	2	
korupcia	7		28		3		16	
sprenevera	64	527	49		80	749	60	
podvod	134	4 384	70		177	2 751	95	
poruš. autorských práv	1				3		3	
CELKOVÁ KRIMINALITA	4 411	20 664	2 697	229	3 641	12 220	2 183	186

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR

Dopravná nehodovosť

Na území Trnavského samosprávneho kraja, v roku 2008, polícia riešila 5156 dopravných nehôd, pri ktorých bolo 72 osôb usmrtených, 205 osôb sa zranilo ťažko a 1019 sa zranilo ľahko. Odhadované hmotné škody presahujú 510 mil. Sk. Celkový počet dopravných nehôd je najnižší v rámci krajov v Slovenskej republike.

Zdroj: Základné údaje o dopravných nehodách na území Slovenskej republiky v roku 2008, Polícia SR

Pozitívne je znižovanie nehodovosti na cestách a najnižšia dopravná nehodovosť na cestách v Slovenskej republike. Klesajúca nehodovosť znamená dobrú prácu bezpečnostných zložiek a uspokojivý stav cestnej siete. Klesajúca nehodovosť zároveň znamená nižšiu stratu na životoch ľudí, ktorí tvoria prosperitu kraja. Taktiež to znamená aj lepšiu ochranu hodnôt a majetku. Ale v prípade porovnávania s ostatnými krajinami treba brať ohľad na podmienky reliéfu, pričom TTSK má tie najvhodnejšie podmienky pre cestné komunikácie. Napríklad Žilinský kraj, ktorých je najnehodovnejším má aj cestné komunikácie vo veľmi náročných terénoch.

Samostatnou kapitolou dopravnej nehodovosti je najfrekvencovanejšia slovenská cestná diaľková komunikácia - diaľnica D1. Na trase medzi Trnavou a Bratislavou ňou prechádzajú vozidlá z celého Slovenska zo smerov od Zvolena, Nitry, aj Žiliny a Trenčína. Preto býva často upchatá. V prípade dopravnej nehody preto netrpia len ľudia čakajúci v dlhých kolónach, ale vznikajú aj škody na hospodárstve. Vzhľadom k tomu, že Trnavský samosprávny kraj získava na blízkosti k Bratislave, k dobrému diaľničnému napojeniu, je pre prosperitu kraja absolútne nevyhnuté aby sa dalo spoľahnúť na dobrú dopravnú priepustnosť tejto tepny. V roku 2009 sa na tejto komunikácii začal dorábať tretí jazdný pruh pre každý smer.

Tabuľka 80: Štatistika dopravnej nehodovosti V TTSK

Druh nehody – následky – hmotná škoda	Rok 2008	Rok 2007	Rozdiel v %
Počet dopravných nehôd	5.156	5.929	-13,0
Z toho počet nehôd:			
- s usmrtením	68	75	- 9,3
- s ťažkým zranením	168	194	-13,4
- s ľahkým zranením	714	755	-5,4
- len s hmotnou škodou	4.206	4.905	-14,3
Následky dopravných nehôd			
- usmrtených	72	86	-16,3
- ťažko zranených	205	239	-14,2
- ľahko zranených	1.019	1.100	-7,4
Hmotná škoda mil. Sk	510,4	533,2	+4,3

Zdroj: Základné údaje o dopravných nehodách na území Slovenskej republiky v roku 2008, Polícia SR

9.6 SWOT analýza: Životná úroveň obyvateľstva

Na základe predchádzajúcej analýzy životnej úrovne obyvateľstva bola spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávy, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj samosprávy - SWOT analýza. Táto čiastková SWOT analýza hodnotí prvky týkajúce sa životnej úrovne obyvateľstva ako napríklad: bytová výstavba, zahraničné investície, dopravná nehodovosť, kriminalita, príjmy domácnosti atď.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> Vysoká intenzita bytovej výstavby a vysoký počet začínanej výstavby v 2008 Stabilná bytová výstavba v rodinných domoch Vysoký prebytok hospodárenia domácnosti - vysoké príjmy a nízke výdavky Racionálne hospodárenie domácností Líder v tvorbe HDP zo slovenských regiónov (okrem Bratislavy). Vysoký HDP na obyvateľa Vysoký medziročný rast HDP do 2008 Diverzifikovaná hospodárska štruktúra Vysoká miera zahraničných investícií Nízka dopravná nehodovosť 	<ul style="list-style-type: none"> Nerovnomerná bytová výstavba Zastaraný bytový fond v niektorých okresoch Vysoký počet rozostavaných bytov v čase hospodárskej krízy Negatívne výsledky automobilového priemyslu v prípade krízy Rast počtu zamestnaných vo verejnej správe namiesto jej informatizácie Nerovnomerné rozmiestnenie pracovných miest v rámci kraja Vysoká majetková, ostatná všeobecná a ekonomická kriminalita Vysoká kriminalita mladistvých Vysoké škody spôsobené majetkovou kriminalitou Dopravná nepriepustnosť na najdôležitejšej dopravnej tepne - diaľnica D1
Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> Lacnejšie byty a domy v čase hospodárskej krízy Mierny pokles nákladov domácností počas krízy z dôvodu ostrej konkurencie Možnosti ďalšieho rozširovania elektrotechnického priemyslu Možnosti pritiahnuť nové investície po miernom odznení krízy Rekonštrukcia a rozširovanie diaľnice D1 Zvýšenie počtu objasnených trestných činov ako varovanie pred kriminalitou Možnosť vplývať na kriminalitu mládeže prostredníctvom siete stredných škôl Zlepšovanie trhových podmienok v kraji vedúce k zvyšovaniu životnej úrovne 	<ul style="list-style-type: none"> Nevytvorenie podmienok bytovej výstavby v čase hospodárskej krízy, v prípade rastu dopytu môže byť nedostatok nových bytov Nedostatočné riešenie bytového problému v niektorých regiónoch Pokles príjmov domácnosti v čase krízy Nízke výdavky domácností na vzdelávanie vplývajúce na kvalitu vzdelania Jednostranná orientácia hospodárstva na priemysel v niektorých okresoch Hospodárska kríza ohrozujúca priemyselnú výrobu a zamestnanosť Možný odsun niektorých podnikov do zahraničných prevádzok počas krízy Rastúci objem ekonomickej kriminality Rastúce hmotné škody všeob. kriminality Neexistujúca alternatíva k diaľnici D1

10 INOVAČNÝ POTENCIÁL TTSK

10.1 Inovácie a ich hospodársky význam pre rast TTSK

Inovácie sú vo všeobecnosti považované za najúčinnější akcelerátor ekonomiky a jeden z najvýznamnejších predpokladov pre trvalo udržateľné zvyšovanie konkurencieschopnosti (podnikov, obcí, miest, regiónov, samosprávnych krajov...).

Inovácia je zavedenie nového alebo významne zlepšeného produktu (tovaru alebo služby), procesu, novej marketingovej metódy, alebo novej organizačnej metódy v obchodnej praxi, v organizácii pracoviska alebo externých vzťahoch, do praxe. Minimálne požiadavky na inovácie musia spĺňať podmienku, že produkt, proces, marketingová metóda alebo organizačná metóda sú pre firmu, verejnú autoritu, ktorá ich zavádza nové (alebo významne vylepšené). Toto zahŕňa produkty, procesy a metódy, ktoré firmy, verejné autority, vyvinuli ako prvé, alebo, ktoré boli prevzaté od iných firiem/organizácií.

Inovačné aktivity sú všetky vedecké, technické, organizačné, finančné a komerčné kroky, ktoré vedú k zavádzaniu inovácií. Niektoré inovácie sú sami o sebe inovatívne, iné nie sú novými aktivitami, ale sú potrebné pre zavádzanie inovácií. Inovačné aktivity sú často výsledkom výskumu a vývoja, ten však nemusí priamo súvisieť s vývojom špecifických inovácií.²⁶

Vysoký ekonomický rast sa zvyčajne spája s významným podielom investícií do oblasti výskumu, technológií a inovácií. Slovenská republika však v tomto smere predstavuje vzácnu výnimku z pravidla.

Hoci ostatné roky predstavovali pre slovenské hospodárstvo významný míľnik (rast HDP, zvyšovanie životnej úrovne, pokles inflácie, stabilizácia makroekonomického prostredia, znižovanie nezamestnanosti a pod.), v oblasti implementácie znalostnej ekonomiky a špeciálne v oblasti inovácií, Slovensko významne zaostáva za inými Európskymi štátmi a zaraďuje sa medzi krajiny s najslabšou inovačnou výkonnosťou.

Prijaté strategické dokumenty týkajúce sa inovácií

Slovenská vláda prijala niekoľko kľúčových dokumentov (a v rámci nich opatrení), ktorých plnením by malo Slovensko prekonať tento stav a konvergovať smerom k vyspelým krajinám Európskej únie, čo potvrdzuje aj strategický cieľ Slovenska v oblasti inovácií do roku 2013: „inovácie sa stanú jedným z hlavných nástrojov rozvoja znalostnej ekonomiky a zabezpečovania vysokého hospodárskeho rastu Slovenskej republiky s cieľom dosiahnuť úroveň najvyspelejších ekonomík Európskej únie“.

Najzásadnejšími, vládou Slovenskej republiky schválenými dokumentmi, ktoré regulujú politiku implementácie a podpory inovácií na Slovensku, sú:

²⁶ Trnavský samosprávny kraj. (2008). Vybudovanie regionálneho inovačného centra v podmienkach Trnavského samosprávneho kraja. Trnava, Slovensko.

- Inovačná stratégia Slovenskej republiky na roky 2007 - 2013
- Inovačná politika Slovenskej republiky na roky 2008 až 2010.

Okrem toho ďalšími kľúčovými dokumentmi pre inovácie sú:

- Modernizačný program Slovensko 21
- Národný strategický referenčný rámec 2007-2013
- Národná Lisabonská stratégia
- Národný program reforiem Slovenska na roky 2006 - 2008
- Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
- Operačný program Výskum a vývoj
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky

Inovačná stratégia Slovenskej republiky

Inovačná stratégia SR prezentuje ambiciózny plán vytvorenia národného inovačného systému, ktorý bude zahŕňať **regionálne inovačné štruktúry** najmä v podobe inkubátorov, inovačných centier, schém a poradenských centier, tvoriacich základnú štruktúru smerujúcu k trvalej udržateľnosti rozvoja Slovenskej republiky na báze vedomostí.

Implementácia takto navrhnutého inovačného systému by okrem iného mala znamenať **rast konkurencieschopnosti** slovenských podnikov (a to najmä malých a stredných), vyvolaný **zvýšením inovatívnosti** výrobkov a služieb (konkrétny cieľ hovorí o 50% podnikov v roku 2013, najmä malých a stredných) a **prírastok hrubého domáceho produktu** tvoreného inováciami (konkrétny cieľ je stanovený na 25% v roku 2013)

Inovačná stratégia SR prezentuje 3 základné priority, riešiace slabé stránky súčasného stavu v oblasti inovácií v Slovenskej republike (ktoré zároveň reflektujú Národný strategický referenčný rámec a ďalšie strategické dokumenty vlády Slovenskej republiky), a to:

- Vysoko kvalitná infraštruktúra a efektívny systém pre rozvoj inovácií.
- Kvalitné ľudské zdroje.
- Účinné nástroje pre inovácie

10.2 Postavenie TTSK v oblasti inovačnej výkonnosti v rámci SR a EU

Postavenie Slovenska

Slovenská republika patrí z hľadiska inovačnej výkonnosti medzi najslabšie štáty Európy a v medzinárodnom porovnaní publikovanom v *European Innovation Scoreboard*²⁷ (ďalej „EIS“) patrila **v roku 2006** do tzv. skupiny „vlečúcich sa krajín“. Toto hodnotenie vyplývalo z porovnania inovačnej výkonnosti štátov, meraného prostredníctvom tzv. sumárneho inovačného indexu (SII).

²⁷ European Innovation Scoreboard (EIS) je nástroj, ktorý bol vyvinutý Európskou komisiou v rámci plnenia Lisabonskej stratégie, s cieľom hodnotiť a porovnávať inovačnú výkonnosť členských štátov Európskej únie.

Inovačná výkonnosť Slovenska za rok 2006 v porovnaní s priemerom krajín EÚ 25 dosahovala asi polovičnú úroveň a v porovnaní s lídrom skúmaných krajín (Švédsko) približne tretinová.

Toto zaostávanie Slovenskej republiky má niekoľko hlavných príčin/slabých stránok :

- nízke a klesajúce výdavky (kapitálové i bežné) na výskum a vývoj,
- slabá účasť slovenských podnikov na výskume a vývoji
- veľmi nízka miera komercializácie výsledkov výskumu a vývoja.

Spoločným menovateľom väčšiny problémov súvisiacich s nízkou inovačnou výkonnosťou Slovenskej republiky sú nízke výdavky na výskum a vývoj. Už niekoľko rokov sa súhrnné výdavky na výskum a vývoj na Slovensku alokujú na úrovni len približne 0,5% HDP, pričom krajiny EÚ 27 vynaložili v rovnakom období takmer 1,9% HDP.

Zaostávanie vo financovaní výskumu a vedy sa netýka len verejných výdavkov, ale aj súkromného sektora, v ktorom výdavky klesli v období rokov 2003-2005 z 0,32% HDP na 0,25% HDP, pričom priemer krajín EÚ 27 dosahoval v roku 2005 úroveň 1,17% HDP a napríklad vo Švédsku (líder v inovačnej výkonnosti) to bolo až 2,92% HDP.

Postavenie Trnavského samosprávneho kraja

Výsledky Slovenskej republiky v medzinárodnom porovnaní inovačnej výkonnosti sa (okrem Bratislavského kraja, kde HDP/osobu presahuje priemer EÚ 25 a je dlhodobo primárnym cieľom priamych zahraničných investícií) prirodzene **prenášajú aj na úroveň regiónov.**

Podobne, ako v prípade štátov, Európska komisia porovnáva **inovačnú výkonnosť regiónov** podľa niekoľkých základných ukazovateľov, a to:

- Ľudské zdroje v oblasti vedy a techniky (% z populácie)
- Účasť na celoživotnom vzdelávaní (vo veku 25-64 rokov)
- Verejné výdavky na výskum a vývoj (% HDP)
- Podnikové výdavky na výskum a vývoj (% HDP)
- Zamestnanosť v medium-tech a high-tech výrobe (% z celkovej pracovnej sily)
- Zamestnanosť v high-tech službách (% z celkovej pracovnej sily)
- EPO²⁸ patenty (na milión obyvateľov)

V ostatnom porovnaní podľa *Regional Innovation Scoreboard, 2006* medzi 208 hodnotenými regiónmi dominujú²⁹ v top 5 v princípe regióny krajín patriacich medzi **inovačných lídrov:**

- Štokholm a Västsverige (Švédsko),
- Oberbayern (Nemecko),
- Etelä-Suomi (Fínsko),
- Karlsruhe (Nemecko),
- Stuttgart (Nemecko),

²⁸ Európsky patentový úrad, www.epo.org

²⁹ Regióny z krajín EÚ 15 (podľa predpokladov z výsledkov EIS) dominujú medzi ostatnými regiónmi - v top 50 sa nachádza 47 regiónov a v top 100 pochádza 94 regiónov zo starých členských krajín.

Zo skupiny nových členov Európskej únie sa najlepšie umiestnili:

- Praha (na 15. mieste),
- Bratislavský kraj (na 27. mieste),
- Közép-Magyarország/Maďarsko (na 34. mieste),
- Slovinsko na 63. mieste,
- Mazowieckie/Poľsko (na 65. mieste) a
- Juhovýchod/Česká republika (na 100. mieste).

Tradičné regionálne disparity v rámci regiónov Slovenska (najmä smerom od Bratislavy) sa prejavujú aj v ich inovačnej nevýkonnosti:

- Stredné Slovensko³⁰ sa umiestnilo na 167. mieste,
- Západné Slovensko³¹ - kam patrí aj Trnavský samosprávny kraj - na 171. mieste a
- Východné Slovensko³² až na 189. mieste.

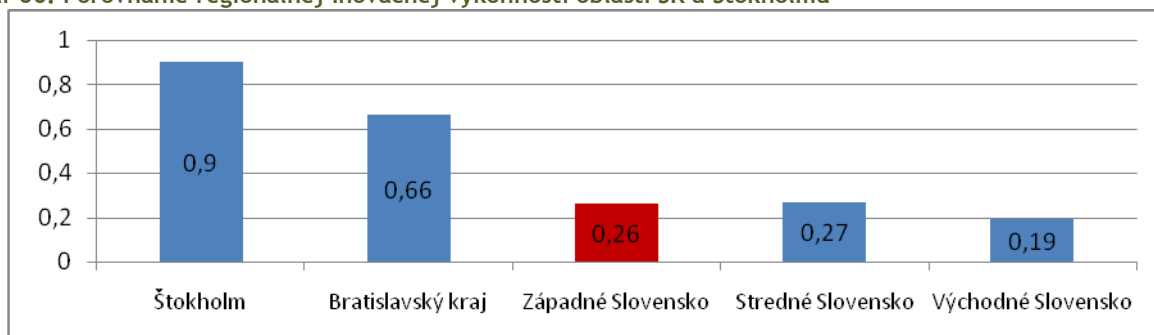
Tabuľka 81: Umiestnenie vybraných regiónov v RIS, 2006

Umiestnenie	Región	Krajina
1.	Štokholm	Švédsko
15.	Praha	Česká republika
27.	Bratislavský kraj	Slovenská republika
167.	Stredné Slovensko	Slovenská republika
171.	Západné Slovensko	Slovenská republika
189.	Východné Slovensko	Slovenská republika
208.	Podlaskie	Poľsko

Zdroj: Vybudovanie regionálneho inovačného centra v podmienkach Trnavského samosprávneho kraja, Trnavský samosprávny kraj, 2008

Z hľadiska porovnania regiónu Západného Slovenska s vedúcim regiónom (Štokholm), musíme konštatovať, že tento nedosahuje ani tretinovú inovačnú výkonnosť a v porovnaní s Bratislavským krajom ani polovičnú inovačnú výkonnosť. Značne znepokojivé však je, že menej priemyselné Stredné Slovensko má vyššiu inovačnú výkonnosť.

Graf 66: Porovnanie regionálnej inovačnej výkonnosti oblastí SR a Štokholmu

³⁰ Podľa NUTS II - Stredné Slovensko tvorí Žilinský a Banskobystrický kraj.

³¹ Podľa NUTS II - Západné Slovensko tvorí Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj.

³² Podľa NUTS II - Východné Slovensko tvorí Prešovský a Košický kraj.

Dôvody môžeme hľadať napríklad v skutočnosti, že v Bratislavskom kraji sa nachádza:

- viac ako polovica celoslovenskej kapacity pre výskum a vývoj z hľadiska ľudských zdrojov a výdavkov a
- viac ako tretina počtu organizácií výskumu a vývoja.³³

Západnému Slovensku (ktorého súčasťou je aj Trnavský samosprávny kraj) patrí teda v hodnotení inovačnej výkonnosti v medzi regionálnom porovnaní v rámci Slovenska až 3. miesto (za Bratislavským krajom a Stredným Slovenskom). Príspevok jednotlivých ukazovateľov inovačnej výkonnosti na celkovom hodnotení prezentuje graf nižšie ktorý zobrazuje ukazovatele, kde má Západné Slovensko významné postavenie v rámci Slovenskej republiky:

- Podnikové výdavky na výskum a vývoj
- Zamestnanosť v médium-tech a high-tech výrobe

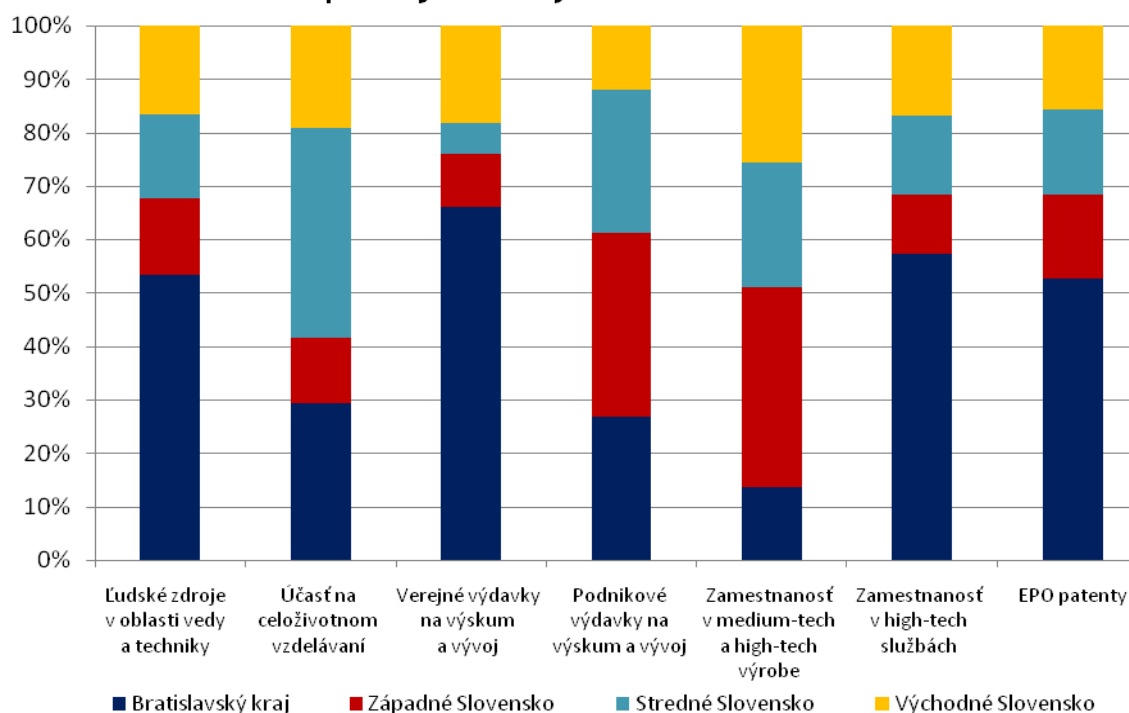
Západné Slovensko má najvyšší podiel podnikových výdavkov na výskum a vývoj. V praxi oddelenia výskumu a vývoja pracujú na presne špecifikovaných úlohách na základe už existujúcich poznatkov - z tohto plynie silná pozícia západného Slovenska v experimentálnom vývoji (viď kapitola 6.1.2). Súkromné subjekty dokážu robiť experimentálny vývoj podstatne efektívnejšie než štát, pretože sami najlepšie poznajú nároky na výsledný produkt. Predpoklad pre túto oblasť výskumu a vývoja je pozitívny, nakoľko sa na Západnom Slovensku a v Trnavskom samosprávnom kraji nachádzajú výrobné prevádzky Samsung, Sony, PSA Peugeot, Johns Manville Slovakia a iných medzinárodných korporácií, ktoré môžu v prípade vhodných podmienok presunúť do týchto lokalít aj vývojové aktivity.

Veľmi pozitívny je fakt, že Západné Slovensko má jednu z najvyšších zamestnaností v médium-tech a high-tech výrobe na Slovensku. Takto sa v regióne zvyšuje počet kvalifikovaných a kvalitných pracovníkov, čo je pre technologické podniky atraktívne. Významnosť podnikov technického zamerania v regióne výrazne vplýva na mladú generáciu pri výbere smeru štúdia. Okrem toho takáto situácia sa následne premietá do aktivít verejnej správy, takže podmienky pre médium a high-tech podniky sa zlepšujú.

³³ Trnavský samosprávny kraj. (2008). Vybudovanie regionálneho inovačného centra v podmienkach Trnavského samosprávneho kraja. Trnava, Slovensko.

Graf 67

Porovnanie inovačnej výkonnosti oblastí SR podľa jednotlivých ukazovateľov

Zdroj: Vybudovanie regionálneho inovačného centra v podmienkach Trnavského samosprávneho kraja, Trnavský samosprávny kraj, 2008

Trnavský samosprávny kraj patrí medzi najsilnejšie slovenské samosprávne kraje v oblasti výroby medium-tech a high-tech výrobkov, na čo už v súčasnosti nadväzuje obmedzené množstvo inovácií, najmä procesného charakteru, z prostredia podnikov. Záujmom samosprávy by malo byť čo najlepšie využiť tieto počiatočné podmienky a rozvinúť spoluprácu školstva a podnikov v oblasti inovácií a prilákať výskumné oddelenia podnikov podobne, ako to samospráva dokázala v prípade výrobných prevádzok.

10.3 SWOT analýza: Inovačný potenciál TTSK

Na základe predchádzajúcej analýzy inovačného potenciálu TTSK bola spracovaná analýza silných a slabých stránok samosprávy, príležitostí rozvoja a rizík ohrozujúcich ďalší rozvoj samosprávy - SWOT analýza. V tejto čiastkovej SWOT analýze sú zhodnotené prvky: podnikateľského prostredia, investícií do vývoja a inovácií, ľudské zdroje, podpory verejného sektora pre inovácie atď.

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Pomerne silná (HDP/hlavu) a diverzifikovaná priemyselná základňa oproti ostatným krajom okrem BA Záujem sociálno-ekonomických subjektov o tvorivý inovačný rozvoj • Vysoký podiel malého a stredného podnikania/diverzifikovaní zamestnávateľia • Optimálna sieť vzdelávacích zariadení na území kraja (príp. blízka dostupnosť - Bratislava, Nitra) • Silné inštitucionálne zázemie pre rozvoj kraja (vybudované KLASTRE) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočne rozvinuté priaznivé podnikateľské prostredie • Neexistencia silného vzťahu medzi výskumno-vzdelávacím systémom a podnikovou sférou • Nízka miera súkromných investícií do výskumu, vývoja a inovácií • Nedostatok proaktívnych a systémových nástrojov v inovačnej politike • Inovačné aktivity subjektov vykonávané neplánovane, len podľa momentálnej potreby • Nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre oblasť inovácií, resp. ich nevhodnosť
Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšenie efektívnosti podpory verejného sektora v oblasti inovácií/daňové zvýhodnenie • Akvizícia odborného personálu (aj z iných regiónov) • Kariérny rast výskumných pracovníkov a vedcov • Zbližovanie verejného a súkromného výskumu • Ochrana duševného vlastníctva • Správne nastavenie regulácii trhu s výskumnými produktmi a poznatkami • Zdokonalenie pravidiel konkurencie • Podpora marketingových aktivít v oblasti inovácií • Podpora rozvoja inovačnej infraštruktúry s využitím aj fondov EÚ • Rozvoj informačných technológií a celoživotného vzdelávania/kreativita začína na školách • Zvyšovanie možnosti získavania informácií o trhoch, konkurentoch, inovačných trendoch a pod. využitím IKT 	<ul style="list-style-type: none"> • Klesajúci objem výdavkov do oblasti výskumu a vedy • Implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • Nezosúladenie legislatívnych noriem SR a EÚ v príslušných oblastiach • Nedostatočná (nevyhovujúca) legislatíva v oblasti práv duševného vlastníctva • Izolovanosť vzdelania od potrieb trhu • Neefektívna národná inovačná politika štátu

11 PRIORITY TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA TTSK

Trvalo udržateľným rozvojom sa rozumie cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne...), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezatažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.³⁴

11.1 Priority trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu ekonomického rozvoja

Dobre fungujúci trh v súčasnej ekonomike výrazne vplýva na hospodárstvo kraja, napomáha efektívnemu využívaniu vzácnych zdrojov a vplýva na dlhodobú prosperitu kraja prepojenú so životnou úrovňou.

Pre trvalo udržateľný rozvoj hospodárstva TTSK sú teda podstatné dva princípy:

- Ekonomická sloboda subjektov
- Dôsledné rešpektovanie vlastníckych práv/vymožitelnosť práva

V prípade dodržania týchto princípov a následných len minimálnych zásahov samosprávy/dobrej regulácie do prostredia samosprávy a len v záujme jej všetkých obyvateľov nerozdielne a podľa princípov uvedených v kapitole „Úvod k PHSR“, otvára sa pre TTSK možnosť byť v budúcnosti rozvinutým a prosperujúcim regiónom, atraktívnym ako pre podnikanie tak i pre investorov a obyvateľov. Uvedené je dôležitým predpokladom pre trvalo udržateľný hospodársky rast TTSK.

V prípade Trnavského samosprávneho kraja a budovania jeho konkurencieschopnosti, je vhodné sa držať princípu, že je lepšie naučiť sa správne prezentovať, využívať a rozvíjať silné stránky, než dlhodobo a možno i neefektívne prekonávať tie slabé. Preto bude nutné (najefektívnejšie) riešiť/eliminovať tie kvantifikované ohrozenia, ktoré priamo ohrozujú silné stránky/konkurenčnú výhodu hospodárstva TTSK.

Priorita 11.1.1: Prostredie samosprávneho kraja naklonené inováciám

- Vybudovanie fungujúcich vzťahov inovatívnych podnikov, podnikov realizujúcich výskum a vývoj a vysokého školstva v rôznych oblastiach
- Podpora koncernov pri prenášaní ich výskumných oddelení na územie TTSK

³⁴ Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 978/2001

- Podpora súkromných subjektov realizujúcich výskum a vývoj
- Podpora kreativity subjektov v kraji pri inováciách procesov a služieb
- Podpora, zakladanie a rozvoj inkubátorov, technologických centier, technologických parkov
- Podpora inštitucionálnej informatizácie / efektívna e-samospráva a moderné verejné služby on-line
- Podporiť rozvoj verejne prístupných miest pre prístup k internetu
- Otvoriť všetky školské multimediálne učebne pre verejnosť

Priorita 11.1.2: Atraktívne prostredie pre strategických investorov

- Klaster elektrotechnický priemysel - dotváranie silnej pozície v Európe
- Klaster automobilový priemysel - dotváranie silnej pozície v Európe
- Klaster energetické odvetvia - dotváranie silnej pozície v Európe
- Klaster CR - dotváranie silnej pozície v Európe
- Ľudský potenciál pre potreby priemyslu
- Prilákanie nových odvetví hospodárstva do kraja (vrátane služieb)
- Jasná regionálna stratégia podpory priemyslu pre všetky výrobné podniky
- Vhodná infraštruktúra pre rozvoj priemyslu
- Neustály monitoring vývoja a potrieb regionálne silných odvetví hospodárstva
- Nedefinovať trhové prostredie nesprávnou dotačnou politikou
- Rozvíjať trhovú ekonomiku a minimalizovať zásahy do voľného fungovania trhu
- Nezvyšovať mieru prerozdelenia v regionálnom hospodárstve/ekonomike
- Zachovať transparentnú a neutrálnu daňovú politiku/miestne dane
- Kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach
- Verejné inštitúcie ako partner a nie bremeno
- Vysoká vymožitelnosť práva
- Zaviest' systém hodnotenia dopadov samosprávnej regulácie z hľadiska jej dopadov na rôzne oblasti a najmä na podnikateľské prostredie

Priorita 11.1.3: Prostredie kraja podporujúce malé a stredné podnikanie

- Vytvorenie regionálneho inovačného centra
- Podpora zjednodušenia legislatívnych pravidiel pre štart podnikania
- Odbúranie byrokratických procesov samospráv v kraji
- Lepšia regulácia/nie vyššia, pre malé a stredné podniky
- Podpora inovácií pre malé a stredné podniky
- Vzdelávanie a poradenstvo pre malé a stredné podniky
- Prepojenie služieb verejných inštitúcií v kraji
- Odstraňovanie nerovnakých podmienok pre podnikateľské subjekty v kraji
- Pravidelný monitoring a hodnotenie prostredia pre malé a stredné podnikanie v kraji
- Podpora zníženia odvodového zaťaženia práce a to najmä u nízko príjmových skupín
- Koncentrovať neštandardné nástroje (stimuly a pod.) na výrazne zaostávajúce časti regiónu
- Zabezpečiť dostupnosť bývania pre mladé rodiny v oblastiach hospodárskeho rozmachu

Priorita 11.1.4: Dopravná infraštruktúra približujúca príležitosti, integrovaná doprava

- Vysoko priepustná dopravná infraštruktúra na smer Bratislava zo severu, stred a juh kraja a zároveň naprieč krajom
- Lobing pre diaľničné napojenie južných častí kraja
- Rýchla a flexibilná možnosť prepravy osôb aj tovaru po železnici
- Maximálne dopravne dostupné odľahlé časti samosprávneho kraja
- Celoročne bezpečná a udržiavaná, prehľadná cestná sieť v kraji
- Hospodárna, kvalitná a na zákazníkov orientovaná prímestská hromadná preprava osôb v kraji
- Maximálna konkurencia/demonopolizácia v doprave, nástroj na zvýšenie jej kvality a spokojnosti zákazníkov
- Prezentácia podmienok a podpora rozvoja/obnovenie leteckej dopravy
- Podpora rozvoja vodnej dopravy, osobitne severo-južné prepojenie, ako súčasť intermodálneho dopravného systému
- Podpora tranzitných a logistických centier
- Podpora integrovaných systémov dopravy na medziregionálnej úrovni

Priorita 11.1.5: Efektívne hospodárenie, profesionálny manažment samospráv v kraji

- Účinné strategické a územné plánovanie, kvalitne zostavený programový rozpočet, dodržiavanie programového rozpočtu samosprávy
- Profesionálne fungujúci úrad/transparentná samospráva
- Maximálna prezentácia výsledkov a zámerov samosprávy
- Záujmy kraja presadzované a prezentované v profesijných a záujmových združeniach
- Pravidelné vyhodnocovanie efektivity/účinnosti výdavkov samosprávneho kraja na dosahovanie plánovaných cieľov a zámerov (orientácia na výkony/výsledky)
- Dôsledná realizácia verejných obstarávaní a jednoduché nastavenie ich kritérií
- Vysoká produktivita práce a nízke režijné náklady/výdavky úradu pre výkon úloh samosprávy
- Kvalifikovaný a odborný výkon úloh/produkcia služieb samosprávy
- Minimálne dlhodobovo vyrovnané hospodárenie Trnavského samosprávneho kraja
- Minimálne úverové a dlhové zaťaženie samosprávy
- Znižovať deficit verejných financií
- Nezvyšovať mieru prerozdelenia v regionálnom hospodárstve/ekonomike
- Zachovať transparentnú a neutrálnu daňovú politiku/miestne dane

Priorita 11.1.6: Energetická politika

- Analýza potenciálu úspor energie
- Podpora znižovania závislosti kraja na dovoze energií s cieľom znížiť energetickú náročnosť, zvýšiť využitie obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energií, zvýšiť bezpečnosť zásobovania energiami v kraji
- Podporovať informačnú a propagačnú kampaň o problematike obnoviteľných zdrojov energie
- Poskytovať odbornú pomoc pri čerpaní štrukturálnych fondov podporujúcich využívanie OZE v rámci regiónu
- Maximalizovať úspory a efektívnosť výroby tepla vo vlastných zdrojoch

Priorita 11.1.7: Cestovný ruch a cezhraničná spolupráca na území samosprávneho kraja

- Tvorba podmienok - turistických atraktivít a podpora (prezentácia a propagácia aj v zahraničí) pre mestský a kultúrny cestovný ruch (poznávací, náučný, kongresový, pútnický)
- Tvorba podmienok a podpora (prezentácia a propagácia aj v zahraničí) pre kúpeľný a zdravotný cestovný ruch, rekreácia pri termálnych kúpaliskách
- Tvorba podmienok a podpora (prezentácia a propagácia) letnej turistiky a pobytov pri vode, vodné športy
- Tvorba podmienok a podpora (prezentácia a propagácia) vidieckeho cestovného ruchu, agroturizmu a cykloturistiky
- Rozvoj ľudského potenciálu pre potreby cestovného ruchu
- Rozvoj infraštruktúry pre účely cestovného ruchu
- Vytvorenie rámca pre spoluprácu zainteresovaných strán v prospech rozvoja cestovného ruchu, tvorba partnerstiev
- Tvorba propagačných a prezentačných materiálov

Priorita 11.1.8: Vidiek Trnavského samosprávneho kraja, ekvivalent kvality mestského života

- Podpora ďalšieho vzdelávania vo vidieckych sídlach
- Rozvoj činnosti samosprávy a mimovládnych organizácií na vidieku
- Podpora miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku
- Podpora rozvoja kvality sociálnej oblasti na vidieku
- Podpora a tvorba podmienok pre hospodársky rozvoj vidieka
- Podpora budovania a rozvoj infraštruktúry v odľahlých častiach kraja
- Podpora rozvoja poľnohospodárskych samostatne hospodáriacich subjektov, biohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva

Vymenované priority predpokladajú, že Trnavský samosprávny kraj bude realizovať predovšetkým dlhodobé strategické aktivity a nie všetky operatívne aktivity, ktoré je možné realizovať z hľadiska zákonov v SR. Strategické aktivity musia smerovať k naplneniu strategických cieľov/zámerov samosprávy. Avšak aktivity, ktoré môže lepšie zabezpečiť súkromný sektor/respektíve niekto iný než TTSK, je efektívnejšie celkom presunúť na voľný trh. Z tohto vyplýva do budúcnosti aj efektívnejšie nasmerovanie výdavkov samosprávy do tvorby všeobecných podmienok a do financovania výstupov určených na absolútnu spotrebu.

Trvalo udržateľný rozvoj je v strednodobom a dlhodobom horizonte vecou správneho systému motivácií, ktorý je najlepšie reprezentovaný účastníkmi v trhovom prostredí. Preto je nutné z pohľadu Trnavského samosprávneho za účelom maximalizácie ekonomickej prosperity kraja budovať prosperitu založenú na konkurencieschopných trhoch, podmienkach i prípadne lepších reguláciách a zodpovedných rozhodnutiach ekonomických subjektov.

11.2 Priority trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu spoločenského rozvoja

Spoločenský rozvoj sa v súčasnosti uberá cestou pestrosti/možnosti výberu. Každý jeden obyvateľ Trnavského samosprávneho kraja považuje za ideálne podmienky pre život niečo iné/individuálne chápané. Obyvatelia sa dokážu zhodnúť na istých globálnych prioritách, ktoré sa však v konkrétnej realizácii rôznia. Preto pre zvyšovanie kvality života, je stále viac dôležité prispôbovať sa požiadavkám obyvateľov. Je nutné v dlhodobom horizonte podporovať obyvateľov vhodnými podmienkami, aby aktívne rozhodovali o svojom živote a za tieto rozhodnutia niesli aj zodpovednosť. Pre trvalo udržateľný rozvoj TTSK sú teda podstatné nasledujúce princípy:

- Individuálne rozhodovanie obyvateľstva
- Proaktívne myslenie s cieľom zlepšovať svoj status
- Široká možnosť výberu alternatív pre obyvateľov
- Nevytváranie privilegovaných skupín

Trvalo udržateľný rozvoj z pohľadu spoločenského rozvoja však nemá za cieľ vytvárať špecifickú konkurenčnú výhodu/pre rôzne skupiny obyvateľstva, ale slobodné a vyvážené prostredie pre obyvateľstvo/nerozdielne pre všetkých. Je nutné udržiavať silné stránky a dbať na zlepšovanie slabých stránok regiónu tak, aby prostredie pre život obyvateľov bolo po všetkých stránkach na dobrej, vyváženej a neustále sa zlepšujúcej úrovni. Taktiež je potrebné dbať na dôsledné efektívne využívanie všetkých príležitostí pre spoločenský rozvoj.

Priorita 11.2.1: Ľudské zdroje a kvalitné celoživotné i podnikateľské vzdelávanie obyvateľstva

- Školstvo hospodárne, účinné, flexibilné/reagujúce na situáciu/požiadavky na trhu práce
- Zlepšovať kvalitu učiteľov; okrem iného zatriktívniť učiteľské povolanie pre kvalitných mladých pedagógov
- Odstránenie bariér vstupu poskytovateľov do rôznych segmentov vzdelávacieho systému
- Podporovať programy integrácie detí z marginalizovaných skupín do štandardného školského prostredia spojené s ich podporou uplatnenia sa na trhu práce
- Racionálne stravovanie v stravovacích zariadeniach školskej infraštruktúry
- Vzdelávanie reagujúce na aktuálne trendy vo všetkých oblastiach hospodárskeho a spoločenského života
- Dostupné, moderné a dostatočné ubytovacie kapacity pre vzdelávací proces
- Inovatívne vyučovacie postupy a kvalitní pedagógovia/posun od memorovania informácii smerom k schopnosti ich získať, vyhodnocovať a využívať
- Vyučovanie priblížené praxi vo všetkých predmetoch (hands-on)
- Rozvoj proaktívneho myslenia a kreativity u študentov
- Dostupné interné aj externé vysokoškolské vzdelávanie
- Zvýšiť účasť vysokých škôl na napĺňaní ekonomických a sociálnych potrieb spoločnosti
- Dostupné doplnkové vzdelávanie (jazyk, rekvalifikácia, hudobné nástroje a.i.)
- Posilniť vzdelávacie programy druhej šance pre ľudí s nízkym vzdelaním

- Vytvoriť funkčný model financovania ďalšieho vzdelávania spojením zdrojov zamestnávateľa, verejných financií a zamestnanca
- Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry

Priorita 11.2.2: Proaktívne správanie sa obyvateľov

- Maximálna podpora obyvateľov/podnikateľov pri využívaní prostriedkov z grantových schém
- Samospráva zjednodušujúca podmienky pre život
- Samospráva pomáhajúca každému rovnakou mierou - rozvoj individuálneho rozhodovania a zodpovednosti
- Jednoduchý prístup obyvateľov k službám samosprávy pomocou informačných technológií
- Nízke daňové zaťaženie obyvateľstva v prospech vlastného rozhodovania o výdavkoch
- Podpora zvyšovania zamestnanosti obyvateľov (osobitne absolventov škôl a znevýhodnené skupiny - ženy, muži nad 50 rokov)

Priorita 11.2.3: Zdravé životné prostredie i pre budúce generácie

- Šetrné nakladanie s energiami, preferencia energeticky efektívnych technológií
- Neustály tlak samosprávy na znižovanie emisného aj odpadového zaťaženia územia
- Kooperácia so susednými krajinami (aj cezhranične) pri obmedzovaní imisií a znečistenia pritekajúcich vodných tokov
- Zalesňovanie ohrozených území
- Podpora a preferencia separovaného zberu odpadov
- Školy a samospráva ako príklad environmentálne uvedomelých organizácií
- Podporovať plné zahrňanie environmentálnych nákladov do cien tovarov a služieb
- Podpora výstavby, rozšírenia a zvýšenia kapacít stokových sietí a ČOV
- Podpora integrovaného prístupu v oblasti vôd, pôdy a biodiverzity

Priorita 11.2.4: Bezpečné miesto pre život

- Znižovanie kriminality : majetkovej a ekonomickej trestnej činnosti
- Dôsledná ochrana vlastníckych práv ako jedna zo základných istôt pre obyvateľov
- Mladiství a maloletí uvedomujúci si vážnosť a dôsledky kriminality a páchania trestnej činnosti
- Nekompromisné riešenie páchatelov opakujúcich trestnú činnosť
- Výchovná a preventívna úloha polície a mestskej polície
- Profesionálny manažment krízových situácií, maximálna ochrana majetku, životov a zdravia obyvateľstva
- Podpora budovania varovného a predpovedného systému

Priorita 11.2.5: Sociálne uvedomelé prostredie v kraji, komplexný sociálny systém

- Podpora sociálnej zodpovednosti podnikov
- Domovy sociálnych služieb ako zariadenia poskytujúce kvalitné služby s dostatočnou kapacitou/účinná sociálna sieť

- Zvýšenie kvality a humanizácie poskytovaných sociálnych služieb/modernizácia zariadení
- Podpora ochoty dobrovoľne pomáhať postihnutým a inak znevýhodneným obyvateľom kraja (dobrovoľníctvo)
- Vyrovnané hospodárenie inštitúcií poskytujúcich sociálnu starostlivosť
- Odstránenie nerovnakých podmienok pre podnikanie v sociálnych službách/demonopolizácia
- Rozvoj ambulantných sociálnych služieb
- Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb
- Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb
- Prezentácia/dôraz spoluzodpovednosti jednotlivca a jeho rodiny za riešenie vlastnej situácie
- Neodrádzať jednotlivca sociálnou politikou od aktivity a tvorivej činnosti
- Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry
- Podpora sociálneho začleňovania, najmä prostredníctvom znižovania chudoby

Priorita 11.2.6: Kraj so širokospektrálnou kultúrnou ponukou

- Kvalitná divadelná infraštruktúra s kvalitným divadelníctvom
- Kvalitné a vyhľadávané knižnično - informačné služby pre obyvateľstvo kraja
- Kultúrne dedičstvo prístupné i pre budúce generácie
- Kvalitné podmienky pre prezentáciu umenia, dostupnú širokému spektru obyvateľstva
- Kvalitné podmienky pre voľno časové kultúrne a umelecké aktivity
- Efektívna podpora kultúrnych a umeleckých aktivít na území kraja
- Podpora kultúrnych potrieb znevýhodnených skupín obyvateľstva
- Podpora zvyšovania kvalifikácie a znalostí odborných pracovníkov a zlepšovania systémov riadenia informatizácie
- Zlepšovanie harmonizácie interoperability dátových štruktúr a informácií o kultúre, tvorba a rozvoj e-Culture a e-Content prostredia
- Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry

Priorita 11.2.7: Zdravé obyvateľstvo kraja, vysoká úroveň zdravotnej starostlivosti

- Podpora športu mladistvých a maloletých z pohľadu zdravia, ale aj formovania osobnosti/šport do škôl
- Efektívna podpora subjektov v oblasti športu, v závislosti od výsledkov
- Rozširovanie možností pre oddych a relax obyvateľov kraja
- Propagácia a prezentácia oddychových lokalít, kde môžu rodiny aj jednotlivci športovať
- Kvalitné a dostupné zdravotníctvo sledujúce aktuálne trendy
- Dodržiavať vyváženú kombináciu princípů zabezpečenia základných práv a ľudskej dôstojnosti a princípů zásluhovosti
- Neohroziť dlhodobú udržateľnosť financovania zdravotníctva
- Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry

Uvedené priority vychádzajú z predpokladu, že dlhodobé stabilné zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva možno dosiahnuť tým, že každý obyvateľ má možnosť slobodného výberu. Množstvo alternatív v ponuke možno dosiahnuť vytvorením/vytváraním vhodných podmienok rovných pre každého a prenechaním týchto kompetencií/demonopolizáciou na konkurenciu rôznych poskytovateľov.

Priority rozvoja prezentované v tomto dokumente, je možné chápať ako základné stratégie hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja, a sú kompatibilné so stratégiou rozvoja konkurencieschopnosti Slovenskej republiky.

12 SÚHRNNÁ SWOT ANALÝZA TTSK: RELEVANTNÉ OBLASTI

Silné stránky VÚC TTSK	Slabé stránky VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivá vzdelanostná a veková štruktúra obyvateľstva v porovnaní s priemerom v SR a s priemerom Západné Slovensko • výhodná geografická poloha, štruktúra miest a hustota obyvateľstva/km² v porovnaní s ostatnými krajinami a priemerom v SR • vysoká miera ekonomickej aktivity obyvateľstva oproti priemeru v SR i k ostatným krajinám okrem BSK • relatívne nízka nezamestnanosť v porovnaní s priemerom v SR a s priemerom Západné Slovensko • vyššia tvorba HDP na obyvateľa než priemer v SR a priemer Západné Slovensko/cca 51% BSK/ • vyššia životná úroveň obyvateľstva meraná príjmom/mesiac na osobu v rodine, okrem Bratislavy • dobrá sídelná štruktúra, vhodná pre dobrú a vyváženú obsluhu územia kraja • optimálne dostupná, rozmiestnená a diverzifikovaná sieť vzdelávacích zariadení v celom spektre vzdelávania • pomerne dobre zastúpená sieť zdravotníckych zariadení a ich posteľový fond • pomerne dobre zastúpená sieť sociálnych zariadení a ich posteľový fond • vhodné podmienky na rozvoj kultúrnych aktivít a uchovanie historického dedičstva/jeho účinné využívanie • vhodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu najmä kúpeľného/rastúca kapacita ubytovacích zariadení CR • vhodná základňa pre možnosti budovania inštitúcií pre programovanie a implementáciu programov regionálneho rozvoja • vysoký podiel územia s veľkoplošnou ochranou krajiny a vodných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká/rastúca hospodárska kriminalita a požiarovosť v kraji / vysoké škody • vysoká nehodovosť na cestách/smrteľné a ťažké zranenia • nepriaznivý demografický vývoj: narastajúci index starnutia obyvateľstva, stredná dĺžka života • nepriaznivý vývoj ekonomickej aktivity: pokles predproduktívneho a nárast poproduktívneho obyvateľstva, mierny pokles ekonomickej aktivity obyvateľstva • narastajúca zadlženosť samosprávy za súčasného i očakávaného poklesu bežných príjmov samosprávy • zdravotnícke zariadenia hospodáriace so stratou / chronickou nerentabilitou • rast problémov so sociálne neprispôsobivými skupinami obyvateľstva • trend klesajúcich výdavkov v oblasti výskumu a vedy na území kraja • trend rastúcej intenzity znečisťovania životného prostredia / nedostatočne účinné aktivity verejných autorít v oblasti životného prostredia • trend rastúcej produkcie komunálneho odpadu na obyvateľa a klesajúci trend využitia odpadov na druhotnú surovinu • častá tvorba čiernych skládok/vidiecke sídla • mierne nižší podiel populácie kraja než priemer v SR, napojený na verejnú kanalizačnú sieť/vyšší však ako priemer Západné Slovensko • rastúca kapacita ubytovacích zariadení v kraji, za súčasného poklesu jej vyťaženia - zväčša až pod bod zvratu / klesajúca kvalita služieb CR • klesajúce množstvo prepravených osôb/rok za súčasného narastania najjazdených prepravných kilometrov/rok v hromadnej do-

- pomerne kvalitná cestná sieť s dostatočnou hustotou na celom území kraja
- vysoký podiel obyvateľstva zásobovaný pitnou vodou z rozvodu pitnej vody
- diverzifikované hospodárske odvetvia na celom území kraja
- diverzifikovaní zamestnávateľia na celom území kraja / rastúci počet obchodných spoločností
- dodržiavanie pravidiel rozpočtového hospodárenia a dlhodobý rating TTSK A-
- podrobný viacročný rozpočet a programový rozpočet samosprávy, prebytkový bežný rozpočet
- vysoký dopyt po službách / vysoký podiel terciárneho sektoru na HDP a veľký potenciál sektoru služieb
- športová tradícia na vidieku v najpopulárnejších športoch
- inštitucionálne podmienky pre podporu a rozvoj športu

prave

- stagnujúci kvantitatívny rozvoj cestnej siete na území kraja / zvyšovanie hustoty cestnej siete v km/km² rozlohy územia (2,12 km/km²)
- narastajúci počet kultúrno osvetových organizácií a súčasne klesajúca návštevnosť kultúrnych podujatí
- pozitívna korelácia produkcie časti podnikov na automobilový a elektrotechnický priemysel v čase hospodárskej krízy
- priemysel s nízkou tvorbou pridanej hodnoty (PD/aktíva podniku) a nižšou produktivitou práce z PH
- dlhodobý schodkový kapitálový rozpočet TTSK
- nižšia životná úroveň na vidieku než v meste/nedostatočná atraktivita vidieka
- regióny s rýchlo rastúcou nezamestnanosťou v čase hospodárskeho poklesu
- nedostatočné využívanie kapacít existujúcich športovísk

Príležitosti VÚC TTSK	Ohrozenia VÚC TTSK
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie inštitucionálnej konkurencieschopnosti kraja/ mestá, obce, VÚC / • zvýšenie konkurencieschopnosti spravovanej dane z motorových vozidiel VÚC • zlepšenie služieb verejnej spotreby, produkovaných územnou samosprávou /mestá, obce, VÚC/ • zníženie regulácii - zásahov samospráv do hospodárstva v regióne/liberalizácia hospodárstva • reštrukturalizácia / optimalizácia majetku TTSK • reorganizácia hospodárskych aktivít TTSK / ich optimalizácia vzhľadom k majetku a kompetenciám samosprávy • demonopolizácia prímestskej dopravy, poskytovaných sociálnych služieb • intenzívnejšie využitie potenciálu leteckej dopravy / leteckej infraštruktúry • optimalizácia vzdelávacích, ubytovacích internátov, stravovacích, sociálnych a kultúrnych kapacít v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK • implementácia obozretnej fiškálnej politiky samosprávy/prebytkový rozpočet/znížovanie deficitu • stabilizácia celkovej zadlženosti TTSK a jej postupné znížovanie • zníženie výdavkov na riadenie a správu samosprávy • intenzívnejšia podpora rozvoja cezhraničnej spolupráce s Rakúskom, s Českom a Maďarskom • intenzifikácia vstupu zahraničných investícií/ účinnejšia propagácia a prezentácia regiónu v zahraničí • výraznejšie využitie prostriedkov z fondov EÚ • zlepšenie podnikateľského prostredia pre rozvoj malého a stredného podnikania/odstraňovanie administratívnych bariér podnikania • reštrukturalizácia stredoškolského vzdelávania s väzbou na potreby trhu práce • využitie vedecko-výskumného potenciálu vysokých škôl a vedecko-výskumných 	<ul style="list-style-type: none"> • nevyporiadané pozemky pod cestami vo vlastníctve TTSK/OBCÍ/MIEST, neistota budúcích výdavkov • poddimenzované výdavky na opravy a udržiavanie cestnej, školskej, sociálnej i kultúrnej infraštruktúry... • finančne náročná reprodukcia majetku infraštruktúry pre školstvo, sociálnu oblasť, kultúru... • dlhodobá nerentabilná prevádzka a dotovanie stratových zdravotníckych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja • prehlbovanie regionálnych rozdielov na území kraja • priame i importované znečisťovanie životného prostredia • nedostatočné riešenie separácie komunálneho odpadu a jeho druhotné zhodnotenie • znížovanie prirodzeného prírastku obyvateľstva a rast obyvateľstva v poproduktívnom veku • príliš veľa zásahov štátu do riadenia a financovania rozvoja regiónu / poddimenzované financovanie delegovaných úloh samosprávam • narastajúci deficit hospodárenia TTSK vyrovnávaný finančnými operáciami • nedostatočný, neefektívny účinok niektorých verejných výdavkov na dosahovanie cieľov a zámerov samosprávy • nerešpektovanie demografického vývoja v regióne • očakávané dvoj až trojročné zníženie bežných príjmov TTSK a nedostatočná flexibilita výdavkov / vysoké fixné výdavky a obsluha úročeného dlhu • exekučné vymáhanie dlhov od príspevkových a rozpočtových organizácií • vyčerpatelný extenzívny rast priemyslu na území kraja • nesystémový a analyticky nepodložený prístup kompetentných o rozvoji jednotlivých typov škôl v rámci regiónu TTSK (politizácia) • globálna finančná kríza a jej dopad na príjmy samospráv

<p>inštitúcií regiónu</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytváranie podmienok pre realizáciu celoživotného vzdelávania a rekvalifikácie • budovanie partnerskej spolupráce v oblasti regionálneho rozvoja • intenzívnejšia vytváranie lepších podmienok pre hnedé parky • vytváranie podmienok pre zníženie energetickej náročnosti/spotreby v kraji • intenzívnejšie využívať prírodný potenciál geotermálnych zdrojov na území kraja • zvýšiť podiel domácností v kraji napojených na verejnú kanalizačnú sieť • zvýšiť podiel separovaného odpadu a podiel jeho druhotného zhodnotenia • zvýšenie dopravného komfortu a bezpečnostnej situácie na cestách kraja • zvýšiť atraktivnosť športovísk pre širokú verejnosť 	<ul style="list-style-type: none"> • rastúca konkurencia/význam substitučných lokalít v SR kúpeľného cestovného ruchu • záber poľnohospodárskej pôdy v prospech nepoľnohospodárskej pôdy • recesia automobilového priemyslu/pozitívna korelácia priemyslu kraja • nedostatočné tempo modernizácie a inovácie v poľnohospodárstve • nedostatočný legislatívny a inštitucionálny rámec na podporu strategických investícií a tvorbu priemyselných parkov • narastajúce finančné problémy v poľnohospodárstve • nedostatočná legislatíva pre viac zdrojové financovanie športu • regionálne rozdiely v stave a kvalite športovej infraštruktúry
---	--

Príloha 1: Kompetenčný rámec VÚC

PREDMET	KOMPETENCIA	SUBJEKT	ZÁKONNÁ ÚPRAVA	DESKRIPCIA ZÁKONNEJ ÚPRAVY
Cestovný ruch	koordinácia rozvoja cestovného ruchu	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
Civilná ochrana	civilná ochrana obyvateľstva	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva	Upravuje podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, ako aj ustanovuje úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva.
Dane			zákon č. 564/2004 o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu pre samosprávy	Upravuje rozpočtové určenie, termíny poukazovania, spôsob rozdeľovania a poukazovania výnosu dane z príjmov fyzických osôb s výnimkou dane z príjmov, ktorá sa vyberá zrážkou, do rozpočtov obcí a rozpočtov vyšších územných celkov.
		SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 582/2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady.....	Miestna daň, ktorú môže ukladať vyšší územný celok, je daň z motorových vozidiel.
Divadlá, múzeá, galérie, knižnice a osvetová činnosť	divadelná činnosť	ÚTVAR	zákon č. 384/1997 Z. z. o divadelnej činnosti	Upravuje zriaďovanie, zrušovanie, postavenie a činnosť štátnych profesionálnych divadiel a neštátnych divadiel, pôsobnosť orgánov štátnej správy a vymedzuje vzťahy divadelných umelcov a ostatných zamestnancov k divadlu.
	múzeá a galérie	ÚTVAR	zákon č. 115/1998 Z. z. o múzeách a galériách	Upravuje právne vzťahy, ktorými sa zabezpečuje zachovanie predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty ako súčasť kultúrneho dedičstva, utváranie podmienok na ich ochranu, využívanie a sprístupňovanie tak, aby prispievali k šíreniu poznatkov, vedeckému bádaniu a poznávaniu histórie, kultúry a prírody Slovenska.
	osvetová činnosť	ÚTVAR	zákon č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti	Upravuje právne vzťahy, ktorými sa zabezpečuje osvetová činnosť, postavenie osvetových zariadení, práva a povinnosti zriaďovateľov osvetových zariadení, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy na úseku osvetovej činnosti.
	regionálne knižnice	ÚTVAR	zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach	Upravuje postavenie a úlohy knižníc, ich zriaďovanie, poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti, ochranu, využívanie a sprístupňovanie historického knižničného dokumentu a historického knižničného fondu.
Doprava	cestná doprava	ÚTVAR	zákon č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave	Upravuje podmienky podnikania v cestnej doprave a pôsobnosť orgánov štátnej správy v cestnej doprave a obci.
Kontrola	vykonávanie kontrolnej činnosti	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite	Finančnou kontrolou sa rozumie súhrn činností, ktorými sa overuje splnenie podmienok na poskytnutie verejných prostriedkov, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami, dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami, na účely finančného riadenia dostupnosť, správnosť a úplnosť informácií o vykonávaných finančných operáciách a o hospodárení s verejnými prostriedkami, splnenie opatrení prijatých na nápravu nedostatkov zistených finančnou kontrolou a na odstránenie príčin ich vzniku.
		HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme	Vzťahuje na zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a k zamestnávateľom, ktorými sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky a právnické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, obcou alebo vyšším územným celkom podľa osobitného zákona, právnické osoby založené štátnym orgánom, Fondom národného majetku Slovenskej republiky, obcou alebo vyšším územným celkom, ak majetková účasť alebo súčet majetkovej účasti štátu, Fondu národného majetku Slovenskej republiky, obce alebo vyššieho územného celku je viac ako 67 %, iné právnické osoby založené štátnym orgánom, obcou alebo vyšším územným celkom, u ktorých väčšinu členov riadiacich, kontrolných alebo dozorných orgánov navrhuje štátny orgán, obec alebo vyšší územný celok.
	predkladanie návrhu kontrolnej činnosti zastupiteľstvu	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	vypracúvanie odborných stanovísk k návrhu rozpočtu a k návrhu záverečného účtu samosprávneho kraja	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	predkladanie správy zastupiteľstvu alebo predsedovi o výsledkoch kontroly	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	predkladanie správy o kontrolnej činnosti	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	spolupráca so štátnymi orgánmi vo veciach kontroly hospodárenia s prostriedkami pridelenými samosprávnemu kraju	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	vykonávanie kontroly na požiadanie zastupiteľstva	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	plnenie ďalších úloh ustanovených osobitným zákonom	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	účasť na kontrolách a previerkach	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	

Kultúra a kultúrne pamiatky	utváranie podmienok na tvorbu, prezentáciu a rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít a starostlivosť o ochranu pamiatkového fondu	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
			zákon č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach	Verejnými kultúrnymi podujatiami sa podľa tohto zákona rozumie verejnosti prístupné divadelné, filmové a iné audiovizuálne predstavenia, koncerty, hudobné a tanečné produkcie, výstavy diel výtvarných umení, diel úžitkového umenia a prác ľudovej výtvarnej tvorivosti, festivaly a prehliadky v oblasti kultúry a umenia, tanečné zábavy a iné akcie v oblasti spoločenskej zábavy.
Majetok a hospodárenie	samostatné hospodárenie s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečovanie a ochrana práv a záujmov svojich obyvateľov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a starostlivosť o potreby svojich obyvateľov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	vykonávanie plánovacích činností týkajúcich sa územia samosprávneho kraja	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	účelné využívanie miestnych ľudských, prírodných a iných zdrojov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	vykonávanie vlastnej investičnej činnosti a podnikateľskej činnosti v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	základanie, zriaďovanie, rušenie a kontrola svojich rozpočtových a príspevkových organizácií a iných právnických osôb podľa osobitných predpisov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	zostavovanie rozpočtu; schvaľovanie rozpočtu samosprávneho kraja a jeho zmeny, kontrola čerpania rozpočtu a schvaľovanie záverečného účtu samosprávneho kraja	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ A ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy	Rozpočet vyššieho územného celku je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií vyššieho územného celku v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet vyššieho územného celku je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy.
	financovanie vlastných potrieb z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	vedenie účtovníctva podľa osobitného zákona	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 431/2001 Z. z. o účtovníctve	Predmetom účtovníctva je účtovanie skutočností o stave a pohybe majetku, stave a pohybe záväzkov, rozdiel majetku a záväzkov, výnosoch, nákladoch, príjmoch, výdavkoch a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky.
	používanie majetku na plnenie úloh samosprávneho kraja; určovanie zásad hospodárenia a nakladania s majetkom	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ A ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	Upravuje podmienky prevodu majetku štátu, ku ktorému majú právo hospodárenia štátne podniky, štátne peňažné ústavy, štátne poisťovne a iné štátne organizácie, ktoré sú v správe Slovenského pozemkového fondu, včítane ich majetkových účastí na podnikaní iných právnických osôb, ako aj podmienky prevodu majetkových účastí štátu na tomto podnikaní, a to na slovenské alebo zahraničné právnické alebo fyzické osoby.
	udelenie pokuty právnickej alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie za porušenie nariadenia do 500 000 Sk	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	schvaľovanie poriadku odmeňovania zamestnancov samosprávneho kraja a vymenúvanie a odvolávanie ich vedúcich, prípadne schvaľovanie majetkovej účasti samosprávneho kraja v právnickej osobe	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
			zákon č. 84/2001 o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby	Upravuje dobrovoľné dražby a vznik, trvanie a zánik niektorých právnych vzťahov s tým súvisiacich.
			zákon č. 527/2002 o dražbách	Kataster nehnuteľností je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, práve zodpovedajúcom vecnému bremenu a o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, a o iných právach a povinnostiach z vecného bremena, ak boli zriadené ako vecné práva k nehnuteľnostiam, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov.
Poslanec	predkladanie návrhov zastupiteľstvu a jeho orgánom	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	interpelovanie predsedu vo veciach týkajúcich sa výkonu jeho činnosti	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	požiadavanie od vedúcich právnických osôb zriadených alebo založených samosprávnym krajom vysvetlenia vo veciach týkajúcich sa ich činnosti	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	požiadavanie informácií a vysvetlení od fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť na území samosprávneho kraja, vo veciach týkajúcich sa ich podnikania	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	požiadavanie vysvetlení od štátnych orgánov vo veciach potrebných na riadny výkon poslanskej funkcie	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	obhajoba záujmov samosprávneho kraja a jeho obyvateľov	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	účasť na zasadnutiach zastupiteľstva a jeho orgánov, do ktorých bol zvolený	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	informovanie občanov o svojej činnosti a o činnosti zastupiteľstva	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	

Pozemné komunikácie	električkové a trolejbusové dráhy	ÚTVAR	zákon č. 164/1996 Z. z. o dráhach	Upravuje podmienky výstavby dráh a stavieb na dráhach, podmienky na prevádzkovanie dráh a prevádzkovanie dopravy na dráhach a práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb s tým spojené, ako aj výkon štátnej správy a štátneho dozoru vo veciach dráh.
	pozemné komunikácie	ÚTVAR	zákon č. 135/1961 Z. z. o pozemných komunikáciách	Upravuje výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií.
			zákon č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách	Upravuje premávku na pozemných komunikáciách, práva a povinnosti fyzických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a právnických osôb, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí na úseku cestnej premávky.
Predseda	zastupovanie kraja navonok, v majetkoprávných vzťahoch, pracovnoprávných vzťahoch a v iných vzťahoch	PREDSEDA	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	zvolávanie predsedov komisií na prerokovanie otázok týkajúcich sa samosprávneho kraja	PREDSEDA	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	podpisovanie uznesení zastupiteľstva	PREDSEDA	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
Sociálna pomoc	sociálna pomoc	ÚTVAR	zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci	Upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnej pomoci, ktorej cieľom je zmierniť alebo prekonať s aktívnou účasťou občana hmotnú núdzu alebo sociálnu núdzu, zabezpečiť základné životné podmienky občana v prirodzenom prostredí, zabráňovať príčinám vzniku, prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu občana a zabezpečiť integráciu občana do spoločnosti.
			zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele	Upravuje sociálnoprávnú ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovania a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.
			zákon č. 389/2006 o službách zamestnanosti	Upravuje právne vzťahy pri poskytovaní služieb zamestnanosti.
			zákon č. 357/2004 o ochrane verejného záujmu	funkcionára s výkonom iných funkcií, zamestnaní alebo činností, povinnosti a obmedzenia pre verejného funkcionára na účel zamedzenia vzniku rozporu osobného záujmu verejného funkcionára s verejným záujmom pri výkone verejnej funkcie a zodpovednosť verejného funkcionára za nesplnenie alebo porušenie povinností a obmedzení ustanovených týmto ústavným
			zákon č. 254/1998 o verejných prácach	Upravuje podmienky na prípravu verejných prác, ich posudzovanie, kvalitu, hodnotenie a vykonávanie štátneho dozoru nad verejnými prácami.
Sociáno-ekonomický a kultúrny rozvoj	tvorba a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja; schvaľovanie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja samosprávneho kraja	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ A ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
Spolupráca	spolupráca s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	podieľanie sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	rozvoj spolupráce s územnými celkami a s orgánmi iných štátov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	spolupráca s územnými celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	členstvo v medzinárodných združeniach územných celkov alebo územných orgánov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	poskytovanie údajov štátnym orgánom, obciam a iným právnickým osobám potrebných na ich činnosť	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 322/1992 Zb. o štátnej štatistike	Orgány miestnej štátnej správy a orgány územnej samosprávy sústreďujú, spracúvajú a poskytujú štatistickému úradu SR štatistické informácie nimi zistené u právnických osôb, ktoré založili alebo zriadili, spolupracujú so ŠÚ SR pri príprave spracúvania výsledkov volieb a referenda, pripravujú a vykonávajú sčítanie obyvateľov, domov a bytov a postupujú ich pritom podľa pokynov a v súčinnosti so ŠÚ SR v rozsahu a za podmienok uvedených v osobitnom zákone. Orgány miestnej štátnej správy a orgány územnej samosprávy sú povinné spolupracovať v oblasti štátnej štatistiky so ŠÚ SR, ministerstvami a štátnymi organizáciami vykonávajúcimi štatistické zisťovania.
Sťažnosti	vybavovanie sťažností a iných podaní, ktoré uskutočňuje zastupiteľstvo a jeho orgány	POSLANEC	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
			zákon č. 372/1990 o priestupkoch	Priestupkom je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.

Šport	koordinácia rozvoja telesnej kultúry a starostlivosť o deti a mládež	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	telesná kultúra	ÚTVAR	zákon č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre	Upravuje starostlivosť o telesnú kultúru a úlohy orgánov štátnej správy, obcí, občianskych združení v oblasti telesnej kultúry a iných právnických osôb a fyzických osôb pri jej zabezpečovaní.
			zákon č. 315/1992 o verejných telovýchovných, športových a turistických podujatiach	Verejnými telovýchovnými, športovými a turistickými podujatiami sa podľa tohto zákona rozumie telovýchovné, športové a turistické súťaže, stretnutia, turnaje, preteky a iné podujatia spojené s pohybovo-rekreačnou aktivitou občanov v oblasti telesnej kultúry prístupné verejnosti.
Úrad	zabezpečovanie administratívnych a organizačných vecí zastupiteľstva, predsedu a ďalších orgánov zriadených zastupiteľstvom	ÚRAD	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
			zákon č. 283/ 2002 o cestovných náhradách	Upravuje poskytovanie cestovných náhrad, náhrad výdavkov a iných plnení pri pracovných cestách, pri dočasnom pridelení na výkon práce k inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe, pri vzniku pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu a pri výkone práce v zahraničí zamestnancom v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, ak osobitný predpis neustanovuje inak, členom družstiev, ak podľa stanov podmienkou členstva je aj pracovný vzťah, fyzickým osobám činným na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ak je to dohodnuté, osobám, o ktorých to ustanovuje tento zákon.
			zákon č. 507/2001 o poštových službách	Upravuje podmienky poskytovania poštových služieb na trhu poštových služieb a ich štátnu reguláciu, rozsah a podmienky poskytovania univerzálnej poštovej služby a práva a povinnosti jej poskytovateľa a jej užívateľov, prístup k verejnej poštovej sieti a požiadavky na hustotu a vybavenie prístupových miest verejnej poštovej siete, pôsobnosť orgánov štátnej správy v poštových službách a štátny dohľad nad poskytovaním poštových služieb.
Územné plánovanie a stavebný poriadok	územnoplánovacie podklady samosprávneho kraja a územné plány regiónov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ A ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	obstarávanie, prerokúvanie a schvaľovanie územnoplánovacích podkladov samosprávneho kraja a územných plánov regiónov	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	utváranie predpokladov na optimálne usporiadanie vzájomných vzťahov sídelných útvarov a ostatných prvkov svojho územia	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	územné plánovanie a stavebný poriadok	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku	Rieši funkčné využitie územia, ustanovuje zásady jeho organizácie a vecne a časovo koordinuje výstavbu a iné činnosti ovplyvňujúce rozvoj územia. Ďalej utvára predpoklady na zabezpečenie trvalého súladu všetkých prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt v území, najmä so zreteľom na starostlivosť o životné prostredie a ochranu jeho hlavných zložiek - pôdy, vody a ovzdušia.
Voľby a referendum	vyhlasovanie referenda	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku	Voľby do orgánov samosprávnych krajov sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním. Právo voliť do orgánov samosprávnych krajov majú občania Slovenskej republiky a cudzinci, ktorí majú trvalý pobyt v obci, ktorá patrí do územia samosprávneho kraja, alebo majú trvalý pobyt vo voľenskom obvode, ktorý patrí na účely voľieb do orgánov samosprávneho kraja do jeho územia a najneskôr v deň konania voľieb dovŕšili 18 rokov veku.
			zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 242/1998 Z. z.	Každý má právo sám alebo spoločne s inými obracať sa na štátne orgány so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu, ktoré patria do pôsobnosti týchto orgánov.
			zákon č. 331/2003 Z.z. o voľbách do Európskeho parlamentu	Voľby do Európskeho parlamentu na území Slovenskej republiky sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním podľa zásady pomerného zastúpenia.
			zákon č. 333/2004 o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním podľa zásady pomerného zastúpenia.
			zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve	Občania majú právo pokojne sa zhromažďovať. Výkon tohto práva slúži občanom na využívanie slobody prejavu a ďalších ústavných práv a slobôd, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk.
Všeobecné záväzné nariadenia	vydávanie všeobecných záväzných nariadení; uznávanie sa na nariadeniach	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ A ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	

Vzdelávanie	utváranie podmienok na rozvoj výchovy a vzdelávania, najmä v stredných školách, a na rozvoj ďalšieho vzdelávania	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	štátna správa v školstve a školskej samospráve, školské zariadenia	ÚTVAR	zákon č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve	Upravuje pôsobnosť, organizáciu a úlohy orgánov štátnej správy v školstve, obcí, samosprávnych krajov a orgánov školskej samosprávy a určuje ich pôsobnosť v oblasti výkonu štátnej správy v školstve a školskej samospráve, v oblasti tvorby siete škôl, školských zariadení, stredísk praktického vyučovania a pracovísk praktického vyučovania Slovenskej republiky, zaraďovania, vyradovania a zmien v sieti a v oblasti zriaďovania a rušenia škôl, školských zariadení, stredísk praktického vyučovania a pracovísk praktického vyučovania.
			zákon č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach	Školské zariadenia sú rovnocennou súčasťou školskej výchovno-vzdelávacej sústavy. Ich pôsobnosť je orientovaná najmä na oblasť výchovy a oblasť záujmového vzdelávania. Školské zariadenia sú výchovno-vzdelávacie zariadenia, špeciálne výchovné zariadenia, poradenské zariadenia, záujmovo-vzdelávacie zariadenia a školské účelové zariadenia.
Zastupiteľstvo	rokovanie o základných otázkach samosprávneho kraja	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	schvaľovanie zdržovania prostriedkov a činností samosprávneho kraja a členstvo samosprávneho kraja v združeniach	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	volenie a odvolávanie podpredsedu samosprávneho kraja	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	zriaďovanie komisií a iných orgánov zastupiteľstva, volenie a odvolávanie ich predsedov a ďalších členov	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	volenie a odvolávanie hlavného kontrolóra samosprávneho kraja a určovanie jeho odmeny	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme	Vzťahuje na zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a k zamestnávateľom, ktorými sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky a právnické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, obcou alebo vyšším územným celkom podľa osobitného zákona, právnické osoby založené štátnym orgánom, Fondom národného majetku Slovenskej republiky, obcou alebo vyšším územným celkom, ak majetková účasť alebo súčet majetkovej účasti štátu, Fondu národného majetku Slovenskej republiky, obce alebo vyššieho územného celku je viac ako 67 %, iné právnické osoby založené štátnym orgánom, obcou alebo vyšším územným celkom, u ktorých väčšinu členov riadiacich, kontrolných alebo dozorných orgánov navrhuje štátny orgán, obec alebo vyšší územný celok.
	určovanie odmiern poslancov	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	určovanie odmiern členom komisií, ktorí nie sú poslancami	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	zriaďovanie úradu samosprávneho kraja a určovanie jeho organizačnej štruktúry	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	schvaľovanie rokovacieho poriadku zastupiteľstva	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	rozhodovanie o ďalších veciach, ktoré nie sú zverené predsedovi	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	zriaďovanie mandátovej, finančnej a ďalších komisií	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
	ustanovenie počtu a skladby pracovných funkcií úradu	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	
Zdravotníctvo	zdravotná starostlivosť	ÚTVAR	zákon č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti	Upravuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, postup pri úmrtí a výkon štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti.
Životné prostredie	podieľanie sa na tvorbe a ochrane životného prostredia	SAMOSPRÁVNÝ KRAJ	zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov	

Príloha 2: Kompetenčný rámec miest a obcí

PREDMET	KOMPETENCIA	SUBJEKT	ZÁKONNÁ ÚPRAVA	DESKRIPCIA ZÁKONNEJ ÚPRAVY
Bezpečnosť	zabezpečovanie verejného poriadku v obci	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	zriaďovanie a rušenie výkonných, kontrolných a poradných orgánov, najmä obecnej rady, komisií a určovanie náplne ich práce, zriaďovanie a rušenie ďalších svojich orgánov a útvarov, ak tak ustanovuje osobitný zákon	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii	Obecná polícia je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce.
	civilná ochrana obyvateľstva	OBEČ	zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva	Upravuje podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, ako aj ustanovuje úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva.
Byvanie	obstarávanie a schvaľovanie programov rozvoja bývania a spolupôsobenie pri vytváraní podmienok na bývanie v obci	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
			zákon č. 189/92 Zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a bytovými náhradami	Obec, ktorá má viac ako 5 000 obyvateľov alebo je sídlom obvodného úradu, môže ustanoviť všeobecne záväzným nariadením, že zmluvu o nájme bytu vo vlastníctve obce alebo vo vlastníctve inej právnickej osoby s prevažnou majetkovou účasťou obce možno uzavrieť predovšetkým s uchádzačom o byt podľa poradia určeného obcou.
			zákon č. 182/93 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov	Upravuje spôsob a podmienky nadobudnutia vlastníctva bytov a nebytových priestorov v obytnom dome, práva a povinnosti vlastníkov týchto bytových domov, práva a povinnosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ich vzájomné vzťahy a práva k pozemku.
			zákon č. 656/2004 o energetike	Upravuje podmienky pre podnikanie v energetike, prístup na trh, práva a povinnosti účastníkov trhu v energetike, práva, právom chránené záujmy a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb, ktorých práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť dotknuté účastníkmi trhu v energetike, výkon štátnej správy v energetike a výkon štátneho dozoru nad podnikaním v energetike.
Cintoriny	údržba obecného cintorína	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
			zákon č. 470/2005 Z.z. o pohrebníctve	Upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb v súvislosti so zaobchádzaním s ľudskými pozostatkami a s ľudskými ostatkami, s prevádzkovaním pohrebnej služby, krematória, pohrebiska, s prevádzkovaním balzamovania alebo konzervácie ľudských pozostatkov.
Dane a poplatky	rozhodovanie o veciach miestnych daní a poplatkov a výkon ich správy; rozhodovanie o zavedení a rušení miestnej dane alebo miestneho poplatku; určovanie náležitosti miestnej dane alebo miestneho poplatku a verejnej dávky	OBEČ/ ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch	Ustanovuje miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Miestnymi daňami, ktoré môže ukladať obec, sú daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie.
			zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady	Miestnymi daňami, ktoré môže ukladať obec, sú: daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie. Obec ukladá miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.
			zákon č. 595/2003 o dani z príjmov	Upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby a spôsob platenia a vyberania dane.
			zákon č. 564/2004 o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu pre samosprávy	Upravuje rozpočtové určenie, termíny poukazovania, spôsob rozdeľovania a poukazovania výnosu dane z príjmov fyzických osôb s výnimkou dane z príjmov, ktorá sa vyberá zrážkou, do rozpočtov obcí a rozpočtov vyšších územných celkov.
Divadlá, múzeá a galérie	divadelná činnosť	ÚTVAR	zákon č. 384/1997 Zb. o divadelnej činnosti	Upravuje zriaďovanie, rušenie, postavenie a činnosť štátnych profesionálnych divadiel a neštátnych divadiel, pôsobnosť orgánov štátnej správy a vymedzuje vzťahy divadelných umelcov a ostatných zamestnancov k divadlu.
	múzeá a galérie	ÚTVAR	zákon č. 115/1998 Z. z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty	Upravuje právne vzťahy, ktorými sa zabezpečuje zachovanie predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty ako súčastí kultúrneho dedičstva, utváranie podmienok na ich ochranu, využívanie a sprístupňovanie tak, aby prispievali k šíreniu poznatkov, vedeckému bádaniu a poznávaniu histórie, kultúry a prírody Slovenska.
Doprava	verejná doprava	ÚTVAR	zákon č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave	Upravuje podmienky podnikania v cestnej doprave a pôsobnosť orgánov štátnej správy v cestnej doprave a obcí.

Kontrola		OBECE	zákon č. 73/1992 Zb. o audítoroch a Slovenskej komore audítorov	Upravuje postavenie a činnosť audítorov, auditorských spoločností a asistentov audítora, podmienky, za ktorých môžu byť poskytované auditorské služby a pôsobnosť Slovenskej komory audítorov.
	vytváranie účinného systému kontroly	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	zriaďovanie funkcie hlavného kontrolóra a určovanie rozsahu pracovného úväzku	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	výkon kontrolnej činnosti obce	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone vo verejnom záujme	Upravuje práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov pri výkone práce vo verejnom záujme. Vztahuje sa na zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme k zamestnávateľom, ktorými sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky a právnické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, obcou alebo vyšším územným celkom podľa osobitného zákona, právnické osoby založené štátnym orgánom, Fondom národného majetku Slovenskej republiky, obcou alebo vyšším územným celkom, ak majetková účasť alebo súčet majetkovej účasti štátu, Fondu národného majetku Slovenskej republiky, obce alebo vyššieho územného celku je viac ako 67 %, iné právnické osoby založené štátnym orgánom, obcou alebo vyšším územným celkom, u ktorých väčšinu členov riadiacich, kontrolných alebo dozorných orgánov navrhuje štátny orgán, obec alebo vyšší územný celok.
			zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite	Upravuje základné pravidlá, ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly vykonávanej podľa tohto zákona a osobitných zákonov a vnútorného auditu, ktoré sú súčasťou jednotného a komplexného systému finančného riadenia zabezpečujúceho dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, a dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a vlastnými prostriedkami orgánu verejnej správy, ako aj pri iných činnostiach orgánu verejnej správy.
			§ 49 a 50 Zákonníka práce	Zamestnávateľ môže so zamestnancom dohodnúť v pracovnej zmluve kratší pracovný čas, ako je ustanovený týždenný pracovný čas. Zamestnávateľ môže dohodnúť niekoľko pracovných pomerov s tým istým zamestnancom len na činnosti spočívajúce v prácach iného druhu; práva a povinnosti z týchto pracovných pomerov sa posudzujú samostatne.
			zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu	Upravuje správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky vo verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sfére, ktorú vykonávajú štátne rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené zákonom alebo na základe zákona alebo rozhodnutím ústredného orgánu štátnej správy, štátne účelové fondy Slovenskej republiky, neštátne právnické osoby, ktoré vznikli na základe zákona a na štátny rozpočet sú zapojené finančnými vzťahmi, ak osobitný predpis neustanoví inak, iné neštátne právnické osoby, ktoré spravujú majetok štátu.
			zákon č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach	Upravuje postup pri podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností fyzických osôb a právnických osôb. Podľa tohto zákona prijímajú, evidujú, vybavujú a kontrolujú vybavovanie sťažností štátne orgány a nimi zriadené organizácie, obce a nimi zriadené organizácie, právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.
			zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 242/1998 Z. z.	Každý občan má právo sám alebo spoločne s inými obracať sa na štátne orgány so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu, ktoré patria do pôsobnosti týchto orgánov.
			zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách	Upravuje rozpočet sektora verejnej správy, osobitne štátny rozpočet, vzájomné finančné a s nimi súvisiace vzťahy v rámci verejnej správy a tieto vzťahy k ostatným subjektom, rozpočtový proces, pravidlá rozpočtového hospodárenia, funkciu a zostavovanie záverečného účtu verejnej správy a štátneho záverečného účtu, postavenie Ministerstva financií Slovenskej republiky, ďalších ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy a iných právnických osôb verejnej správy v rozpočtovom procese, zriaďovanie rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií a hospodárenie rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií.
	predkladanie návrhu kontrolnej činnosti	POSILANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	vypracúvanie odborných stanovísk k návrhu rozpočtu a k návrhu záverečného účtu		zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	predkladanie správy o kontrolnej činnosti		zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	spolupráca so štátnymi orgánmi vo veciach kontroly		zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	vykonávanie kontroly na požiadanie zastupiteľstva		zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	účasť na previerkach, kontrolách, vybavovaní sťažností a oznámení, ktoré uskutočňujú orgány obce		zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	

			zákon č. 10/1996 o kontrole v štátnej správe	Kontrolu plnenia úloh štátnej správy vykonávajú Úrad vlády Slovenskej republiky a iné orgány štátnej správy.
			zákon č. 39/ 1993 o NKÚ	Úrad kontroluje hospodárenie s prostriedkami štátneho rozpočtu republiky, hospodárenie a nakladanie so štátnym majetkom, nakladanie s majetkovými právami a pohľadávkami republiky, spôsob vyrubovania a vymáhania daní, odvodov, poplatkov a pokút, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu republiky, výkon a uplatňovanie práv a dodržiavanie povinností vyplývajúcich z finančno-ekonomických vzťahov, ktorých účastníkom je štát.
Kronika	vedenie kroniky	OBEČ	zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín	Kronika obce sa môže viesť aj v jazyku menšiny.
Kultúra a kultúrne pamiatky	údržba kultúrnych zariadení, pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	utváranie a ochrana podmienok pre kultúru	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	ochrana kultúrnych pamiatok	OBEČ	zákon č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti	Upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území v súlade s vedeckými poznatkami a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ďalej upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ako aj práva a povinnosti vlastníkov a iných právnických osôb a fyzických osôb a ukladanie pokút za protiprávne konanie na úseku ochrany pamiatkového fondu.
			zákon č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach	Verejnými kultúrnymi podujatiami sa podľa tohto zákona rozumie verejnosti prístupné divadelné, filmové a iné audiovizuálne predstavenia, koncerty, hudobné a tanečné produkcie, výstavy diel výtvarných umení, diel úžitkového umenia a prác ľudovej výtvarnej tvorivosti, festivaly a prehliadky v oblasti kultúry a umenia, tanečné zábavy a iné akcie v oblasti spoločenskej zábavy.
			zákon č. 315/1992 o verejných telovýchovných, športových a turistických podujatiach	Verejnými telovýchovnými, športovými a turistickými podujatiami sa podľa tohto zákona rozumie telovýchovné, športové a turistické súťaže, stretnutia, turnaje, preteky a iné podujatia spojené s pohybovo-rekreačnou aktivitou občanov v oblasti telesnej kultúry prístupné verejnosti.
Majetok a hospodárenie	rozhodovanie o všetkých úkonoch súvisiacich so správou obce a jej majetku; výkon hospodárenia s hnuteľným a nehnuteľným majetkom a s majetkom vo vlastníctve štátu; zveriadovanie a zhodnocovanie vlastného majetku; určovanie zásad hospodárenia a nakladania s majetkom	OBEČ/ ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí	Ustanovuje, ktoré veci z majetku Slovenskej republiky prechádzajú do vlastníctva obcí a upravuje majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom.
	zostavovanie a schvaľovanie rozpočtu a záverečného účtu obce; schvaľovanie rozpočtu obce a jeho zmeny, kontrola jeho čerpania a schvaľovanie záverečného účtu; schvaľovanie emisie komunálnych dlhopisov, rozhodovanie o prijatí pôžičky, o prevzatí dlhu a o prijatí ručiteľského záväzku	OBEČ/ ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve	Upravuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva právnických osôb, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky, zahraničných osôb, ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov, fyzických osôb, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov podľa osobitného predpisu, rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky.
			zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách	Upravuje rozpočet sektora verejnej správy, osobitne štátny rozpočet, vzájomné finančné a s nimi súvisiace vzťahy v rámci verejnej správy a tieto vzťahy k ostatným subjektom.
	vedenie účtovníctva	OBEČ	zákon č. 563/1991 Zb. o účtovníctve	Upravuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva právnických osôb, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky, zahraničných osôb, ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov, fyzických osôb, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov podľa osobitného predpisu, rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky.
	vykonávanie vlastnej investičnej činnosti a podnikateľskej činnosti v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	základanie, zriaďovanie, rušenie a kontrola rozpočtových, príspevkových organizácií a iných právnických osôb a zariadení	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	starostlivosť o všestranný rozvoj územia a o potreby obyvateľov	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
		OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

			zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch	Upravuje správne poplatky, ktoré vyberajú orgány štátnej správy, obce, štátne archívy a zastupiteľské úrady.
			zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch	Priestupkom je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.
			zákon č. 523/2004 o cenných papieroch a investičných službách	Upravuje rozpočet sektora verejnej správy, osobitne štátny rozpočet, vzájomné finančné a s nimi súvisiace vzťahy v rámci verejnej správy a tieto vzťahy k ostatným subjektom, rozpočtový proces, pravidlá rozpočtového hospodárenia, funkciu a zostavovanie záverečného účtu verejnej správy a štátneho záverečného účtu, postavenie Ministerstva financií Slovenskej republiky, ďalších ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy a iných právnických osôb verejnej správy v rozpočtovom procese, zriaďovanie rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií a hospodárenie rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií.
			zákon č. 25/2006 o verejnom obstarávaní	Upravuje verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, koncesie na stavebné práce, súťaž návrhov a správu vo verejnom obstarávaní.
			zákon č. 213/1997 o neziskových organizáciách	Upravuje založenie, vznik, zrušenie, zánik, postavenie orgánov a hospodárenie neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby.
			zákon č. 138/2004 o správnom konaní	Tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.
			zákon č. 84/2001 o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby	Upravuje podmienky prevodu majetku štátu, ku ktorému majú právo hospodárenia štátne podniky, štátne peňažné ústavy, štátne poisťovne a iné štátne organizácie, ktoré sú v správe Slovenského pozemkového fondu, včítane ich majetkových účastí na podnikaní iných právnických osôb, ako aj podmienky prevodu majetkových účastí štátu na tomto podnikaní, a to na slovenské alebo zahraničné právnické alebo fyzické osoby.
			zákon č. 527/2002 o dražbách	Upravuje dobrovoľné dražby a vznik, trvanie a zánik niektorých právnych vzťahov s tým súvisiacich.
			zákon č. 3/2002 o katastri	Kataster nehnuteľností je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, práve zodpovedajúcom vecnému bremenu a o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, a o iných právach a povinnostiach z vecného bremena, ak boli zriadené ako vecné práva k nehnuteľnostiam, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov.
			zákon č. 283/2002 o cestovných náhradách	Upravuje poskytovanie cestovných náhrad, náhrad výdavkov a iných plnení pri pracovných cestách, pri dočasnom pridelení na výkon práce k inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe, pri vzniku pracovného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu a pri výkone práce v zahraničia zamestnancom v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu, ak osobitný predpis neustanovuje inak, členom družstiev, ak podľa stanov podmienkou členstva je aj pracovný vzťah, fyzickým osobám činným na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ak je to dohodnuté, osobám, o ktorých to ustanovuje tento zákon.
Matrika	matrika	ÚTVAR	zákon č. 154/1994 Z. z. o matrikách	Upravuje vedenie matrik a s tým súvisiace práva a povinnosti fyzických osôb a úloh orgánov štátnej správy.
Odpady	Odpadové hospodárstvo	OBEC	zákon č. 494/1991 Zb. o štátnej správe o odpadovom hospodárstve	Upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu.
			zákon č.223/2001 Z.z. o odpadoch	

Ochrana spotrebiteľa	plnenie úloh ochrany spotrebiteľa, vytváranie podmienok pre zásobovanie obce, určovanie pravidiel času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravovanie trhovísk	OBECE	zákon č. 634/1992 Z. z. o ochrane spotrebiteľa	Upravuje niektoré podmienky podnikania významné pre ochranu spotrebiteľa, úlohy verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa a oprávnenia spotrebiteľov, združení spotrebiteľov alebo iných právnických osôb založených na ochranu spotrebiteľa.
	dozor na trhoviskách	OBECE	zákon č. 274/1993 Z. z. o vymedzení pôsobnosti orgánov vo veciach ochrany spotrebiteľa v znení zákona č. 310/1999 Z. z.	Obec vykonáva na trhoviskách a trhoviskoch miestach dozor nad dodržiavaním povinností ustanovených v zákone o ochrane spotrebiteľa, vydáva trhoviskový poriadok, v ktorom ustanoví zákaz predaja nekvalitného tovaru a predaja tovaru, pri ktorom sa nepreukáže spôsob jeho nadobudnutia alebo jeho pôvod, vyhlasuje časovo regulovaný predaj výrobkov pre územie obce, ukladá pokuty podľa zákona o ochrane spotrebiteľa.
			zákon č. 178/1998 Z.z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhoviskoch	Upravuje podmienky predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhoviskoch miestach, úlohy obcí pri zriaďovaní a povoľovaní trhovisk miest, povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri predaji výrobkov a poskytovaní služieb na trhoviskoch miestach a oprávnenia orgánov dozoru pri kontrole dodržiavania tohto zákona.
			zákon č. 108/2000 o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji	Upravuje ochranu spotrebiteľa pri podomovom predaji tovaru alebo pri poskytovaní služieb a pri zásielkovom predaji tovaru alebo pri poskytovaní služieb, ak tovar alebo vecné plnenia a výkony z poskytnutej služby kupuje fyzická osoba a tie jej neslúžia na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.
Osvedčovanie listín	osvedčovanie listín a podpisov na listinách	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
Podnikanie	vydávanie stanovísk alebo vyjadrení k podnikateľskej a inej činnosti právnických a fyzických osôb a umiestneniu prevádzky na území obce	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.
	usmerňovanie ekonomickej činnosti v obci	OBECE	zákon č. 194/1990 Zb. o lotériách	Upravuje podmienky prevádzkovania hazardných hier, práva a povinnosti prevádzkovateľov hazardných hier a hráčov, podmienky na používanie technických zariadení určených na prevádzkovanie hazardných hier, niektoré podmienky vzniku a činnosti národnej lotérieovej spoločnosti, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí v oblasti hazardných hier, dozor nad prevádzkovaním hazardných hier. Účelom je vo verejnom záujme vytvoriť podmienky na ochranu verejného poriadku pri prevádzkovaní hazardných hier a zabezpečenie spoločenskej kompenzácie rizík vyplývajúcich z prevádzkovania hazardných hier a účasti na nich.
Poslanec	účasť na zasadnutiach zastupiteľstva	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	dodržiavanie organizačného a rokovacieho poriadku	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	obhajoba záujmov obce a jej obyvateľov	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	predkladanie návrhov zastupiteľstvu a ostatným orgánom	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	interpelovanie starostu a členov obecnej rady vo veciach týkajúcich sa výkonu ich práce	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	požadovanie vysvetlení od riaditeľov právnických osôb zriadených obcou	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	požadovanie informácií a vysvetlení od právnických a fyzických osôb, ktoré vykonávajú v obci podnikateľskú činnosť, vo veciach týkajúcich sa dôsledkov ich podnikania v obci	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
Pozemné komunikácie	požadovanie vysvetlení od štátnych orgánov vo veciach potrebných pre riadny výkon poslanskej funkcie	POSLANEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	Upravuje výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií.
	zabezpečovanie výstavby, údržby a správy miestnych komunikácií	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	pozemné komunikácie	ÚTVAR	zákon č. 135/1961 Z. z. o pozemných komunikáciách	
			zákon č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách	Upravuje premávku na pozemných komunikáciách, práva a povinnosti fyzických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a právnických osôb, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí na úseku cestnej premávky.

Sociálna pomoc	plnenie úloh na úseku sociálnej pomoci	OBEČ	zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci	Upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnej pomoci, ktorej cieľom je zmierniť alebo prekonať s aktívnou účasťou občana hmotnú núdzu alebo sociálnu núdzu, zabezpečiť základné životné podmienky občana v prirodzenom prostredí, zabráňovať príčinám vzniku, prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu občana a zabezpečiť integráciu občana do spoločnosti.
	sociálna pomoc	ÚTVAR	zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci	Upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnej pomoci, ktorej cieľom je zmierniť alebo prekonať s aktívnou účasťou občana hmotnú núdzu alebo sociálnu núdzu, zabezpečiť základné životné podmienky občana v prirodzenom prostredí, zabráňovať príčinám vzniku, prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu občana a zabezpečiť integráciu občana do spoločnosti.
			zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele	Upravuje sociálnoprávnú ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.
			zákon č. 389/2006 o službách zamestnanosti	Upravuje právne vzťahy pri poskytovaní služieb zamestnanosti.
			zákon č. 357/2004 o ochrane verejného záujmu	Ustanovuje nezlučiteľnosť funkcie verejného funkcionára s výkonom iných funkcií, zamestnaním alebo činnosťou, povinnosť a obmedzenia pre verejného funkcionára na účel zamedzenia vzniku rozporu osobného záujmu verejného funkcionára s verejným záujmom pri výkone verejnej funkcie a zodpovednosť verejného funkcionára za nesplnenie alebo porušenie povinností a obmedzení ustanovených týmto ústavným zákonom vrátane sankcií, ktoré možno verejnému funkcionárovi za také nesplnenie alebo porušenie povinností alebo obmedzení uložiť.
			zákon č. 254/1998 o verejných prácach	Upravuje podmienky na prípravu verejných prác, ich posudzovanie, kvalitu, hodnotenie a vykonávanie štátneho dozoru nad verejnými prácami.
Spolupráca	spolupráca s politickými stranami a hnutiami, občianskymi združeniami a inými právnickými a fyzickými osobami	OBEČ	zákon č. 424/1991 Zb. o združovaní v politických stranách a v politických hnutiach	Ustanovuje podmienky vzniku politickej strany a politického hnutia, register strán, podmienky zániku strany, práva a povinnosti strany, hospodárenie a financovanie strany, sankcie za nesplnenie povinností.
			zákon č. 83/1990 o združovaní občanov	Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie a združovať sa v nich.
	zriaďovanie združení obcí a spolupráca s inými obcami	OBEČ	§ 49 a 50 Zákonníka práce	Zamestnávateľ môže so zamestnancom dohodnúť v pracovnej zmluve kratší pracovný čas, ako je ustanovený týždenný pracovný čas. Zamestnávateľ môže dohodnúť niekoľko pracovných pomerov s tým istým zamestnancom len na činnosti spočívajúce v prácach iného druhu, práva a povinnosti z týchto pracovných pomerov sa posudzujú samostatne.
	spolupráca s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov, ktoré vykonávajú miestne funkcie	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	schvaľovanie dohôd o medzinárodnej spolupráci a členstva obce v medzinárodnom združení	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
		OBEČ	§ 250i až 250s Občianskeho súdneho poriadku	Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov.
		OBEČ	zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní	Vzťahuje sa na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Starosta	zvolávanie a vedenie zasadnutí zastupiteľstva a obecnej rady, podpisovanie uznesení	STAROSTA	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	výkon obecnej správy	STAROSTA	§ 20 Občianskeho zákonníka	Právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom. Za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé. Ak tieto osoby prekročia svoje oprávnenie, vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe, len pokiaľ sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť.
			§ 24 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka	Skutočnosti zapísané v obchodnom registri sú účinné voči každému odo dňa, ku ktorému sa zápis vykonal. Proti tomu, kto koná v dôvere v zápis do obchodného registra, nemôže ten, koho sa zápis týka, namietat, že zápis nezodpovedá skutočnosti.
			§ 9 ods. 1 Zákonníka práce	V pracovnoprávných vzťahoch robí právne úkony za zamestnávateľa, ktorý je právnická osoba, štatutárny orgán, zamestnávateľ, ktorý je fyzická osoba, koná osobne. Namiesto nich môžu robiť právne úkony aj ním poverení zamestnanci. Iní zamestnanci zamestnávateľa, najmä vedúci jeho organizačných útvarov, sú oprávnení ako orgány zamestnávateľa robiť v mene zamestnávateľa právne úkony vyplývajúce z ich funkcií určených organizačnými predpismi.
			zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní	Vzťahuje sa na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.
	zastupovanie obce vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým osobám a fyzickým osobám	STAROSTA	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	rozhodovanie o všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu	STAROSTA	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	zvolávanie verejného zhromaždenia obyvateľov na prerokovanie obecných vecí	STAROSTA	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	ukladanie pokuty právnickej alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie do 200 000 Sk	STAROSTA	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	menovanie a odvolávanie prednostu obecného úradu	STAROSTA	§ 27 ods. 4 Zákonníka práce	Ak zanikne zamestnávateľ, ktorý má právneho nástupcu, prechádzajú práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov na tohto nástupcu, ak osobitný predpis neustanovuje inak.
			zákon č. 253/1994 o postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest	
Sťažnosti	vybavovanie sťažností	HLAVNÝ KONTROLÓR	zákon č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach	Upravuje postup pri podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností fyzických osôb a právnických osôb. Podľa tohto zákona prijímajú, evidujú, vybavujú a kontrolujú vybavovanie sťažností štátne orgány a nimi zriadené organizácie, obce a nimi zriadené organizácie, právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.
			zákon č. 215/2004 o ochrane utajovaných skutočností	Upravuje podmienky na ochranu utajovaných skutočností, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri tejto ochrane, pôsobnosť Národného bezpečnostného úradu a pôsobnosť ďalších štátnych orgánov vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam a zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.
			zákon č. 211/2000 o slobodnom prístupe k informáciám	Tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám.
			zákon č. 428/2002 o ochrane osobných údajov	Upravuje ochranu osobných údajov fyzických osôb pri ich spracúvaní, zásady spracúvania osobných údajov, bezpečnosť osobných údajov, ochranu práv dotknutých osôb, cezhraničný tok osobných údajov, registráciu a evidenciu informačných systémov, zriadenie, postavenie a pôsobnosť Úradu na ochranu osobných údajov.
Súpisné a orientačné čísla	určovanie súpisných a orientačných čísel stavieb, vedenie evidencie súpisných čísel a evidencie orientačných čísel	OBEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
Šport	údržba športových zariadení	OBEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	utváranie a ochrana podmienok pre telesnú kultúru a šport	OBEC	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	telesná kultúra	ÚTVAR	zákon č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre	Upravuje starostlivosť o telesnú kultúru a úlohy orgánov štátnej správy, obcí, občianskych združení v oblasti telesnej kultúry a iných právnických osôb a fyzických osôb pri jej zabezpečovaní.
Ulice a verejné priestranstvá	určovanie a menenie názvov ulíc a iných verejných priestranstiev	OBEC	zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín	Obec môže na svojom území označovať ulice a iné miesta geografické značenia aj v jazyku menšiny.

Úrad	zabezpečovanie písomnej agendy orgánov obce a orgánov obecného zastupiteľstva	ÚRAD	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	zabezpečovanie odborných podkladov a iných písomností na rokovanie obecného zastupiteľstva, obcej rady a komisií	ÚRAD	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	vypracúvanie písomných vyhotovení všetkých rozhodnutí starostu vydaných v správnom konaní	ÚRAD	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	vykonávanie nariadení, uznesení obecného zastupiteľstva a rozhodnutí starostu	ÚRAD	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
			zákon č. 522/ 2003 o výkone práce vo verejnom záujme	Upravuje práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov pri výkone práce vo verejnom záujme.
			zákon č. 443/2006 o štátnej službe	Upravuje právne vzťahy pri vykonávaní štátnej služby. Obsahom vykonávania štátnej služby sú práva a povinnosti štátu a štátneho zamestnanca vyplývajúce z vykonávania štátnej služby alebo súvisiace s vykonávaním štátnej služby.
			zákon č. 507/2001 o poštových službách	Upravuje podmienky poskytovania poštových služieb na trhu poštových služieb a ich štátnu reguláciu, rozsah a podmienky poskytovania univerzálnej poštovej služby a práva a povinnosti jej poskytovateľa a jej užívateľov, prístup k verejnej poštovej sieti a požiadavky na hustotu a vybavenie prístupových miest verejnej poštovej siete, pôsobnosť orgánov štátnej správy v poštových službách a štátny dohľad nad poskytovaním poštových služieb.
Územné plánovanie a stavebný poriadok	obstarávanie a schvaľovanie územnoplánovacej dokumentácie sídelných útvarov a zón, koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	schvaľovanie územného plánu obce alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	územné plánovanie a stavebný poriadok	OBECE	zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku	
Verejnoprospešné služby	zabezpečovanie verejnoprospešných služieb	OBECE	zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch	Upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu.
Vodné hospodárstvo	vodné hospodárstvo	OBECE	zákon č. 135/1974 Zb. o správe vo vodnom hospodárstve	Upravuje organizáciu ochrany pred povodňami, pôsobnosť orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri činnostiach súvisiacich s poskytovaním pomoci pri ochrane pred povodňami a pri koordinácii týchto činností a ustanovuje sankcie za porušenie povinností podľa tohto zákona.
			4 § 23 ods.2 zákona č.442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách	
Voľby a hlasovanie v obci	organizácia hlasovania obyvateľov obce	OBECE	zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	vyhlasovanie hlasovania obyvateľov obce	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom členení Slovenskej republiky	Obec zriaďuje, ruší alebo rozdeľuje vláda Slovenskej republiky nariadením.
			zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do samosprávy obcí	Voľby do orgánov samosprávy obcí sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním. Právo voliť do orgánov samosprávy obcí má občan Slovenskej republiky, ktorý má v obci trvalý pobyt a dovŕšil v deň volieb najmenej 18 rokov veku. V Bratislave a v Košiciach má právo voliť do orgánov samosprávy mestských častí občan, ktorý má v mestskej časti trvalý pobyt a dovŕšil v deň volieb najmenej 18 rokov veku.
			zákon č. 331/2003 Z.z. o voľbách do Európskeho parlamentu	Voľby do Európskeho parlamentu na území Slovenskej republiky sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním podľa zásady pomerného zastúpenia.
			zákon č. 333/2004 o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky	Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním podľa zásady pomerného zastúpenia.
			zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve	Občania majú právo pokojne sa zhromažďovať. Výkon tohto práva slúži občanom na využívanie slobody prejavu a ďalších ústavných práv a slobôd, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk.
Všeobecné záväzné nariadenia	vydávanie všeobecných záväzných nariadení	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	

Vzdelávanie	prevádzky služieb školy	OBECE	vyhláška Ministerstva školstva SR č. 167/1995 o strediskách služieb školy	Upravuje podrobnosti o zriaďovaní, rušení, činnosti a prevádzke strediska služieb školy.
	utváranie a ochrana podmienok na vzdelávanie	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	základné a stredné školy	ÚTVAR	zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl	Základné školy, učilištia a stredné školy sú súčasťou výchovno-vzdelávacej sústavy, v právnych vzťahoch vystupujú vo svojom mene a majú zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov, ak nie je ustanovené inak.
	štátna správa v školstve a školskej samospráve, školské zariadenia	ÚTVAR	zákon č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve	Upravuje pôsobnosť, organizáciu a úlohy orgánov štátnej správy v školstve, obcí, samosprávnych krajov a orgánov školskej samosprávy a určuje ich pôsobnosť v oblasti výkonu štátnej správy v školstve a školskej samosprávy, v oblasti tvorby siete škôl, školských zariadení, stredísk praktického vyučovania a pracovísk praktického vyučovania Slovenskej republiky, zaraďovania, vyradovania a zmien v sieti a v oblasti zriaďovania a rušenia škôl, školských zariadení, stredísk praktického vyučovania a pracovísk praktického vyučovania.
	školské zariadenia	ÚTVAR	zákon č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach	Školské zariadenia sú rovnocennou súčasťou školskej výchovno-vzdelávacej sústavy. Ich pôsobnosť je orientovaná najmä na oblasť výchovy a oblasť záujmového vzdelávania. Školské zariadenia sú výchovno-vzdelávacie zariadenia, špeciálne výchovné zariadenia, poradenské zariadenia, záujmovo-vzdelávacie zariadenia a školské účelové zariadenia.
			zákon č. 131/2002 o vysokých školách	Vysoké školy sú vrcholné vzdelávacie, vedecké a umelecké ustanovizne.
Zastupiteľstvo	uznávanie sa na nariadeniach	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	určovanie organizácie obecného úradu a určovanie platu starostu a hlavného kontrolóra	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	schvaľovanie poriadku odmeňovania pracovníkov obce	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 134/1992 Zb. o plate a odmene za pracovnú pohotovosť v rozpočtových a v niektorých ďalších organizáciách a orgánoch	Upravuje odmeňovanie niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme u zamestnávateľov, ktorými sú orgány štátnej správy, orgány alebo úrady, ktoré vykonávajú štátne záležitosti, ak ide o zamestnancov, ktorí neplnia úlohy štátnej správy a nevykonávajú štátne záležitosti v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom
	zriaďovanie, rušenie a kontrola rozpočtových a príspevkových organizácií obce a na návrh starostu vymenúvanie a odvolávanie ich vedúcich, zakladanie a rušenie obchodných spoločností a iných právnických osôb a schvaľovanie zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovanie majetkovej účasti obce v právnickej osobe	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	schvaľovanie združovania obecných prostriedkov a činností a účasť v združeniach, zriaďovanie spoločného regionálneho alebo záujmového fondu	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	zriaďovanie a rušenie orgánov potrebných na samosprávu obce a určovanie náplne ich práce	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	udelenie čestného občianstva obce, obecných vyznamenaní a cien	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	ustanovenie erbu, vlajky, pečate a znelky obce	ZASTUPITEĽSTVO	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
Zdravotníctvo		OBECE	zákon č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti	Upravuje uznávanie prírodných liečivých vôd a prírodných minerálnych vôd, využívanie a ochranu prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov, uznávanie klimatických podmienok vhodných na liečenie a ich ochranu, podmienky na povolenie na prevádzkovanie prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební, podmienky na uznávanie kúpeľných miest, ochranu kúpeľného územia a požiadavky na kúpeľné prostredie, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri uznávaní prírodných liečivých vôd, prírodných minerálnych vôd a klimatických podmienok vhodných na liečenie a pri využívaní a ochrane prírodných liečivých zdrojov, prírodných minerálnych zdrojov a klimatických podmienok vhodných na liečenie, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.
	utváranie a ochrana zdravých podmienok a zdravého spôsobu života a práce obyvateľov, ochrana životného prostredia, vytváranie podmienok na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport	OBECE	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	zdravotná starostlivosť	OBECE	zákon č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti	Upravuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, postup pri úmrtí a výkon štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti.
			zákon č. 126/2006 o verejnom zdravotníctve	

Životné prostredie			zákon č. 134/1992 Zb. o štátnej správe ochrany ovzdušia	Upravuje práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a pri obmedzovaní príčin a zmiernení následkov znečisťovania ovzdušia, ciele v kvalite vonkajšieho ovzdušia, pôsobnosť orgánov štátnej správy ochrany ovzdušia a obcí (ďalej len "orgán ochrany ovzdušia") a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany ovzdušia.
	údržba verejných priestranstiev		zákon č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	Upravuje postup odborného a verejného posudzovania predpokladaných vplyvov na životné prostredie.
	nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump	OBEČ	zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch	Upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu.
	utváranie a ochrana zdravých podmienok a zdravého spôsobu života a práce obyvateľov, ochrana životného prostredia	OBEČ	zákon č. 612/2002 Z. z. o obecnom zriadení	
	ochrana prírodných hodnôt	OBEČ	zákon č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti	Upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území v súlade s vedeckými poznatkami a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ďalej upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ako aj práva a povinnosti vlastníkov a iných právnických osôb a fyzických osôb a ukladanie pokút za protiprávne konanie na úseku ochrany pamiatkového fondu.
	ochrana prírody	ÚTVAR	zákon č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody	Upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.
	odpady	OBEČ	zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch	Upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu.

B PROGRAMOVÁ ČASŤ

STRATÉGIA ROZVOJA KOMPETENČNÝCH OBLASTÍ KRAJA

13 URČENIE VÍZIE A POSLANIA SAMOSPRÁVY, HODNOTY

13.1 Vízia samosprávy

Vízia samosprávy prezentuje predstavu o budúcnosti (ideálnej budúcnosti) Trnavského samosprávneho kraja.

Vízia samosprávy je zvyčajne súčasťou strategického plánu. Naplnenie/napĺňanie vízie samosprávy sa následne prenáša do rozpočtu samosprávy (financovanie výstupov, dosahovanie výsledkov, plnenie zámerov, napĺňanie poslania a vízie). Na základe analytickej časti PHSR TTSK a na základe už spracovaných mikrostratégií VÚC TTSK i operatívnych plánov samosprávy (s ich odrazom vo výdavkoch viacročného rozpočtu) definujeme víziu samosprávy nasledovne:

„Trnavský samosprávny kraj bude konkurencieschopným a všestranne najrozvinutejším regiónom Slovenska, hospodárne spravovaným a efektívne využívajúcim všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt za súčasného zachovania prírodných, kultúrnych a historických hodnôt. Bude samosprávou slobodných, spokojných a sebedomých ľudí.“

13.2 Poslanie samosprávy

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia, ktorá objasňuje mandát (zmysel existencie) samosprávy. Poslanie opisuje podobu, o akú sa samospráva usiluje, prezentuje základné služby (produkty), ktoré samospráva poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“ samosprávy (obyvateľov, podnikateľov, záujmové združenia a pod.). Inými slovami povedané, poslanie vyjadruje základný dôvod existencie samosprávy a odpovedá na tri otázky: Čo VÚC TTSK robí? Prečo to robí? Pre koho to robí?

Na základe analytickej časti PHSR TTSK, analýzy produktov a služieb samosprávy, analýzy prijímateľov služieb a analýzy finančnej situácie samosprávy, definujeme poslanie samosprávy nasledovne:

„Poslaním TTSK je vytvárať/produkovať ideálne až unikátne podmienky/služby pre trvalo udržateľný vyvážený hospodársky, vzdelanostný a sociálny rozvoj kraja, zachovávať a rozvíjať kultúrne, historické, prírodné a sociálne hodnoty na území samosprávy pre všetky generácie obyvateľov kraja. Naše poslanie realizujeme s maximálnym presvedčením a snahou vytvoriť čo najlepšie podmienky pre život a podnikanie obyvateľov v regióne.“

13.2.1 Hodnoty Trnavského samosprávneho kraja

Kým poslanie vyjadruje prečo Trnavský samosprávny kraj existuje a vízia prezentuje predstavu o budúcnosti samosprávneho kraja, hodnoty prezentujú princípy fungovania/súbor zásad Trnavského samosprávneho kraja (v čo samospráva verí), resp. spôsob, akým samosprávny kraj realizuje svoje poslanie a naplňa víziu.

Rovnosť

Všetky naše aktivity sú uskutočňované tak, aby nediskriminovali žiadnu skupinu obyvateľstva a zároveň tak, aby handicapovaní občania mali vhodné podmienky na dôstojný život a spoločenské uplatnenie.

Transparentnosť

Včas a priebežne poskytujeme plné informácie o našich činnostiach obyvateľom samosprávneho kraja tak, aby mohli každý krok samosprávy posúdiť a zhodnotiť.

Efektívnosť

Rozhodujúcim kritériom pri tvorbe a implementácii politík samosprávneho kraja je efektívnosť a účinnosť vynakladaných verejných zdrojov na cieľové sociálno-ekonomické pozitívne zmeny v kraji.

Úžitkovosť

Snažíme sa a budeme sa snažiť produkovať len také verejné statky, ktoré môže potenciálne a za rovnakých podmienok využívať nerozdielne každý občan samosprávneho kraja.

Kreatívnosť

Hľadáme a presadzujeme inovatívne riešenia problémov v sociálnej a hospodárskej oblasti kraja.

Spolupráca

Pri našej práci sa navzájom podporujeme a pracujeme ako tím.

Kvalita

Pri napĺňaní zámerov a cieľov samosprávneho kraja sa snažíme o maximálnu účinnosť výdavkov a kladieme dôraz na efektívnosť vynakladaných verejných zdrojov.

Zodpovednosť

Umožňujeme obyvateľom samosprávneho kraja, aby mohli posudzovať našu prácu a kontrolovať plnenie stanovených cieľov a zámerov.

Úcta k prírode

Pri všetkých našich aktivitách máme na pamäti dopad na životné prostredie.

13.2.2 Prijímatelia a užívatelia PHSR

Pri plánovaní politík, pri plánovaní finančných zdrojov na tieto politiky a pri stanovovaní zámerov a cieľov, ktoré chceme dosiahnuť, si uvedomujeme existenciu širokého spektra prijímateľov a užívateľov, ktorých sa tieto zámery a ciele dotýkajú.

Obyvatelia

V Trnavskom samosprávnom kraji žije viac ako 550 tisíc obyvateľov. Práve títo sú hlavnými prijímateľmi výstupov a výsledkov politík samosprávneho kraja, napríklad v oblasti dopravy, kultúry, sociálnych služieb. Obyvatelia kraja, to sú aj žiaci stredných škôl, ktorí využívajú služby v rámci vzdelávacích politík. Obyvateľmi kraja sú aj sociálne slabšie či handicapované skupiny obyvateľov, ktoré využívajú služby sociálnej politiky.

Podnikatelia

I podnikatelia využívajú niektoré z už spomenutých politík. Dôvodom ich spokojnosti (od roku 2003 do roku 2007 nárast počtu podnikov o 63%) a realizácie investícií v kraji, je aj tvorba regulačných rámcov a poskytovanie verejných služieb, ktoré sú ideálne/nevyhnutné pre hospodársky rast/rast životnej úrovne.

Návštevníci

Trnavský samosprávny kraj sa stáva vyhľadávanou destináciou pre oddych (priemerne cca 244 tisíc návštevníkov/rok v ubytovacích zariadeniach). Snahou VÚC TTSK je, aby prostredníctvom vhodného marketingového pôsobenia, propagácie a prezentácie a tvorby bezpečného, priateľského a kultúrneho prostredia, počet spokojných návštevníkov každoročne rástol.

Zamestnanci samosprávy

Zamestnanci VÚC TTSK sú základom úspechu pri poskytovaní služieb a dosahovaní cieľov, ktoré majú prostredníctvom rozpočtu (financovania výstupov) pomáhať pri napĺňaní zámerov samosprávy. Práve oni tvoria opačnú stranu spektra, sú realizátormi politík samosprávy.

14 ZÁMERY ROZVOJA TTSK V KOMPETENČNÝCH OBLASTIACH³⁵

14.1 Inštitucionálna konkurencieschopnosť TTSK

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - finančne zdravá samospráva - synonymum pre hospodárne a účinné nakladanie so zverenými verejnými financiami.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti nakladania s verejnými zdrojmi, je transparentné a účinné zabezpečenie ich alokačnej, distribučnej a stabilizačnej funkcie, nerozdielne pre všetkých obyvateľov kraja a v prospech trvalo udržateľného rozvoja kraja.“

Zámer

Zámer	VÚC TTSK, výkonná, transparentná a finančne stabilná samospráva, s obozretným manažmentom, účinne orientovaným na trvalo udržateľný všestranný rast a rozvoj regiónu v prospech obyvateľov
Zámer	VUC TTSK, samosprávny kraj s najkonkurenčnejšími podmienkami pre život a podnikanie na Slovensku
Zámer	VÚC TTSK - región s najvhodnejšími podmienkami pre uplatnenie aktivít jednotlivca
Zámer	VÚC TTSK - región konajúci v súlade s platnou legislatívou

Inštitucionálna konkurencieschopnosť kraja je zameraná na manažment samosprávneho kraja na čele s predsedom samosprávneho kraja a riaditeľom úradu, aktivity a činnosti samosprávy súvisiace s rozpočtovou a daňovou politikou, komplexne vedenie účtovníctva, auditorské služby a všetky ostatné aktivity súvisiace so zabezpečením manažérskych a administratívnych služieb pre chod samosprávneho kraja.

Dôležitou časťou je i kontrola výkonu kompetencií, hospodárenia a nakladania s majetkom TTSK kontrolórom TTSK a účasť kraja v samosprávnych združeniach a organizáciách pre zabezpečenie presadzovania záujmov TTSK.

³⁵ Garanti a spolupracujúce oddelenia na realizácii príslušného projektu podľa platnej organizačnej štruktúry v čase realizácie príslušného projektu

Transparentné zabezpečenie rozpočtového procesu a účtovných výstupov prispieva k dosiahnutiu a udržaniu najvyššej možnej úrovne ratingového hodnotenia TTSK v danej kategórii na úrovni A-,BBB+.

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zvýšiť finančnú stabilitu samosprávy	Medziročné zníženie zadlženosti (% pokles) Dlhodobý rating samosprávy minimálne A-, BBB+ Krátkodobý rating samosprávy minimálne S2
Zvýšiť hospodárnosť nakladania s verejnými financiami	Bežný prebytok z bežných príjmov samosprávy (min 7,5%) Pokles podielu výdavkov úradu TTSK na bežných výdavkoch TTSK (% pokles) Počet realizovaných kontrol za rok
Zabezpečiť hospodárne plnenie verejných funkcií územnej samosprávy	Podiel osobných výdavkov samosprávy z bežných príjmov samosprávy (max 6,5%) Počet zamestnancov samosprávy na 1000 obyvateľov v kraji
Znížiť daňové zaťaženie podnikateľov	Podiel dane z MVO z bežných príjmov TTSK (% pokles) Základné sadzby dane MVO (menej než 100% z art. priemeru krajov v SR)
Zvýšiť likvidnosť obežného majetku	Medziročný pokles pohľadávok po lehote splatnosti (v %)
Znížiť záporné hospodárenie príspevkových a rozpočtových organizácií	Pokles generovanej ročnej straty v (%)
Zabezpečiť atraktivnosť kraja	Počet obyvateľov kraja k 31.12. b.r. prírastok počtu obyvateľov kraja (% nárast) Koeficientu prírastku obyvateľstva (prist'ahovaní/odst'ahovaní) väčší ako 1,0 Podnikateľské subjekty s daňovým domicilom v kraji (% nárast)

Zabezpečiť podmienky pre plynulé financovanie nezastupiteľných úloh samosprávy	Schválený a zverejnený rozpočet do 31.12. b.r. Schválený a zverejnený programový rozpočet samosprávy do 31.12. b.r. Záverečný účet samosprávy spracovaný a zverejnený do konca mája n.r.
Zabezpečiť verný a transparentný obraz o vývoji majetku a finančnej situácii samosprávy	Predkladanie operatívnych finančných výkazov (predseda VÚC, zastupiteľstvo 4 x ročne) Výrok nezávislého audítora k z.ú. samosprávy bez výhrad Posúdenie hospodárenia a finančnej situácie PO,RO, obchodných spoločností
Zabezpečiť optimálne hospodárne nakladanie s nehnuteľným majetkom samosprávy	Podiel strategického majetku z majetku celkom min 95%
Zabezpečiť účinné riadenie a koordináciu odborných útvarov Úradu TTSK	Počet pravidelných operatívnych porád a vyhodnotení zadaných úloh (min 12x ročne)

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti inštitucionálnej konkurencieschopnosti VÚC - TTSK

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti inštitucionálnej konkurencieschopnosti kraja a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Projekt	Súbor finančných ukazovateľov zabezpečujúci objektívne priebežné hodnotenie finančnej bonity samosprávy, príspevkových a rozpočtových organizácií, obchodných spoločností s účasťou VÚC - TTSK
Garant	Odbor finančnej správy, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia verejnej správy
Spolupráca na realizácii	TTSK / odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci vybrané relevantné finančné ukazovatele pre operatívne sledovanie bonity (finančného zdravia) a hospodárenia cieľových subjektov Materiál obsahujúci limitné hodnoty vybraných finančných ukazovateľov a referenčné porovnanie hodnoty s inými krajinami

Projekt	Stratégia reorganizácie hospodárskych činností a stratégia reštrukturalizácie majetku samosprávy, príspevkových a rozpočtových organizácií, obchodných spoločností s účasťou VÚC TTSK
Garant	TTSK /odbor hospodárskej politiky
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	<p>Koncepčný materiál obsahujúci kategorizáciu nevyhnutelných hospodárskych činností a kategorizáciu odbúratelných hospodárskych činností</p> <p>Koncepčný materiál obsahujúci kategorizáciu majetku a jeho členenie na strategický a doplnkový / optimalizácia majetku vzhľadom na strategické/nevyhnutelné hospodárske činnosti samosprávy</p>

Projekt	Postup hodnotenia účinnosti kapitálových výdavkov územnej samosprávy na sociálno - hospodárske zmeny samosprávneho kraja
Garant	TTSK/odbor finančnej správy, sekcia hospodárskej stratégie
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci metódy a postupy hodnotenia efektívnosti, návratnosti, účinnosti verejných výdavkov (v PO, RO, obchodných spoločnostiach) Koncepčný materiál obsahujúci metódy a postupy záverečného vyhodnotenia realizovaných výdavkov - účinnosti verejných výdavkov (spätná väzba)

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v inštitucionálnej konkurencieschopnosti môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 1- Plánovanie, manažment kontrola.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti inštitucionálnej konkurencieschopnosti, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu.

14.1.1 Priemysel

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - unikátnymi podmienkami atraktívny región pre štart a plynulý rozvoj ktoréhokoľvek priemyselného odvetvia, priemyselne najvyspelejší región Slovenska, s výrazným vplyvom diverzifikovanej priemyselnej výroby na ekonomickú stabilitu regiónu.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti priemyslu je vytváranie prítiažlivého podnikateľského prostredia (nebyrokratické, nediskriminačné, deregulované, legislatívne stabilné a právne isté...) pre každého investora a vytváranie motivujúcich podmienok pre kľúčový rozvoj potenciálu ľudských zdrojov a získavanie zahraničného kapitálu na územie regiónu TTSK.“

Zámer

Zámer	VUC - TTSK, samosprávny kraj s najkonkurenčnejšími podmienkami pre podnikanie v oblasti priemyslu na Slovensku
Zámer	VÚC - TTSK, exportne najvýkonnejší región na Slovensku
Zámer	VUC - TTSK, kraj s predvídateľným a transparentným podnikateľským prostredím
Zámer	VUC TTSK - centrum automobilového, strojárského a elektrotechnického priemyslu

Strategické ciele

Priorita:	Podpora rastu priemyslu v regióne
Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Efektívne čerpanie/využívanie prostriedkov štrukturálnych fondov	Medziročné hodnotenie úspešnosti v čerpaní fondov podnikateľskými subjektmi
Účinné presadzovanie záujmov TTSK v oblasti priemyslu	<p>Založené klastre</p> <p>Počet projektov a aktivít realizovaných klas- trami</p> <p>Počet subjektov zapojených do činnosti klas- trov</p> <p>Aktívne združenia miest a obcí</p> <p>Legislatívne presadenie záujmov TTSK (po- čet)</p>
Dosiahnutie trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti priemyslu v regióne	<p>Založené RIC</p> <p>Počet projektov realizovaných prostredníc- tvom RIC</p> <p>Počet zapojených podnikov do projektov RIC</p> <p>Miera zamestnanosti v kraji/miera nezamest- nanosti v kraji</p> <p>Podiel HDP v kraji z HDP priemer EU (%)</p>
Tvorba prostredia pre rozvoj inovačných akti- vít	<p>Počet realizovaných projektov</p> <p>Počet zapojených podnikov do projektov</p> <p>Počet zamestnancov vo výskume a vývoji</p> <p>Medziročná zmena výdavkov na vedu a vý- skum %</p>
Podpora podnikateľských zámerov a projektov	<p>Počet pripravených/realizovaných projektov</p> <p>Počet aktivít</p>
Zlepšenie konkurenčného prostredia v regióne	<p>Počet klientov /podnikateľov/ právnych sub- jektov</p> <p>Počet podnikov so zahraničnou účasťou</p> <p>Počet poradenských hodín</p> <p>Počet nových priemyselných a hnedých par- kov</p>

Priorita:	Ľudský potenciál pre potreby priemyslu
Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Vzdelávania rešpektujúce potreby trhu	Vytvorená stratégia spolupráce SŠ a priemyslu Počet inovovaných profilov absolventa SŠ Počet revidovaných učebných osnôv Kvalitatívna zmena štruktúry absolventov SŠ Počet absolventov SŠ zamestnaných v odbore
Prispôsobenie vzdelávania základných/ stredných škôl pre potreby praxe	Počet projektov pre úpravu technického vzdelávania na ZŠ Počet žiakov, ktorí absolvovali modernú technickú prípravu Index rastu počtu študentov technických smerov stredných škôl
Celoživotné vzdelávanie pre potreby praxe	Počet modulov ďalšieho vzdelávania, celoživotného vzdelávania Počet absolventov celoživotného vzdelávania
Neformálne vzdelávanie a výmena poznatkov a skúseností	Počet neformálnych vzdelávacích podujatí Počet účastníkov neformálnych vzdelávacích podujatí
Priorita:	Infraštruktúra pre rozvoj priemyslu
Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Medzinárodná výmena know-how	Počet aktivít zameraných na medzinárodnú spoluprácu Počet účastníkov medzinárodných aktivít Počet výstupov z medzinárodnej výmeny skúseností
Zlepšenie dopravnej infraštruktúry	Počet kilometrov zrekonštruovaných ciest II. a III. triedy Náklady na rekonštrukciu 1km cesty

Priorita:	Rámec pre spoluprácu zainteresovaných strán
Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Rada pre podnikateľské prostredie	Vytvorená rada Počet zasadaní rady za rok Počet návrhov na zlepšenia podnikateľského prostredia/ počet realizovaných návrhov do praxe
Klub veľkých podnikov	Vytvorený Klub TOP 10 TTSK Počet zasadaní klubu za rok Počet návrhov a opatrení a iných výstupov klubu
Rada pre MSP pri TTSK	Počet zapojených podnikov a združení Počet návrhov na zlepšenie postavenia MSP Počet zrealizovaných opatrení pre zlepšenie postavenia MSP
Monitoring a hodnotenie	Počet vykonaných prieskumov Počet oslovených subjektov Počet výstupov hodnotenia Počet návrhov a správ pre volené a poradné orgány

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti priemyslu

Opatrenia/projektové zámary sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC - TTSK v oblasti priemyslu a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja.

Priorita:	Rámec pre spoluprácu zainteresovaných strán
Strategický cieľ	Monitoring a hodnotenie
Projekt	Audit lokálneho podnikateľského prostredia / prekážok podnikania
Opatrenie	Vykonávanie prieskumov, vypracovanie analýz
Garant	TTSK / externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 - 2015 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci návrhy na zvýšenie konkurencieschopnosti kraja v oblasti podnikateľského prostredia Aplikácia návrhov/záujmov TTSK do praxe prostredníctvom legislatívy

Priorita:	Ľudský potenciál pre potreby priemyslu
Strategický cieľ	Vzdelávanie rešpektujúce potreby trhu
Projekt	Stratégia podpory a rozvoja ľudských zdrojov, infraštruktúry a inovácii pre priemysel. Stratégia podpory podnikateľských zámerov a projektov
Garant	TTSK /sekcia verejnej správy
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania/RRA TTSK
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 až 2015 aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci formy pomoci a podpory pre malých a stredných podnikateľov Koncepčný materiál obsahujúci kategorizáciu infraštruktúry, ktorá pomôže/pomáha pritiahnuť, udržať a motivovať podniky k ďalšiemu rozvoju v regióne

Priorita:	Rámec pre spoluprácu zainteresovaných strán
Strategický cieľ	Monitoring a hodnotenie
Projekt	Postup vyhodnotenia účinnosti kapitálových výdavkov územnej samosprávy na hospodárske zmeny samosprávneho kraja
Garant	TTSK/ sekcia hospodárskej stratégie a sekcia verejnej správy
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci analýzu účinnosti výdavkov TTSK v oblasti priemyslu na, sociálne a hospodárske zmeny regiónu

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v oblasti priemyslu môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 1- Plánovanie, manažment, kontrola.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti priemyslu, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu.

Ďalšie projektové zámery - pozri Akčný plán rozvoja priemyslu na území TTSK

14.1.2 Energetika

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - energeticky sebestačný a dodávateľsky vyvážené zabezpečený región, ponúkajúci dostupné a diverzifikované zdroje energie, efektívne využívané hospodárstvom a obyvateľstvom, produkované a dodávané s minimalizovaným negatívnym dopadom na životné prostredie.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti energetiky je zabezpečenie podmienok a predpokladov pre bezpečné a plynulé dodávky energie a maximalizáciu úspor na strane spotreby“.

Zámer

Zámer	VÚC TTSK, energeticky dostatočne zabezpečený región
Zámer	VÚC TTSK - samospráva využívajúca obnoviteľné zdroje na výrobu energie
Zámer	VÚC TTSK - samospráva s diverzifikovanými zdrojmi energie
Zámer	VÚC TTSK - samospráva využívajúca geotermálnu energiu
Zámer	VÚC TTSK - samospráva efektívne využívajúca energiu

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť podmienky pre diverzifikáciu primárnych energetických zdrojov	<p>Zvýšenie podielu energií (slnečnej, biomasy, veterná, energie zo slamy, geotermálnej) na celkovej výrobe energií (% podiel)</p> <p>Zvýšenie počtu podnikateľov produkujúcich energiu z obnoviteľných zdrojov (%)</p>
Zabezpečiť podmienky pre trvalé znižovanie energetickej náročnosti kraja	<p>Počty zateplených domov, bytov (množstvo)</p> <p>Ročné energetické úspory u najväčších odberateľov energie (%)</p> <p>Zníženie spotreby elektriny (MWh/rok)</p> <p>Zníženie spotreby fosílnych palív (t /rok)</p> <p>Zníženie energetickej náročnosti budov vo vlastníctve TTSK</p>
Zvýšenie podielu výroby elektrickej energie z environmentálne prijateľných domácich obnoviteľných zdrojov	<p>Počet novovybudovaných zariadení využívajúcich alternatívne zdroje energie</p> <p>Zvýšenie podielu energie vyrábanej z biomasy a bioplynu na celkovej produkcii energie</p> <p>Zvýšenie počtu obcí využívajúcich obnoviteľné zdroje energie</p>
Zníženie závislosti kraja na dovoze energií	<p>Zvýšenie počtu podnikateľov podnikajúcich v energetike na území TTSK</p> <p>% zvýšenie využívania bezodpadových technológií pri výrobe energií z odpadu</p>
Minimalizácia emisií skleníkových plynov pri produkcii energií	% zníženie podielu energií produkovaných spaľovaním v spaľovniach odpadov

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti energetiky

Opatrenia/projektové zámary sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti energetiky a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Projekt	Zvyšovanie informovanosti verejnosti o obnoviteľných zdrojov energie
Garant	TTSK/odbor medzinárodných vzťahov, protokolu a komunikácie, odbor cestovného ruchu a prezentácie
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011 a priebežné akcie
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Informačná kampaň, ktorej výsledkom bude vyššia informovanosť obyvateľstva o možnostiach úspor energií, o formách obnoviteľných zdrojov energie, o možnostiach štátnej podpory a podpory z fondov EU ktorú môžu využiť.

Projekt	Analýza možností využívania obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla. Analýza potenciálu úspor energie
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Sekcia hospodárskej stratégie, sekcia RR, Energetický klaster
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci analýzu možností využitia najmä drevnej štiepky a slamy v centrálnych kotolniach, dodávajúcich teplo do rozvodov SCZT/. Koncepčný materiál obsahujúci potenciál celkových úspor a úspor energie v domácnostiach

Projekt	Analýza možností využívania potenciálu geotermálnej energie
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Sekcia hospodárskej stratégie, sekcia RR, Energetický klaster
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci analýzu možností využitia potenciálu geotermálnej energie, ale jeho využitie je potrebné podrobne analyzovať pre každý investičný zámer tak z hľadiska investičných nákladov, ako aj z hľadiska celkových nákladov na získané teplo.

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v energetickej oblasti môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 1- Plánovanie, manažment, kontrola.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti energetiky, pomáha naplňať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu.

14.1.3 Vidiek

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - atraktívny región vnímaný turistami, podnikateľmi i obyvateľstvom ako synonymum miesta poskytujúceho podmienky pre harmonický a pokojný život, aktívny oddych.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti vytvárania príťažlivého, environmentálne priateľského prostredia je zvyšovanie kvality života vo vidieckych sídlach prostredníctvom ich zatraktívnenia pre návštevníkov, podnikateľov, obyvateľov i potenciálnych partnerov a vytvorenia podmienok pre harmonický a rovnomerný rozvoj územia, s citlivým vnímaním potrieb jeho trvalej udržateľnosti.“

Zámer

Zámer	Samospráva podporujúca ľudský potenciál podporujúci vzájomnú komunikáciu, aktívnu spoluprácu a výmenu skúseností od lokálnej po cezhraničnú úroveň, ktoré prispievajú ku komplexnému rozvoju územia a šíreniu dobrého mena celého regiónu.
Zámer	Atraktívne vidiecke oblasti, prispievajúce k hospodárskemu rozvoju kraja prostredníctvom vytvárania podnikateľských príležitostí, generovania nových pracovných miest a stabilizácie počtu obyvateľstva na vidieku.

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zvýšiť vzdelanostnú úroveň vo vidieckych sídlach.	Počet podporených vzdelávacích projektov vo vidieckych obciach Počet účastníkov vzdelávacích aktivít z vidieckych obcí Počet účastníkov vzdelávacích aktivít pre záujemcov o začatie podnikania z vidieckych obcí Počet novovzniknutých subjektov ponúkajúcich poradenstvo pre podnikateľov na vidieku Počet novovzniknutých vidieckych poradenských centier

Zvýšiť kvalitu tvorby a aplikácie miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku.	<p>Počet hodín realizovaných poradenských a konzultačných služieb v oblasti prípravy a tvorby miestnych rozvojových stratégií a prístupu Leader</p> <p>Počet podporených miestnych rozvojových stratégií a PHSR (vrátane aktualizácií stratégií a PHSR)</p> <p>Počet založených MAS, mikroregionálnych združení a verejno-súkromných partnerstiev</p>
Zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva.	<p>Zvýšiť stupeň zornenia pôdy v %</p> <p>Zvýšiť výmeru lesnej pôdy v ha</p> <p>Počet modernizovaných subjektov</p> <p>Celkový objem investícií</p> <p>Počet projektov zameraných na spracovanie ekologického poľnohospodárstva</p>
Zvýšiť kvalitu cestovného ruchu na vidieku.	<p>Počet nových lôžok v zariadeniach na vidieku</p> <p>Počet vystavaných rekreačných areálov na vidieku</p> <p>Počet podporených subjektov</p> <p>Počet prezentácií cestovného ruchu na veľtrhoch a výstavách v SR a v zahraničí</p>
Vidiek atraktívny pre rozvoj mikropodnikov, malých a stredných podnikov na vidieku.	<p>Počet zaregistrovaných nových SZČO</p> <p>Počet podporených technologických inkubátorov</p> <p>Počet subjektov, ktoré sa prezentovali na výstavách, misiách alebo veľtrhoch</p>
Realizácia pozemkových úprav.	<p>Počet prípravných konaní na spracovanie projektov pozemkových úprav v TTSK</p> <p>Celkový objem finančných prostriedkov vynaložených na pozemkové úpravy v TTSK</p> <p>Dĺžka zrekonštruovaných alebo novovybudovaných obecných chodníkov</p>

<p>Atraktívne podmienky pre život na vidieku.</p>	<p>Počet rekonštruovaných, rozširovaných a modernizovaných, stredných odborných škôl a učilíšť</p> <p>Zvýšenie podielu škôl vybavených modernými informačno-komunikačnými technológiami</p> <p>Počet novopostavených bytových jednotiek celkom</p> <p>Počet obcí realizujúcich prvotnú výstavbu technickej vybavenosti</p>
<p>Kvalitné životného prostredie na vidieku, rozvinutá environmentálna infraštruktúra.</p>	<p>Rozloha zrekonštruovaných a modernizovaných objektov (parkov, verejných priestranstiev a zón)</p> <p>Počet novovybudovaných oddychovo-rekreačných zón</p> <p>Počet obcí s novovybudovaným vodovodom, kanalizáciou, stokovou sieťou alebo ČOV</p> <p>Počet osvetových aktivít zrealizovaných za účelom zvýšenia starostlivosti o vodné zdroje v TTSK</p> <p>Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na energetické zhodnocovanie odpadu</p> <p>Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber</p> <p>Počet osvetových aktivít zrealizovaných za účelom zvýšenia informovanosť a motivácie pre separovaný zber a nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom</p>
<p>Kvalitná, dostatočná a bezpečná dopravná infraštruktúra na vidieku.</p>	<p>Dĺžka novovybudovaných cestných úsekov I., II., III. alebo IV. triedy</p> <p>Dĺžka rekonštruovaných cestných úsekov</p>
<p>Kvalitné podnikateľské prostredie na vidieku, alternatíva rozvoja vidieka.</p>	<p>Počet novovybudovaných zelených priemyselných parkov</p> <p>Počet zrekonštruovaných technologických priestorov</p> <p>Zníženie regionálnej miery nezamestnanosti</p> <p>Prírastok vytvorených nových pracovných miest</p>

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti rozvoja vidieka

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti rozvoja vidieka a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Opatrenie:	Zvýšiť kvalitu tvorby a aplikácie miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku
Strategický cieľ	Zlepšiť využitie vnútorného rozvojového potenciálu rozvojových sídiel pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja
Projekt	Analýza hospodárnosti a účinnosti verejných výdavkov do rozvoja vidieku/posúdenie prínosov pre obyvateľstvo. Analýza vidieckeho podnikateľského prostredia
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne každé 3 roky
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci analýzu účinnosti výdavkov samosprávnych subjektov na rozvoj vidieka na území TTSK

Opatrenie:	Zvýšiť kvalitu tvorby a aplikácie miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku
Strategický cieľ	Zlepšiť využitie vnútorného rozvojového potenciálu rozvojových sídiel pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja
Projekt	Spracovanie koncepcie rozvoja oddychových a rekreačných zón na vidieku
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania

Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Materiál mapujúci oddychové a rekreačné zóny a ich stav na území TTSK s návrhmi na ich rozšírenie, rozvoj, prevádzkovanie a úpravy.

Opatrenie:	Zvýšiť kvalitu tvorby a aplikácie miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku
Strategický cieľ	Zlepšiť využitie vnútorného rozvojového potenciálu rozvojových sídiel pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja
Projekt	Koordinácia postupu a podpora rozvoja a činností mikroregionálnych združení pre rozvoj vidieka. Koordinácia mikrograntového systému rozvoja vidieka
Garant	TTSK/ Odbor stratégie a programovania
Spolupráca na realizácii	Odbor hospodárskej stratégie
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a približne do roku 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Materiál mapujúci oddychové a rekreačné zóny a ich stav na území TTSK s návrhmi na ich rozšírenie, rozvoj, prevádzkovanie a úpravy

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v oblasti zvýšenia atraktívnosti vidieku môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 1- Plánovanie, manažment, kontrola; respektíve Program 2 - cestovný ruch a propagácia / ako podprogram rozvoj vidieka a cestovného ruchu na vidieku.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti atraktívnosti vidieka TTSK, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu i spoločenského rozvoja regiónu.

14.1.4 Regionálna inovačná stratégia

Strategická vízia

TTSK bude znalostným a inovačným regiónom, najmä vďaka získavaniu technologických investícií s vysokou pridanou hodnotu, účinnému rozvoju poznatkovej ekonomiky a inováciám procesov vo všetkých sférach života v kraji.

Poslanie

TTSK bude vytvárať prostredie v kraji, ktoré podporuje inovatívnosť firiem a inštitúcií vo všetkých oblastiach života. Samospráva sa bude aktívne zapájať do získavania investícií s vysokou pridanou hodnotou najmä rastom kvality ľudských zdrojov a inštitucionálnou podporou. Regionálne inovačné centrum TTSK bude slúžiť ako vitálna platforma pre dobrovoľnú kooperáciu inovatívnych podnikov na regionálnej báze.

Zámer

Zámer	Trnavský samosprávny kraj - inovačný líder v automobilovom, elektrotechnickom a energetickom sektore
Zámer	Ekonomika Trnavského samosprávneho kraja založená na inováciách a vedomostiach
Zámer	Udržateľný rast ekonomiky Trnavského samosprávneho kraja, založený na kompetentných ľudských zdrojoch
Zámer	Inštitucionálne prostredie kraja prestúpené inováciami na každom kroku

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
------------------	----------------------------------

<p>Zvýšiť inovačnú výkonnosť TTSK prostredníctvom inovácií v automobilovom sektore.</p> <p>Zvýšiť inovačnú výkonnosť TTSK prostredníctvom inovácií v elektrotechnickom sektore.</p> <p>Zvýšiť inovačnú výkonnosť TTSK prostredníctvom inovácií v energetickom sektore.</p>	<p>Založené klastre pre najdôležitejšie odvetvia priemyslu - automobilový, elektrotechnický, energetický</p> <p>Počet aktívnych partnerov v klastroch</p> <p>Počet vytvorených inovácií</p> <p>Počet nových výrobkov a služieb uvedených na trh</p> <p>Počet patentov udelených a zapísaných spolu</p> <p>Počet udelených a zapísaných úžitkových vzorov</p> <p>Počet podaných a zapísaných dizajnov</p> <p>Umiestnenie v regionálnom hodnotení inovačnej výkonnosti</p> <p>Počet energetických kapacít založených na obnoviteľných zdrojoch</p>
<p>Zvýšiť inovačnú výkonnosť TTSK prostredníctvom orientácie malých a stredných podnikov na inovácie.</p>	<p>Podiel malých a stredných podnikateľov, ktorým bol zapísaný aspoň jeden patent, úžitkový vzor alebo dizajn (rastúci trend)</p> <p>Počet nových malých a stredných podnikateľov zamestnávajúcich aspoň 5 zamestnancov (kontinuálny rast)</p> <p>Umiestnenie v regionálnom hodnotení inovačnej výkonnosti</p>
<p>Vytvorenie a spopularizovanie portálu elektronického trhu a podnikania Trnavského samosprávneho kraja.</p> <p>Vytvorenie regionálneho inovačného portálu.</p>	<p>Vytvorený portál</p> <p>Týždenný počet unikátnych návštevníkov portálu</p> <p>Týždenný počet novínok zverejnených na portáli</p>
<p>Vypracovanie a implementácia kontinuálnej informačnej, vzdelávacej a servisnej kampane pre MSP o význame inovácií pre zabezpečenie ekonomického rastu.</p>	<p>Podiel malých a stredných podnikateľov zaregistrovaných vo vzdelávacom programe</p> <p>Podiel malých a stredných podnikateľov participujúcich v servisnom programe</p> <p>Podiel malých a stredných podnikateľov hodnotiacich podporu TTSK na pôde inovácií ako veľmi dobrú a vynikajúcu</p>
<p>Vytvorenie partnerstva vysokých škôl, výskumných a vývojových organizácií s podnikateľským sektorom (združené pracoviská).</p>	<p>Počet spoločných projektov vzdelávacích inštitúcií na území TTSK a podnikov so sídlom na území TTSK</p> <p>Počet partnerstiev vysokých a stredných škôl a podnikov v TTSK so zameraním na inovácie</p>

Prezentácia TTSK ako inovatívneho kraja.	<p>Počet PR článkov a reportáží v médiách týkajúcich sa TTSK s tematikou inovácií</p> <p>Počet článkov a reportáží o TTSK v médiách, kde je aspoň okrajovo spomenutá tematika inovácií</p> <p>Počet inovácií v procesoch Úradu TTSK</p>
--	---

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti inovácií

Opatrenia/projektové zábery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti inovácií a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja.

Strategický cieľ	Vytvorenie a spopularizovanie portálu elektronického trhu a podnikania Trnavského samosprávneho kraja
Projekt	Vytvorenie inovačného portálu a portálu elektronického trhu v TTSK
Garant	TTSK / Sekcia regionálneho rozvoja
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania, Odbor monitorovania a kontroly
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Vytvorenie vzájomne prepojeného informačného systému pre malých a stredných podnikateľov (webového portálu) propagujúceho dôležitosť inovácií, aktuálne trendy a možnosti a prípadové štúdie z lokálneho prostredia. Portál by zároveň mal byť aj účinným nástrojom komunikácie TTSK s malými a strednými podnikateľmi v oblasti inovácií a stratégie. Dôraz by mal byť kladený na aktuálnosť zverejňovaných údajov, pestrosť a vplyv inovácií na podnikanie

Strategický cieľ	Vytvorenie regionálneho inovačného portálu
Projekt	Regionálne inovačné centrum

Garant	TTSK / Sekcia regionálneho rozvoja / RRA TTSK
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	<p>Obnoviť a rozšíriť potenciál inovácií v Trnavskom samosprávnom kraji (a v rámci toho aplikovaného výskumu, a vývoja) pre inovatívne podnikanie, pre rozvoj spolupráce podnikov s výskumnými, vývojovými a vzdelávacími inštitúciami, pre vzdelávanie pracovnej sily podľa požiadaviek podnikateľov</p> <p>Posilniť a zabezpečiť rozvoj spolupráce univerzít, výskumno-vývojových a vzdelávacích inštitúcií s podnikateľmi v rámci Trnavského samosprávneho kraja, na nadregionálnej a medzinárodnej úrovni</p> <p>Vytvoriť podmienky pre vznik a rozvoj najmä malých a stredných inovatívnych podnikov v Trnavskom samosprávnom kraji, zameraných na využívanie nových výrobných postupov a technológií, produkujúcich konkurencieschopné výrobky a poskytujúcich kvalitatívne lepšie služby</p>

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy týkajúce sa regionálnej inovačnej stratégie môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 1 -Plánovanie, manažment, kontrola/ podprogramu 1.4 - Regionálny rozvoj TTSK.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti RIS, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu i spoločenského rozvoja regiónu.

14.2 Cestovný ruch a jeho prezentácia a propagácia

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - centrum kultúrneho a spoločenského života na Západnom Slovensku, ako základnej podmienky trvalého rozvoja cestovného ruchu.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti cestovného ruchu a jeho propagácie je pritaľnúť pozornosť širokého spektra obyvateľov a turistov a vytvárať atraktívne podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu.“

Zámer

Zámer	TTSK - kraj známy bohatstvom termálnych prameňov a kúpeľov
Zámer	Účinne prezentované krásy a zaujímavosti kraja
Zámer	TTSK- kraj s unikátnymi podmienkami pre rozvoj cestovného ruchu
Zámer	TTSK- región s účinnou koordináciou rozvoja cestovného ruchu

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť účinnú propagáciu kraja na najvýznamnejších odborných podujatiach cestovného ruchu.	Plánovaný počet účastí na týchto podujatiach za rok spolu Plánovaný počet prezentácií organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja za rok spolu
Zvýšiť atraktívnosť kraja pre turistov.	Percento nárastu turistov v kraji Počet ubytovacích zariadení Kapacita ubytovacích zariadení Počet prenocovaní návštevníkov
Zvýšiť atraktívnosť kraja pre podnikateľov v CR do roku 2013.	Zníženie miestneho daňového a poplatkového zaťaženia zariadení v CR (v %)

Vytvoriť jednotný rámec pre rozvoj cestovného ruchu v TTSK.	Vypracovaná, schválená a zverejnená stratégia CR
Zabezpečiť metodické usmernenie subjektov domáceho cestovného ruchu v TTSK.	Odhadovaný počet metodických usmernení za rok spolu
Zabezpečiť cielenú propagáciu a prezentáciu TTSK .	Predpokladaný počet propagovaných akcií za rok spolu Plánovaný počet jazykových mutácií propagačných materiálov Predpokladaný počet druhov materiálov na 1 propagovanú akciu

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti cestovného ruchu a jeho prezentácie

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti cestovného ruchu a jeho prezentácie a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Strategický cieľ	Zabezpečiť účinnú propagáciu kraja na najvýznamnejších odborných podujatiach CR
Projekt	Vypracovanie zoznamu nosných podujatí v oblasti CR s účasťou TTSK.
Garant	TTSK/ sekcia riadenia úradu, sekcia RR
Spolupráca na realizácii	Odbor medzinárodných vzťahov, protokolu a komunikácie Odbor cestovného ruchu a propagácie, Sekcia verejnej správy
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne každý rok
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Interný dokument ktorý zmapuje všetky podujatia na lokálnej, medziregionálnej i medzinárodnej úrovni s možnosťou účinnej prezentácie TTSK v oblasti CR

Strategický cieľ	Zabezpečiť účinnú propagáciu kraja na najvýznamnejších odborných podujatiach CR
Projekt	Marketingová kampaň na podporu značky TTSK
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Odbor cestovného ruchu a propagácie/oddelenie stratégie
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011 a priebežné kampane
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Externá marketingová štúdia a kampaň zadaná profesionálnej marketingovej agentúre - výstupom bude kampaň vychádzajúca z marketingového prieskumu zameraná na zviditeľnenie a propagáciu značky TTSK

Strategický cieľ	Zvýšiť atraktivnosť kraja pre turistov
Projekt	Audit podnikateľského prostredia v oblasti CR. Audit kvality služieb v oblasti CR
Garant	TTSK/externý dodávateľ/ mestá a obce
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania Odbor cestovného ruchu a propagácie
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011 a priebežné kampane
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Výstupom bude materiál odporúčajúci postup pre mestá, obce a TTSK (legislatívne opatrenia) k zatraktívneniu podmienok pre podnikanie v CR a zvýšenie konkurencieschopnosti podnikateľských subjektov na území TTSK

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy pre zvýšenie výkonnosti cestovného ruchu môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 2 - cestovný ruch a propagácia.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti CR, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu.

14.3 Propagácia a marketing

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - kraj s najsystematickejšie prepracovanou propagačnou a marketingovou stratégiou na Slovensku, vynakladajúci zverené daňové prostriedky na jej naplnenie čo najefektívnejšie.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti propagácie a marketingu je efektívnou stratégiou oslovovať, propagovať a v maximálnej možnej miere predávať myšlienku priateľského kraja pre život, podnikanie i turizmus.“

Zámer

Zámer	Maximálne účinne prezentovaný kraj
Zámer	Pozitívne vnímanie kraja jeho obyvateľmi, podnikateľmi i turistami
Zámer	TTSK, známy moderný a dynamický región na Západnom Slovensku
Zámer	Zámery, aktivity a výsledky samosprávy prezentované obyvateľom
Zámer	Dobré meno regiónu, známe i za hranicami Slovenskej republiky

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť spektrum informácií o TTSK pre občanov v časopise Župný spravodajca Zabezpečiť propagáciu a prezentáciu TTSK manažmentom	Plánovaný počet vydaných a distribuovaných čísel za rok Náklad 1 čísla v ks Župný spravodajca poskytovaný zdarma Počet hodín vystúpení župana TTSK v celoslovenských médiách za rok
Zvýšiť publicitu kraja prostredníctvom externých médií (TV, rozhlas, tlač) Zabezpečiť systematickú prezentáciu výsledkov a atraktivít TTSK doma i v zahraničí	Percento zvýšenia príspevkov v printových médiách Percento zvýšenia príspevkov v elektronických médiách za mesiac Počet kusov vydaných propagačných a printových materiálov za rok Počet absolvovaných zahraničných výstav za rok
Zabezpečiť uchovanie významných okamihov z akcií TTSK	Priemerný počet zdokumentovaných akcií za mesiac
Vypracovanie interného dokumentu s plánom propagačných aktivít	Vypracovaný koncepčný materiál

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti propagácie a marketingu

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti propagácie a marketingu a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Strategický cieľ	Vypracovanie interného dokumentu s plánom propagačných aktivít
Projekt	Prieskum verejnej mienky o možnostiach propagácie podujatí prostredníctvom podpory TTSK
Garant	TTSK/ sekcia riadenia úradu, sekcia RR
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	Každoročne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Výsledky prieskumu použité pri tvorbe interného dokumentu s plánom propagačných aktivít na najbližší rok

Strategický cieľ	Vypracovanie interného dokumentu s plánom propagačných aktivít
Projekt	Interný dokument s plánom propagačných aktivít
Garant	TTSK/ sekcia riadenia úradu, sekcia RR
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Interný dokument, ktorý identifikuje všetky podujatia počas celého roka, do ktorých sa môže zapojiť TTSK a zároveň navrhne najvhodnejšie prostriedky propagácie a formy komunikácie s verejnosťou.

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy pre zviditeľnenie jej dobrého mena, môžu byť súčasťou programu samosprávy: Program 3 - propagácia a marketing.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti zviditeľnenia dobrého mena TTSK, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu i spoločenského rozvoja regiónu.

14.4 Interné služby

Strategická vízia

„Regionálna samospráva s vysokokvalitným, efektívnym, flexibilným a odborným výkonom nezastupiteľných úloh.“

Poslanie

Účelná tvorba podmienok pre hospodárne zabezpečovanie interných služieb TTSK a výkon samosprávy v prospech obyvateľov samosprávneho kraja.

Zámer

Zámer	Kvalitné a operatívne právne služby v riadiacom systéme TTSK
Zámer	Odborný výkon úloh samosprávy a profesionálny prístup k občanovi
Zámer	Bezpečné a užívateľsky priateľské informačné prostredie
Zámer	Bezpečná, hospodárna a flexibilná osobná doprava
Zámer	Maximálna bezpečnosť priestorov a zamestnancov Úradu TTSK
Zámer	Bezpečný a spoľahlivý IS
Zámer	Komplexný a prehľadný archív samosprávy

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť právne spôsobilé zmluvy/právnu istotu samosprávy a interné právne predpisy	Priemerný počet pripomienkovaných dokumentov za týždeň spolu (min počet 20)
Zabezpečiť súlad rozhodnutí TTSK s platnou legislatívou	Priemerný počet vypracovaných stanovísk za týždeň spolu (min počet 20)
Zabezpečiť pravidelnú činnosť orgánov samosprávy	Plánovaný počet zasadnutí Rady TTSK za rok spolu (min počet 7) Plánovaný počet zasadnutí Zastupiteľstva TTSK za rok spolu (min počet 7) Plánovaný počet zasadnutí odborných komisií TTSK za rok spolu

<p>Zabezpečiť hospodárnosť pri obstarávaní majetku a materiálu.</p> <p>Zabezpečiť transparentné a hospodárne nakladanie s verejnými financiami</p>	<p>Podiel majetku a materiálu obstaraného verejným obstarávaním a elektronickými aukciami (min 50%)</p> <p>Nárast využívania elektronických aukcií (min 20% ročne)</p> <p>Počet všetkých sťažností na verejné obstarávanie TTSK</p>
<p>Zabezpečiť maximálnu poistnú ochranu majetku TTSK</p>	<p>% poisteného hnutelného majetku z celého hnutelného majetku (100%)</p>
<p>Dosiahnuť najvyššie využitie priestorov Úradu TTSK</p>	<p>% využitia plochy Úradom TTSK z celkovej plochy (100%)</p>
<p>Zabezpečiť profesionalitu zamestnancov vo všetkých oblastiach potrebných pre výkon samosprávnej funkcie</p> <p>Zabezpečiť kvalifikačný rast zamestnancov</p> <p>Zabezpečiť systematický rast kvality operačného riadenia samosprávy</p>	<p>Plánovaný počet absolvovaných školení za rok spolu (min 160)</p> <p>plánovaný počet zamestnancov, ktorí sa zúčastnili školení za rok spolu (osoby)</p> <p>% nárast zamestnancov, ktorí si pre výkon funkcie zvyšujú jazykovú pripravenosť oproti predchádzajúcemu roku (min 20%)</p> <p>podiel preškolených zamestnancov Úradu TTSK z ich celkového počtu (v %)</p>
<p>Zabezpečiť dostupné informačné prostredie</p> <p>Zabezpečiť chránený a bezporuchový chod informačného systému</p> <p>Zabezpečiť automatizáciu spracovávania agendy samosprávy</p> <p>Zabezpečiť flexibilitu každodennej operatívnej samosprávy</p>	<p>Plánovaný počet spravovaných programových modulov za rok spolu (min 31)</p> <p>Informačné technológie pre manažérov zabezpečujúce controlling procesov a výsledkov samosprávneho kraja (% manažérov samostatne využívajúcich controlling)</p> <p>Predpokladaný počet spravovaných PC za rok spolu (min 270)</p> <p>počet kusov spravovaných telefónnych prípojek spolu</p>
<p>Zabezpečiť hospodárnosť pri prevádzke služobných motorových vozidiel</p>	<p>Podiel PHM obstaraných bezhotovostným stykom z celkového objemu PHM (min 95%)</p> <p>Pravidelne kontrolované a prehliadané služobné motorové vozidlá (áno)</p> <p>počet najazdených kilometrov za rok</p> <p>počet prevádzkovaných automobilov v roku</p> <p>Znížiť priemernú spotrebu na 100 KM</p>

Zabezpečiť ochranu majetku TTSK pred požiarom	Podiel protipožiarnych zariadení s vykonanými odbornými prehliadkami a revíziami z celkového počtu zariadení za rok spolu (100%)
Zabezpečiť ochranu zdravia zamestnancov TTSK	Priemerné náklady v SKK na 1 zamestnanca na prevenciu a ochranu zdravia za rok (min 20 Eur)

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti interných služieb

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti interných služieb Úradu TTSK a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja

Strategický cieľ	Zabezpečiť profesionalitu zamestnancov vo všetkých oblastiach potrebných pre výkon samosprávnej funkcie Zabezpečiť kvalifikačný rast zamestnancov Zabezpečiť systematický rast kvality operatívneho riadenia samosprávy
Projekt	Nové manažérske zručnosti pracovníkov riadiacich pozícií - rozvoj inovatívnosti, vedenia ľudí a nepriameho controllingu
Garant	TTSK / Sekcia riadenia úradu
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Vzdelávanie manažérov odborov Úradu TTSK na poli inovácií procesov v úrade, efektívnej motivácie zamestnancov, využívania nástrojov controllingu prostredníctvom informačných systémov, tvorba teamov, prípadne moderných organizačných štruktúr pri realizácii projektov, udržiavanie pozitívneho vnímania značky organizácie - TTSK

Projekt	TTSK - administratívne štruktúry samospráva
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, sekcia riadenia úradu, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia RR
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Optimalizácia majetku samosprávy, optimalizácia nákladov na majetok samosprávy, outsourcing a finančný leasing málo používaného majetku a majetku náročného na údržbu

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v inštitucionálnej konkurencieschopnosti môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 4- Interné služby.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti interných služieb TTSK, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu.

14.5 Bezpečnosť

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj bude najlepšie a najkomplexnejšie pripraveným krajom v boji proti krízovým stavom a krajom poskytujúcim bezpečie pre obyvateľov.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti bezpečnosti je maximalizáciu bezpečnosti pre všetkých obyvateľov, v bežných, mimoriadnych a krízových situáciách so zreteľom na hospodárne využívanie prostriedkov na to pridelených.“

Zámer

Zámer	Maximálna bezpečnosť priestorov a zamestnancov Úradu TTSK
Zámer	Maximálna ochrana osôb, zdravia a majetku v čase krízových situácií
Zámer	TTSK - najbezpečnejší región na Slovensku

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť prípravu pre záchranné práce po mimoriadnej udalosti alebo v krízovej situácii	Plánovaný počet vyškolených zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti za rok spolu
Zabezpečiť metodickú pomoc a poradenstvo na sebaochranu a vzájomnú pomoc	Predpokladaný počet realizovaných konzultácií za rok spolu
Zabezpečiť pripravenosť zamestnancov zabezpečujúcich ochranu zdravia a majetku Úradu TTSK	Plánovaný počet vyškolených zamestnancov spolu za rok
Zabezpečiť ochranu majetku TTSK pred požiarom	Podiel protipožiarnych zariadení s vykonanými odbornými prehliadkami a revíziami z celkového počtu zariadení za rok spolu
Zabezpečiť ochranu zamestnancov pri výkone povolania	Plánovaný počet pracovníkov vybavených osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami

Zabezpečiť ochranu zdravia zamestnancov TTSK	Priemerné náklady v SKK na 1 zamestnanca na prevenciu a ochranu zdravia za rok
Vytvoriť vhodné pracovné podmienky pre zamestnancov TTSK	% zrealizovaných opatrení z odporučených pracovnou zdravotnou službou za rok
Zabezpečiť spôsobilé a bezpečné technické zariadenia a inventár	% zariadení s vykonanými odbornými prehliadkami a revíziami z celkového počtu zariadení za rok
Zvýšiť bezpečnosť každodenného života na území TTSK	Znížiť počet požiarov Znížiť počet trestných činov na 1000 obyvateľov kraja Znížiť počet násilných trestných činov na 1000 obyvateľov kraja

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti bezpečnosti

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti bezpečnosti a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Projekt	Vyškolenie zamestnancov TTSK v oblasti krízového manažmentu/riadenie mimoriadnych situácií.
Garant	TTSK/oddelenie krízového riadenia, Odbor ľudských zdrojov a miezd
Spolupráca na realizácii	Odbor ľudských zdrojov a miezd
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a priebežné odborné školenia
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Zamestnanci úradu schopní adekvátne a pružne reagovať na mimoriadnu i krízovú situáciu

Projekt	Vypracovanie auditu technických zariadení a inventáru. Vypracovanie postupu grantového systému TTSK na podporu ochrany pred požiarimi a podporu prevencie páchania trestných činov
Garant	TTSK/ oddelenie krízového riadenia, odbor vnútornej správy
Spolupráca na realizácii	Odbor vnútornej správy, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne podľa potreby do roku 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Materiál popisujúci technický a ekonomický stav inventáru a pripravenosti technických zariadení na vzniknuté mimoriadne a krízové situácie. Vypracované podmienky poskytovania finančných prostriedkov na projekty zvyšujúce bezpečnosť v regióne

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v oblasti zlepšenia bezpečnosti, môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 5 - bezpečnosť.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti atraktívnosti vidieka TTSK, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného spoločenského rozvoja regiónu.

14.6 Cestné komunikácie

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - kraj s najkvalitnejšou (kvantitatívne i kvalitatívne) a najzjazdnejšou cestnou infraštruktúrou na Slovensku, ktorá je udržiavaná po celý rok“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti starostlivosti o cestné komunikácie je flexibilne napĺňať požiadavky vodičov - zákazníkov na kvalitné a celoročne zjazdne cestné komunikácie pri maximalizácii efektívneho narábania s verejnými zdrojmi určenými na cestnú infraštruktúru.“

Zámer

Zámer	Maximálne dostupná, celoročne zjazdná a bezpečná sieť komunikácií v kraji
Zámer	TTSK- región s najkvalitnejšou komunikačnou infraštruktúrou na Slovensku
Zámer	Moderná infraštruktúra komunikácií, v maximálnej miere spájajúca všetky regióny kraja, udržiavaná 365 dní v roku

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť operatívnu zimnú údržbu ciest podľa operačného plánu	Plánovaná dĺžka ciest I. triedy udržiavaná v zimnom období v km spolu Plánovaná dĺžka ciest II. triedy udržiavaná v zimnom období v km spolu Plánovaná dĺžka ciest III. triedy udržiavaná v zimnom období v km spolu
Zabezpečiť zjazdnosť komunikácií po zimnej sezóne	Plánovaná dĺžka opravených komunikácií po zimnom období v m2 spolu za rok Predpokladané priemerné náklady na 1 m2 opravenej cesty v € / m2

Zabezpečiť bežnú údržbu komunikácií na území kraja	Plánovaná pokosená plocha popri cestách v tis. m2 spolu za rok Plánovaná dĺžka ciest s novým vodorovným dopravným značením v km spolu Plánovaný počet kusov nového zvislého dopravného značenia za rok spolu Plánovaná dĺžka udržiavaných ciest II. triedy v km spolu Plánovaná dĺžka udržiavaných ciest III. triedy v km spolu
Eliminovať havarijné úseky v cestnej sieti kraja Zabezpečiť plynulé a bezpečné využívanie komunikácií	Plánovaná dĺžka rekonštruovaných ciest II. triedy v km za rok spolu Predpokladané priemerné náklady na 1 km rekonštruovanej cesty v tis. Sk Kilometre dopravne značených komunikácií
Znížiť dopravnú nehodovosť v cestnej sieti kraja	Percentuálny pokles dopravných nehôd v kraji
Zabezpečiť operatívne odstránené problémy vzniknuté na cestách TTSK	Počet operatívne vyriešených problémov
Zlepšiť automobilovú dostupnosť územia TTSK	Hustota cestnej siete na území TTSK v km/km2 Počet osobných automobilov na 1000 obyvateľov v kraji Prírastok vybudovanej cestnej siete za rok v km Počet kusov vybudovaných parkovacích miest za rok

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti cestných komunikácií

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti cestných komunikácií a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Projekt	Projekt zlepšenia dostupnosti (automobilovej prístupnosti) územia kraja, prostredníctvom systematického kvantitatívneho (prírastkového) rozvoja cestných komunikácií, modernizácie a rekonštrukcie zastaraných cestných úsekov, s uplatnením princípu prednostnej spoločenskej potrebnosti
Garant	TTSK/sekcia hospodárskej stratégie
Spolupráca na realizácii	Sekcia hospodárskej stratégie, odbor dopravnej politiky, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne do roku 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci dlhodobý časový plán a kvantitatívnu špecifikáciu postupu výstavby ciest, modernizácie a rekonštrukcie ciest, s návaznosťou na rozpočet a určením spôsobu financovania výdavkov

Projekt	Analýza najhavarijnejších úsekov cestných komunikácií
Garant	TTSK/ Sekcia hospodárskej stratégie, odbor dopravnej politiky
Spolupráca na realizácii	Sekcia hospodárskej stratégie, odbor dopravnej politiky, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci analýzu najrizikovejších úsekov všetkých ciest rozdelených podľa tried. Vypracovanie návrhu na riešenie problémových úsekov

Projekt	Prieskum spokojnosti vodičov s kvalitou cestnej infraštruktúry v kraji
Garant	TTSK/Odbor dopravnej politiky / RRA TTSK
Spolupráca na realizácii	Odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Materiál mapujúci spokojnosť vodičov s kvalitou/nekvalitou cestnej infraštruktúry a s návrhmi na zvýšenie kvality cestných komunikácií/potrieb obyvateľov kraja

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v oblasti cestných komunikácií, môžu byť súčasťou programu samosprávy: Program 6 - komunikácie.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti cestných komunikácií TTSK, pomáha naplňať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu i spoločenského rozvoja regiónu.

14.7 Autobusová doprava

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj - samospráva s diverzifikovanou, dostupnou, pružnou, hospodárnou a integrovanou autobusovou dopravou.“

Poslanie

„Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti autobusovej dopravy je zabezpečiť zákonom požadovanú verejnú dopravnú obslužnosť kraja pri maximálnej miere podpory konkurenčného prostredia, ktoré bude flexibilne napĺňať všetky očakávania a požiadavky obyvateľov a zákazníkov po komfortnom, vysoko kvalitnom a cenovo dostupnom cestovaní.

Zámer

Zámer	Vysokokvalitná prímestská autobusová doprava orientovaná na zákazníkov
Zámer	Dopravná sieť zabezpečujúca dostupnosť každej časti územia TTSK
Zámer	Maximálna konkurencia v integrovanom dopravnom systéme v kraji

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť verejnú prepravu, každodennú mobilitu obyvateľov v kraji	Plánovaný počet podporených SAD za rok spolu Plánovaný počet najazdených tis. km v SAD za rok spolu Plánovaný počet liniek za rok spolu Plánovaná dĺžka liniek Plánovaný počet autobusov SAD spolu
Zvýšiť záujem obyvateľov o prímestskú autobusovú dopravu (do roku 2015)	% zvýšenia prepravených osôb v porovnaní s minulým rokom Predpokladaný počet prepravených pasažierov spolu za rok Výška dotácie na jedného prepraveného Výška dotácie na jedného obyvateľa kraja

Zabezpečiť reguláciu prepravy v súlade s potrebami a požiadavkami obyvateľov kraja	<p>Predpokladaný počet vydaných dopravných (hromadných a samostatných) licencií za rok spolu</p> <p>Predpokladaný počet schválených cestovných poriadkov a ich zmien za rok spolu</p> <p>Predpokladaný počet vyjadrení k zmenám cestovných poriadkov za rok spolu</p>
--	---

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti autobusovej dopravy

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak, aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti autobusovej dopravy a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja:

Projekt	Vypracovanie marketingovej štúdie na podporu cestovania verejnou hromadnou autobusovou dopravou
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Odbor dopravnej politiky, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2011
Termín splnenia	2011 a každoročne
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Konceptný materiál ktorý analyzuje motivácie obyvateľstva cestovať verejnou dopravou a odporúča vhodné nástroje marketingového mixu na prilákanie nových cestujúcich

Projekt	Štúdiá hodnotiaca účinnosť verejných výdavkov na dosahované výsledky v oblasti hromadnej autobusovej dopravy
Garant	TTSK/externý dodávateľ
Spolupráca na realizácii	Odbor dopravnej politiky, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia každé 3 roky
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Materiál hodnotiaci účinnosť vynaložených verejných prostriedkov a odporúčajúci postupy, na dosiahnutie zámerov v oblasti osobnej autobusovej hromadnej dopravy v kraji a jej integrácie do dopravného systému na území kraja

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v oblasti dopravy a jej integrácie do dopravného systému v kraji, môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 7 - doprava.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti atraktívnosti autobusovej dopravy TTSK, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu i spoločenského rozvoja regiónu.

14.8 Vzdelávanie³⁶

Strategická vízia

„Trnavský samosprávny kraj sa stane najmodernejším regiónom Slovenska, ktorý bude lákať rodičov detí a študentov priateľským prostredím pre život a ich štúdium.“

Bude samosprávou slobodných, spokojných a sebavedomých ľudí, ktorým bude poskytovať priaznivé podmienky pre ich vlastnú osobnú iniciatívu, schopnosti, nadanie a cestu za vlastným šťastím prostredníctvom poskytovania tých najlepších podmienok pre rozvoj školského systému na jeho území.

Poslanie

Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti vzdelávania je vytvárať jedinečné podmienky pre rozvoj školských zariadení, ktoré zabezpečia spokojnosť každého žiaka i študenta s dosiahnutým vzdelaním.

Chceme vytvárať vhodné podmienky a komunikačné kanály pre každú iniciatívu, ktorá umožní napĺňať jednotlivé potreby žiakov i študentov, aby sa stali sebavedomými a vzdelanými jedincami, ktorí budú vyhovovať požiadavkám modernej spoločnosti a potrebám praxe.

Trnavský samosprávny kraj bude pravidelne kriticky prehodnocovať či sa poskytované služby nedajú zabezpečiť efektívnejšie a kvalitnejšie ku prospechu všetkých obyvateľov kraja.

Zámer

Zámer	Progresívne predškolské zariadenia rešpektujúce potreby detí
Zámer	Inovatívne základné školy/ kraj s najkvalitnejšími edukačnými službami
Zámer	Vzdelávací systém stredných škôl rešpektujúci požiadavky trhu práce
Zámer	Maximálne profesionálne a efektívne služby na úseku školského stravovania a internátneho ubytovania
Zámer	Jazykovo zdatní občania kraja
Zámer	Praktická pripravenosť študentov na výkon povolania

36 ÚTTSK má podrobne spracovanú/2008 Stratégiu rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK.

Zámer	TTSK, región s kvalitným systémom celoživotného a podnikateľského vzdelávania
Zámer	Vyučovanie a voľnočasové aktivity v zdravom prostredí ³⁷

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zvýšiť úroveň vzdelávania na území TTSK do roku 2013 (oproti roku 2008)	Spokojnosť žiakov a študentov s ponukou vzdelávacích zariadení Percentuálny nárast študentov študujúcich na území TTSK
Zabezpečiť optimalizáciu siete škôl a školských zariadení na území TTSK	Nákladovosť na jedného žiaka v školách a školských zariadeniach v pôsobnosti TTSK Percentuálna vyťaženosť kapacity škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK Počet verejných škôl a školských zariadení na území TTSK Počet neverejných škôl a školských zariadení na území TTSK
Zabezpečiť optimalizáciu využitia ubytovacej kapacity stredoškolských internátov	Percentuálna vyťaženosť ubytovacej kapacity (min 70%) Ubytovacia kapacita (lôžka, respektíve lôžkodni/rok)
Zabezpečiť vysokú kvalitu vzdelávacieho procesu na území TTSK	Počet žiakov a študentov študujúcich na území TTSK Výsledky základných škôl v štátnych testovaniach Monitor 9 oproti celoslovenskému priemeru Výsledky stredných škôl v štátnej Maturite oproti celoslovenskému priemeru
Zabezpečiť vysokú autonómiu riadenia škôl a školských zariadení v pôsobnosti TTSK	Spokojnosť škôl s kompetenciami a vyčlenenými finančnými prostriedkami Podiel škôl, do ktorých vstúpil inštitucionálny investor zo všetkých

³⁷ školy v prírode

Zabezpečiť vhodné podmienky pre premenu škôl na lokálne a regionálne centrá vzdelanosti	Počet podporených projektov „Otvorenej školy“ na území TTSK Existujúca sieť vzdelávacích inštitúcií v regióne TTSK
Zvýšiť úroveň využívania informačných technológií na území TTSK do roku 2013 (oproti roku 2008)	Počet škôl a školských zariadení, ktoré získali finančné prostriedky z EU v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK % úspešných projektov škôl a školských zariadení, ktoré získali zdroje z fondov EU v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK Funkčný otvorený zásobník projektov v oblasti školstva na území TTSK
Zvýšiť úroveň využívania informačných technológií na území TTSK do roku 2013 (oproti roku 2008)	Percentuálny nárast využívania informačných technológií vo vzdelávacích programoch škôl na území TTSK
Skvalitniť technický stav škôl a školských zariadení v pôsobnosti TTSK do roku 2013 (oproti roku 2008)	Percentuálny pokles energetickej náročnosti škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK
Zvýšiť pripravenosť absolventov pre trh práce do roku 2013	Percentuálny pokles nezamestnanosti absolventov škôl na území TTSK Spokojnosť podnikateľov s prípravou absolventov v školských zariadeniach
Zvýšiť záujem podnikateľov o investovanie v Trnavskom samosprávnom kraji z dôvodu kvalitného systému vzdelávania do roku 2013	Percentuálny nárast zamestnanosti absolventov škôl z TTSK
Zvýšiť záujem študentov o štúdium na území Trnavského samosprávneho kraja do roku 2013	Percentuálny nárast študentov s trvalým bydliskom mimo TTSK v školských zariadeniach na území TTSK
Zabezpečiť atraktívne podmienky vzdelávania pre študentov na území TTSK	Počet partnerstiev TTSK s podnikateľskými a školskými subjektmi Podiel absolventov školských zariadení TTSK umiestnených na trhu práce zo všetkých

<p>Zvýšiť atraktivnosť stravovacích služieb v školských jedálňach na území TTSK</p>	<p>Podiel žiakov stravujúcich sa v školských jedálňach zo všetkých žiakov škôl (min 70 %)</p> <p>Priemerný počet stravníkov za rok</p> <p>Hodnotenie kvality stravy zo strany zamestnancov, žiakov a rodičov (min 75% spokojných každý deň)</p> <p>Zvýšenie vyťaženia kapacity stravovacích zariadení na školách (v %)</p> <p>Súťaž o najlepšiu školskú jedáleň v kraji za mesiac (hodnotenie na základe nutričnej vyváženosti jedál)</p>
<p>Maximalizovať využitie škôl v prírode v správe TTSK</p>	<p>Vyťaženosť škôl v prírode počas celého roka (min 80%)</p> <p>Spokojnosť žiakov s ubytovacími a stravovacími službami (min 75% spokojných za pobyt)</p>
<p>Zvýšiť povedomie obyvateľov TTSK o potrebe celoživotného vzdelávania a neustáleho napredovania</p>	<p>Počet obyvateľov starších ako 20 rokov učiacich sa cudzí jazyk. (dosiahnutie rastúceho trendu).</p> <p>Počet obyvateľov ovládajúcich aspoň jeden cudzí jazyk z celkového počtu obyvateľov (dosiahnutie rastúceho trendu)</p>

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti vzdelávania

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti vzdelávania v kraji a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja

Projekt	Prieskumy verejnej mienky o vzdelávacom systéme na území TTSK
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a pravidelne s intervalom max 2roky
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	TTSK bude podporovať realizáciu pravidelných profesionálnych prieskumov verejnej mienky zameraných na zisťovanie názorov cieľových skupín (podnikatelia, študenti, verejnosť) o systéme vzdelávania v rámci TTSK s témami ako je kvalita, progres vzdelávacieho systému, spokojnosť cieľových skupín, požiadavky trhu práce a pod.)

Projekt	Pravidelná spolupráca škôl na území TTSK so zahraničnými školami
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Popis opatrenia: TTSK bude podporovať a vytvárať podmienky pre spoluprácu partnerských samospráv v zahraničí a podporovať zabezpečovanie výmenných pobytov pre vedúcich pracovníkov v školstve, učiteľov a žiakov medzi školami

Projekt	Podpora decentralizácie rozhodovania o obsahu ponúkaného vzdelania a rozhodovania o platovom ohodnotení učiteľov
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Popis opatrenia: TTSK sa bude snažiť presúvať v čo najväčšej miere rozhodnutia týkajúcich sa obsahu vzdelávania a platov zamestnancov školy na jednotlivé školy. Zodpovednosť za obsah a formu vzdelávania, ktorú by mali tvoriť aj správne motivovaní zamestnanci by mala podliehať decentralizovanému rozhodovaniu predstaviteľov škôl a lokálnym konkurenčným podmienkam

Projekt	Spoločné podniky (joint ventures) - školy a školské zariadenia na území TTSK
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, sekcia hospodárskej stratégie
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, sekcia hospodárskej stratégie
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Popis opatrenia: TTSK bude nápomocná a bude podporovať vhodné podmienky pre všetky typy škôl a školských zariadení vo vyhľadávaní inštitucionálnych investorov (súkromných, zahraničné školy) pre ich zariadenia v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, ako je ostatných škôl

Projekt	Regionálne vzdelávacie centrá - grantový program
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Spolupráca na realizácii	Sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Popis opatrenia: TTSK bude podporovať vytváranie akýchkoľvek grantových programov vznikajúcich na jeho území, ktoré budú zamerané na podporu tvorby regionálnych a lokálnych centier vzdelania na školách v zmysle filozofie „Otvorenej školy“

Projekt	Projekt rozvoja a modernizácie infraštruktúry pre vzdelávanie: výstavba nových kapacít, intenzifikácia existujúcich kapacít, znižovanie prevádzkových nákladov, technická a technologická obnova zo zdrojov EÚ, s uplatnením princípu prednostnej spoločenskej potrebnosti.
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia RR
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia RR
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne do roku 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci dlhodobý časový plán a kvantitatívnu špecifikáciu postupu rozvoja a modernizácie infraštruktúry pre vzdelávanie, s návaznosťou na rozpočet a určením spôsobu financovania výdavkov

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v inštitucionálnej konkurencieschopnosti môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 8 - Vzdelávanie.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti vzdelávania, pomáha naplňať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja regiónu i spoločenského rozvoja regiónu.

14.9 Šport

Strategická vízia

TTSK - región s najzdravšou populáciou v SR, ktorá sa pravidelne vo voľných chvíľach venuje športovým aktivitám (rekreačným i výkonnostným) rozmanitého druhu. TTSK- región s diverzifikovanou športovou infraštruktúrou dostupnou v každej časti regiónu a dostupnou pre každého obyvateľa regiónu.

Poslanie

Poslaním samosprávy je vytváranie vhodných podmienok a podpora aktivít smerujúcich k upevňovaniu fyzického a duševného zdravia obyvateľstva, k rozvoju telesnej kultúry v kraji. Samospráva sa bude aktívne podieľať na inštitucionálnom zabezpečení športového hnutia v Trnavskom kraji a na riešení aktuálnych problémov a hľadať spoločné východiská pri tvorbe športovej infraštruktúry a zvýšení atraktivity športu.

Zámer

Zámer	TTSK - región s najvhodnejšími podmienkami pre rozvoj telesnej kultúry a športu
Zámer	TTSK - región s populáciou relaxujúcou športom v každom veku
Zámer	TTSK - región charakteristický aktívne športujúcou mládežou a vhodnými podmienkami pre mládežnícky šport
Zámer	TTSK - región , v ktorom sa rozvíjajú individuálne záujmy a danosti detí, ako vhodný predpoklad pre vzbudenie záujmu o športovú aktivitu

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zvýšiť atraktivnosť športových podujatí a podujatí zameraných na zdravý životný štýl organizovaných TTSK do roku 2015	<p>Počet podujatí za rok zameraných na šport a zdravý životný štýl (množstvo)</p> <p>Zvýšiť počet účastníkov organizovaných podujatí, medziročne (v %)</p> <p>Počet účastníkov organizovaných podujatí za rok v % z populácie celkom</p> <p>Priemerná doba trvania práceneschopnosti jedného prípadu (dni, respektíve trend)</p>
Zvýšiť účinnosť/efektívnosť finančnej podpory športových podujatí a podujatí zameraných na podporu zdravého životného štýlu	<p>Počet podporených projektov z projektov celkom (v %)</p> <p>Priemerný percentuálny podiel obyvateľov TTSK zo všetkých zúčastnených na podporených podujatiach (%)</p> <p>Priemerný percentuálny podiel detí a mládeže zo všetkých účastníkov na podporených podujatiach (%)</p> <p>Členská základňa klubov do 15 rokov z mládeže kraja do 15 rokov celkom (%)</p>
Zlepšiť materiálno-technického vybavenie pre športové aktivity	<p>Počet podporených projektov (množstvo)</p> <p>Počet obyvateľov kraja, ktorým budú k dispozícii výstupy podporených projektov</p>
Zvýšiť dostupnosť športových zariadení a športových plôch pre širokú verejnosť	<p>Počet sprístupnených školských športovísk verejnosti v čase mimo vyučovania (množstvo)</p> <p>Hodinová kapacita sprístupnených školských športovísk pre širokú verejnosť (hod./rok)</p> <p>Vytaženosť sprístupnenej hodinovej kapacity v %</p> <p>Počet novovybudovaných verejných ihrísk (letných a celosezónnych)</p> <p>Podiel populácie kraja využívajúcej verejné športové ihriská na šport (%)</p>

Zabezpečiť propagáciu športu a zdravého životného štýlu	<p>Návštevnosť stránky TTSK (časti zameranej na propagáciu športu)</p> <p>Aktualizácia stránky TTSK (časti zameranej na šport) denne</p> <p>Počet druhov printových propagačných materiálov</p> <p>Počet žiakov v športových školách a triedach z celkového počtu žiakov (%)</p>
Podporovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti telesnej kultúry a športu	<p>Počet medzinárodných aktivít</p> <p>Počet účastníkov zapojených do spolupráce</p> <p>Počet účastníkov organizovaných podujatí za rok v % z populácie celkom</p>
Podporiť neformálne športové aktivity v kraji grantovým programom	<p>Predpokladaný počet podporených subjektov za rok spolu (približne 190)</p>
Zabezpečiť vhodné prostredie pre rozvoj a finančne podporovať alternatívne športy	<p>Počet udržiavaných verejných športovísk pre alternatívne a minoritné športy</p> <p>Počet podporených športových podujatí týkajúcich sa alternatívnych a minoritných športov</p>

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti športu

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti športu v kraja a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja.

Projekt	Podpora športových klubov, venovaných širokému spektru športov podľa želaní detí a mládeže
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia RR
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, sekcia hospodárskej stratégie, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Rozvoj moderných športov, alternatívnych športov a vytvorenie podmienok pre výkon týchto športov v rámci športových klubov. V prípade detí a mladistvých, je výstupom očakávané zníženie kriminality tejto skupiny populácie, budovanie vlastnej osobnosti a zmysluplné trávenie voľného času. Okrem toho by výsledkom tohto projektu mala byť i pozitívna zmena prístupu verejnosti voči alternatívnym druhom športu

Projekt	Flexibilné osnovy telesnej výchovy zamerané na pozitívny vzťah k športovej činnosti
Garant	TTSK /sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, odbor kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK

Výstupy z projektu	Vytvorenie možnosti pre školy na území TTSK pre vlastnú úpravu osnov telesnej výchovy, s dôrazom na pozitívny vzťah žiakov k športu a k zdravému životnému štýlu. Učitelia by mali možnosť byť inovatívni a upravovať obsah vyučovacích hodín podľa konkrétnej skupiny žiakov. Taktiež by boli žiaci na hodinách telesnej výchovy rozdelených do skupín približne 8 žiakov a na hodiny by mohli byť pozvaní a externí tréneri
--------------------	---

Projekt	Zefektívniť výdavky vynakladané v rámci zámeru Šport pre všetkých
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Optimalizácia siete športovísk s dôrazom na preferencie lokálnych obyvateľov, čím by sa šetrili náklady na údržbu v prospech používanějších športovísk. Presnejšie sledovať a odhadovať dopady finančnej podpory športových podujatí selekcia tých s najväčším úžitkom pre obyvateľstvo TTSK. Sledovanie zmien/preferencií v športovej činnosti obyvateľstva a ich aplikácia na podporu podujatí a športovísk

Projekt	Bicykel ako športový nástroj
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb

Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Tvorba siete cyklotrás za podpory eurofondov slúžiacich nie len na šport ale aj prepravu obyvateľov kraja na krátke vzdialenosti. Vytvorenie bezpečnej infraštruktúry pre jeden z najpopulárnejších športov. Zvýšenie ekologického povedomia obyvateľov, zlepšenie zdravia obyvateľov a odľahčenie dopravy v mestách. Cyklotrasy by mali/mohli byť aj atrakciou pre cestovný ruch

Projekt	Projekt postupného rozvoja a modernizácie infraštruktúry pre šport, najmä na školách: výstavba nových kapacít, intenzifikácia existujúcich kapacít, modernizácia, technická a technologická obnova zo zdrojov EÚ, s uplatnením princípu prednostnej spoločenskej potrebnosti
Garant	TTSK / sekcia hospodárskej stratégie, sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry / RRA TTSK
Spolupráca na realizácii	Sekcia hospodárskej stratégie, sekcia verejnej správy, odbor školstva a telesnej kultúry
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne do roku 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci dlhodobý časový plán a kvantitatívnu špecifikáciu postupu rozvoja a modernizácie športovísk, s návaznosťou na rozpočet a určením spôsobu financovania výdavkov

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v športe môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 9 -Šport.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti športu, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného spoločenského rozvoja regiónu.

14.10 Kultúra a umenie

Strategická vízia

Kultúra sa stane trvalou súčasťou života obyvateľov Trnavského kraja a Trnavský kraj sa stane synonymom pre kultúru vo všetkých jej podobách.

Poslanie

Poslaním Trnavského samosprávneho kraja je vytvárať čo najlepšie podmienky pre tvorbu a prezentáciu kultúry na regionálnej i miestnej úrovni pre súčasné generácie a v maximálnej miere zabezpečovať ochranu kultúrneho dedičstva pre generácie budúce.

Zámer

Zámer	Kultúrne dedičstvo regiónu zachované pre ďalšie generácie (múzeá)
Zámer	Moderné knižnično-informačné služby pre všetkých užívateľov
Zámer	Unikátne podmienky pre realizáciu záujmovo-umeleckej činnosti na území kraja (osvetové strediská)
Zámer	Ponuka profesionálneho divadelníctva v rámci kraja, Slovenska i Európy
Zámer	Udržané a systematicky rozvíjané kultúrno-osvetové aktivity a činnosti v obciach a mestách Trnavského kraja

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zvýšiť dostupnosť kultúrneho dedičstva v elektronickej forme	Podiel digitalizovaných zbierkových predmetov (%) Podiel verejne (elektronicky) prístupných zbierkových predmetov a súvisiacich informácií (%)
Zvýšiť kvalitu podmienok pre činnosť a plnenie poslania múzeí a galérií	Počet reštaurovaných predmetov (počet) Rekonštruované/modernizované budovy múzeí/galérií (áno/počet) Nárast návštevnosti múzeí a galérií

Zvýšiť dostupnosť kultúrneho a vedeckého dedičstva v elektronickej forme	<p>Vytvorené centrum pre digitalizáciu dokumentov (áno)</p> <p>Podiel digitalizovaných dokumentov z celkového počtu (%)</p> <p>Nárast užívateľov dokumentov (%)</p>
Zvýšiť rozsah a kvalitu služieb poskytovaných knižnicami	<p>Nárast návštevnosti knižníc (%)</p> <p>Spokojnosť návštevníkov knižníc s ponukou produktov a služieb (min 75 %)</p> <p>Funkčné web portálové riešenia knižníc s orientáciou na klientov</p>
Zvýšiť kvalitu podmienok pre činnosť a plnenie poslania knižníc	<p>Rekonštruované/modernizované budovy knižníc (áno/počet)</p> <p>Modernizované interiéry knižníc (áno/počet)</p>
Zvýšiť účinnosť osvetových stredísk pri tvorbe a uchovávaní kultúry na území kraja	<p>Funkčný portál pre prezentáciu kultúry na území kraja (áno)</p> <p>Nárast jednotlivcov zapájajúcich sa do programov OS (%)</p> <p>Nárast návštevnosti podujatí (%)</p>
Zvýšiť atraktivnosť divadla pri kreovaní kultúry na území kraja .	<p>Počet podporených projektov alternatívnych skupín/jednotlivcov v priestoroch divadla (počet)</p> <p>Počet uvedených titulov (nových) domácich autorov (počet)</p> <p>Nárast návštevnosti divadla (%)</p> <p>Nárast spokojnosti obyvateľov s ponukou/kvalitou kultúry (%)</p>
Zvýšiť intenzitu budovania kultúrneho povedomia a vzťahu ku kultúre medzi deťmi a mládežou.	<p>Nárast počtu návštevníkov divadiel, knižníc a múzeí do 18 rokov (pozitívna % ročná zmena)</p> <p>Počet jednotlivcov do 18 rokov zapojených do činnosti osvetových stredísk (počet)</p>
Zvýšiť kvalitu prostredia pre činnosť všetkých aktérov miestnej kultúry	<p>Celkový počet nových projektov týkajúcich sa miestnej kultúry (počet)</p> <p>Počet projektov, na ktorých sa zúčastňujú aspoň dve kultúrne organizácie</p> <p>Podiel občanov vnímajúcich TTSK ako kraj otvorený a podporujúci miestne kultúrne projekty (%)</p>

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti kultúry a umenia

Opatrenia/projektové zábery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti kultúry a umenia kraja a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja

Projekt	Knižnice - moderné centrum uchovávaní a rýchleho vyhľadávania všeobecných informácií a zberu rôznorodých informácií o regióne
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Digitalizácia knižničného fondu s dôrazom na špecifické dokumenty o regióne a tvorba účinného vyhľadávacieho nástroja v digitalizovaných dokumentoch. Takýmto spôsobom by rástla návštevnosť knižníc. Knižnice by sa mali sústrediť na zber a uchovávanie rôznorodých informácií o všetkých aspektoch lokálneho regiónu a života v ňom

Projekt	Miestna ľudová kultúra - jedinečné bohatstvo samosprávneho kraja
Garant	TTSK /sekcia verejnej správy, odbor kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK

Výstupy z projektu	Podpora projektov a podujatí zameraných na ľudovú kultúru a vnímanie ľudovej kultúry ako jedinečného bohatstva regiónu. Okrem toho podporovať projekty a podujatia atraktívne prezentujúcu ľudovú kultúru mládeži. Výsledkom by malo byť posilnenie vzťahu občanov ku miestnej tradičnej kultúre
--------------------	--

Projekt	Rekonštrukcia a skvalitnenie prostredia kultúrnych inštitúcií zo zdrojov Európskej únie
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor kultúry
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor kultúry, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Príprava kvalitných projektov na čerpanie zdrojov z eurofondov na riešenia nevyhovujúceho technického stavu budov kultúrnych inštitúcií na území celého kraja. Taktiež zavádzanie inovatívnych prvkov do rekonštruovaných budov smerujúcich k celkovému zatraktívneniu kultúry. Zrekonštruované priestory by mohli byť čiastočne využívané aj komerčne (dopady na hospodárenie inštitúcií)

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy v kultúre a vzdelávaní môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 10-Kultúra.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti kultúry a umenia, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného spoločenského rozvoja regiónu.

14.11 Sociálne služby

Strategická vízia

TTSK bude krajom poskytujúcim základnú kvalitu života občanom vo svojom regióne, v ťažkých životných situáciách (seniori, občania s ťažkým zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi, osoby ohrozené sociálnym vylúčením a marginalizované skupiny občanov). Základné životné potreby cieľovej skupiny občanov, potrebujúcich sociálnu pomoc, budú zabezpečené spolu s obecnými samosprávnymi orgánmi a s neverejnými poskytovateľmi služieb sociálnej pomoci.

Poslanie

TTSK bude vytvárať prostredie v kraji, ktoré vytvára istotu pre občanov ak sa dostanú do ťažkej životnej situácie. TTSK bude so širokou sieťou partnerov z verejného aj podnikateľského sektora pomáhať občanom pri ich snahách začleňovať sa naspäť do spoločnosti a dôstojne žiť. TTSK bude nápomocným v sociálnej oblasti predovšetkým v tých aktivitách, ktoré nemajú záujem zabezpečovať obce alebo súkromní podnikatelia. TTSK bude aktívne hľadať inovácie zefektívňujúce systém sociálnej starostlivosti a následne ich aj implementovať.

Zámer

Zámer	Dostupné sociálne služby pre obyvateľov odkázaných na sociálnu pomoc
Zámer	Sociálny systém motivujúci sociálne znevýhodnených občanov k vlastnej aktivite
Zámer	Chránené práva detí a dospelých
Zámer	Rasovo tolerantný kraj
Zámer	Rôznorodá ponuka služieb samospráv aj podnikateľov, pre dôstojnú jeseň života obyvateľov na území TTSK
Zámer	Maximálny účinok výdavkov TTSK na sociálny systém

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť komplexnú a nepretržitú sociálnu starostlivosť	Počet zariadení sociálnych služieb (ZSS) spolu (približne 20) Počet lôžok v sociálnych zariadeniach Počet obyvateľov- klientov, ktorým je sociálna starostlivosť poskytovaná
Znížiť závislosť sociálne znevýhodnených osôb v kraji od cudzej pomoci Motivovať klientov k vlastnej aktivite a ich návratu do bežného života	Percentuálny pokles klientov sociálnych inštitúcií v TTSK, závislých od cudzej pomoci (aspoň 2% ročne) Počet sociálne odkázaných osôb, ktoré opustili systém sociálnej pomoci a stali sa sebestačnými
Zabezpečiť kvalitu života klientov v ZSS	Priemerný ročný podiel klientov, ktorí sa zúčastňujú terapie Podiel klientov pozitívne hodnotiacich sociálnu starostlivosť (aspoň 90%)
Zvýšiť ponuku nedostatkových sociálnych služieb v regióne	Percento nárastu podporených subjektov (aspoň 6%)
Zefektívniť vynakladané výdavky na sociálny systém v kraji	Presne definované ciele sociálnej pomoci a monitorovanie ich plnenia Medziročné porovnávanie vynaložených výdavkov a dosiahnutých výsledkov (áno) Vyrovnané hospodárenie rozpočtových organizácií TTSK, zameraných na sociálne služby Zostavenie a pravidelná aktualizácia rebríčka ZSS, vyhodnocujúca hospodárenie v súvislosti s kvalitou služieb (áno)
Vytvoriť jednotný rámec pre riešenie rómskej otázky v regióne	Predpokladaný počet stretnutí zo zástupcami štátnej správy a územnej samosprávy za rok spolu (min 7) Vytvorený a odsúhlasený postup riešenia a participácie subjektov na predmetnom probléme
Zabezpečiť podmienky pre akreditované subjekty s výkonom opatrení v oblasti sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately	Predpokladaný počet podporených subjektov za rok spolu (aspoň 10) Predpokladaný počet subjektov, ktorým bude poskytnuté poradenstvo za rok spolu (aspoň 8)

<p>Zlepšovať možnosti pre kvalitný život seniorov na území TTSK</p> <p>Podporovať chýbajúce služby a aktivity zamerané na dôchodcom na území TTSK</p>	<p>Podiel dôchodcov spokojných so službami v okolí ich bydliska zameraných na kvalitu ich života</p> <p>Počet nových aktivít obcí a podnikateľov na území kraja zlepšujúcich život dôchodcom</p> <p>Počet podporených projektov zameraných na kvalitu života dôchodcov na území TTSK</p>
---	--

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti sociálnych služieb

Opatrenia/projektové zábery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti sociálnych služieb a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja

Projekt	Optimalizácia siete a kapacity zariadení sociálnych služieb tak, aby TTSK zabezpečoval len tie sociálne služby, ktoré nie sú ochotné zabezpečovať obce a podnikateľské subjekty
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor sociálnej pomoci
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor sociálnej pomoci, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a priebežne podľa potrieb
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Vytvorenie podmienok pre neustále zlepšovanie služieb sociálnych zariadení a neustály inovačný tok. Konkurencia medzi jednotlivými zariadeniami vyrieši kapacitné nedostatky a zároveň vytvorí priestor pre rozhodovanie sa klienta, ktoré zariadenie sociálnych služieb využije a či si priplatí za nadštandardné služby. Zníženie výdavkov TTSK na bežné sociálne služby a smerovanie výdavkov TTSK tam, kde v súčasnosti z dôvodu nedostatku zdrojov nie je vytvorená ponuka sociálnych služieb. Zvýši sa tak komplexnosť poskytovaných služieb na území TTSK

Projekt	Hodnotenie kvality zariadení sociálnej starostlivosti v súvislosti s efektívnosťou ich hospodárenia
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor sociálnej pomoci
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor sociálnej pomoci, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a pravidelná aktualizácia raz ročne
Finančné zabezpečenie	VÚC TTSK
Výstupy z projektu	Vytvorenie rebríčka, ktorý podľa jednoduchých a pre klientov dôležitých kritérií, utvára prehľad o kvalite poskytovaných služieb v spojitosti s poplatkami. Rating zabezpečí jednoduchšiu orientáciu pre klientov ohľadom výberu zariadenia. Rating ako možnosť podpornej dokumentácie pri rozdeľovaní grantov a podpory od TTSK

Projekt	Projekt rozvoja a modernizácie infraštruktúry pre sociálne služby: výstavba nových kapacít, intenzifikácia existujúcich kapacít, modernizácia, technická a technologická obnova zo zdrojov EÚ, s uplatnením princípu prednostnej spoločenskej potrebnosti
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor sociálnej pomoci / RRA TTSK
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor sociálnej pomoci, odbor stratégie a programovania
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2011 a aktualizácia priebežne do roku 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Koncepčný materiál obsahujúci dlhodobý časový plán a kvantitatívnu špecifikáciu postupu rozvoja a modernizácie infraštruktúry pre sociálne služby, s návaznosťou na rozpočet a určením spôsobu financovania výdavkov

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy, týkajúcich sa sociálnych služieb, môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 11 - Sociálne služby.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti sociálnych služieb, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného spoločenského rozvoja regiónu.

14.12 Životné prostredie

Strategická vízia

Územie TTSK bude najčistejším a najzdravším priestorom pre súčasný i budúci život v regióne. Prostredie TTSK bude pre podnikateľov, inštitúcie aj bežných ľudí motivujúcim k obmedzovaniu ekologických dopadov vlastných aktivít na životné prostredie v regióne.

Poslanie

TTSK bude inštitucionálne tvoriť také prostredie v kraji, ktoré jednoznačne zvýhodní ekologické riešenia vo všetkých oblastiach života kraja. TTSK bude podporovať projekty vedúce k zlepšovaniu stavu životného prostredia. Samosprávny kraj bude pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie hľadať kompromisnú cestu medzi záujmami obyvateľov dotknutých lokalít a iniciatívami investorov.

Zámer

Zámer	Zachované prostredie pre súčasný a budúci život v regióne
Zámer	Obyvatelia správajúci sa ekologicky zodpovedne
Zámer	Samosprávny kraj zvýhodňujúci ekologické riešenia vo všetkých oblastiach života kraja

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Minimalizovať činnosti realizované v regióne s výrazným negatívnym dopadom na životné prostredie	Priemerný počet vydaných stanovísk za mesiac (približne 15)
<p>Podporovať projekty zamerané na budovanie ekologického povedomia obyvateľstva, týkajúce sa všetkých oblastí života v TTSK</p> <p>Podporovať inovatívne ekologické projekty, týkajúce sa všetkých oblastí života v TTSK</p>	<p>Počet podporených projektov za rok (aspoň 5 zo všetkých kompetenčných oblastí)</p> <p>Podiel obyvateľov zvažujúci ekologický aspekt pri svojich rozhodnutiach</p> <p>Medziročná zmena podielu obyvateľov využívajúcich každodenne hromadnú dopravu a bicykle</p> <p>Pokles celkového emisného zaťaženia kraja</p> <p>Pokles spotreby energií na jednu osobu v domácnosti</p> <p>Zníženie produkcie komunálneho odpadu na obyvateľa</p> <p>Zvýšiť podiel zhodnoteného komunálneho odpadu ako druhotnej suroviny</p> <p>Zvýšiť podiel separovane zbieraných zložiek odpadov</p>
Prezentovať samosprávu TTSK ako ekologicky uvedomelú	<p>Ročný nákup papiera (t, klesajúci trend)</p> <p>Počet inovácií vedúcich k zníženiu energetickej náročnosti a vplyvov na ŽP v príspevkových a rozpočtových organizáciách TTSK</p> <p>Zvýšiť podiel obyvateľstva napojeného na verejnú kanalizačnú sieť</p> <p>Zvýšiť podiel čistenej odpadovej vody</p>

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti životného prostredia

Opatrenia/projektové zábery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti životného prostredia a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja

Projekt	Samostatná sekcia na webe TTSK venujúca sa životnému prostrediu
Garant	TTSK / sekcia hospodárskej stratégie, odbor územného plánovania a životného prostredia
Spolupráca na realizácii	sekcia hospodárskej stratégie, odbor územného plánovania a životného prostredia
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 a pravidelná týždenná aktualizácia
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Vytvorenie portálu pod patronátom TTSK, kde by boli pravidelne zverejňované inovácie podnikov a organizácií v kraji v oblasti ochrany životného prostredia a dopady týchto inovácií. Taktiež by tu boli zverejnené projekty, ktoré podliehajú posudzovaniu EIA a občania by sa k nim mohli jednoduchým spôsobom vyjadriť

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy týkajúce sa životného prostredia, môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 12 - Prostredie pre život.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti životného prostredia, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného spoločenského rozvoja regiónu.

14.13 Zdravotníctvo

Strategická vízia

TTSK bude krajom s optimalizovanou sieťou zdravotníckych zariadení, s dostupnou kvalitnou zdravotnou starostlivosťou a efektívnym využívaním zdrojov. TTSK bude krajom, kde bude vlastníctvo zdravotníckych zariadení spoločnou zodpovednosťou štátu, kraja, miest a aktívnych lokálnych podnikov.

Poslanie

TTSK bude dbať na efektívnosť hospodárenia, zlepšenie starostlivosti a zvýšenie bezpečnosti, zdravotníckych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja. Bude usilovať o zjednodušenie a zrýchlenie procesu vydávania povolení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

Zámer

Zámer	Vysoká úroveň zdravotnej starostlivosti na území TTSK
Zámer	Konkurenčný trh v zdravotníctve prinášajúci vyššiu hodnotu pre pacienta

Strategické ciele

Strategický cieľ	Indikatívny merateľný ukazovateľ
Zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v súlade s požiadavkami zdravotného stavu obyvateľstva	Počet zdravotníckych zariadení na území kraja Posteľový fond zdravotníckych zariadení Pracovné miesta v zdravotníckych zariadeniach % spokojnosť pacientov so zdravotníckymi službami nemocníc Predpokladaný počet hospitalizovaných pacientov za rok spolu Priemerná dĺžka hospitalizácie v dňoch
Zabezpečiť vyrovnané hospodárenie NsP Dunajská Streda	Výška zadĺženia organizácie k 31.12 v Eur (0 Eur)
Zabezpečiť vyrovnané hospodárenie NsP Skalica	Pozitívny výsledok hospodárenia (áno)
Zabezpečiť vyrovnané hospodárenie NsP Galanta	

Zabezpečiť trhovú ponuku vysokokvalitných zdravotníckych služieb v kraji	<p>Počet vydaných právoplatných povolení za rok spolu (rastúci trend)</p> <p>Dĺžka vybavenia povolenia pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti (počet dní)</p> <p>Počet nových (prírastok) ambulancií špecializovaných lekárov v kraji</p>
Podporovať zdravotnícke zariadenia pri získavaní finančnej podpory z grantových schém	<p>Počet podporených projektov zdravotníckych zariadení za rok</p> <p>Počet projektov, ktorým bola schválená podpora z grantových schém</p>
Podporovať zdravotné uvedomenie obyvateľstva grantovým programom	<p>Počet úspešných, finančne podporených projektov (približne 100)</p> <p>Podiel obyvateľov, ktorí za rok absolvovali aspoň základnú zdravotnú prehliadku</p> <p>Partnerstvo pri stimulácii zdravotníctva na území TTSK so zdravotnými poisťovňami</p>
<p>Zabezpečiť monitorovanie kvality služieb zdravotníckych zariadení</p> <p>Zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb v zdravotníckych zariadeniach</p>	<p>Počet vykonaných kontrol za rok spolu (min. 50)</p> <p>Percentuálny nárast zrealizovaných kontrolných opatrení (min. 5,5%)</p>
Zabezpečiť implementáciu nových diagnostických a terapeutických postupov	<p>Počet predložených podaní v rámci schvaľovacieho procesu biomedicínskeho výskumu (min. 54)</p> <p>Počet nových postupov vyskúšaných na území TTSK prvýkrát v SR</p>

Opatrenia na plnenie zámerov v oblasti zdravotníctva

Opatrenia/projektové zámery sú zadefinované tak aby ich plnenie smerovalo k dosiahnutiu strategických cieľov a k naplneniu zámeru rozvoja samosprávy VÚC TTSK v oblasti zdravotníctva a prispelo k naplneniu vízie samosprávneho kraja.

Projekt	Odborná podpora TTSK zameraná na zdravotnícke zariadenia pri získavaní finančnej podpory zo štrukturálnych fondov EÚ, na opravu zdravotníckych zariadení a nákup moderného vybavenia
Garant	TTSK / sekcia verejnej správy, odbor zdravotníctva a humánnej farmácie / RRA TTSK
Spolupráca na realizácii	sekcia verejnej správy, odbor zdravotníctva a humánnej farmácie
Garant pre vyhodnotenie PHSR	TTSK / odbor stratégie a programovania
Termín začatia	2010
Termín splnenia	2010 - 2015
Finančné zabezpečenie	VÚC - TTSK
Výstupy z projektu	Do oblasti zdravotníctva kraja pribudne viacero zrekonštruovaných budov a nové technické vybavenie pre diagnostiku a liečbu ochorení, teda obyvatelia budú mať dostupnejšiu modernú zdravotnú starostlivosť

Prepojenie na Programový rozpočet TTSK:

Výdavky v uvedenej oblasti, potrebné k dosiahnutiu výstupov, cieľov a zámerov samosprávy týkajúce sa zdravotníctva môžu byť súčasťou programu samosprávy : Program 13 - Zdravotníctvo.

Efektívne a účinné plnenie strategických cieľov, zámerov, vízie v oblasti zdravotníctva, pomáha naplňovať priority TTSK v oblasti trvalo udržateľného hospodárskeho i spoločenského rozvoja regiónu.

15 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHSR (CIEĽOV A ZÁMEROV)

PHSR TTSK je dokument, ktorý stanovuje víziu, poslanie, zámary a strednodobé výsledkové ciele Trnavského samosprávneho kraja. Stratégie vlastne predstavujú úlohy, činnosti, aktivity, ktorých výstupmi a krátkodobými výsledkami samospráva dosiahne plnenie strednodobých výsledkových cieľov a zámerov a ktoré sú financované z rozpočtu samosprávy. PHSR predstavuje základný rámec pre tvorbu rozpočtu - najmä z hľadiska zdôvodňovania rozpočtových požiadaviek - a súčasne za významný komunikačný nástroj pre informovanie širokej verejnosti o smerovaní subjektu samosprávy a o výsledkoch práce jej orgánov a zamestnancov.

Je nutné zdôrazniť, že vypracovanie PHSR **nie je samoučelné** a malo by byť podriadené tzv. **logickému rámcu**. Zámary definované v PHSR TTSK by mali byť **v súlade** s jeho **poslaním** a **víziou**. Strednodobé výsledkové ciele by zasa mali prispievať k dosahovaniu zámeru, keďže zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dopad dlhodobého plnenia príslušných strednodobých cieľov. Táto hierarchia sa rovnako uplatňuje aj na krátkodobé výsledkové ciele a výstupové ciele formulované v rámci programového rozpočtovania.

Aj keď sa strategické plánovanie stalo populárnou súčasťou života verejnej správy (čiastočne ako nevyhnutnosť pre získavanie EÚ zdrojov), stáva sa, že záväzky - teda ciele - obsiahnuté v týchto stratégiách (PHSR) zostávajú „len na papieri“ a nie sú transformované do rozpočtov; ergo na plnenie týchto záväzkov (cieľov) nie sú rozpočtované výdavky, čo zväčša znamená ich neplnenie.

Z uvedeného dôvodu je nutné strategickú časť PHSR TTSK (jeho implementáciu, potenciálnu potrebu aktualizácie a dosahovanie výsledkov) priebežne monitorovať a zásadne/ročne vyhodnocovať.

Monitorovanie

Monitorovanie je systematický proces zberu, triedenia a uchovávanía relevantných informácií o vecnom a finančnom priebežnom plnení PHSR. Údaje získané monitorovaním sa využívajú pri monitorovaní výkonnosti - dosahovaní výsledkov. Monitorovanie výkonnosti je priebežné sledovanie plnenia strategických cieľov a plnenia merateľných ukazovateľov PHSR počas celého obdobia jeho realizácie. Výsledky monitorovania výkonnosti sa prezentujú v monitorovacej správe.

Tabuľka 82: Vecný a časový harmonogram monitorovania plnenia PHSR TTSK

Rok	Monitorovacia správa TTSK za 1-6 a 1-12 mesiacov v roku	Termín spracovania monitorovacej správy	Hodnotenie: plnenie výdavkov a výstupov /návrhy operatívy	Hodnotenie: plnenie cieľov /plnenie ukazovateľov /návrhy operatívy	Porovnanie plánu so skutočnosťou / merateľné ukazovatele	Prerokovanie správy v zastupiteľstve/komentár
2009	áno (1-12)	02/2010	áno	áno	áno	áno
2010	áno	07/2010 02/2011	áno	áno	áno	áno
2011	áno	07/2011 02/2012	áno	áno	áno	áno
2012	áno	07/2012 02/2013	áno	áno	áno	áno
2013	áno	07/2013 02/2014	áno	áno	áno	áno
2014	áno	07/2014 02/2015	áno	áno	áno	áno
2015	áno	07/2015 02/2016	áno	áno	áno	áno

Hodnotenie

Hodnotenie je systematická a analytická činnosť, ktorá na základe analýzy kritérií relevantnosti, účinnosti, efektívnosti/hospodárnosti, a prípadne aj užitočnosti/dopadu či stability/udržateľnosti, poskytuje spoľahlivé závery o výstupoch, výsledkoch, dôsledkoch a celkových účinkoch verejných výdavkov, pričom:

Relevantnosť - je posúdenie vzájomnej súvislosti priorít samosprávy, zámerov a strategických cieľov.

Účinnosť - je hodnotenie miery dosiahnutia strategických cieľov programu, širších plánovaných aj neplánovaných prínosov a pozitívnych a negatívnych vplyvov realizácie programu.

Efektívnosť a hospodárnosť - je posúdenie efektívnosti vstupov k dosiahnutým výstupom. Posúdenie, či za rovnaké vstupy bolo možné získať vyššie výstupy alebo či bolo možné za nižšie vstupy dosiahnuť rovnaké výstupy.

Užitočnosť a dopad - je porovnanie plánovaného, resp. dosiahnutého vplyvu cieľov programu s potrebami cieľovej skupiny.

Stabilita a udržateľnosť - je posúdenie perspektívnosti pôsobenia očakávaných kladných zmien vyplývajúcich z realizácie častí programu po ich ukončení (či sa očakávané kladné zmeny nestanú zastaranými v krátkom časovom období).

Výsledky hodnotenia sa prezentujú v hodnotiacej správe, ktorá je súčasťou záverečného účtu TTSK.

Tabuľka 83: Vecný a časový harmonogram hodnotenia plnenia PHSR TTSK

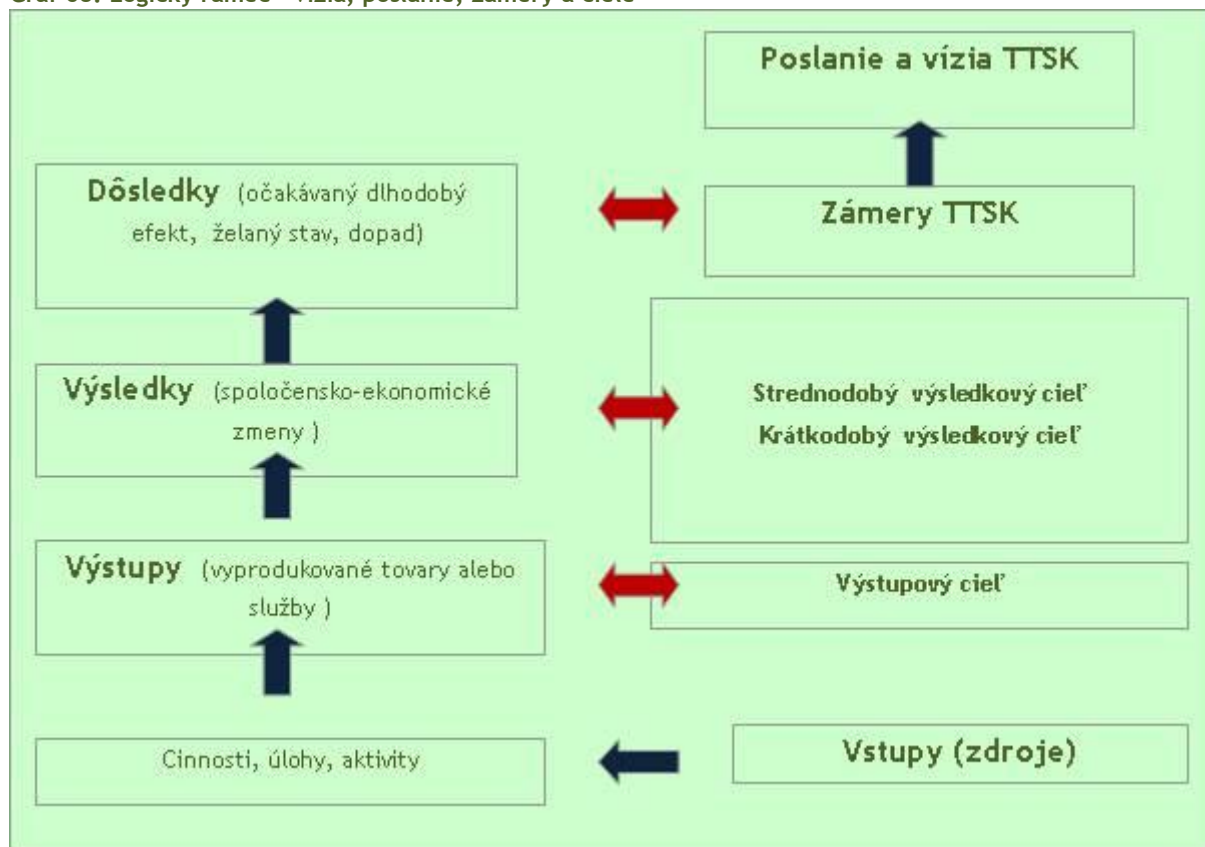
rok	Hodnotiaca správa ako súčasť ZU TTSK.	Termín spracovania HS.	Hodnotenie plnenia cieľov : efektívnosť a účinnosť ich plnenia.	Hodnotenie plnenia cieľov : relevantnosť, užitočnosť, udržateľnosť.	Referenčné porovnanie výkonnosti s inou VÚC.	Návrh opatrení na dosahovanie výsledkov/komentár.	Prerokovanie správy v zastupiteľstve.
2009	áno	05/2010	áno	nie	nie	áno	áno
2010	áno	05/2011	áno	áno	nie	áno	áno
2011	áno	05/2012	áno	áno	áno	áno	áno
2012	áno	05/2013	áno	áno	áno	áno	áno
2013	áno	05/2014	áno	áno	nie	áno	áno
2014	áno	05/2015	áno	áno	áno	áno	áno
2015	áno	05/2016	áno	áno	áno	áno	áno

Obe spomenuté aktivity sa musia diať periodicky a nie formálne, a to z dôvodu kontinuálneho zabezpečovania informácií o plnení alebo neplnení merateľných ukazovateľov, t.j. o plnení alebo neplnení cieľov.

Logický rámec monitorovania a hodnotenia

Logický rámec monitorovania a hodnotenia PHSR TTSK, je spôsob, akým sa o zámeroch, cieľoch a vstupoch na ich plnenie uvažuje. Pomocou logického rámca sa systematicky buduje, vyjadruje a sleduje priama, preukázateľná logická súvislosť medzi víziou TTSK/víziami kompetenčných oblastí TTSK, poslaním TTSK/poslaním kompetenčných oblastí TTSK, zámermi, strednodobými výsledkovými cieľmi, krátkodobými výsledkovými cieľmi, výstupovými cieľmi a vstupmi - zdrojmi.

Graf 68: Logický rámec - vízia, poslanie, zámery a ciele

Cieľom procesu systematického monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR TTSK je v tomto kontexte umožniť prijímať (priebežne) relevantné nápravné opatrenia pre operatívne riadenie samosprávy, pokiaľ strategické ciele a ukazovatele nedosahujú plánované hodnoty/výkonnosť. Súčasťou monitorovacích a hodnotiacich správ je i komentár, v rámci ktorého je možné vysvetliť objektívne príčiny neplnenia/nesplnenia strategických cieľov.

16 ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PLNENIA PHSR TTSK

Pri strategickom plánovaní je dôležité definovať zodpovednosť a ešte pred vlastnou implementáciou strategického plánovania by mala byť stanovená jasná zodpovednosť za plnenie jednotlivých úloh (riadenie procesu, koordinácia procesu aplikácie PHSR do praxe).

Z dôvodu veľkého vecného významu - strategický plán by mal de facto vytvoriť základný rámec pre všetky aktivity samosprávy na minimálne tri až päť rokov - preto by mala byť jeho tvorba a schválenie podmienená širokým politickým, odborným i spoločenským konsenzom.

Je to zvyčajne **vedenie samosprávy**, ktoré nesie v procese strategického plánovania celkovú zodpovednosť, čo znamená najmä:

- Kontrolu opodstatnenosti definovaných zámerov a cieľov.
- Poverenie sekcie alebo tímu zodpovedného za koordináciu a realizáciu procesu tvorby, implementácie a hodnotenia PHSR.
- Zabezpečenie potrebných zdrojov na realizáciu procesu.
- Stanovenie časového rámca pre vypracovanie plánu, aplikáciu plánu, vyhodnotenie plánu.
- Zabezpečenie informovanosti o pokroku pri tvorbe plánu (napr. voči zastupiteľstvu či verejnosti).
- Hodnotenie miery dosahovania zámerov a cieľov a informovanie verejnosti a zastupiteľstva (po implementácii plánu).

Zodpovednosť za **koordináciu** a aplikáciu procesu strategického plánovania môže byť delegovaná jednej osobe alebo tímu alebo útvaru. Vo väčšine prípadov sa koordinátorom stáva niekto z vedenia samosprávy alebo útvar zodpovedný za regionálny rozvoj alebo je zodpovednosť delegovaná parciálne na jednotlivé útvary a oddelenia podľa kompetencií - spravovaných politík.

- Koordinátor (koordinačný tím) zodpovedá za proces strategického plánovania, čo znamená najmä:
- Definovanie jednotlivých konkrétnych krokov pri tvorbe plánu a časový harmonogram realizácie.
- Zabezpečenie pravidelných pracovných stretnutí.
- Monitorovanie procesu prípravy plánu a dodržiavanie časového harmonogramu.
- Informovanie vedenia samosprávy.

Tabuľka 84: Delegovanie zodpovednosti za aplikáciu strategického plánu do praxe, monitorovanie a hodnotenie plnenia PHSR TTSK

Parciálna časť	Spracovanie PHSR TTSK	Prezentácia PHSR TTSK	Implementácia PHSR TTSK	Monitorovanie plnenia PHSR	Hodnotiaca správa	Operatívne návrhy	Záverečné vyhodnotenie PHSR TTSK
PHSR TTSK 09-15	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania + spolupracujúce všetky odbory	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór sekcia riadenia úradu, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia verejnej správy, obce, mestá a ostatné relevantné subjekty sídlia na území TTSK Sekcia regionálny operačný program	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór Sekcia riadenia úradu, sekcia hospodárskej stratégie, sekcia verejnej správy, obce, mestá a ostatné relevantné subjekty sídlia na území TTSK Sekcia regionálny operačný program	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór Sekcia riadenia úradu	Predseda TTSK Podpredseda TTSK Riaditeľ úradu Jednotlivé sekcie TTSK v závislosti od spracovávaných politik Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór Sekcia riadenia úradu

Parciálna časť	Spracovanie PHSR TTSK	Prezentácia PHSR TTSK	Implementácia PHSR TTSK	Monitorovanie plnenia PHSR	Hodnotiaca správa	Operatívne návrhy	Záverečné vyhodnotenie PHSR TTSK
Priemysel, poľnohospodárstvo, stavebníctvo, energetika, zahraničné investície, rozvoj vidieka	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia regionálny operačný program Sekcia hospodárskej stratégie Sekcia riadenia úradu	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia regionálny operačný program Sekcia hospodárskej stratégie Sekcia riadenia úradu Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór Sekcia riadenia úradu	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia regionálny operačný program Sekcia hospodárskej stratégie Sekcia riadenia úradu	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia regionálny operačný program Sekcia hospodárskej stratégie Sekcia riadenia úradu Útvar hlavného kontrolóra TTSK /hlavný kontrolór
Cestovný ruch, jeho prezentácia a propagácia	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor cestovný ruch a propagácia	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor cestovný ruch a propagácia Útvar hlavného kontrolóra TTSK	Sekcia RR /odbor cestovný ruch a propagácia Odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor cestovný ruch a propagácia	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania Útvar hlavného kontrolóra TTSK
Inštitucionálna konkurencieschopnosť	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia riadenia úradu Sekcia regionálneho rozvoja	Sekcia regionálneho rozvoja	Sekcia regionálneho rozvoja	Sekcia riadenia úradu Sekcia regionálneho rozvoja	Sekcia regionálneho rozvoja

Parciálna časť	Spracovanie PHSR TTSK	Prezentácia PHSR TTSK	Implementácia PHSR TTSK	Monitorovanie plnenia PHSR	Hodnotiaca správa	Operatívne návrhy	Záverečné vyhodnotenie PHSR TTSK
Terciálna sféra	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia verejnej správy	Sekcia verejnej správy Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Kultúra a umenie	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia verejnej správy/odbor kultúry	Sekcia verejnej správy/odbor kultúry	Sekcia verejnej správy/odbor kultúry Sekcia RR, odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy/odbor kultúry	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Šport	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia verejnej správy/odbor školstva a telesnej kultúry	Sekcia verejnej správy/odbor školstva a telesnej kultúry	Sekcia verejnej správy/odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy/odbor školstva a telesnej kultúry	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Sociálne služby	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia verejnej správy/odbor sociálnej pomoci	Sekcia verejnej správy/odbor sociálnej pomoci	Sekcia verejnej správy/odbor sociálnej pomoci, odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy/odbor sociálnej pomoci	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania

Parciálna časť	Spracovanie PHSR TTSK	Prezentácia PHSR TTSK	Implementácia PHSR TTSK	Monitorovanie plnenia PHSR	Hodnotiaca správa	Operatívne návrhy	Záverečné vyhodnotenie PHSR TTSK
Zdravotníctvo	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia verejnej správy/odbor zdravotníctva a humán. farmácie	Sekcia verejnej správy/odbor zdravotníctva a a humán. farmácie	Sekcia verejnej správy/odbor zdravotníctva a a humán. Farmácie, odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy/odbor zdravotníctva a humán. farmácie	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Životné prostredie	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia hospodárskej stratégie / odbor územného plánovania a ŽP	Sekcia hospodárskej stratégie / odbor územného plánovania a ŽP	Sekcia hospodárskej stratégie / odbor územného plánovania a ŽP, odbor stratégie a programovania	Sekcia hospodárskej stratégie / odbor územného plánovania a ŽP	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Bezpečnosť	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA, Expozitúry ÚTTSK	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia verejnej správy	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia verejnej správy	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia verejnej správy	Sekcia regionálneho rozvoja Sekcia verejnej správy	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Cestné komunikácie	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia hospodárskej stratégie/o odbor dopravnej politiky	Sekcia hospodárskej stratégie/o odbor dopravnej politiky	Sekcia hospodárskej stratégie/o odbor dopravnej politiky, odbor stratégie a programovania	Sekcia hospodárskej stratégie/o odbor dopravnej politiky	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania

Parciálna časť	Spracovanie PHSR TTSK	Prezentácia PHSR TTSK	Implementácia PHSR TTSK	Monitorovanie plnenia PHSR	Hodnotiaca správa	Operatívne návrhy	Záverečné vyhodnotenie PHSR TTSK
Doprava	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia hospodárskej stratégie /odbor dopravnej politiky	Sekcia hospodárskej stratégie /odbor dopravnej politiky	Sekcia hospodárskej stratégie /odbor dopravnej politiky	Sekcia hospodárskej stratégie /odbor dopravnej politiky	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Vzdelávanie	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia verejnej správy /odbor školstva a telesnej kultúry	Sekcia verejnej správy /odbor školstva a telesnej kultúry	Sekcia verejnej správy /odbor školstva a telesnej kultúry, odbor stratégie a programovania	Sekcia verejnej správy /odbor školstva a telesnej kultúry	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania
Propagácia a marketing	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia RR /odbor stratégie a programovania RRA Expozitúry Úradu TTSK	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie	Sekcia regionálneho rozvoja /odbor stratégie a programovania

17 ČASOVÝ HARMONOGRAM PLNENIA PHSR TTSK

Časový harmonogram realizácie PHSR TTSK stanovuje predpokladané termíny a intervaly realizácie jednotlivých aktivít, prostredníctvom ktorých sa bude naplňať realizácia strategických cieľov. Vzhľadom k tomu, že mnoho aktivít je závislých od získania cudzích zdrojov na financovanie ich realizácie, komplexná realizácia týchto aktivít v potrebnom rozsahu je podmienená získaním týchto zdrojov. V prípade ak TTSK nezíska tieto zdroje na realizáciu vybraných aktivít, bude ich realizáciu zabezpečovať v obmedzenom rozsahu podľa svojich aktuálnych finančných možností.

Tabuľka 85: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2009

Rok 2009 / mesiac	8	9	10	11	12
Spracovanie PHSR TTSK na roky 2009-2015					
Schválenie PHSR TTSK 2009-2015 v zastupiteľstve VÚC					
Implementácia PHSR TTSK do praxe /prezentačná a informačná činnosť / osвета					
Aplikácia zámerov PHSR do rozpočtu TTSK 2010-2012					
Aplikácia strednodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK 2010-2012					
Aplikácia dlhodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK 2010-2012					
Sumarizácia výdavkov na dosiahnutie strategických cieľov, rozpočet 2010-2012					
Aplikácia výdavkových požiadaviek útvarov do rozpočtu TTSK 2010-2012					
Definícia a konštrukcia merateľných ukazovateľov (výstupov, výsledkov) výkonnosti					
Aplikácia merateľných ukazovateľov, hodnôt, do rozpočtu TTSK 2010 - 2012					
Schválenie rozpočtu TTSK s aplikovanými strategickými cieľmi PHSR TTSK/odvetvovými strategickými cieľmi, ukazovateľmi					
Záverečné vyhodnotenie plnenia PHSR TTSK 2009-2015 k východiskovým údajom/ukazovateľom roku 2008.					

Tabuľka 86: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2010 a 2011

Rok 2010, 2011 / mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ročná hodnotiaca správa PHSR TTSK 2009-2015 /dosiahnuté výsledky za rok 2009, 2010												
Doplnenie, aktualizácia PHSR TTSK												
Implementácia PHSR TTSK do praxe /prezentačná a informačná činnosť / osвета / operatívne opatrenia / koordinácia obce a mestá												
Aplikácia zámerov PHSR TTSK do rozpočtu TTSK rok 2011-2012												
Aplikácia strednodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK rok 2011-2012												

Aplikácia dlhodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK rok 2011-2012													
Kvantifikácia a sumarizácia plánovaných výdavkov na dosiahnutie strategických cieľov, rozpočet TTSK 2011-2012													
Aplikácia výdavkových požiadaviek do rozpočtu TTSK rok 2011-2012													
Analýza, definícia a konštrukcia merateľných ukazovateľov (výstupov, výsledkov)													
Schválenie rozpočtu TTSK s aplikovanými strategickými cieľmi PHSR TTSK/odvetvovými strategickými cieľmi, ukazovateľmi													
Príprava, návrh, schválenie rozpočtu TTSK s aplikovanými strategickými cieľmi, PHSR TTSK /odvetvovými strategickými cieľmi													

Tabuľka 87: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2012

Rok 2012 / mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ročná hodnotiacia správa PHSR TTSK 2009-2015 /dosiahnuté výsledky za rok 2011												
Doplnenie, aktualizácia PHSR TTSK 2009-2012												
Implementácia PHSR TTSK do praxe /prezentačná a informačná činnosť / osвета / operatívne opatrenia / koordinácia obce a mestá												
Aplikácia zámerov PHSR TTSK do rozpočtu TTSK rok 2013												
Aplikácia strednodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK rok 2013												
Aplikácia dlhodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK rok 2013												
Kvantifikácia a sumarizácia plánovaných výdavkov na dosiahnutie strategických cieľov, rozpočet TTSK 2013												
Aplikácia výdavkových požiadaviek do rozpočtu TTSK rok 2013												
Analýza, definícia a konštrukcia merateľných ukazovateľov (výstupov, výsledkov)												
Aplikácia merateľných ukazovateľov do rozpočtu TTSK rok 2013, opatrenia/aktivity na ich plnenie												
Schválenie rozpočtu TTSK s aplikovanými strategickými cieľmi PHSR TTSK/odvetvovými strategickými cieľmi, ukazovateľmi												

Tabuľka 88: Časový harmonogram a vecné plnenie PHSR TTSK v roku 2013 až 2015

Rok 2013 až 2015 / mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ročná hodnotiaca správa PHSR TTSK 2009-2015 /dosiahnuté výsledky za rok 2012												
Doplnenie, aktualizácia PHSR TTSK 2009-2015												
Implementácia PHSR TTSK do praxe /prezentačná a informačná činnosť / osвета / operatívne opatrenia / koordinácia mestá a obce												
Aplikácia zámerov PHSR TTSK do rozpočtu TTSK rok 2014												
Aplikácia strednodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK rok 2014												
Aplikácia dlhodobých strategických cieľov do rozpočtu TTSK rok 2014												
Kvantifikácia a sumarizácia plánovaných výdavkov na dosiahnutie strategických cieľov, rozpočet TTSK 2014												
Aplikácia výdavkových požiadaviek do rozpočtu TTSK rok 2014												
Analýza, definícia a konštrukcia merateľných ukazovateľov (výstupov, výsledkov)												
Aplikácia merateľných ukazovateľov do rozpočtu TTSK rok 2014, opatrenia/aktivity na ich plnenie												
Schválenie rozpočtu TTSK s aplikovanými strategickými cieľmi PHSR TTSK/odvetvovými strategickými cieľmi, ukazovateľmi												
Záverečné vyhodnotenie plnenia/výkonnosti/účinnosti PHSR TTSK k východiskovým údajom/ukazovateľom roku 2008 (spoločensko ekonomické zmeny od 2008 do 2015) / návrh opatrení pre PHSR TTSK 2016..												

18 ZDROJE FINANCOVANIA AKTIVÍT PHSR

Vzhľadom k tomu, že TTSK nemá a nemôže mať spracované projekty a cenové kalkulácie pre všetky plánované aktivity k dosahovaniu strategických cieľov, nie je možné vypracovať v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK detailný rozpočet s presne špecifikovanými nárokmi na finančné zdroje a financovanie. Celkové financovanie realizácie jednotlivých aktivít PHSR bude potrebné riešiť priebežne na úrovni ročných plánov a ročného rozpočtu TTSK podľa konkrétnych aktivít realizovaných v jednotlivých rokoch. Finančný plán PHSR sa preto zameriava len na analýzu možných zdrojov financovania realizácie aktivít /projektov PHSR.

Na financovanie plánovaných aktivít PHSR môže TTSK využiť nasledovné zdroje za súčasného dodržania pravidiel rozpočtového hospodárenia územnej samosprávy:

A. vlastné zdroje regionálnej samosprávy

- bežné príjmy rozpočtov regionálnych samospráv
- jednorazové zdroje získané odpredajom nestrategického majetku
- dary, granty
- emitovanie akcií

B. cudzie návratné zdroje

- úvery z komerčných bánk
- leasing
- komunálne obligácie
- návratná pomoc od štátu
- dlhodobé dodávateľské úvery (PPP, EPC projekty)

C. cudzie nenávratné zdroje

- prostriedky z fondov EU na realizáciu schválených projektov
- prostriedky zo štátneho rozpočtu SR prostredníctvom rôznych dotácií a zdrojov z účelových fondov
- prostriedky z fondov EU určené hospodársky zaostalým regiónom, regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia

D. zdroje tretieho sektora

- obchodné spoločnosti
- fyzické osoby
- medzinárodné organizácie

Tabuľka 89: Indikatívne zdroje financovania výdavkov na aktivity PHSR TTSK

Priority a opatrenia PHSR TTSK	Fond EU	Operačný program
Rekonštrukcia a rozvoj bývania a bytovej výstavby	ERDF	Regionálny operačný program
□ opatrenie na podporu infraštruktúry bývania,		

bytovej výstavby a územného rozvoja		
Rozvoj služieb, komerčnej infraštruktúry, samosprávy a verejnej správy	ERDF	Regionálny operačný program
□opatrenie na podporu rozvoja služieb, komerčnej infraštruktúry, samosprávy a verejnej správy		
Zvýšenie bezpečnosti občanov a ochrany majetku	x	
□opatrenie na zabezpečenie ochrany majetku občanov a organizácií posilnenie bezpečnosti		
Komplexné využitie nevyužívaných a rozostavaných budov	ERDF	Regionálny operačný program
□opatrenie na využitie nevyužitých a rozostavaných budov		
Rekonštrukcia a rozvoj školskej infraštruktúry a podpora vzdelávania	ERDF/ESF	Regionálny operačný program Operačný program Vzdelávanie
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj školskej infraštruktúry		Regionálny operačný program
□ opatrenie na podporu vzdelávania		Operačný program Vzdelávanie
Rekonštrukcia a rozvoj kultúrnej infraštruktúry a podpora rozvoja kultúry	ERDF	Programy cezhraničnej spolupráce SR-ČR a SR-PR
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj kultúrnej infraštruktúry		
□opatrenie na podporu rozvoja kultúry		Operačné programy cezhraničnej spolupráce SR-ČR a SR-PR
Rekonštrukcia a rozvoj športovej infraštruktúry a podpora rozvoja športu	ERDF	Regionálny operačný program
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj športovej infraštruktúry		Regionálny operačný program
□opatrenie na podporu rozvoja športu		x
Rozvoj zdravotníckej infraštruktúry a zdravotníckych služieb	ERDF	Operačný program Zdravotníctvo
□opatrenie na podporu rozvoja zdravotníckych služieb		
□opatrenie na podporu rekonštrukcie zdravotnej infraštruktúry		

Rozvoj sociálnej infraštruktúry a sociálnych služieb	ERDF/ESF	Regionálny operačný program Operačný program zamestnanosť a sociálna inklúzia
□opatrenie v oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry a služieb pre starých občanov		
□opatrenie v oblasti rozvoja infraštruktúry a služieb pre postihnutých občanov		
□opatrenie v oblasti sociálnych služieb a infraštruktúry pre matky s deťmi		
Rozvoj infraštruktúry a služieb cestovného ruchu	ERDF	Regionálny operačný program Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
□opatrenie na rozvoj infraštruktúry a služieb cestovného ruchu		
Rozvoj a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	ERDF/KF	Operačný program Doprava Regionálny operačný program Operačný program konkurencieschopnosť a hospodársky rast
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj hlavnej dopravnej infraštruktúry a bezpečnosti dopravy		Operačný program Doprava
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj miestnych komunikácií a dopravného systému mesta		Regionálny operačný program Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
□opatrenie na skvalitnenie a zabezpečenie požadovanej úrovne verejnej a mestskej hromadnej dopravy pre občanov		Operačný program Doprava
Rekonštrukcia a rozvoj environmentálnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia	ERDF/KF	Operačný program Životné prostredie Regionálny operačný program
□opatrenie v oblasti racionálneho využitia vôd, ochrany vôd a vodných tokov		Operačný program Životné prostredie Regionálny operačný program
□opatrenia v oblasti ochrany ovzdušia a znižovaní hluku		
□opatrenia v oblasti zberu a zhodnocovania odpadov		
□opatrenia v oblasti rozširovania verejnej zelene a čistoty mesta		Regionálny operačný program
Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	ERDF	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
□opatrenie podpora spoločných služieb pre podnikateľov		

□opatrenie na podporu konkurencieschopnosti podnikov a služieb		
Rekonštrukcia a rozvoj technickej infraštruktúry a územný rozvoj	ERDF / KF	Operačný program Životné prostredie Regionálny operačný program
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj technickej infraštruktúry a územného rozvoja		Operačný program Životné prostredie Regionálny operačný program
□opatrenie na rekonštrukciu a rozvoj energetickej infraštruktúry		Operačný program Životné prostredie
Informatizácia a internetizácia	ERDF	Operačný program Informatizácia
□opatrenie internetizácia a informatizácia		
□opatrenie elektronizácia verejnej správy a zlepšovanie informovanosti občanov		

19 ZÁVER PROGRAMOVEJ ČASTI PHSR TTSK

Programové obdobie 2007-2013 je pre Slovenskú republiku - a teda aj pre TTSK pr-
vým programovým obdobím, v ktorom má a bude mať možnosť využívať zdroje z fondov
Európskej únie v priebehu celého jeho trvania, a to na základe dokumentu Národný stra-
tegický referenčný rámec, z ktorého vychádza aj Program hospodárskeho rozvoja a so-
ciálneho rozvoja TTSK.

Kým Národný strategický referenčný rámec predstavuje nástroj na prípravu prog-
ramovania fondov, stanovuje národné priority v nadväznosti na Strategické usmernenia
Spoločenstva o súdržnosti, zabezpečuje, že pomoc z fondov bude využívaná v súlade so
Strategickými usmerneniami Spoločenstva a určuje prepojenie medzi prioritami Spolo-
čenstva na jednej strane a Národným programom reforiem na druhej strane, **Program
hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK plní túto funkciu na regionálnej
úrovni.**

PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre ria-
denie a zabezpečovanie aktivít na podporu hospodárneho a účinného rozvoja TTSK v
zmysle v programovo strategickej časti PHSR definovaných vízií (v súlade s národnou ví-
ziou tak ako i zámery a strategické ciele), poslání, strategických zámerov a cieľov pre
jednotlivé kompetenčné -programové oblasti TTSK a oblastí v ktorých TTSK presadzuje
svoje záujmy a ciele prostredníctvom účinných partnerstiev.

Strategické ciele a merateľné ukazovatele dosahovania plánovanej výkonnosti
v oblasti dosiahnutia definovaných zámerov, sú navrhnuté tak, aby poskytovali relevant-
nú informáciu o hospodárnosti ich plnenia, účinnosti na plánované hospodárske
a sociálne zmeny regiónu.

Priebežné plnenie plánovanej výkonnosti/aplikácia strategickej časti PHSR do pra-
xe, by sa malo prejavíť/prejavovať v hospodárnom a efektívnom plnení nezastupiteľných
úloh samosprávy, všestrannom kvantifikovateľnom rozvoji územia TTSK a merateľne v
prospech všetkých občanov regiónu a v dosiahnutí/priblížení sa k definovanej vízii kraja:

**„Trnavský samosprávny kraj bude konkurencieschopným a všestranne naj-
rozvinutejším regiónom Slovenska, hospodárne spravovaným a efektívne
využívajúcim všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt za súčasného zacho-
vania prírodných, kultúrnych a historických hodnôt. Bude samosprávou
slobodných, spokojných a sebavedomých ľudí.“**

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho
kraja (programovo-strategická časť) je otvorený dokument, ktorý môže byť priebežne
alebo intervalovo aktualizovaný a to v nadväznosti na dosiahnutú (analytická časť PHSR
TTSK) a priebežne dosahovanú (monitorovanú a hodnotenú) úroveň výkonnosti rozvoja
regiónu v sociálno-ekonomickej oblasti (dosahovanie pozitívnych zmien) t.j. vzhľadom na
špecifické riziká a vzhľadom i na meniace sa vonkajšie podmienky t.j. vzhľadom na sys-
tematické riziká.